

Тери Пратчет

ДЯДО ПРАС

Посвещава се на управителя на бойната книжарничка, познат сред приятелите си като "ппинт", защото преди много години ми зададе въпроса, който хрумва и на Сюън в тази книга. Изненадан съм, че повече хора не се сецат за това...

И на твърде многото приятели, които вече не са тук.

Всичко започва все някъде, макар и мнозина физици да не са съгласни с това.

Хората обаче винаги са напипвали - смътно в повечето случаи - проблема с началото на нещата. Питат се например как шофьорите на снегорините успяват да стигнат до гаража след страшната виелица, за да започнат разчистването, или откъде съставителите на речници са научили правописа на думите. И не могат да се отърват от желанието да намерят все някое възелче в усуканите и разръфани мрежи на пространство-времето, за да го посочат поне метафорично с пръст и да заявят: "Ето, оттук се започна..."

Ясно е поне, че бе дадено някакво начало, когато Гилдията на убийците прие в редовете си господин Тийтайм. Той гледаше на нещата различно от останалите хора и една от особеностите на гледната му точка се състоеше в това, че виждаше хората като неща. (След време лорд Дауни от Гилдията спомена: "Съжалихме го, защото бе загубил и двамата си родители на твърде крехка възраст. Вече си мисля, че беше проява на небрежност от наша страна да не проучим по-задълбочено как точно са напуснали този свят.")

Но можем да открием друга, много по-ранна отправна точка във времето, когато почти всички хора предпочели да забравят, че същността на най-древните легенди и митове в крайна сметка се свежда до проливането на кръв. По-късно махнали кръвта от историите, за да ги направят подходящи за децата или поне за хората, които им ги четат. (Самите хлапета доста си падат по кървищата, стига да са пролетели заслужено.*) А накрая взели да се чудят защо преданията са се загубили някъде в миналото. Или началото е било в по-стари времена, когато нещо в мрака на пещерите и затъntenите гори си казвало: "Що за създания са тези? Трябва да ги държа под око..."

[* Тоест от онези, които заслужават да проливат кръв. Или от онези, които заслужават кръвта им да бъде пролята. Трудно е човек да вникне в мисленето на някои невинни създания.]

Или неизмеримо по-рано, когато възникнал Светът на Диска, реещ се в пространството върху четири слона, стъпили на свой ред върху черупката на гигантска костенурка, Великата А'Туин.

Вероятно по пътя си тя се натъква - като слепец на паяжините в изоставена къща - на мъничките, извънредно особени нишки на пространство-времето, които се мъчат да проникнат във всяка срещната история. Може би А'Туин ги опъва, къса и преплита наново.

Разбира се, може и да не е така. Философът Дидактилос е обобщил една алтернативна хипотеза по следния начин: "Нещата просто се случват. На кого му пука?"

Старшите магьосници на Невидимия университет стояха и се взираха съсредоточено във вратата.

У тях нямаше и сянка на съмнение, че който и да я е затворил, е искал тя да си остане в това положение.

Десетки гвоздеи я приковаваха към рамката, а достъпът до нея бе

преграден с множество дъски. Да не споменаваме и че до тази сутрин вратата беше скрита зад тежък библиотечен шкаф.

- Ридкъли, не забравяй табелата - реши да опита пак Деканът. -

Предполагам, че си направи труда да я прочетеш, нали? Говоря ти за надписа на нея: "Не отваряйте в никакъв случай!"

- Ами да, хвърлих й едно око - изсумтя Ридкъли. - Иначе защо ще се настървя толкоз да отворя вратата?

- Добре де... - проточи Лекторът по съвременни руни. - И защо все пак?

- Естествено, за да видя защо са я заковали толкоз здраво.*

[* Тази размяна на реплики съдържа почти всичко, което е необходимо да знаете за човешката цивилизация. Или поне за онези нейни части, които в момента са на морското дъно, оградени са с бодлива тел или все още димят.]

Архиканцлерът подкани с жест Модо, джуджето градинар и момче за всичко в Университета, който държеше як лост.

- Хайде, драги!

- Ей сегинка, гусине!

Под трясъка на чупещи се дъски Ридкъли подхвана поучително:

- В плана на сградата е отбелязано, че тук има баня. В името божие - което от многото предпочитате, - какво толкоз страшно може да намерите в една баня?! А пък аз искам да си имам своя. Писна ми да се сапунисвам заедно с вас. Ами не е хигиенично! Тъй човек може да прихване разни гадости. От татко си го знам. Да се разберем - аз казвам какво ще става тука и край на споровете. Искам си банята готова преди Прасоколеда, ясно ли е?

Ето ви го и проблема с началото. Когато си имате работа с окултните селения, настроени съвсем не като вас към времето, случва се следствието да ви се стовари на главата малко преди причината.

Отнякъде се разнесе едва доловим за обикновения слух звън на малки сребърни камбанки.

Докато Архиканцлерът напомняше на подчинените си кой командва парада, Сюзън Сто-Хелит седеше в леглото си и четеше на свещи.

По прозорците се изписваха картинки от скреж.

Много й харесваха тези вечери. Успееше ли веднъж да приспи децата, можеше да разполага с времето си, защото госпожа Гейтър трепереше от самата мисъл да дава нареждания на гувернантката, макар да й плащаше надницата.

Е, не че Сюзън придаваше особено значение на заплатата. За нея беше важно, че се издържа сама и има истинска работа. А да бъдеш гувернантка си е тежък труд... Притесни се само веднъж, когато нейните работодатели откриха, че всъщност е херцогиня. Госпожа Гейтър дотогава се придържаше към убеждението, че висшето съсловие е предопределено да безделничи. Сюзън едва й внуши да не се кланя, когато се разминават в коридора.

Някакво неясно движение я накара да се обърне.

Пламъчетата на свещите се стелеха успоредно на пода, сякаш в стаята бушуваше ураган. Завесите се издуваха като платна на кораб, а прозорецът се отвори с трясък.

Но нямаше дори повей. Поне не в този свят.

Червено кълбо... Остър дъх на сняг... Илюзиите на сетивата изчезнаха, а вместо тях останаха...

- Зъби?! - изсъска Сюзън. - Пак ли зъби?!

Тя стисна клепачи. Когато погледна отново, прозорецът беше плътно

затворен. Знаеше си. А свещите невинно струяха пламъчетата си нагоре. О, пак ли! Само не това! Нали мина толкова време? И всичко потръгна добре...

- Шюзън?

Извърна се. Пред отворената врата стоеше малка боса фигурка по нощница. Сюзън въздъхна.

- Какво има, Туайла?

- Щрахувам ше от шудовището в мажето. Ще ме шхрушка.

Гувернантката решително затвори книгата и размаха показалец.

- Туайла, какво ти обяснявах за глупавото желание да се преструваш на бебе?

- Ами каза ми да не говоря така - промърмори момиченцето. - фъфленето било тежко провинение, достойно за бой с пръчки. Била съм го правела, за да привличам вниманието.

- Добре, радвам се, че си запомнила. А кое е чудовището този път?

- Ами онова голямото и кошматото шъш... - показалецът се вдигна към тавана - ...със седем ръчища.

- Как не му омръзна! Ох, да вървим.

Тя стана от леглото и се наметна с халата. Опитваше се да бъде напълно невъзмутима пред детето. "Значи се връщат..." Не я притесняваше чудовището в мазето, то беше част от всекидневната ѝ работа. Боеше се обаче, че отново ще започне да си спомня бъдещето.

Тя поклати глава. Колкото и надалеч да бягаш, все настигаш себе си.

Поне с чудовищата се справяше лесно. Бързо им хвана цаката. В движение грабна тежкия ръжен от стойката до камината и тръгна надолу по задната стълба, следвана от Туайла.

Семейство Гейтър имаше гости за вечеря. Откъм трапезарията се чуваха приглушени гласове. Двете тъкмо се промъкваха на пръсти, когато вратата се отвори и ги заля жълтеникава светлина, а някой възкликна:

- Брей, че чудо - тук има момиче по нощница с ръжен в ръката!

Няколко силуета позасенчиха светлината, но успя да види разтревоженото лице на госпожа Гейтър.

- Извинете, Сюзън, но... какво възнамерявате да правите?

- Госпожо, Туайла ми каза, че се страхува от чудовището в мазето.

- И вие ще го натупате с ръжена, а? - подсмихна се друг от гостите.

Откъм отворената врата лъхаше на бренди и пури.

- Да - нехайно потвърди Сюзън.

- Това е нашата гувернантка - побърза да я представи госпожа Гейтър. -

Вече ви говорих за нея.

Израженията на надничашите лица се промениха до леко насмешлива почит.

- И пребива чудовища за лека нощ, тъй ли? - промърмори първият глас.

- Ами много хитро го е измислила - намеси се вторият. - Малката си е втълпила, че в мазето се крие чудовище, значи слизаш долу, удряш здраво с ръжена по стените и всичко е наред. Има ум в главата тази млада дама. Съвременни методи на възпитание.

- Това ли ще правите? - пожела да се увери изнервената госпожа Гейтър.

- Разбира се, госпожо - смирено отвърна Сюзън.

- Ей, самият Йо ми е свидетел, че си струва да видиш как млада дама претрепва чудовище! - възторжено се провикна първият мъж.

В коридора нахлуха шумолене на коприна и облаци дим от пури. Сюзън въздъхна и продължи към мазето, а Туайла седна на едно по-горно стъпало и обгърна с ръце коленете си.

Долу се тресна врата. Кратка тишина, последвана от смразяващ кръвта

рев. Една от гостенките припадна.

- Не се бойте - безметежно промълви детето. - Сюзън винаги побеждава.

Ей сега ще видите.

Откъм мазето се разнасяха ту глухи, ту звънливи удари, накрая се чу хъркане, последвано от мокро бълбукане.

Сюзън излезе. Ръженът беше изкривен на зиг-заг. Гостите изръкопляскаха неуверено.

- Добре се справи младата дама. Хитро, хитро, дори е изкривила ръжена.

И малката вече не се бои, нали?

- Не се боя - равнодушно се съгласи Туайла.

- Ето ви го съвременното възпитание. Има полза, а?

- Сюзън казва да не се плаша, ами да се ядосвам - разговорчиво добави момиченцето.

- Ъ-ъ... благодаря ви, Сюзън - с треперещ глас смънка госпожа Гейтър. -

А сега, сър Джофри, ако обичате, заповядайте обратно...

Всички се изнизиха по коридора. Сюзън чакаше долу.

- Туайла, прибраха ли се в трапезарията?

- Да.

- Чудесно.

Тя се върна в мазето и скоро извлече нещо едро и космато с учудващ брой ръце и крака. Някак го издърпа по стъпалата, накрая го замъкна в задния двор. Щеше да се изпари в небитието преди зазоряване.

- Ние така се разправяме с чудовищата - натърти, когато се качи при възпитаничката си, която я бе наблюдавала съсредоточено. - А сега е време да заспиш.

- Може ли да оставиш ръжена в моята стая през нощта?

- Щом искаш.

Сюзън вдигна Туайла на ръце, отиде в детската стая и я остави внимателно до братчето ѝ. После изправи ръжена и го подпря на шкафа с играчките. Жадуваше за възможността да го огъне в гърба на предишната гувернантка.

- Лека нощ.

- Лека нощ.

Върна се в малката си спалня и се пхна в леглото. Изгледа завесите с подозрение.

Би било толкова приятно да си внуши, че ѝ се е привидяло. И глупаво. Но вече две години беше почти нормален човек, сама си проправяше път в истинския свят и изобщо не си спомняше бъдещето...

Може все пак да е било видение. (Но понякога се случваше и те да са истински...)

Много се стараяше да не вижда дългата нишка восък, която подсказваше, че пламъчето на свещта поне няколко секунди е било подмятано от вятър.

Сюзън се мъчеше да поспи, а лорд Дауни се опитваше да навакса с канцеларските книжа.

Той беше убиец. Всъщност Убиец с главна буква. Тази дребна разлика беше важна. Членовете на Гилдията се смятаха за културни хора, които предпочитаха изтънчената музика, храна и литература. Освен това познаваха добре стойността на човешкия живот. В повечето случаи с точност до един цент.

Кабинетът на лорд Дауни беше облицован с дъб и застлан със скъпи

килими. За мебелите можеше да се каже, че са стари и поизносени, но по начин, присъщ само на прекрасните изделия, използвани столетия наред. Тук имаше само отлежали мебели.

В камината горяха цепеници, а пред нея спяха две грамадни космати кучета. Освен рядкото сумтене на животните и пукането на дървата не се чуваха други звуци, ако не се брои скрибуцането на перото в ръката на лорд Дауни и цъкането на високия часовник в ъгъла. Привичен домашен шум, който само подчертава тишината.

Така беше, докато някой не се прокашля.

Звукът подсказваше недвусмислено, че целта не е да бъде махната досадна трошица от гърлото, а да се подчертае възможно най-любезно появата на същото това гърло.

Дауни престана да пише, но не вдигна глава. Изглеждаше, че се е отдал на спокоен размисъл. Накрая заговори делово:

- Вратата е заключена. На прозорците има здрави решетки. Кучетата като че не се събудиха. Специалните дъски в пода не изскърцаха. Явно са били заобиколени и други предпазни мерки, които няма да уточнявам. Всичко това рязко ограничава кръга на вероятните посетители. Съмнявам се да сте призрак, а боговете никога не се явяват толкова учтиво. Разбира се, може да сте Смърт, но не вярвам и той да си губи времето, като спазва етикета, пък и аз се чувствам напълно здрав. Хм... - Нещо висеше във въздуха пред бюрото му. - Зъбите ми са в прекрасно състояние, затова не сте феята на зъбчетата. - фигурата го доближи още малко. - Някой гном би се промъкнал и през миша дупка, само че аз съм заложил капани навсякъде. Злите духове минават и през стени, но доколкото ми е известно, отбягват по всякакъв начин да разкриват присъствието си. Откровено казано, озадачихте ме. Хм?

Чак тогава погледна.

Сива роба висеше във въздуха. Наглед я заемаше някакво тяло, понеже имаше форма, само че тялото не се виждаше. По гърба на Дауни полази ледена тръпка от прозрението, че нещото в робата просто не присъства физически в нормалния свят.

- Добър вечер.

"Добър вечер, лорд Дауни" - отвърна робата.

Мозъкът му възприе думите, но ушите бяха готови да се закълнат, че не са ги чули. Човек обаче не оглавяваше Гилдията на убийците, ако се отличава с излишна плашливост. Пък и нещото не вдъхваше страх. По-скоро беше изумително скучно. Ако еднообразната сивота на Вселената можеше да се прояви в конкретна форма, то тя беше пред Дауни.

- Поне доколкото ми се струва, вие сте фантом - отбеляза той.

"Нашата същност не е предмет на разговора - отекна в главата му. - Предлагаме ви да изпълните една поръчка."

- Желаете някой да бъде положен в земята ли?

"Искаме да предизвикаме края му."

Дауни се замисли. Не беше чак толкова необичайно. Имаше подобни прецеденти. Всеки можеше да прибегне до услугите на Гилдията. Няколко зомбита например си бяха уредили сметките по този начин с онези, които бяха причинили сегашното им състояние. Лорд Дауни дори си позволяваше да мисли, че подчинената му Гилдия е практическото въплъщение на демокрацията. За да й възложи поръчка, човек нямаше нужда от интелект, положение в обществото, красота или обаяние. Само от пари, които за разлика от другите условия са достъпни за всекиго. Освен за бедняците, разбира се, но някои хора са просто безнадеждни случаи...

- Ние бихме могли... - подхвана той.

"Заплащането ще съответства на трудността на поставената ви задача."

- Хм, нашите тарифи са...

"Ще ви бъдат изплатени три милиона долара."

Дауни се облегна на стола си, за да преглътне това изявление. Сумата надвишаваше четирикратно най-високото заплащане, получавано някога от член на Гилдията, а онази поръчка включваше цялото благородно семейство заедно с останалите да пренощуват гости.

- Без да задаваме въпроси, нали? - помъчи се да спечели време.

"Няма да им бъде отговорено."

- Да разбирам ли, че предложената от вас сума отразява и трудността на поръчката? Обектът да не се е заобиколил с многобройна охрана?

"Изобщо не е охраняван. Но сме уверени, че е почти невъзможно да бъде заличен с конвенционални оръжия."

Дауни кимна. И това не му се струваше прекалено. През годините на съществуването си Гилдията бе натрупала интересна колекция от твърде неконвенционални оръжия. Заличен, значи? Интересен израз...

- Предпочитаме да знаем за кого работим.

"Не се съмняваме, че предпочитанията ви са такива."

- Тоест трябва да научим името ви. Или имената. Естествено при пълна дискретност от наша страна. Все нещо трябва да впишем в архивите си.

"Бихте могли да ни назовете... Ревизорите."

- Нима? И в кои области извършвате ревизии?

"Във всички."

- Все пак мисля, че е задължително да знаем повече за вас.

"Ние сме онези, които ви плащат три милиона долара."

Дауни схвана намека, макар и да не му хареса. Признаваше, че три милиона са достатъчни човек да забрави почти всеки хрумнал му въпрос.

- Е, да... Но в конкретните обстоятелства, а и тъй като сте нов клиент, бихме предпочели да получим парите в аванс.

"Както желаете. Златото вече е във вашите трезори."

- Искате да кажете, че скоро ще бъде там, нали? - учтиво уточни лорд Дауни.

"Не. То е в трезорите ви. Знаем това, защото току-що го сложихме там."

Старшият Убиец позяпа празната качулка пред себе си и без да отмества поглед, взе фунийката на разговорната тръба от бюрото си. Подсвирна и повика:

- Господин Уинво? Аха, радвам се, че ме чувате. Моля ви, кажете ми приблизително колко имаме в трезорите. О, горе-долу. С точност плюс-минус един милион. - Помълча и настоя: - Е, угодете на каприза ми и въпреки това проверете, бива ли?

Остави тръбата и опря длани на бюрото.

- Бих ли могъл да ви предложа нещо за пиене?

"Убедени сме, че бихте могъл."

Дауни се изправи с известно облекчение и отиде при голямото барче в стената. Ръката му замря нерешително пред кристалните бутилки с етикети "Мор", "Нижд", "Тумрев" и "Иксиу".*

[* Печално и жалко е, че мнозина благородници са си позволявали да тънат в такава заблуда - слугите уж биха се подлъгали за съдържанието, ако етикетите са надписани отзад напред. В отговор на нескопосаните им хитрини немалко икономи са предполагали с доста по-голямо основание, че господарите няма да забележат, ако уискито бъде допълнено с янкип.]

- А какви напитки предпочитате?

Дауни се чудеше къде ли е устата на Ревизора. А ръката му разсеяно се плъзна към гарафата с надпис "Аворто".

"Ние не пием."

- Но току-що казахте, че бих могъл да ви предложа нещо за пиене...

"Именно. Смятаме, че сте напълно способен да го сторите."

- Аха... - В този миг разговорната тръба изсвири глухо. - Да, господин Уинво? Сериозно ли говорите? О, няма нищо смайващо, самият аз все намирам изпаднали монети по дивана... Не, не си правя... Разбира се, че имам причина да предполагам... Успокойте се, за нищо не ви... Да, прекрасна идея, вървете да си отдъхнете, много ви се е събрало. Благодаря ви за усърдието.

Качулката не бе помръднала по време на разговора.

- Време е да ни осведомите къде, кога и разбира се - кого - напомни Дауни.

Качулката кимна. "Мястото не можете да намерите на никоя карта. Желаям поръчката да бъде изпълнена за не повече от седмица. Това е извънредно важно. А по въпроса за самоличността..."

Върху бюрото се появи рисунка, а в главата на Даунк прозвуча: "Нека го наречем просто Дебелака."

- Шегувате ли се?!

"Никога не се шегуваме."

"Личи ви" - мислено се озъби той и потропа с пръсти.

- Хм, мнозина биха заявили убедено, че този... индивид не съществува.

"Задължително е да съществува. Иначе каква е причината веднага да го познаете на рисунката? Освен това хората водят оживена кореспонденция с него."

- О, да, не отричам, че поне в известен смисъл той съществува...

"Всичко съществува в известен смисъл. А ние се интересуваме от края на това конкретно съществуване."

- Намирането му може да се окаже главоболно занимание.

"Първият срещнат ще ви подсказе приблизителния му адрес."

- Не се съмнявам. Но както и вие изтъкнахте, няма да ни посочи мястото на географска карта. А дори да го открием, как бихме... прекратили битието на Дебелака? Може би като му поднесем чаша отровен ликьор?

В качулката липсваше лице, което да се засмее.

"Изглежда не разбирате напълно характера на задачата, за която ви наемаме."

Дауни настръхна. Никой не наемаше Убийците. На тях им се възлагаха поръчки. Само слугите ги наемаха.

- И какво по-точно не съм разбрал?

"Ние ви плащаме. Вие измисляте начините и средствата."

- А как да се свържа с вас?

"Ние ще се свържем с вас. Знаем къде сте. Знаем къде е всеки."

Фигурата изчезна. След частица от секундата вратата се отвори рязко и се появи разстроеният господин Уинво, ковчежникът на Гилдията.

- Извинете, ваша светлост, но беше крайно наложително да вляза при вас! - Той подхвърли няколко метални кръгчета на бюрото. - Погледнете!

Дауни взе един малък златен диск. Много приличаше на монета, но...

- Няма деноминация! - възмутено подсказа господин Уинво. - Никакви цифри, никакъв герб или царствен лик!

Старшият Убиец отвори уста да попита дали са абсолютно лишени от

стойност. Почти се надяваше да е така. Ако онези, които ще да бяха, са платили с безполезен метал, значи никакъв договор... Не каза нищо. Убийците още в началото на обучението си започваха да разпознават кое колко струва.

- Да, вярно, само че са от чисто злато. - Уинво кимна унило. - Е, това е напълно задоволително за нас.

- Трябва да са магически пари! - възкликна ковчежникът. - Никога не сме се съгласявали да ни плащат с илюзии!

Дауни подхвърляше кръгчето върху бюрото и се вслушваше в приятния плътен звук. Златото не беше магическо. Илюзорните пари изглеждаха съвсем като истинските, защото единственото им предназначение беше измамата. А това в пръстите му не се унижаваше да подражава на нещо пошло като монетите. "Аз съм злато - сякаш казваше то. - Ако щеш - вземи ме, ако не - гледай си работата."

Дауни седеше и размишляваше, а Уинво стоеше и се притесняваше.

- Ще приемем златото - реши накрая старшият Убиец.

- Но...

- Господин Уинво, много съм ви признателен. Решенията вземам аз. - Той позяпа стената и се усмихна. - Дали господин Тийтайм е още в сградата?

Ковчежникът отскочи стреснат.

- Нали Съветът гласува да го прогоним? - смънка несговорчиво. - След онази история с...

- Очевидно е, че господин Тийтайм гледа на света различно от останалите... - промърмори Дауни, като се взираше внимателно в рисунката на бюрото си. - Моля ви, кажете му да дойде при мен.

Дауни отново поумува над факта, че Гилдията беше привлекателна за какви ли не хора. Недоумяваше обаче какво ли е накарало господин Уинво да се присъедини към тях. Трудничко би си представил как ковчежникът пронизва някого в сърцето, защото щеше да се уплаши да не улучи портфейла му. Докато господин Тийтайм...

Да, Гилдията приемаше млади момчета и им даваше превъзходно образование, като съвсем между другото ги обучаваше и как да премахват жертвите си чисто и безстрастно - за пари и за благо на обществото или поне за благо на онази част от обществото, която разполагаше с пари. Че останалото заслужаваше ли да бъде обхванато от понятието "общество"?!

Но понякога осъзнаваш, че си имаш работа и със същества като господин Тийтайм, когото мисълта за пари само би подразнила. Не можеше да му се отрече блестящият ум, само че блясъкът напомняше по-скоро за натрошено огледало - чудесни искрящи отражения и пъстри цветове, но основен си остава фактът, че нещо се е случило. Господин Тийтайм твърде много обичаше себе си. Другите хора също, макар и по особен начин.

Дауни бе решил, без да споделя с никого, че този младеж трябва не след дълго да претърпи злополука. Като повечето безнравствени хора старшият Убиец се придържаше към непоклатими правила, поради което Тийтайм го отвърщаваше. Поръчкото убийство си е една извънредно сложна игра, а в ролята на противници обикновено са индивиди, които също отлично познават правилата и или поне разполагат със средствата да си осигурят услугите на онези, които са ги овладели до съвършенство. В чистия успешен удар намираш радостта от живота.

Но от членовете на Гилдията не се очакваше да изпитват удоволствие, когато забъркат кървава каша. Можеше да им излезе лоша слава.

От друга страна, разкривеният като тирбушон ум на Тийтайм май беше най-подходящото средство за изпълнението на толкова странна поръчка. Ако пък не

се справеше... Дауни не би имал за какво да се упрекне, нали?

Пак се съсредоточи в книгата. Имаха смайващото свойство да се трупат светкавично на огромни купчини. Налагаше се обаче да се занимава и с тях. В края на краищата не ръководеше бандитска сбирщина...

Някой почука на вратата. Той побутна листовите към края на бюрото и се облегна.

- Влезте, господин Тийтайм.

Не беше излишно да вдъхваш страхопочитание на подчинените си. Показа се обаче един от слугите с поднос за чай.

- А, Картър, ти ли си... Остави го на масичката ей там.

- Да, сър. - Картър погледна встрани и кимна. - Ей сега ще донеса още една чаша, сър.

- Моля?

- За вашия посетител, сър.

- Искаш да кажеш за господин Тийтайм, когато той...

Млъкна и се обърна. На килимчето пред камината седеше един младеж и си играеше с кучетата.

- Как го направихте, господин Тийтайм?

- Ами лесно, сър. Разбира се, малко се опърлих последните два метра.

На килимчето личаха петна от сажди. Никой не можеше да проникне през комина. В горния си край димоотводът беше преграден с яка решетка.

- Но зад старата библиотека има зазидана камина - обясни Тийтайм, който явно четеше мислите му. - Димоотводите са съединени точно под решетката.

Дауни кимна с досада. Тези особености на старите сгради се изучаваха в основния курс. А после ги забравяш. Както забравяш, че и младоците знаят колко е полезно да вдъхнеш страхопочитание у другия.

- Виждам, че кучетата ви харесват.

- Погаждам се добре с животните, сър.

Лицето на младежа имаше приветливо изражение. Е, поне се усмихваше често. Повечето хора не забелязваха това, защото се стряскаха от стъкленото му око. Лорд Дауни обаче се смущаваше от погледа на другото. Не бе виждал друга толкова малка и сякаш боцкаща зеница. Тийтайм се вираше в света през дупчица като от карфица.

Вида, че неволно пак се е преместил зад бюрото. И това беше присъщо за Тийтайм - човек се чувстваше по-уютно, ако между него и този младеж имаше солидно препятствие.

- Значи обичате животните? - поклати глава старшият Убиец. - Но в този доклад ме уведомяват, че сте разпънал на тавана кучето на сър Джордж.

- Сър, не бих му позволил да ме лае, докато си върша работата.

- На ваше място някой друг просто би го упоил.

- О, тъй ли... - Тийтайм посърна за миг, но тутакси се оживи. -

Изпълних поръчката, сър. Поне това не може да бъде оспорено. И накрая проверих с огледалце дали сър Джордж още диша. Точно както са ме учили, сър.

- Нима?

Само че в онзи момент главата на обекта вече е била на няколко стъпки от тялото. Беше смразяващо, че младежът не виждаше нищо нелепо в действията си.

- А... слугите? - насили се да продължи Дауни.

- Не биваше да ме сварят неподготвен, сър.

Старшият Убиец пак кимна, почти хипнотизиран от стъкленото око и

мъничката зеница. Ами да, не бивало да го сварят неподготвен... Всеки от Гилдията се грижеше да не се натъкне на съпротивата на професионалисти, обучени вероятно от същите преподаватели. Но старец и момиче, които само са имали нещастieto да бъдат в къщата...

Дауни все пак не забравяше, че няма изрично правило. Гилдията обаче си имаше неписани норми, които само се затвърждаваха с годините. Членовете ѝ се стараеха да пипат изтънчено, дори затваряха вратите и разтребваха счупеното на излизане. А да навредиш на безобидните и невинните беше по-лошо, отколкото да погазиш обществения морал. Това означаваше да се отклониш от добрите обноски. Дори по-зле - беше проява на пошлост. Уви, правило нямаше...

- Сър, не съм сбъркал, нали? - попита Тийтайм, очевидно неуверен в себе си.

- Е... липсва ви елегантност.

- О, благодаря ви, сър. Много се радвам, когато ми посочат недостатъците. Следващия път ще внимавам повече.

Дауни си пое дъх.

- Тъкмо за следващата ви поръчка исках да поговорим. - Обърна към посетителя портрета на... как го нарече онова видение?... А, да, Дебелака. - Как би ви се сторила задачата да положите в земята този... господин?

Не се съмняваше, че всеки друг би се разкикотил. Очакваше и да подхвърли лицемерно: "Чудесна шега, сър!" А Тийтайм само се приведе напред със стъписваща стръв.

- Трудна, сър.

- Няма спор - съгласи се старшият Убиец.

- И бих помолил да ми дадете време, за да разработя план.

- Разбира се, а...

Тихо почукване на вратата. Картър донесе още една чаша на чинийка.

Поклони се почтително и се изниза безшумно.

- Готово, сър - обади се Тийтайм.

- Моля? - сепна се лорд Дауни, разсеян се за малко.

- Вече подготвих план, сър - търпеливо обясни младежът.

- Наистина ли?

- Да, сър.

- Толкова бързо?

- Да, сър.

- О, богове!

- Ами, сър, знаете, че ни поощряват да обмисляме и чисто хипотетични задачи...

- Да, да, тези упражнения стимулират... - Дауни едва не се задави. -

Наистина ли сте отделил от свободното си време, за да размишлявате как бихте положил в земята Дядо Прас?! - изрече немощно.

- Да, сър. Не пренебрегнах и Смърт.

Старшият Убиец примига.

- Ей тъй сте седнал и сте се попитал как бихте...

- Да, сър. Събрах и любопитно досие. Разбира се, само в свободното си време.

- Господин Тийтайм, нека си изясним това веднъж завинаги. Вие сте насочвал вниманието си към намирането на способности за ликвидирането на Смърт?

- Само като хоби, сър.

- Да, разбирам. Тоест някога и аз колекционирах пеперуди - Дауни сякаш отново изпита първите трепети на работата с карфицата и отровата, - но...

- Сър, основният подход е същият както спрямо обикновения човек. Проучване на обстановката, избор на подходящия момент и конкретното средство... И пак се налага да се опираме на фактите, които сме събрали за обекта. Естествено именно за този обект ни е известно немалко.

- Значи всичко измислихте, а?

- Отдавна, сър.

- И кога по-точно, ако смея да попитам?

- Една нощ преди Прасоколеда, когато ме сложиха да спя прекалено рано.

"О, богове, аз пък се заслушвах за звънчетата на шейната му..."

- Но ще се наложи да уточня някои подробности. Сър, ще ви бъде особено признателен, ако получа достъп до определени източници в Черната библиотека. Основата на плана обаче ми е съвсем ясна.

- И все пак... мнозина твърдят, че този обект е... практически безсмъртен.

- Сър, всеки си има слабо място.

- Дори Смърт ли?

- О, да. Несъмнено.

- Нима?

Дауни пак затропа с пръсти по бюрото. Не му се вярваше хлапакът да е измислил осъществим план. Наистина мисленето му беше твърде изкривено... Само изкривено ли? Приличаше на тенджерата със спагети! Но и Дебелака не беше някой мухльо в разкошна резиденция. Вероятно хората му бяха залагали капани неведнъж досега.

Олекна му. Тийтайм щеше да се издъни, може би дори фатално, ако планът му беше достатъчно тъп. И не се знаеше дали в такъв случай Гилдията ще се прости с тоновете злато.

- Добре - изрече решително. - Не е нужно и аз да знам какви са намеренията ви.

- Сър, аз и не бих се осмелил да ги споделя с вас. Убеден съм, че не бихте ги одобрил.

- Тийтайм, няма да скрия изумлението си от вашата самонадеяност.

- Сър, аз просто обмислям проблема логично.

В гласа на младока се прокрадна укор.

- Логично, значи?

- Само че гледната ми точка се различава от обичайната.

За Сюзън денят започна спокойно, макар че по пътя към парка Гауейн се постара нарочно да стъпи върху пролука между паветата.

Безметежно веселият ум на предишната гувернантка бе съчинил сред всички останали ужаси и заплахата, че свирепи мечоци изяждат децата, които стъпват по пукнатините и локвите.

Затова Сюзън свикна да носи ръжена под модно скроеното си палто. И едно замахване обикновено стигаше. Тварите се стъписваха от изненада, че някой изобщо успява да ги зърне.

- Гауейн... - строго промълви тя, загледана в нервния мечок, който вече отстъпваше заднешком.

- Да, госпожице?

- Знам, че мина оттам, за да се наложи да пребия до смърт някое нещастно животинче, чиято единствена вина се състои в непреодолимото желание да те разкъса.

- Ама аз само си подскачах...

- Именно. Нормалните деца не подскочат, освен ако са дрогирани. - Момчето ѝ се ухили. - Измислиш ли още някоя шуротия - с равен глас добави тя, - ще ти върже ръцете зад врата.

Той кимна и отиде да бутне Туайла от люлката.

Сюзън въздъхна от радостно облекчение. Това беше личното ѝ откритие в педагогиката. Идиотските заплахи изобщо не притесняват децата, затова пък ги правят послушни. Особено ако бъдат описани красноречиво.

Предишната гувернантка бе призовала всевъзможни чудовища и духове в борбата си за дисциплина. Все някое от тях чакаше да схруска момченцата и момиченцата за престъпления като заекването или упоритото писане с лявата ръка. От такива тухлички се гради детската невинност.

Първоначалните опити на Сюзън да разубеждава възпитаниците си само влошиха неимоверно положението.

Туайла започна да се напишква нощем. Вероятно използваше единственото достъпно ѝ средство за защита срещу чудовището, което се бе заселило под леглото.

Скоро Сюзън бе принудена да притича посред нощ, защото момиченцето се разпищя за караконджола, който се крие в килера. Тя поклати глава примирено и надникна в тъмното помещение. От яд хвана гадината за гъстата грива на главата, халоса я с ръжена от камината на детската стая, изкълчи ѝ рамото, за да затвърди внушението, и я изрита през задната врата на къщата.

Децата не желяеха да се простят с вярата си в тези разнообразни твари, защото си знаеха, че ги има. Оказа се обаче, че са още по-склонни да повярват в силата на ръжена.

Седна на една пейка да почете малко. Поставила си бе задачата всеки ден да води децата на място, където да срещат себеподобни. Ако се научаха да оцеляват на детската площадка, нищо в живота им като възрастни не би могло да ги уплаши. Освен това ѝ беше приятно да слуша детските гласчета, само внимаваше да сяда достатъчно далеч, за да не чува думичките, които изричаха.

По-късно през деня предстояха уроците. Постигна забележителен напредък, след като изхвърли книжките с топчици и кученца. Гауейн в момента поглъщаше жадно военните мемоари на генерал Тактикус - бяха подходящо кървави, освен това се смяташе, че са прекалено трудни за детския ум. От тези занимания речникът му се удвояваше едва ли не всяка седмица, вече употребяваше съвсем на място думи като "изкормване". В края на краищата имаше ли смисъл да учи децата как да бъдат деца? Това им се удаваше по природа и без ничия намеса.

За неин неописуем ужас много я биваше да се справя с децата. За което бяха виновни собствените ѝ родители. Разбира се, снизходително си казваше Сюзън, не са искали животът ѝ да се извърти така накрая.

Само са се опитвали да я опазят от световите отвъд този, от онова, което хората назоваваха смъртно с думата "окултно", и... направо казано - от нейния дядо.

Да де, но малко ѝ поразместиха ума от прекалено старание. Честно казано, тъкмо в това се състои родителският дълг. Светът е претъпкан със смахнати криволици и остри ъгли, а ако не си поочукан в подходяща форма, няма как да се наместиш.

Погрижиха се и за образованието ѝ. Беше онзи тип образование, което прилича на болест, предаваща се при полов контакт. Първо, прави те негоден за някои призвания в живота, второ, подбужда те на свой ред да предадеш заразата.

И тя стана гувернантка - една от малкото професии, достъпна и пристойна за дама с нейното потекло. Допадаше ѝ. Закле се, че ако пак се излови да танцува с метла на някой покрив, ще се пребие до смърт с чадъра си.

По-късно им прочете приказка. Децата много харесваха нейните версии.

- ...и тогава Джек отсякъл бобеното стъбло, добавяйки убийство и екологична катастрофа към кражбата, съблазняването и навлизането в чужда собственост, които обвинения споменахме по-горе. Той обаче останал ненаказан и живял щастливо до края на дните си, без дори да го гризе съвестта заради злодеянията му. Поуката гласи - всичко ще ви бъде простено, ако сте герои, защото никой не би дръзнал да ви задава неудобни въпроси. А сега бързо по леглата!

Предишната гувернантка бе научила Гауейн и Туайла на молитва, чиято същност се изразяваше в надеждата някой бог да прибере душите им, ако умрат насън. Май се подразбираше, че това ще бъде щастливо събитие.

"Някой ден - отново се закани Сюзън - ще я докопам!"

- Сюзън... - обади се момичето изпод завивката.

- Слушам те.

- Нали знаеш, че миналата седмица пратихме писма на Дядо Прас?

- И?

- Да, ама... В парка Рейчъл разправяше, че нямало никакъв Дядо Прас, а само татковци. И другите деца го казаха.

Шумолене откъм другото легло - братчето на Туайла наостри слух.

"Ами сега..."

- Какво ви засяга има ли Дядо Прас, щом си получавате подаръците? - опита се да злоупотреби с детската им алчност.

- Засяга ни.

"Олеле..." Сюзън приседна на края на леглото ѝ. Трескаво търсеше изход. Потупа една показала се ръчичка.

- Ами ето какво мисля... - започна и мислено въздъхна дълбоко. - Там, където хората са невежи и заблудени... Където, меко казано, имат прозорливостта на пиленце наред ураган... Където са трогателно доверчиви, привързани към нелепите си детски спомени и, общо взето, имат представа за физическите закони на Вселената колкото и един рак за алпинизма... Да, Туайла, по такива места Дядо Прас съществува.

Мълчание под завивките, но тя долови, че тонът на гласа ѝ постигна целта. Думите не означаваха нищо за децата. "Какво друго да очакваш от човечеството?", както често бе чувала от дядо си.

- Лека нощ - измънка сънливо момичето.

- Лека нощ.

Не беше дори бар, а място, където хората си пийват, докато чакат други хора, с които да си уредят далаверката. Обикновено ставаше дума за смяната на собственост върху нещо, но нали това е същността на бизнеса изобщо?

Затова може да се каже, че петима бизнесмени седяха около маса, осветена от залепена на чинийка свещ. По средата се мъдреше и отворена бутилка.

Стараеха се гърлото ѝ да не е прекалено близо до пламъчето.

- Ей, минава шест - напомни един грамаден мъжага с бакенбарди и брада, с които някой би могъл да изхрани стадото си кози. - Откога дрънна часовникът. Пък оня тип никакъв го няма. Я да си ходим.

- Седи си кротко, ясно? Убийците все закъсняват. Тъй им прилича, светна ли ти в чутурата?

- Ама тоя е смахнат.

- Има си приумици човекът.

- И к'ва е разликата?

- Един чувал мангизи.

Тримата, които още не се бяха обадили, се спогледаха.

- Чакай бе - озъби се Мрежестия. - Не сме се разбирали да имаме вземане-даване с убиец. Банджо, той не каза, че ще идва убиец, нали?

Отекна звук като далечна гръмотевица. Банджо Лилиуайт се прокашля.

- Ами да - долетя някъде от върха. - Не каза.

Другите изчакаха тътенът да заглъхне. Дори гласът на Банджо надвисваше.

- Отгоре на всичко - настоя първият - е смахнат. И има гнусно око.

- Стъклено е, к'во ти пука? - вдигна рамене Котака и поиска от сервитьора четири бири и чаша мляко. - Плаща по десет хилядарки на калпак. А окото му не ми влиза в работата.

- Да, ама чух да разправят, че било направено, от същата гадост, дето правели от нея и кълбата за гадаене. Е, това да не е хубаво? Стъклено било, пък гледа с него.

Този от мъжете носеше прякора Мъхнатко, макар никой да не знаеше защо.*

[* Мъхнатко не беше от хората, на които ти се иска да задаваш въпроси, освен ако не звучат приблизително така: "А-а-а-ако ви дам всичките си пари, н-н-н-нали няма да ми счупите и другия крак?"]

Котака въздъхна. В господин Тийтайм наистина имаше нещо сбъркано. Но всички от Гилдията на убийците си бяха превъртели посвоему. Пък и човекът беше готов да плати добре. Мнозина убийци ползваха услугите на взломаджии или доносници, формално погледнато, нарушаваха правилата, но при този всеобщ упадък... Обикновено плащаха със закъснение и се пазаряха за всеки цент, сякаш ти правеха услуга. С Тийтайм обаче можеше да се погодиш. Е, да, при разговор с него след няколко минути очите ти започваха да сълзят, а кожата те засърбяваше и отвътре, ама никой не е идеален, нали?

Мъхнатко се наклони напред и зашепна заговорнически:

- Айде на бас, че той е тука. Предрешил се е! И ни се подиграва! Само да го видя да се хили...

Кокалчетата на юмруците му изпукаха. А Средния Дейв, последният от петимата, се огледа. Наистина имаше множество самотници из ниското здрачно помещение. И май повечето предпочитаха широките безформени наметала с големи качулки.

Никой не излъчваше особено дружелюбие.

- Мъхнатко, не си измисляй - промърмори Котака.

- Те си падат по такива номера - изръмжа Мъхнатко. - Много ги бива да се правят на к'вито си поискат.

- Ами да се предреши, ако ще, нали окото го издава?

- До огнището седи един с превръзка на окото - подхвърли Средния Дейв.

Той рядко отваряше уста, затова пък винаги беше нащрек. И другите се вторачиха в посочения човек.

- Ще чака да се залисаме, после ще ни се смее - изсумтя Мъхнатко.

- Ама те убиват само за пари - напомни Котака, макар и вече не толкова уверено.

Впиваха погледи в закачуления мъж с превръзката, който им отвръщаше

със същото.

Ако някой ги помолеше да опишат с какво се препитават, биха отговорили: "Ами от всичко по малко." Или: "С к'вото ми падне." Най-вероятната реплика на Банджо обаче би прозвучала така: "А бе, я се..." В равнодушните очи на обществото бяха престъпници, макар самите те да не се смятаха за такива, а и не биха могли да напишат правилно думата "криминален". Най-общо заниманията им включваха пренасяне на неща от едно място на друго. Случваше се нещата да са от неподходящата страна на дебела стоманена врата или не в която къща трябваше да бъдат. Понякога пък въпросните неща представляваха хора - твърде незначителни, за да им обърне внимание Гилдията на убийците, но въпреки това се изтъпанваха там, където пречеха най-много. Повече им приличаше да намерят покой, да речем, на морското дъно.*

[* Мрежестия заслужи прякора си със своя изобретателски принос в методите за прикрепване на досадниците към дъното с помощта на бетонен блок. Процесът има един недостатък - след време изплуват парчета и плъзват ненужни приказки. Хитроумният мъж се досети, че ако увиеш и парче гъста мрежа около натрапника, ще си спестиш неприятните слухове, а през дупките рибите и раците пак ще могат да си свършат работата по почистването.]

Никой от петимата не принадлежеше към официалните Гилдии, а и клиентите им почти винаги си имаха зловещи причини да не търсят помощта на същите тези Гилдии - понякога и защото бяха техни членове. Винаги се намираще нещо, което трябваше да бъде преместено от точка А в точка Б или пък на дъното на точка М.

- Ей сегинка ще дойде - увери ги Мъхнатко.

Банджо се прокашля. Пак се бе появила някаква мисъл в главата му.

- А бе, нещо не разбирам...

- Казвай, казвай - насърчи го брат му Средния Дейв.*

[* Подземният свят на Анкх-Морпорк се отличаваше с такива мащаби, че обикновеният свят се носеше върху него като кокошчица, опитваща се да нахрани гнездо с пораснали щраусчета. Вече имаше Големия Дейв, Тлъстия Дейв, Лудия Дейв, Слабака Дейви и Дългуча Дей. А все някакъв прякор трябваше да измислят и на този от братята Лилиуайт.]

- Откога в тая дупка има келнери, а?

- Добър вечер - поздрави ги учтиво Тийтайм и остави подноса на масата.

Зяпнаха го онемели, а той им се усмихна приятелски. После грамадната длан на Мъхнатко плесна по масата.

- Ще ни се промъкваш, дребосък такъв... - започна заплашително.

В техния занаят хората обикновено се сдобиваха с качество, близко до ясновидството. Средния Дейв и Котака небрежно поизместиха столовете си настрана.

- Здравсти и на теб! - жизнерадостно изрече Тийтайм.

Нещо блесна и един нож се заби между палеца и показалеца на Мъхнатко, който се вторачи уплашено във все още непокътнатата си ръка.

- Казвам се Тийтайм, а ти кой си?

- Ами... Мъхнатко.

- Интересно име. И защо те наричат така?

Средния Дейв сгуши глава в раменете си, а Мъхнатко се вторачи в лицето на убиеца. Стъкленото око беше просто топче от леко просветваща сивота. Другото приличаше на точица в бяло море. Единственият допир на Мъхнатко с интелекта се състоеше в обирането и пребиването му, но внезапно пробудилият се инстинкт за самосъхранение го прикова към стола.

- Щото не се бръсна - смънка той.
- Господине, острите неща го дразнят - подсказа Котака.
- Мъхнатко, а ти много приятели ли имаш?
- Бъхъ, намират се, колкото да не е без хич...

С внезапно, стряскащо движение Тийтайм се извъртя, докопа стол, премести го до масата и се настани. Трима от тях вече бяха стиснали дръжките на мечовете си.

- Аз пък нямам - обясни убиецът, сякаш се извиняваше. - Май не знам как да се сприятелявам. Но от друга страна... Струва ми се, че нямам и нито един враг. Приятно е, нали?

С искрящия, припукващ и диво въртящ се фойерверк на ума си Тийтайм размишляваше за безсмъртието.

Безспорно беше луд, но не и глупак. В Гилдията на убийците имаше множество портрети и бюстове... не на нейни членове, а на прочути техни обекти, всеки придружен със скромна бронзова табела, например: "Напуснал този скръбен свят на 3 групи в Годината на сгърчената въшка със съдействието на достопочтения К. У. Добсън (Клан на усойницата)." В много образователни институции с традиции има мемориални зали в чест на възпитаниците, отдали живота си за кралството и страната. Гилдията не се отличаваше от тях, само че възникваше въпросът, чий живот е бил отдаден.

И всеки от младозите в тази професия искаше да се запише някъде по стените. Това си беше безсмъртие...

Мъжете около масата го наблюдаваха. Трудно беше да се налучка за какво си мисли Банджо и дали мисли в момента, но останалите явно беснееха: "Нахакано дребно копеленце като всички убийци. Ще ми се прави на всезнайко! Мога да го смачкам с два пръста. Ама... Чувал съм разни истории. Пък и от очите му тръпки ме побиват..."

- Казвай за далаверката - подкани го Мрежестия.

- Ние не се занимаваме с далаверки - уточни Тийтайм. - Ние изпълняваме поръчки и извършваме услуги. А тази услуга ще ви донесе по десет хиляди долара на човек.

- Доста повечко, отколкото дават ония от Гилдията на крадците - отбеляза Средния Дейв.

- Никога не са ми били симпатични - отвърна Тийтайм, без да го погледне.

- Че защо?

- Твърде много въпроси задават.

- Ние за нищо не питаме - побърза да се намеси Мрежестия.

- Значи ще си допадем - усмихна се убиецът. - Поръчайте си по още едно питие, докато чакаме и другите от нашия малък сплотен екип.

Мрежестия забеляза как устните на Средния Дейв се готвят да избълват: "Кои..." Срита го под масата.

Вратата се откряна. Вътре не влезе, а се вмъкна невзрачна фигура и ги изгледа над вдигнатата си яка.

- Ей, ама тоя е магьосник - промърмори Мъхнатко.

Фигурата си придържа стол.

- Не съм! И тук нямам име!

- Ясно, господин Безименен - подсмивва се Средния Дейв. - Само дето си забравил да си свалиш островърхата шапка. Тоя тука е брат ми Банджо, оня е Мъхнатко, до него е...

Нещастникът се озърна отчаяно към Тийтайм.

- Не исках да идвам!

- Господин Сайдни наистина е магьосник. Поне е студент в Невидимия университет. Само че не му върви напоследък, затова все пак се присъедини към нашето начинание.

- И в к'во толкоз не му върви? - не се сдържа Средния Дейв.

Магьосникът се стараеше да не срещне ничий поглед.

- Прецених неправилно вероятностите.

- Аха, загубил си облог! - досети се Мрежестия.

- Платих си навреме.

- Така е - потвърди Тийтайм, - но има една неприятна подробност - тролът Хризопраз не понася жълтиците, които на другия ден вече са оловни. Нашият приятел има спешна нужда да припечели малко пари, и то на място, където няма да му откъснат ръцете и краката.

- Не сме се разбирали да има и магии - изсумтя Мъхнатко.

- Вярно, но нашата цел, господа, е... нещо като кула на магьосник.

- Ама не е съвсем истинска, нали? - неспокойно се осведоми Средния Дейв. - Щото ония шураци много гадни капани залагат.

- Не е.

- Стражи има ли?

- Предполагам, ако се съди по легендите. Не са нищо особено.

Средния Дейв присви очи.

- А в оная... кула има ли скъпоценности?

- О, да.

- Че тогаз защо не стигат стражите, а?

- Обитателят на въпросната недвижимост вероятно не разбира колко е ценно онова, което притежава.

- Значи има много ключалки - усъмни се Средния Дейв.

- По пътя към нас ще се присъедини и ключар.

- Кой?

- Господин Браун.

Всеки в занаята познаваше господин Браун. Присъствието му придаваше на предстоящата работа известно лустро. Спретнатият застаряващ мъж бе изработил сам почти всички инструменти в кожената си торба.

С каквато и дяволска хитрост да надделееш над малка армия пазачи или да се вмъкнеш в трезора, рано или късно викаш господин Браун. Той идва с торбата. Първите десетина минути не прави нищо, само се вглежда в ключалката, после избира парченце огънат метал измежду още стотици почти неотличими от него. Не повече от час след това си отива с приятните десет процента от плячката. Разбира се, никой не те задължава да ползваш услугите му. Ако предпочиташ, седиш си там до края на живота и зяпаш заключената врата.

- Добре де, къде е това място? - попита Мъхнатко.

Тийтайм му се усмихна.

- Щом аз ви плащам, защо тогава вие ми задавате въпроси?

Мъхнатко дори не погледна стъкленото око втори път.

- Ами само искам да се приготвим, ей таквиз ми ти работи... - смотолеви кротко.

- Прилежното проучване е основата на успешната операция - съгласи се убиецът. Озърна се към грамадата, която представляваше Банджо. - А това какво е?

- Банджо - представи го Средния Дейв, свивайки си цигарка.

- Циркови номера прави ли?

Времето сякаш се смръзна. Останалите трима съратници на Средния Дейв

се опулиха. Сред хората от занаята беше известен като склонен към размисъл и търпелив мъж, дори му се носеше славата на интелектуалец, защото някои от татуировките му бяха изписани правилно. И в напечено положение можеше да се разчита на него, а основната му добродетел беше честността, защото свестните кримки просто са принудени да бъдат честни помежду си. У Средния Дейв обаче изпъкваше и един недостатък - раздаваше окончателно и бързо правосъдие на всекиго, който подхвърлеше непредпазлива забележка за брат му.

Този път се опря на търпението си. Пръстите му доразпределиха тютюна върху хартиятата и я вдигнаха към устните му.

- Не - отговори той изчерпателно.

Мрежестия се опита да стопи леда.

- Е, никой не смята Банджо за много схватлив, ама винаги е полезен.

Може да вдигне по двамина с една ръка. И то като ги стиска за вратовете.

- Тъхъ - потвърди планината от плът.

- Прилича ми на вулкан - подметна Гийтайм.

- Сериозно? - поклати глава Средния Дейв Лилиуайт.

Мрежестия се пресегна припряно и го бутна обратно на стола. А убиецът му се усмихваше.

- Господин Среден Дейв, искрено се надявам да бъдем приятели. Боли ме сърцето, като си помисля, че може да има неприязън в отношенията ни. - Изглежда и другите. - Споразумяхме ли се, господата?

Те закимаха, макар и малко неохотно заради мълчаливия консенсус къде му е мястото на този тип - в добре затворена стая с меки стени, - но в края на краищата десет хиляди долара са си пари.

- Добре - поощри ги Гийтайм и премери с поглед Банджо. - В такъв случай нищо не ни пречи да започнем.

Замахна и прасна с все сила великана по устата.

Смърт не се явява лично за края на всеки живот. Не е необходимо. Президентите и министър-председателите също не ходят по домовете на хората да ги поучават как да живеят - би било губелно за някого. Има си закони, нали?

Все пак от време на време Смърт проверяваше дали всичко е наред и в по-незначителните области на твърде обширната му юрисдикция.

Сега бродеше из мрачно море.

Тук цареше тишина, налягане и непрогледна тъма. И толкова далеч под вълните се срещаше живот. Гигантски калмари и раци със зъби около очите. Паякообразни твари със стомаси по стъпалата и светещи риби. Безмълвен и черен свят от кошмарите, но животът прониква навсякъде, където може да оцелее. Където не може, се настанява малко по-късно.

Смърт вървеше към възвишение в дъното. Водата около него ставаше по-топла и населена със създания, които сякаш бяха слепени от отпадъчни частици.

Огромна струя кипяща вода изригваше от близката пукнатина. Някъде по-надолу скалите се нажежаваха до червено заради магическото поле на Диска.

Наоколо стърчаха колони от утаечни минерали. И този малък оазис имаше своя форма на живот, която не изпитваше необходимост от въздух или светлина, дори от храна, каквато поглъщаха повечето други видове.

Просто съществуваше край водната струя и приличаше на кръстоска между червей и цвете.

Смърт се наведе да погледне отблизо, защото живото нещо беше мъничко. Незнайно защо в този свят, където липсваха и светлина, и очи, дребната твар беше яркочервена. Разточителството на живота често го изумяваше.

Бръкна в широката си роба и извади малко калъфче. Внимателно взе от едното джобче коса с дължина половин пръст и я стисна с палец и показалец.

Някъде горе случайно течение размести каменна плочка и тя се запремята мудно по скалната колона. Накрая откъсна цветето-червей от каменното му легло. И Смърт замахна с миниатюрната коса тъкмо когато цветът започна да избледнява...

Душата на съществото беше мъничка и простичка. Не се тревожеше за греха. Никога не пожелаваше полипите на съседа. Не пиеше, не си падаше по хазартни игри. Не се мъчеше с въпроси от рода на "Аз защо съм тук?". Всъщност нямаше представа какво е "тук", нито дори "аз".

Въпреки това нещо се освободи изпод острието и се загуби в мътната вода. Смърт прибра грижливо инструмента и се изправи. Всичко беше наред, нещата вървяха...

...крайно незадоволително.

Както най-способните инженери по поддръжката откриват изхабения лагер по нищожната промяна в боботенето на двигателя, така Смърт долови фалшив звук в световната симфония. Дразнеше подобно на песъчинка в огромна обувка.

Размаха пръст в мрака. За миг се очерта синя рамка, Смърт мина през нея и изчезна.

Другите същества не го зърнаха как си отиде, защото не го видяха и как идва. Те никога нищо не забелязваха.

Каруца трополеше по заскрежените мъгливи улици, коларят се гърбеше под дебелия си кафяв кожух.

Неясен силует се стрелна откъм сенките и изведнъж се настани до него на капрата.

- Здравсти, аз съм Тийтайм. Ти как се казваш?

- Я слизай, не дават да возя и...

Коларят преглътна останалото. Беше наистина озадачаващ начинът, по който убиецът проникна с острието през четири слоя дебел плат и само погъделичка плътта.

- Извинете, не разбрах? - усмихна се той лъчезарно.

- Ъ-ъ... ама няма нищо ценно, возя само едни чували...

- Та как ти беше името?

- Ърни. Ъ-ъ... Да, Ърни.

Тийтайм леко завъртя глава.

- Качвайте се, господа. Това е моят приятел Ърни. Ще ни вози тази нощ.

Още половин дузина фигури изплуваха от мъглата и се покатериха отзад в каруцата. Ърни изобщо не се опита да ги погледне. Съзнаваше, че такава постъпка не би била проява на благоразумие. Само усети, че най-грамадният натрапник носеше дълъг вързоп, който шаваше и издаваше задавени звуци.

- Ей, Ърни, стига си треперил. Просто ще ни откараш докъдето искаме.

- Накъде сега, господине?

- А, ще видим. Първо обаче ще спреш на площад "Сатор" до втория фонтан.

Ножът се отдръпна и коларят прекрати усилията да диша през ушите си.

- Ъ-ъ...

- Какво има? Много си напрегнат. В такива случаи помага лек масаж на

шията.

- Такова... Става лошо, като возя някого. Чарли направо ще ми смачка фасона...

- Виж, от него няма защо да се боиш - тупна го Тийтайм по гърба. - Нали всички тук сме свои хора!

- А туй момиче защо го помъкнахме? - обади се някой отзад.

- Не може тъй да треснеш момиче по главата - затътна още един глас. - Мамчето разправяше да не бием момичета. Викаше ни, че само лошите момчета го правят...

- Банджо, хайде стига!

- Да, ама мамчето...

- Шът! - обади се невъзмутимо Тийтайм. - Не е нужно да занимаваме и Ърни с проблемите си.

- Аз, да знаете, съм глух като пън - забърбори коларят, който схващаше извънредно бързо смисъла на някои ситуации. - Пък и едва си виждам краката. Изобщо не помня лица. Като си приказват за забравяне, хората все мен споменават. - От гърлото му вече се изтръгваше пискливо гъргорене. - Някой път и името си не знам!...

- Ърни - напомни му усмихнат Тийтайм. - А, пристигнахме. Я гледай, там май стават някакви безредици.

Отпред наистина се чуваше шум като от сбиване, после двама маскирани тролове претичаха тежко, следвани по петите от трима стражи. Никой дори не погледна към каруцата.

- Чух, че бандата на Чакъла щяла да обира днес трезора на Пакли - обясни някой зад гърба на коларя.

- Значи господин Браун няма да идва с нас - прихна друг.

- А, не бих се съгласил с вас, господин Лилиуайт - възрази трети откъм фонтана. - Ще поемете ли торбата, докато се кача при вас? Внимавайте, доста е понатежала.

Дори гласът беше спретнат. Подсказваше, че притежателят му винаги брой рестото, преди да излезе от магазина.

- Продължавай, Ърни - подкани Тийтайм. - Доколкото знам, трябва да заобиколим и да минем зад Университета.

Каруцата пак задрънча по калдъръма, а спретнатият гласец подхвана разговор:

- Най-добре да прибереш париците и да се изсулиш кротко. Прав ли съм? Някой промърмори одобрително:

- Туй съм го засукал с майчиното мляко.

- Господин Лилиуайт, още много хитрини сте засукал с млякото на майка си.

- Ей, я да не приказваш за наш'то мамче! - отекна отглас от земеръс.

- Банджо, стегни се, де. Това е господин Браун!

- Ама що плещи за мамчето!

- Ясно, ясно! Впрочем, здрасти, Банджо. Някъде по джобовете имаш бонбонче... Заповядай. Да, вашата майка разбираше тънкостите на живота. Влизаш тихомълком, вършиш си работата без разтакаване, после изчезваш по терлици. И не се помайваш на мястото, за да бройш плячката и да се тупаш е гърдите колко си печен. Прав ли съм?

- Господин Браун, като я премерих на ръка тая торба, не сте си губил времето.

- Джобни пари, господин Котако. Подаръче за Прасоколеда, образно казано. Аз така си го представям - не наgrabваш всичко и не тичаш

презглава. Вземаш малко и излизаш спокойно. И се обличаш прилично. Това трябва да запомни човек - да не бяга Никога! Онези от Стражата веднага се втурват подир теб. Същински гончета са. Не така! Свиваш невъзмутимо зад ъгъла, изчакваш да задочне шумотевицата и се връщаш. Тогава се слисват и те пускат да минеш покрай тях. Пожелаваш им лека нощ и се прибираш вкъщи да пийнеш горещ чай.

- Тъй, тъй! Ако имаш здрави гащи, измъкваш се от кашата.

- Не ме разбрахте, господин Мъхнатко. Никога не затъваш в нея... Ха!

Банджо, какво стана с устата ти?

- Падна му едно зъбче - изкиска се някой.

- Бъхъ, господин Браун, падна ми зъбче - потвърди планината с грохот на търкалящи се камъни.

Наоколо вече нямаше никого въпреки оживлението в града зад тях и близостта на Невидимия университет. Къщите по улиците бяха очевидно изоставени. И звуците се променяха странно. Шумотевицата на Анкх-Морпорк стигаше до ушите им като през дебела стена. Навлизаха в презряното кътче на града, където Университетът открай време се отърваваше от отпадъците си, затова на квартала му излезе името Пърхашката недвижимост.

- Скапани магьосници - изсъска Ърни по навик.

- Моля? - учуди се Тийтайм.

- Прадядо ми все се вайкаше, че сме имали имот някъде тука. Ниски равнина на магията, как пък не! На магьосниците нищичко им няма, нали се пазят с разни заклинания. Тук магийка, там магийка... Ама все някъде се утаяват, нали?

- Около Университета имаше и табели с предупреждения - напомни спретнатият гласец.

- Да, бе! - прихна друг. - Все едно на тях пишеше: "Страхотни са за подпалки."

- Ама чуйте бе, хора! Хвърлят стара магия за гърмене, после друга за правене на злато, накрая трета за отглеждане на моркови. И к'во става, като се смесят, а? Прадядо се кълнеше, че някои сутрини семейството се будело и к'во да види? Зимникът пораснал над покрива. Ставало и по-зле - добави мрачно Ърни.

- Няма лъжа - подкрепи го някой отзад. - Както си вървиш по улицата и срещаш себе си. Тъпотия!

- Кучето мъкнело разни боклуци вкъщи - продължи разпалено коларят. - Прадядо викаше, че все се криели зад дивана, щото не се знаело... Потрошени жезли със зелени пушеци около тях, ей таквиз щуротии. А котето като почнело да си играе с нещо, по-добре било да не се заглеждаш. - Ърни почти забрави настоящите си затруднения, обхванат от наследствен праведен гняв. - Сега ни лъжат в очите, че старите книги за магия ги заравяли надълбоко, пък заклинанията ги рециклирали. Да не е голяма утеха, като картофите ти вземат да се разхождат по полето? Прадядо отишъл да се оплаче на главния магьосник, пък оня му казал... - Заговори със задавен носов глас, както си представяше произношението на образованите хора: - "Временни неудобства, добри ми човече, всичко ще отшуми след някакви си петдесет хилядолетия."

Вече личеше, че се намират в задънена улица. Полусрутени къщи със зейнали дупки вместо врати и прозорци се облягаха пиански една на друга.

- Нали уж щяха да поразчистят тука... - изсумтя някой.

- Да, бе, чакай! - Пљонката на Ърни тупна на земята и избяга. - Разни смахнати се навъртат наоколо, ровичкат, отмъкват по нещо...

- Право към стената - дружелюбно изрече Тийтайм. - Ако съм схванал

правилно, обикновено преминавате до купчината боклук при сухото дърво. Е, не съм ви виждал точно в този момент...

- А, не мога и там да ви откарам! - възкликна Ърни. - Да ви повозя е едно, ама и други хора чак дотам...

Тийтайм въздъхна.

- Досега се разбирахме толкова добре. Ърни, чуй ме - или ще ни прекараш през прохода, или, макар да го казвам с голямо съжаление, ще те убия.

- Ама ако ви отведа там...

- Какво лошо може да те сполети? Най-много да си загубиш работата. А иначе ще умреш. Всъщност се оказва, че ти правя услуга. Хайде, кажи "да".

Мозъкът на коларя съвсем се оплете. Момъкът наглед беше глезено конте, пък и говореше приятно, само дето думите не се връзваха с гласа...

- Освен това не е твоя вината, ако си бил принуден с нож, опрян в гърба.

- Е, да, щом съм бил принуден...

Конят спря и зачака с търпението на животно, на което маршрутът му е по-ясен, отколкото на коларя. Ърни порови в широкия джоб на кожата и извади нещо като кутийка за енфие. Отвори я и вътре засия някакъв пращец.

- С това какво правиш? - любознателно се осведоми Тийтайм.

- Ами вземаш една щипка и я подхвърляш във въздуха. Чува се едно "зън" и пролуката се отваря.

- Виж ти... Значи никакво специално обучение или тайни думи?

- Ъ-ъ... не. Подхвърляш пращеца към стената, после - "зън".

- Сериозно? Може ли да опитам?

Отне кутията от безволно отпуснатата ръка на коларя и пусна щипка пращец пред муцуната на коня. Във въздуха светна тясна арка, от която се разхвърчаха искри, чу се мелодичен звук.

- Леле! - разтресе се каруцата. - Дейви, глей колко е хубаво...

- Ъхъ.

- К'ви искрички...

- А после караш напред, така ли? - пожела да уточни Тийтайм.

- Ами да, само че бързо. Остава отворено за-малко.

Младежът прибра кутийката.

- Много ти благодаря, Ърни. Извънредно съм ти признателен.

Другата му ръка се стрелна напред. Блесна метал. Коларят примига и се килна от каруцата.

Отзад настъпи тишина, наситена с потрес... и с оттенък на искрено страхопочитание.

- Ама че скучно човече беше, нали? - озърна се за миг Тийтайм и хвана поводите.

Заваля сняг и върху неподвижното тяло на Ърни, и през няколко качулати сиви роби, увиснали във въздуха.

"Трябва да си признаем - отбеляза първият, - че той буди възхищение."

"Наистина - съгласи се вторият. - Ние никога не бихме се насочили към целта по този път."

"Особено находчив е за човек" - добави третият.

"А най-прекрасното е - каза първият или вторият, защото робите не се отличаваха абсолютно по нищо, - че ще контролираме още толкова много неща."

"Мисленето им е изумително - вметна друг. - Алогична логика."

"Децата... Кой би се сетил? Но днес - децата, утре - целия свят."

"Дайте ми дете, преди да е навършило седем години, и ще бъде мое завинаги..."

Настъпи ужасна пауза.

Съществата, наричащи себе си Ревизорите, не вярваха в нищо, освен може би в безсмъртието. И знаеха, че единственият начин да го постигнат е да не живеят изобщо. А най-силно не вярваха в индивидуалността. Да бъдеш личност означава да си твар с начало и с край. Те се опираха на извода, че в безкрайната Вселена всеки живот е невъобразимо кратък, затова умираха мигновено. Разбира се, в логиката им имаше уязвим елемент, но докато го открият, вече беше твърде късно.

Преди всичко отбягваха изказвания, действия или преживявания, които биха могли да ги открият от останалите.

"Изречението беше в първо лице" - заяви един.

"А! Да... Но нали разбирате, ние само цитирахме - побърза да се поправи другият. - Някакъв религиозен деец го бе казал, и то за възпитанието на децата. Затова е логично той да говори в първо лице. Аз обаче никога не бих се изразил... Проклятие!"

Робата изчезна в бледо облаче дим.

"Нека това ни бъде за урок" - изрече един от оцелелите, а в същия миг започна съществуването си друга неразличима сива роба.

"Да - потвърди новодошлият. - Както изглежда..."

Спря се напред изречението. Доближаваше ги тъмен силует.

"Той е!"

Те избледняха припряно и се изгубиха в околния фон.

Тъмната фигура спря до поваления колар и се наведе.

- ДА ТИ ПОМОГНА ЛИ ДА СТАНЕШ?

Ърни го погледна с благодарност.

- Ъхъ, няма да е зле. - Стъпи на краката си и залитна леко. - Ей, господине, ама пръстите ти са ледени!

- СЪЖАЛЯВАМ.

- Оня защо го направи? Нали си кротувах? Можеше да ме затрие!

Смърт се озърташе и душеше сърдито въздуха.

- И сега как ще се разправам с шефа, а? - горещеше се Ърни.

- ИЗВИНЯВАЙ. НЕВЪЗПИТАНО Е, НО СЕ РАЗСЕЯХ ЗА МИГ.

- Ами как ще обяснявам, че някакви типове са отпратили с каруцата? Ще ме изритат, големи главоболия ще си имам...

- А, РАЗБИРАМ. ПОНЕ В ТОВА ОТНОШЕНИЕ, ЪРНЕСТ, ИМАМ ДОБРА НОВИНА ЗА

ТЕБ. УВИ, ИМАМ И ЛОШИ НОВИНИ.

Ърни го слушаше замаяно. Два-три пъти се озърна към трупа в краката си. Беше достатъчно схватлив, за да не оспорва очевидното, обяснено и от двуметров скелет с голяма коса в ръцете.

- Ясно. Значи пукасах.

- ПРАВ СИ.

- Ъ-ъ... такова... Жрецът разправяше... Като умреш, де... Все едно влизаш през врата и от другата страна... Някакво страшно място...

Смърт се взря във все по-неясното лице.

- ПРЕЗ ВРАТА, ТЪЙ ЛИ?

- Жрецът...

- СПОРЕД МЕН ЗАВИСИ ОТ КОЯ СТРАНА ВЛИЗАШ.

Когато на улицата остана само доскорошното телесно убежище на

покойника, сивите роби се появиха отново.

"Честно казано, той се държи все по-неприятно."

"Забелязахте ли, че търсеше нас? Започнал е да подозира нещо. Става все по-загрижен..."

"Да... Но прелестта на този план се крие в невъзможността той да се намеси."

"Той може да проникне навсякъде."

"О, не. Не е съвсем вярно."

С неизразимо с думи самодоволство те се разтвориха в нищото.

Вечерта преди Прасоколеда. В цялата къща...

...се разшава само едно същество. Беше мишка.

Разбира се, както можеше и да се очаква, някой беше заложил капан. Но понеже беше празник, примамката беше свинска пръжка. Уханието ѝ влудяваше мишката през целия ден. Вече никой не ходеше насам-натам и животинчето беше готово да рискува.

Не знаеше, че се промъква към капан. Мишките не са блестящи в споделянето на опита си. Не водят мишлетата да разгледат прочути капани и не ги поучават: "Виждаш ли, ето тук се спомина чичо ти Артър."

Малкото създание само знаеше, че има нещо за ядене на дъсчица с тел около нея.

Кратко оживление... и челюстите му ухапах пръжката.

По-точно минаха през нея. Мишката се вторачи в онова, което лежеше под дебелия тел, после вдигна глава към черната фигурка.

- Писук?

- ПИСУК - потвърди Смърт на мишките.

С това историята приключи. След малко Смърт на мишките се огледа с любопитство. Поради естеството на много важната си работа най-често посещаваше разни вонящи дворове и мухлясали подземия, също вътрешности на котки и какви ли не дупки, където плъховете и котките най-сетне откриваха истината има ли в края на краищата Обетовано сиренце или няма. Това място обаче беше нещо съвсем друго.

Например имаше си ярка украса. От рафтовете висяха бръшлян и борови клонки. Пъстри гирлянди се стелеха по стените, а това не се среща в червата на котка, нали?

Смърт на мишките скочи на един стол, оттам на масата и цопна право в чаша с кехлибарена течност, която след миг се счупи на пода. Около четирите големи репи на масата се образува локвичка, която полека попиваше в листчето хартия, покрито с детски драскулки.

"Скъпи Дядо Прас,

За Прасоколеда си поживявам барабанчи на кулелца, мече и Страшнъ омнианскъ стая за мъчения, дето си има и кървави петна по масата за растягане. Има я в магъзинчету на ъгъл на Късътъ улицъ, струва само 5,99 долъръ. Ас бях многу добра. Оставих ти чашъ вирмут, свински пай и четири репи за твоите четири прасчовци. Дано куминът е широк колкуту трябва. Ама едно момче от площадката, казва се Уилям, расправя дето те нямало, пък татковците носели подаръци.

С увъжение Върджи Пруд"

Смърт на мишките си гризна малко от свинския пай, защото щом си олицетворение на края на дребните гризачи, трябва да имаш и съответното поведение. Освен това преписка едната ряпа, макар и само метафорично, защото

малките скелетчета в миниатюрни черни роби просто не могат да вършат някои неща.

Озърна се към лавицата над камината и зърна множество картички, на които беше изобразен весел дебелак, натоварил с претъпкани чували шейна, теглена от четири грамадни прасета.

Помириса и дългия чорап, окачен пред камината, в която огънят бе изглял до пепел.

Усещаше едва забележимо напрежение във въздуха, сякаш всичко наоколо беше само сценичен декор, а актьорите щяха ей сега да се...

Чу приглушено стържене. Върху пепелта се посипаха сажди.

Смърт на мишките закима.

Шумът стана по-силен, после някой тупна в камината. Мишето скелетче наблюдаваше съсредоточено как фигура с широки червени дрехи се измъкна върху килимчето и си разтърка крака.

Странният пришълец спря до масата и прочете бележката. Смърт на мишките като че долови и тих стон на досада. Репите и - уви! - свинският пай изчезнаха в големите джобове, фигурата поклати глава, загледа се пак в разкривените редове и се върна при камината.

Ръка в червена ръкавица взе чорапа и след малко го върна на мястото му значително по-издут. Отгоре стърчеше кутия, виждаше се надпис на единия ѝ край - "фигурките на жертвите се продават отделно. За деца от 3 до 10 години."

Смърт на мишките не виждаше лицето на благодетеля. Голямата червена качулка и пищната бяла брада го скриваха успешно.

Накрая фигурата извади ситно изписан лист. Приличаше на списък. Вторачи се отблизо в последните редове, после огледа камината, черните отпечатъци по килима, счупената чаша и чорапа. Поумува и изрече:

- КАК ЗАБРАВИХ... ХО-ХО-ХО!

Наведе се и се вмъкна обратно в комина. Постърга с ботуши, докато напипа опора, и се скри.

Смърт на мишките осъзна, че от потрес е започнал да гризе дръжката на мъничката си остра коса.

С един скок се озова в пепелта и се стрелна нагоре по стесняващите се осаждени стени на комина. Изскочи с такава скорост, че тупна в снега на покрива. До водоливницата във въздуха беше спряла шейна.

Фигурата в червено тъкмо се качваше отпред и май разговаряше с някого, който не се виждаше зад огромната купчина чували.

- ЕТО ОЩЕ ЕДИН СВИНСКИ ПАЙ.

- А горчица? - с надежда се обади гласът. - С горчица са по-вкусни.

- НЕ СА СЕ СЕТИЛИ.

- Добре, де. Все едно, ще го взема.

- НЕ ИЗГЛЕЖДА ОСОБЕНО ДОБРЕ.

- Някой си е гризнал от края. Че какво пък толкова?

- ИМАХ ПРЕДВИД СИТУАЦИЯТА. ПОВЕЧЕТО ПИСМА... ДЕЦАТА ВСЪЩНОСТ НЕ ВЯРВАТ. ПРЕСТРУВАТ СЕ ЗА ВСЕКИ СЛУЧАЙ*. ОПАСЯВАМ СЕ, ЧЕ МОЖЕ БИ Е ТВЪРДЕ КЪСНО. ОПАСНОСТТА СЕ Е РАЗПРОСТРАНИЛА ПРЕКАЛЕНО БЪРЗО, ДОРИ И В МИНАЛОТО.

[* Такива съждения е изказвал и философът Вентри от Куирм: "Има вероятност боговете да съществуват, вероятно е обаче и обратното. Тогава защо да не вярваме в тях за всеки случай? Ако верските учения са самата

истина, значи ще се пренесем на много приятно местенце след смъртта си, а ако не са, не губим нищо." Когато умрял, озовал се сред скупчени в кръг богове с много гадни сопи в ръцете. Един от тях изръмжал: "Ей сега ще видиш как постъпваме с онези, които се смятат за по-хитри от нас!"]

- "Никога не се предавай, дори и на прага на гибелта." Нали това е нашият девиз, господарю? - изфъфли с пълна уста онзи зад чувалите.

- НЕ БИХ КАЗАЛ, ЧЕ СОБСТВЕНИЯТ МИ ОПИТ ПОТВЪРЖДАВА ПОДОБНА САМОНАДЕЯНОСТ.

- Господарю, исках само да изтъкна, че няма да се уплашим от несъмнено очаквания ни пълен и позорен провал.

- ТЪЙ ЛИ? О, ТОВА МИ ДОПАДА. АМИ ДА ПРОДЪЛЖАВАМЕ НАТАТЪК. - фигурата

хвана поводите. - ХАЙДЕ, ПРАСЕНЦА, ПРИПКАЙТЕ ПЪРГАВО! ДИЙ!

Впрегнатите великански шопари не помръднаха.

- НО ЗАЩО НИЩО НЕ ПОСТИГАМ? - промълви озадачено фигурата с оловно тежкия си глас.

- Де да знам, господарю - отвърнаха чувалите.

- ПОНЕ КОНЕТЕ МИ СЕ ПОДЧИНЯВАТ.

Зашепнаха си.

- СЕРИОЗНО ЛИ ГОВОРИШ?

- Господарю, аз непременно щях да се хвана на номера, ако бях прасе.

Фигурата отново дръпна поводите.

- ЯХНИЯ! ПОМИЯ!

Шопарите скочиха устремно напред. По козината им пробяга сребристо сияние. Само след миг те и шейната се смалиха до точица в небето.

- ПИСУК?

Смърт на мишките се спусна по близката водосточна тръба и скочи върху покрива на една барака. Там се ежеше някакъв гарван и зяпаше обезсърчено.

- ПИСУК!

- Виждаш ли оная щуротия, а? - оплака се птицата и посочи хранилката в градината до бараката. - Окачили, разбираш ли, скапан кокосов орех и парченце бекон, пръснали шепа фъстъчки и си мислят, че голям подарък са направили. Ха! А оченца има ли? Карантийка? Няма. Аз съм най-интелигентното пернато същество в умерените ширини, а все ме пренебрегват, защото не си падам по тъпото чуруликане. Я ги виж ония червеношийки! Злобни гнусни гаднярчета, само се бият помежду си. Ама за тях винаги има изобилие от трошици. Аз пък мога да рецитирам поезия, да се шегувам съвсем на място...

- ПИСУК!!!

- Казвай, щом не те свърта на едно място.

Смърт на мишките посочи покрива и небето, после заподскача възбудено. Гарванът изви едното си око нагоре.

- Схванах, говориш за него. Нали тъкмо по това време на годината наминава насам? Впрочем на някои рисунки е изобразен заедно с червеношийки, а аз...

- ПИСУК! ПИСУК-УК-УК! - Скелетчето изигра слизането в камината и обиколката из стаята. - ПИСУК-УУУК-УК! УК-УК-УК!

- Ей, ти също май си падаш по празниците, а? Да не си посърбвал от чашките вермут?

- ПИСУК?

Птицата драматично завъртя очи.

- Слушай, бе, ти би трябвало най-добре да знаеш, че Смърт си е Смърт. Ненормирано работно време и денем, и нощем. Кога да си угажда на нелепите

хрумвания?

- ПИСУК!

- Щом искаш да си внушаваш, твоя си работа.

Гарванът приклекна, за да подскочи скелетчето върху гърба му, и се издигна тежко във въздуха.

Сюзън не харесваше обстановката в "Ковчезите" и въпреки това се отбиваше там, когато бремето на нормалния живот започнеше да я смазва. Въпреки вонята, пиитетата и клиентелата си "Ковчезите" имаха несъмнено преимущество - никой нищо не забелязваше. Прасоколеда уж беше време да си стоиш при семейството, но онези, които се наливаха тук, едва ли имаха семейства. А видът на някои от тях подсказваше, че е по-вероятно да имат котило или люпило. Други пък май по-скоро биха похапнали близките си за празника.

В "Ковчезите" идваха да пият бродещи мъртвци, върколаци, зомбита и какви ли не още. И когато си поръчваша "Кървавата Мери", барманът Игор изпълняваше съвсем точно желанието им.

Редовните клиенти не разпитваха излишно, и то не само защото честичко не биха могли да изтръгнат от гърлата си нещо повече от ръмжене. Самите те нямаха навика да отговарят на въпроси. Всеки тук пиеше сам, ако ще и да идваше с тайфата си. Или с глутницата.

Въпреки нескопосаната украса, окачена от Игор в израз на добра воля*, "Ковчезите" не подтикваха към мили семейни спомени. Точно от каквото имаше нужда Сюзън.

[* Той напрегна въображението си докрай, но черното, лилавото и отровнажълтото не са най-подходящите цветове за гирлянди. А и не е уместно кукличката-фея да бъде закована на стената с пирон в челото.]

В момента си помагаше с джин и тоник. Ако клиентът не беше склонен да си угажда на особените вкусове, обикновено си поръчваше нещо прозрачно. Игор имаше доста объркани представи какво може да се слага в един коктейл. Ако беше нещо зелено и обло, не се знаеше дали е маслина.

Усети горещ дъх върху ухото си. На високото столче до нея се настани караконджол.

- И що едно нормално човече ще се довлича тука, а? - избоботи той и я обля с алкохолни изпарения и воня. - Нищо, че си с черна рокличка! Да не мислиш, че ей тъй ще досаждаш, та да си гъделичкаш нервите!

Сюзън се поотмести и той се ухили.

- Искаш ли да се намъкна под леглото ти довечера, а?

- Шлимазел, затваряй си плювалника - спокойно го предупреди Игор.

- Ама тя що е тука? - Грамадна космата лапа сграбчи китката й. - Пък може да й се иска...

- Шлимазел, няма да повтарям! - много по-неприятно се сопна барманът.

А момичето вече се обръщаше с лице към караконджола. Игор не можеше да види изражението й, но нахалната твар го зърна и отскочи толкова пъргаво, че тупна по гръб. Тя изрече не просто думи, а каменни скрижали, на които бе издълбано необратимото бъдеще:

- МАХНИ СЕ И МЕ ОСТАВИ НА МИРА!

После се усмихна учтиво и малко гузно на Игор. А караконджолът се изправи припряно и се заклатушка към вратата.

Останалите не се отвлякоха и за миг от самотното си напиване. Тя

честичко се чудеше докъде може да стигне в "Ковчезите", без да си го отнесе.

Барманът остави на плота чашата, която търкаше усърдно, и се загледа в прозореца. Беше учудващо широк за свърталище, където посетителите предпочитат плътния здрач, но пък някои от тях прелитаха направо през стъклото.

Нещо потрепваше по прозореца. Игор се пресегна и отвори.

- О, не! - изпъшка Сюзън. Смърт на мишките скочи върху плота, гарванът изпърха след него.

- ПИСУК ПИСУК УУУК! УК! ПИСУК УК УКУУУУК!...

- Я се разкарай - ледено го посъветва момичето. - Изобщо не ме интересува. Ти си само една илюзорна представа.

Птицата се прицели в една паница на рафта зад бара.

- О, страхотно!

- ПИСУК!

- Това какво е?! - обидено изграчи гарванът и изтръска нещо от края на човката си. - Лукчета?! Гадост!

- И двамата си вървете! - наежи се момичето.

- Ама плъхчето разправя, че дядо ти е полудял - настоя птицата. -

Предрешил се е като Дядо Прас.

- Но аз нямам... Какво?!

- Червените дрехи, бялата брада...

- УУУК! УУУК! УУУК!

- ...подвиква "Хо-хо-хо!", кара грамадната шейна с четирите великански прасета...

- Прасета ли? Ами Бинки?

- Де да знам къде му е конят.

- И аз не искам да знам! И нямам дядо!

Тя размаха ръце и за свой срам улучи малкото скелетче. Запрати го точно в един пепелник.

- УУК?

Гарванът хвана качулката му в човката си и се опита да го отмъкне към прозореца, а дребното костеливо юмруче размаха косата. Двамата изчезнаха с плясък на криле. Игор затвори прозореца. Мълчеше си.

- Не бяха истински - забърбори Сюзън. - Тоест... Гарванът може и да съществува, но се шляе с плъхчето...

- ...което всъщност го няма - услужливо довърши барманът.

- Именно! - отдъхна си момичето. - Вие вероятно не сте ги и забелязал.

- Точно така. Нищичко не видях.

- Ами добре... Колко ви дължа?

Игор сметна на пръсти.

- Значи долар за питиетата и още пет цента, защото гарванът, дето не беше тук, ровеше в туршията.

- БРАДАТА МАЛКО МИ ПРЕЧИ - призна си Смърт.

- А защо трябваше да се кичите и с брада? - озадачи се гласът иззад чувалите. - От вас съм чувал неведнъж, че хората виждат само онова, което искат да видят.

- ДЕЦАТА ОЩЕ НЕ СА ПРИДОБИЛИ ТОВА СВОЙСТВО. НАЙ-ЧЕСТО ВИЖДАТ НЕЩАТА КАКВИТО СА.

- Е, господарю, брадата поне ви вдъхва подходящата нагласа.

- А СЛИЗАНЕТО ПРЕЗ КОМИНА? КАКЪВ СМИСЪЛ ИМА? БИХ ПРЕДПОЧЕЛ ДА ВЛИЗАМ

НАПРАВО ПРЕЗ СТЕНАТА.

- Не е по правилата.

- ЗАЩО? НАЛИ МОГА ДА ГО ПРАВЯ?

- Комините са задължителни. Същото е както с брадата.

Най-сетне зад купчината чували се надигна глава, която сякаш принадлежеше на най-престарялото и неприятно гномче във Вселената. Фактът, че се намираше под весела зелена шапчица със звънче, с нищо не подобряваше впечатлението.

Едната му ръка размаха дебела пачка писма.

- Да не мислите, че тези малки гадинки биха писали на някого, дето минава през стени? А и трябва още да поработите над вашето "Хо-хо-хо!", ако нямате нищо против да ви посъветвам.

- ХО. ХО. ХО.

- Не, не и не! - възмути се Албърт. - Господарю, трябва да вложите повечко живот в смеха, да ме прощавате за неволната обида.

- А ТИ ОТКЪДЕ ЗНАЕШ ВСИЧКО ТОВА?

- Все пак и аз бях малък някога. Окачах си чорапчето до огнището всяка зима като другите послушни дечица. За да ми го напълнят, както и вие правите сега. Е, вярно, по онова време намирах малко наденички и черен пудинг, и то ако имах късмет. А в някое от пръстчетата винаги напипвах розово захарно прасенце. На Прасоколеда все се тъпчехме като свине, с извинение.

Смърт се озърна към чувалите.

Странен, но неоспорим факт - каквито и играчки да бе сложил вътре Дядо Прас, отгоре стърчаха плюшени мечета, войничета с толкова крещящо пъстри униформи, че биха се набивали на око и в някоя дискотека, барабанчета и захарни пръчки на червено-бели ивици. Действителното съдържание обаче се оказваше още по-кичозно и на неизменната цена 5,99 долара.

Бе поровил в един-два чувала. Намери например Истински нинджа от Ахатовата империя с Миниатюрно нунчаку, също и Капитан Керът от Нощната стража с Пълен набор оръжия, всяко от които струваше повече от самата дървена кукла.

Но и играчките за момичета бяха не по-малко потискащи - почти само засмени кончета. Смърт беше убеден, че е лошо конете да се хият, защото в такъв случай непременно са намислили някаква лукава пакост.

Въздъхна за кой ли път.

Много го мъчеше и непосилната задача да реши кое хлапе е било послушно, а кое - не. Досега не му се налагаше да се замисля за подобни дреболии. Добър или лош, всеки го чакаше едно и също.

Трябваше обаче да свърши всичко както е редно. Иначе нямаше да постигне целта си.

Шопарите спряха до поредния комин.

- А, ето го - измъкна писмото Албърт. - Джеймз Ридъл, осемгодишен.

- ПОМНЯ, ПОМНЯ. ДОРИ СИ Е ПОЗВОЛИЛ ДА НАПИШЕ: "ХАЙДЕ НА БАС, ЧЕ ТЕБЕ

ТЕ НЯМА, ЩОТО СЕ ЗНАЕ, ЧЕ БАЩИТЕ И МАЙКИТЕ НОСЯТ ПОДАРЪЦИТЕ." ДА, БЕ -

промърмори Смърт с най-близкото подобие на присмех, на което беше способен,
- СИГУРНО ГОРЯТ ОТ ЖЕЛАНИЕ ДА СИ ОДИРАТ ЛАКТИТЕ В ЧЕТИРИМЕТРОВ

ТЕСЕН И
НЕПОЧИСТЕН КОМИН. ЩЕ ГЛЕДАМ ДА ОСТАВЯ ПОВЕЧЕ САЖДИ ПО КИЛИМА
ТУК.

- Именно, господарю. Навлизате в ролята.

- АМИ АКО РЕША ДА НЕ МУ ПОДАРЯ НИЩО, ЗА ДА ГО НАКАЖА ЗА НЕВЕРИЕТО
МУ?

- Може, ама какво и на кого ще докажете?

Смърт въздъхна.

- ПРАВ СИ.

- Погледнахте ли си списъчето за всеки случай?

- ДВА ПЪТИ. А ТИ СИГУРЕН ЛИ СИ, ЧЕ Е ДОСТАТЪЧНО ДА ПРАВЯ САМО ТОВА?

- Абсолютно.

Албърт огледа мрачно заснежените покриви наоколо. Не се чувстваше особено уютно. Помагаше, защото Смърт му беше господар, пък и ако един скелет можеше да има сърце, щеше да е много добро. Все пак...

- Господарю, убеден ли сте, че точно ние сме длъжни да вършим тази работа?

- ИМАШ ЛИ ПО-СПОЛУЧЛИВО ПРЕДЛОЖЕНИЕ?

Пак опряха до същността на проблема. Не знаеха какво друго да предприемат.

А някои задължително трябваше да свърши работата.

На улицата пак имаше мечки.

Сюзън ги пренебрегна решително и дори не внимаваше дали стъпва по локви и цепнатини.

А те се гълпяха наоколо, леко озадачени и полупрозрачни, видими единствено за децата и за нея. Лошите новини се разпространяват светкавично. Мечките вече знаеха за ръжена. И се стараеха да внушат с вида си: "Ами ние похапваме само ядки и ягодки. Големи остри зъби ли? А, къде са? О, тези ли зъби? Ами... С тях чупим лешници. Пък и някои ягодки се бранят много свирепо..."

Градските часовници звъннаха по шест пъти, когато тя се прибра в къщата. Имаше свой ключ, защото никой не би посмял да намекне, че тя е от прислугата.

Не можеш да си и херцогиня, и слугиня. Не намираха нищо неуместно обаче тя да бъде гувернантка. Подразбираще се, че Сюзън просто си запълва времето, докато постигне единствената достойна цел в живота на момичетата, тоест да се омъжи.

А родителите на децата я гледаха отдолу нагоре. В края на краищата беше дъщеря на херцог, а господин Гейтър - видна личност в търговията на едро с ботуши и обувки. Госпожа Гейтър пък се напъваше да влезе в повисшето съсловие. В момента четеше усилено книги за добрите обноски и придворния етикет. И се отнасяше към Сюзън със смутената почит, която смяташе, че дължи на всекиго, който по рождение знае разликата между носна кърпичка и салфетка за маса.

Сюзън за пръв път се сблъскваше с идеята, че можеш да се издигнеш в обществото, като трупаш червени точки, сякаш си в забавачка. Освен това благородниците, които бе срещала в дома на баща си, не признаваха никакви си салфетки и носни кърпи, а по-скоро изповядваха правилото: "Всичко на пода, кучетата ще почистят."

Гауейн и Туайла - имена, дадени им може би като любопитна проява на

родителска обич - вече си бяха легнали, когато тя влезе. На определена възраст неизбежно минаваш през убеждението, че ако заспиш по-рано, утрешният ден настъпва по-бързо.

Отиде да разтреби занималнята и да я подготви за сутрешните уроци. Някой почука по перваза на прозореца. Сюзън не различи нищо в мрака навън и отвори.

- Кой е?

Някакъв силует заподскача по заледените клони на черешата.

- Ако кажа "чурулик-чурулик", ще ми повярваш ли?

- Пак ли ти?!

- Слушай, дядо ти...

- Изчезвай!!!

Тя затвори с трясък и дръпна завесата. За по-сигурно обърна гръб на прозореца и се съсредоточи в огледа на стаята. Олекваше й, ако мислеше за... нормални неща.

Ноктите й отбиваха забързан ритъм по една кутия за моливи. След миг вратата се отвори и се появи разрешената Туайла.

- Сюзън, още едно чудовище под леглото ми... - Почукването спря. - Чувам го как мърда отдолу...

- Добре, Туайла, ей сега идвам.

Детето кимна и се върна в стаята си. Скочи в леглото отдалеч. Издрънча метал, когато Сюзън издърпа ръжена от бронзовата му поставка до машата и лопатката. Тя поклати глава. Зависи какво смяташ за нормално...

Наведе се уж да завие по-добре Туайла. Едната й ръка се стрелна под леглото. Докопа гъста козина и дръпна с все сила.

Караконджолът излетя като тапа и преди да се опомни, беше сплескан с лице в стената и едната му ръка извита зад гърба. Успя все пак да се обърне и срещна яростния поглед на Сюзън.

А Гауейн подскачаше на леглото си.

- Уплаши го с Гласа! Уплаши го с Гласа!

- Не, не искам Гласа! - измънка караконджолът.

- Прасни го по главата с ръжена!

- Не искам ръжена!

- О, ти си бил, значи... - изръмжа Сюзън. - Досадникът от следобеда.

- Защо не го треснеш с ръжена? - разочароване попита момчето.

- Не, не с ръжена! - изскимтя неприятната твар.

- Отскоро ли си в града? - прошепна Сюзън.

- Да! - Челото му се набръчка. - А защо ме виждаш?

- Чуй ме - това е дружеско предупреждение. Милостива съм, защото е Прасоколеда.

Караконджолът се опита да помръдне.

- На това ли му викаш дружеско?

- О, искаш да опитаме иначе, така ли?

Тя затегна хватката.

- Не, не, дружеското ми харесва!

- Този дом е недосегаем, ясно?

- Ама ти да не си вещица или нещо подобно? - изпъшка Караконджолът.

- Нещо подобно. А ти повече няма да се навърташ тук, разбра ли? Иначе следващия път ще опиташ одеялото.

- Не!

- Цялото е на пухкави зайчета...

- Ужас!

- Тогава да те няма.

Караконджолът се завтече към вратата.

- Не е правилно - мърмореше си на бегом. - Не можеш да ни виждаш, ако не си мъртва или вещица... Не е честно!

- Опитай в номер деветнадесет, малко по-нататък - омекна Сюзън. - Там гувернантката изобщо не вярва в караконджоли.

- Наистина ли? - обнадежди се чудовището.

- Затова пък вярва в алгебрата.

- Ау, колко приятно!

Караконджолът се ухили до ушите и още малко нагоре. Най-невероятните лудории вършеше в домовете, където никой от възрастните не признаваше съществуването му.

- Ами да си тръгвам... - заотстъпва заднешком. - Ъ-ъ... Весела Прасоколеда!

- Кой знае каква ще бъде - вдигна рамене Сюзън.

- С това не беше забавно - оплака се Гауейн изпод завивките. -

Предишния го скрива между краката...

- Заспивайте - лаконично ги посъветва гувернантката.

Туайла се обади сговорчиво:

- И Верити казва, че ако заспим по-раничко, Дядо Прас ще ни навести навреме.

- Уви, може и да е права.

Не я разбраха, пък и не знаеше защо го каза. Опитът обаче я подтикваше да се доверява на усета си. А точно този усет мразеше най-много от всичко. Съсипваше ѝ живота. За съжаление беше вроден.

Затвори вратата тихичко и се върна в занималнята. Нещо се бе променило. Вторачи се в празнично украсеното дръвче в саксия - цялото омотано с гирлянди, а отгоре имаше малка фея, направена от...

Скръсти ръце, вдигна очи към тавана и въздъхна пресилено.

- Ето те и теб...

- ПИСУК?

- Аха, за теб говоря. Приличаш на плашило, както си забол и звездичка на върха на косата.

Смърт на мишките провеси глава.

- ПИСУК.

- Никого не можеш да заблудиш. И къде дяна кукличката?

- Пъхна я под възглавничките на едно кресло - долетя обяснение от отсрещния шкаф. Чу се щракане и гарванът добави с недоумение: - Ама тези очи защо са толкова твърди?

Тя скочи вбесена и издърпа купата толкова рязко; че птицата завъртя едно салто и плъсна по гръб.

- Лешници! - кресна Сюзън. - Не са никакви очи! Това е занималня! Тук никой не оставя паничка с извадени очи, в случай че някой гарван наmine да похапне! Ясно ли е? Светът е пълен с малки кръгли неща, които не са очи! Схвана ли?! И двамата се махнете! Не знам как сте се промъкнали, но...

- Да няма закон срещу влизането през комина на Прасоколеда?

- ...но не ви искам отново в живота си!

- Плъхчето настояваше да те предупредим, ако ще и да си се побъркала - изграчи кисело гарванът. - На мен не ми се идваше, едно магаре се е строполило на няколко улици оттук. Както се забавих, ще имам голям късмет да докопам дори копитце...

- Да ме предупредите ли?

Ето, пак ѝ се случваше. Ветровете на интуицията промениха посоката си, започваше да усеща все по-ясно как тече времето...

Смърт на мишките закима енергично. А далеч горе се чу драскане. От комина падаха сажди.

- ПИСУК - тихичко потвърди скелетчето. Ново усещане, както рибата долавя нахлуването на прясна вода в морето. В света се вливаше изобилие от време.

Тя погледна часовника. Едва шест и половина.

Гарванът се почеса по човката.

- Плъхчето каза да гледаш внимателно...

Сайдни се безпокоеше. Насилието не му допаднаше, а тук то изобщо не липсваше през последните дни... стига времето да се мереше с дни в това място. Тези мъжища май изпитваха интерес към живота единствено когато ръчкаха друго с нещо остро. Не закачаха магьосника, както и лъвовете не тормозят мравките, обаче присъствието им го държеше нащрек.

Най-зле беше с Тийтайм. Дори страшилището по прякор Мрежестия гушеше глава в раменете си, щом се появеше убиецът. А пък чудовището на име Банджо го следваше по петите като вярно кученце.

Сега пък грамадата от плът зяпаше Сайдни.

Напомняше му твърде неприятно за Рони Дженкс, тъпото хулиганче, което му тровеше живота в училището на госпожа Уимбълстоун. Не беше от учениците, а внук или племенник на собственичката. Това като че му даваше право да се размотава навсякъде и да бие до насита всяко по-дребно, по-слабо или по-умно хлапе. Иначе казано, имаше богат избор, но световната гадост май го подтикваше да тормози почти винаги Сайдни.

Въпреки усилията на Рони той порасна и отиде да учи в университета. И понякога научаваше от писмата на майка си как я кара бившият му мъчител. (Тя вярваше невинно, че щом се познават от малки, трябва да са приятели.) Продавал зарзават на сергия и се оженил за някаква си Анджи. Сайдни беше убеден, че животът е могъл да накаже Рони и по-лошо.

А Банджо дори дишаше като Рони, който трудно се съсредоточаваше в толкова сложно занимание, пък и едната му ноздра беше вечно запушена. Затова устата на великана беше постоянно отворена, сякаш се хранеше с невидим въздушен планктон.

Постара се да не отвлича вниманието си от работата и да не чува тежкото хриптене и бълбукане отзад, но някаква промяна в шума го накара да вдигне глава.

- Забележително - похвали го Тийтайм. - Отстрани изглежда толкова лесно...

Сайдни трепна нервно.

- Ами... господине, вече трябва да е съвсем наред. Просто мъничко се посмачка, когато трупахме онези... - Не можа да се насили да изрече думата. Извърщаше се да не гледа купчината, дори от звука го побиваха тръпки. - ...Онези неща - довърши немощно.

- Ще бъде ли необходимо да повторим заклинанието? - осведоми се убиецът.

- О, ще си действа вечно - вдигна рамене Сайдни. - Така е с по-простите заклинания. Обикновена промяна на състоянието, подхранвана от... от... Ами продължава си... - Преглътна на сухо. - Мислех си... Ако повече нямате нужда от мен, може би...

- Господин Браун има известни главоболия с ключалките на най-горния етаж. Помните ли онази врата, която не успяхме да отворим веднага? Сигурен съм, че нямате нищо против да му помогнете.

Лицето на Сайдни се изопна.

- Д-да, само че не съм ключар...

- Както изглежда, на ключалките са наложени заклинания.

Сайдни тъкмо отвори уста да възрази, че не го бива и с омагьосани ключалки, но се спря навреме. Вече бе прозрял, че ако Тийтайм поиска да свършиш нещо, в което не си особено способен, единственият ти шанс е да придобиеш нужната квалификация с изумителна бързина.

Отдъхна си, когато видя Средния Дейв да слиза по стълбите, а това показваше красноречиво как му влияеха очите на убиеца, щом беше готов да предпочете другата гледка.

- Господине, намерихме още един страж. На шестия етаж. Криеше се от нас.

Тийтайм се изправи.

- Дано не се е правил на герой.

- А, не, уплашен е. Да го пуснем ли?

- Да го пуснем ли? - повтори замислено убиецът. - Твърде неуместна идея. Ще се кача там. Елате с мен, господин магьоснико.

Сайдни се повлече неохотно след него.

Кулата, ако беше подходящо да се нарече така, представляваше куха тръба. Той беше свикнал с чудатостите на Невидимия университет, но тук... Четири спирални стълби се виеха по вътрешността на кулата, пресичаха се тук-там в площадки или небрежно минаваха една през друга напук на общоприетата физика. Не това го объркваше, а липсата на сенки. Обикновено човек не забелязва как сенките открояват предметите и придават обем на света. Докато не изчезнат. А белият мрамор на стените - ако беше мрамор, разбира се - сякаш светеше отвътре. Дори когато невероятното местно светило надникнеше през някой прозорец, едва създаваше бледосиви петънца там, където трябваше да има почтени плътни сенки. Тази кула май никак не обичаше тъмата.

А това плашеше повече дори от моментите след преминаване на някоя оплетена площадка - изведнъж се усещаш, че вървиш нагоре, като слизаш по обърнатите надолу стъпала, пък далечният под се е превърнал в таван. Сайдни забеляза, че и коравите грубияни зажумяват. А Тийтайм припкаше през три стъпала наведнъж и се кискаше като момченце, получило нова играчка.

Стигнаха до една площадка и тръгнаха по коридора. Другите страшилища се бяха скупчили пред затворена врата.

- Залостил се е вътре - съобщи Мрежестия.

Убиецът почука спокойно.

- Ей, ти! Я излизай бързичко. Давам ти дума, че нищо лошо няма да те сполети.

- Не!

Тийтайм се дръпна.

- Банджо, разбий вратата.

Великанът се заклатушка напред. Ключалката издържа само първите два могъщи ритника. Стражът трепереше зад съборен на пода шкаф. Сви се, щом зърна Тийтайм.

- Какво търсиш тук? - извика дрезгаво. - Кой си ти?

- Колко се радвам, че попита... Аз съм най-ужасният ти кошмар - изрече весело убиецът.

Другият потръпна.

- Значи... онзи с гигантската зелка и въртящия се нож?
- Моля? - смути се за миг убиецът.
- Аха, трябва да си от съня, в който пропадам надолу, а вместо земя под мен има...
- Не, всъщност...
Мускулите на стража омекнаха от потрес.
- Ох, само не кошмарът, дете навсякъде е кал, а после всичко посинява и...
- Не, не, аз...
- Да му се не види, тогава е онзи с вратата, а зад нея няма под, долу пък са грамадните нокти...
- Не! - изсъска Тийтайм и извади кама от ръкава си. - Аз съм кошмарът, в който един човек изскача изневиделица и те намушква смъртоносно.
Стражът се ухили.
- А, това ли било. Не е нищо особено...
Свлече се, когато убиецът протегна много бързо ръката си. После избледня и се разтвори във въздуха като всички други преди него.
- Доколкото разбирам, извърших акт на милосърдие - промълви Тийтайм. - Е, приближава Прасоколеда, тъкмо е време за добри дела.

Смърт стоеше насред занималнята, а възглавницата се плъзгаше полека надолу под червената му мантия. По килима падаха и се топяха бучици мърляв сняг.

А лицето на Сюън аленееше от неудържим гняв.

- И защо? - възкликваше, обикаляйки го с котешки стъпки. - Та това е Прасоколеда! Уж трябва да е весело! Хората искат да си отпуснат душите, да плюскат до пръсване! И да се видят с роднини... - Преглътна набързо изречението. - Тоест време хората наистина да се почувстват хора. Но нямат нужда от скелет до празничната трапеза! Особено, искам да подчертая това, ако носи фалшива брада и си е пхнал идиотска възглавница под мантията! Питам те - защо?!

Смърт губеше самообладание.

- АЛБЪРТ ТВЪРДИ, ЧЕ ТАКА СЪМ ЩЯЛ ДА ВЛЯЗА В РОЛЯТА. Ъ-Ъ... РАДВАМ СЕ ДА ТЕ ВИДЯ...

Чу се влажен звук и Сюън се извъртя бясно, доволна да отприщи напрежението за миг.

- Не си мисли, че можеш да го правиш зад гърба ми! Това пред теб е грозде, разбра ли? Махни се веднага от купата с плодовете!

- Защо пък да не проверя? - тросна се птицата откъм масата.

- А ти не пипай ядките!

- ПИШУК - съгласи се малко неясно Смърт на мишките и преглътна припряно.

Тя отново се вторачи в големия предрешен скелет. Пухеното му шкембе висеше малко над коленете.

- Това е много приятен дом - подхвана тя с плашещо спокойствие. - И работата ми харесва. Истинска е, среща ме с нормални хора. Така се надявах да живея обикновено! И изведнъж старият цирк пак се изтърсва в града. Погледнете се само! Не знам какво сте намислили, но най-добре е всички да си тръгвате, ясно? Това си е моят живот. Не ви е работа да ми се бъркате. Няма да ви...

Глуха псувня, дъжд от сажиди... и кльощав старец падна в камината.

- Бум! - подвикна шеговито той.
- Ами да, защо ли не се сетих! - избухна Сюзън. - Ето ви го и гномчето Албърт! Каква приятна компания! Но ако дойде и истинският Дядо Прас, май няма да има място за него!
- ТОЙ НЯМА ДА СЕ ПРИСЪЕДИНИ КЪМ НАС - увери я Смърт.
Възглавницата полегна мудро на килима.
- А защо? И двете деца му писаха. Има си правила, между другото.
- ДА, ИМА ПРАВИЛА. СЪСТАВИХ СИ СПИСЪК. НИТО ЕДНО НЕ ПРОПУСНАХ.
Албърт смъкна зелената шапчица от главата си и изтръска саждите.
- Вярно е, дори провери два пъти да не е забравил нещо. Тук намира ли се нещо за пиене?
- Добре де, защо се появи? - нахвърли се пак Сюзън срещу Смърт. - Ако си дошъл по работа, тази премяна издава невероятно лош вкус...
- ДЯДО ПРАС Е... ВЪЗПРЕПЯТСТВАН.
- Точно на Прасоколеда ли?!
- ДА.
- Какво стана?
- ТОЙ Е... ХМ, НЕКА ПОМИСЛЯ МАЛКО... НЯМА СЪОТВЕТСТВАЩА ЧОВЕШКА ДУМА, ТАКА ЧЕ... ЩЕ СЕ ЗАДОВОЛИМ С "МЪРТЪВ". ДА. ТОЙ Е МЪРТЪВ.

Сюзън никога не бе окачала дълъг чорап пред камината. Не защото нейните родители не вярваха в Дядо Прас. Или във феята на зъбчетата. Нямахше нужда. Знаеха, че той и подобните нему съществуват, обаче им се искаше да не е така.

Тя си получаваше подаръците при всеки подходящ повод, само че и с грижливо надписана картичка от кого са. А с падналите млечни зъби припечелваше по цял долар на парче от баща си, платени без никакви пазарлъци.* Но всичко беше съвсем разсъдливо и практично.

[* Малко след като навърши осем години, Сюзън откри в една зарязана мансарда колекция от животински черепи - реликва от хобито на някой херцог. По онова време баща ѝ беше излишно зает с държавните дела и тя успя да събере двадесет и седем долара, преди да я разобличат. По-късно си признаваше, че с кътника от хипопотам допусна непростима грешка.]

Вече съзнаваше, че са се опитвали да я предпазят. Като малка не подозираше, че баща ѝ е бил чирак при Смърт, а майка ѝ - негова осиновена дъщеря. Имаше смътни спомени, че няколко пъти я водеха на гости при забавно, макар и костеливо същество. После посещенията бяха прекратени. Като по-голяма го срещна отново. Опитваше се да бъде обективна - и той си имаше добрите страни. Питаше се защо родителите ѝ са проявили такава бездушие спрямо него...

Сега знаеше, че са искали да предотвратят неизбежното. Наследствеността не се състои само от мънички, неопикуемо сложни спиралки в клетките.

Ако наистина бързаше, Сюзън можеше да мине през стена. И беше способна да си служи с глас, който вместо думи изричаше окончателно предопределение, проникваше направо в мозъците на хората и ги правеше стъписващо сговорчиви. А косата ѝ...

Е, това започна напоследък. Отначало беше неподатлива дори на просто сресване, но към седемнадесетата ѝ година момичето откри, че прическата ѝ си има собствени приумици.

Коего пък отпъди от нея неколцина младежи. Ако пред очите ти косата на младата дама започне да се фризира самичка, нежните ти чувства повяхват и без намесата на разума.

Поне се насърчаваше, че отскоро постигна похвален напредък. Случваше се дни наред да се чувства само нормален човек.

Все така се объркват нещата, нали? Навлизаш в живота, гониш успеха със собствени сили, но рано или късно се пръква отнякъде стар смахнат роднина и ти съсипва плановете.

С пъшкане и ругатни гномът се измъкна от поредната водосточна тръба, намести решително шапката си и нарами чувала.

- Ей тая си я биваше! - изсумтя доволен. - Колко седмици ще ги мъчи!

Извади смачкано листче от джоба си и се вторачи късогледо в него. Чак тогава вдигна глава и зърна застаряващия мъж, който спокойно вършеше нещо до съседната къща. Всъщност стоеше пред един прозорец и съсредоточено рисуваше по стъклото. Гномът се примъкна любопитно и огледа критично творението.

- Ама защо само папрати? - попита нелюбезно - Хубавички са, няма спор, но като е все същото навсякъде...

Мъжът отдели четката от стъклото и се обърна.

- Аз пък харесвам папратите - изрече студено Джек Скрежко.

- Да де, ама хората очакват да видят и хлапета с големи печални очи, котенца, подаващи се от ботуш, симпатични кученца и тям подобни...

- Аз рисувам папрати.

- Или големи вази със слънчогледи, прелестни крайморски пейзажи...

- ...и папрати.

- Ясно, ама какво ще правиш, ако някой важен главен жрец пожелае да му изрисуваш храма с богове и ангелчета?

- Ще има колкото му душа иска богове и ангелчета, стига да...

- ...приличат на папрати, нали?

- Не ми харесва намекът ти, че съм се вманиачил на тема папрати! - сопна се Джек Скрежко. - Мога да рисувам и много приятни за окото абстрактни десени.

- И как изглеждат?

- Е... предубеденият зрител би могъл да ги сбърка и с папрати. -

Скрежко сви вежди. - А ти кой си? - Гномът отстъпи една крачка. - Явно не си феята на зъбчетата. Те са много мили момичета и май стават все повече напоследък.

- О, не се занимавам със зъби.

- А с какво?

Гномът му обясни.

- Сериозно?! - изненада се Джек. - Защо ли съм се заблуждавал до днес, че си израстват сами?

- Като ще се заяждаме, аз също вярвах, че скрежът по прозорците се образува напълно естествено. А не ти личи да си природна стихия. И дори подозирам, че обичаш да си поспиваш в меко легло.

- Никога не спя - ледено отрече Джек Скрежко и му обърна гръб. - Извинявай, но останаха още много прозорци, а не е лесно да рисуваш папрати. Искат се точно око и твърда ръка.

- Как тъй мъртъв? - упорстваше Сюзън. - Нима Дядо Прас може да умре?!
Нали е... същият като теб? Ан...

- АНТРОПОМОРФНА ПЕРСОНИФИКАЦИЯ. ПРАВИЛНО. ИМЕННО В ТОВА СЕ
ПРЕВЪРНА
ДУХЪТ НА ПРАСОКОЛЕДА.

- Но... как би успял някой да го погуби? С отровен вермут? С шипове в
комина?

- Има и... по-изтънчени средства.

- Хър. Хър. Хър - напъна се Албърт. - Ох, тези сажди! Ще ме задушат.

- А ти реши да го заместиш? - вълнуваше се Сюзън, без да слуша
стареца. - Ами че това е налудничаво!

Смърт успя някак да си придаде изражение на оскърбена невинност.

- Ще изляза да подишам чист въздух - задавено изхъхри Албърт и посегна
към дръжката на вратата. Сюзън му се изпречи.

- А ти защо си тук? Нали уж си щял да умреш, ако се върнеш в нормалния
свят?

- О, ТОВА Е НЕДОРАЗУМЕНИЕ - намеси се Смърт. - НИЕ НЕ СЕ НАМИРАМЕ В
НОРМАЛНИЯ СВЯТ, А В ОСОБЕНАТА КОНГРУЕНТНА РЕАЛНОСТ, СЪТВОРЕНА
СПЕЦИАЛНО ЗА

ДЯДО ПРАС. ТУК ОБЩИТЕ ЗАКОНОМЕРНОСТИ СА НЕВАЛИДНИ. ИНАЧЕ БИ БИЛО
НЕМИСЛИМО

ТОЙ ДА ОБИКОЛИ ЦЕЛИЯ СВЯТ ЗА ЕДНА-ЕДИНСТВЕНА НОЩ.

- Вярно си е - ухили се грозно Албърт - Аз съм един от малките
помагачи на Дядо Прас. Официална длъжност. Имам си и островърха зелена
шапчица.

Той откри с поглед чашата вермут и двете репи, които децата бяха
оставили на масата, и се втурна натам.

Сюзън го зяпаше втрещена. Преди два дни заведе момчето и момичето в
Пещерата на Дядо Прас. Беше направена в един от най-големите магазини по
Стъргалото. И актьорът с червената мантия и брадата се оказа доста
способен. Имаше и по-дребнички мъже, преоблечени като гномове, но разбира
се, изобщо не приличаха на Албърт, иначе хората биха влизали в магазина
само въоръжени.

- А ти, миличка, послушна ли беше? - подсмихна се старецът и плю в
камината.

Сюзън още се блещеше насреща му. Смърт се наведе към нея и тя видя
синьото сияние на очите му.

- СПРАВЯШ СЕ С ЖИВОТА, НАДЯВАМ СЕ

- Да.

- И РАЗЧИТАШ САМО НА СЕБЕ СИ? ПРОПРАВЯШ СИ СОБСТВЕН ПЪТ В СВЕТА?

- Да.

- ДОБРЕ. ХАЙДЕ, АЛБЪРТ. ДА НАПЪЛНИМ ЧОРАПИТЕ И ДА ПРОДЪЛЖИМ
НАТАТЪК.

Две писма сякаш скочиха сами в костеливите пръсти на Смърт.

- ЗНАЧИ НЯКОМУ Е ХРУМНАЛО ДА НАРЕЧЕ ТОВА ДЕТЕ ТУАЙЛА?

- Боя се, че е факт, но защо толкова се...

- А ДРУГОТО Е ГАУЕЙН?

- Да. Виж, как успя да...

- И ЗАЩО ТЪКМО ГАУЕЙН?

- Ами... Предполагам, че понеже е име на древен могъщ боец...

- РАЗБИРАМ. ПРЕДОПРЕДЕЛЕНИЕ, КОЕТО САМО ЩЕ СЕ ПОГРИЖИ ЗА
СЪБДВАНЕТО

СИ. И КАКТО ВИЖДАМ, МОМИЧЕТО ПИШЕ СЪС ЗЕЛЕН ПАСТЕЛ НА РОЗОВА ХАРТИЯ, В

ЧИЙТО ГОРЕН ЛЯВ ЪГЪЛ Е НАРИСУВАЛО МИШКА С РОКЛИЧКА.

- Налага се да изтъкна, че тя стори това, за да си каже Дядо Прас:

"Ау, колко е сладичка тази Туайла!" Със същото предназначение е и нарочно сбърканият правопис. Все пак да те попитам защо си...

- НО В ПИСМОТО СИ МОМИЧЕТО ТВЪРДИ, ЧЕ Е НА ПЕТ ГОДИНИ.

- На възраст - да. В цинизма си е на тридесет и пет. Добре де, защото точно ти си се захванал?...

- НО ТЯ НАИСТИНА ЛИ ВЯРВА В ДЯДО ПРАС?

- Ще повярва във всекиго, от когото би могла да изкрънка следващата кукла. О, не, няма да си тръгнеш, без да ми обясниш защо...

Смърт внимателно окачи пълните чорапи до камината.

- ВРЕМЕ Е ДА ПОТЕГЛЯМЕ. ЖЕЛЯЯ ТИ ВЕСЕЛА ПРАСОКОЛЕДА. Ъ-Ъ... ДА, ЩЯХ ДА

ЗАБРАВЯ. ХО-ХО-ХО.

- Страхотен вермут имат в тази къща - одобри Албърт и си изтри устата с ръкава.

Яростта на Сюзън успя да надмине по скорост на реакцията любопитството й, което вероятно означаваше, че е поставен нов световен рекорд.

- Албърт! Ти имаш наглостта да опразваш чашите, които дечицата са приготвили за истинския Дядо Прас?!

- Защо пък не? Той няма да ги изпие. Не и там, където се е отнесъл.

- И колко чаши обърна досега, ако смея да попитам?

- Де да знам. Откъде накъде ще ги броя? - щастливо вдигна рамене старецът.

- ЕДИН МИЛИОН ОСЕМСТОТИН ХИЛЯДИ СЕДЕМСТОТИН И ШЕСТ - вметна

Смърт. -

ИЗЯДЕ ШЕСТДЕСЕТ И ОСЕМ ХИЛЯДИ ТРИСТА И ДЕВЕТНАДЕСЕТ СВИНСКИ ПАЯ. И ЕДНА

РЯПА.

- Сбърках я със свински пай - обясни Албърт. - Случва се, като попрекалиш.

- Защо още не си се пръснал на парченца?

- И това не знам. Винаги съм бил добре с храносмилането.

- ЗА ДЯДО ПРАС ВСИЧКИ ТЕ СА ЕДИН СИМВОЛИЧЕН СВИНСКИ ПАЙ.

ХАЙДЕ,

АЛБЪРТ, ВЕЧЕ ЗЛОУПОТРЕБЯВАМЕ С ВРЕМЕТО НА СЮЗЪН.

- Защо правиш това?! - изпищя тя диво.

- СЪЖАЛЯВАМ, НО НЕ МОГА ДА СПОДЕЛЯ С ТЕБ. ЗАБРАВИ, ЧЕ СИ МЕ

СРЕЩАЛА. А

И НЕ Е ТВОЯ РАБОТА.

- Как да не е моя работа? Нима бих...

- НИЕ СИ ТРЪГВАМЕ.

- Спокойни сънища - мило пожела Албърт.

Часовникът отброи два къси удара за изминали тридесет минути. Още беше шест и половина. А двамата вече не бяха в стаята.

Шейната летеше в небето.

- Нали знаете, че тя ще се заинати да разрови всичко до последната подробност? - промърмори Албърт.

- НИМА? ОЛЕЛЕ.

- Особено след като ѝ натрихте носа, че не е нейна работа.

- УБЕДЕН ЛИ СИ?

- Ъхъ - изсумтя старецът.

- АУ, КАКВА ГРЕШКА ОТ МОЯ СТРАНА. ОЩЕ МНОГО ИМАМ ДА УЧА ЗА ПРАВА

НА

ХОРАТА, НАЛИ?

- Ох... Това не знам...

- ОЧЕВИДНО Е, ЧЕ БИ БИЛО КРАЙНО НЕУМЕСТНО ДА НАМЕСВАМЕ И ЧОВЕК В
ТАЗИ

ИСТОРИЯ. ЗАТОВА, АКО НЕ СИ ЗАБРАВИЛ, АЗ Ъ ЗАБРАНИХ КАТЕГОРИЧНО ДА
СЕ

НАБЪРКВА.

- Да, бе...

- ПЪК И ТОВА НЕ Е СЪГЛАСНО ПРАВИЛАТА.

- Ама нали все се ядосвате, че онези сиви гнусници тъкмо това правят -
нарушават правилата до последното.

- ВЯРНО Е, НО НЕ МОГА ДА РАЗМАХАМ МАГИЧЕСКА ПРЪЧКА И ДА
ВЪЗСТАНОВЯ

РЕДА. ИМА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ПРОЦЕДУРИ. - Смърт се загледа някъде напред, после
вдигна рамене. - ЗАСЕГА И БЕЗ ТОВА СМЕ ТВЪРДЕ ЗАЕТИ. ИМАМЕ ДА СЪБДВАМЕ
НАДЕЖДИ И ДА ОПРАВДАВАМЕ ДОВЕРИЕ.

Сюзън стърчеше вцепенена до камината.

Не че Смърт ѝ беше неприятен. Погледнат като личност, а не в ролята на
неизбежния край, той будеше у нея симпатия, макар и малко особена.

Въпреки това...

Долови тихо прашене откъм саксията с празничното дръвче. Гарванът
отстъпи неловко от парчетата на доскорошната стъклена топка.

- Моля за извинение - смънка птицата. - Инстинктивна видова реакция.

Нали разбираш - кръгло, блестящо, как да не го клъвнеш?

- Онези шоколадови монети са за децата!

- ПИСУК?

Смърт на мишките все пак се дръпна по-настрани от лъскавите кръгчета.

- И защо го прави?

- ПИСУК.

- Значи и ти не знаеш?

- ПИСУК.

- Да не се е сплескал? Да не е сторил нещо на истинския Дядо Прас, без
да иска?

- ПИСУК.

- А защо не ми казва?

- ПИСУК...

- Ох, много ми помогна, сърдечно благодаря!

Сюзън седна и протегна ръка. Смърт на мишките скочи върху дланта ѝ.
Усещаше ноктите му като иглички.

- Наистина ли нещо се е объркало в главата му?

- ПИСУК - вдигна рамене скелетчето.

- Но би могло да се случи, нали? Той е прастар и предполагам, че се е
нагледал на ужасни случки.

- ПИСУК.

- Споделил е цялата мъка на този свят - преведе гарванът.

- Чух вече - промърмори тя.

И това беше вродена способност. Разбираше не това, което се опитваше да каже плъхчето, а направо смисъла.

- Значи нещо се е объркало, а той не иска да ми каже? - Ядоса се още повече. - Но е взел Албърт да му помага.

Мислеше си: "Хиляди... не, милиони години върши все едно и също. А работата не е от най-приятните. Далеч не винаги среща невъзмутими старци, посрещайки спокойно края си на преклонна възраст. Рано или късно всеки би рухнал."

Някой трябваше да направи нещо. А Съюзън беше достатъчно проникателна, за да е разбрала вече, че тази фраза с нищо не помага. Хората, които я изричаха, никога не добавяха: "И този някой съм аз." Да, обаче някой трябваше да направи нещо, а в момента множеството, обхващащо съдържанието на "някой", се състоеше единствено от нея.

Тя се съсредоточи. Тази дарба пък беше най-лесна за използване от всички. Затвори очи, изпъна напред ръцете си с дланите надолу, разпери пръсти и полека отпусна ръце.

Още преди да ги допре в тялото си, чу как часовникът престана да цъка. Последното "тик-так" много приличаше на протяжно предсмъртно хриптене.

Времето спря, но за нея последователността на събитията се съхрани. Като малка се чудеше защо гостуването при дядо ѝ може да трае цели седмици, а когато се върнат къщи, календарът си е пак на датата, когато бяха тръгнали.

Вече знаеше отговора на "защо", само че отговорът на "как" вероятно бе недостъпен за човешкия ум. Някога някъде и някак циферблатът на часовника просто нямаше никакво значение.

А между два логични момента се вместиха милиарди ирационални. Зад часовете имаше и място, където Дядо Прас фучеше на шейната си, феите на зъбчетата се катереха по стълби, опрени в прозорците на детските стаи, а Джек Скрежко рисуваше по стъклата. В безкрайните пролуки между тремавите секунди и Смърт минаваше като вещица между капките на пороя.

И хората можеха да жив... А, не да живеят. Ако ще да разтвориш чаша вино в цистерна с вода, ще имаш повече течност, но същото количество вино.

Все пак хората можеха да съществуват тук.

Не беше непоносимо студено, макар въздухът да щипеше бузите като зимен мраз в слънчев ден. По стар навик обаче Съюзън извади палтото си от гардероба.

- ПИСУК.

- Няма ли плъхове и мишки, с които да се занимаваш?

- Доста му е спокойничко в часовете преди Прасоколеда - отбеляза гарванът, който се опитваше да сгъне с ноктите си парче лъскавочервена опаковъчна хартия. - Ама след няколко дни ще го затрупат с работа разни хамстери и морски свинчета, щом хлапетата забравят да ги хранят или поискат да видят какво има в тях.

Сюзън се сети, че оставя децата сами. Но какво ли можеше да ги сполети? Нямаше време да се случи нещо лошо.

Спусна се забързано по стълбата и излезе през предната врата. Сняг висеше във въздуха. Ако някоя снежинка докоснеше бузата ѝ, стапяше се със синкав проблясък.

Имаше истинско гъмжило по улиците, но сковано от спрялото време. Тя се провираше внимателно между хората и накрая стигна до парка.

Снегът постигна замалко онова, което оставаше непосилно дори за магьосниците и Стражата - почисти Анкх-Морпорк. Не бе имал време да се изцапа. Сутринта сигурно щеше да изглежда като утайката от машина за еспreso, но засега превръщаше дърветата и храстите в искрящо бели абстрактни скулптури.

Нямаше никакъв шум, а застиналите бели пелени скриваха светлините на града. Сюзън пхна два пръста в устата си и извири оглушително.

- Ей, можеше да го направиш и с някой по-мрачен и тайнствен ритуал - заяде се гарванът, току-що отръскал снега от гол клон.

- Млъкни. Впрочем защо открадна онова парче червена хартия от подаръка на момичето?

- Имам си планове - отвърна птицата някак зловещо.

Зачакаха. Сюзън се питаше какво би станало, ако замисълът ѝ се провали. Чудеше се дали плъхчето ще се киска. Имаше най-дразнеция кикот във Вселената.

После затропаха копита, завесата от застинал сняг се разкъса и конят изникна пред нея.

Бинки я обиколи в кръг и спря. Не беше оседлан. Жребецът на Смърт не те оставяше да паднеш от гърба му.

"Ако се кача, всичко ще се върне в стария коловоз. Пак ще се гмурна в света отвъд този. Ще падна от въжето."

А едно гласче в нея се обади иронично: "Да, правилно, обаче много ти се иска..."

Десет секунди по-късно на мястото ѝ имаше само сняг. Гарванът изграчи към Смърт на мишките:

- Ще ми подскажеш ли откъде да намеря парче канап?

- ПИСУК.

Наблюдаваха я.

"Коя е тя?"

"Не помним ли, че Смърт отгледа едно момиче като своя дъщеря? Тази млада жена е нейната дъщеря."

"Човек ли е?"

"Горе-долу."

"Възможно ли е да бъде убита?"

"О, да!"

"Е, тогава всичко е наред."

"Хм... Не бихме се въвлекли в допълнителни неприятности заради нея, нали? Всичко това не е съвсем... позволено. Благоразумно е да избягваме излишните въпроси."

"Наш дълг е да отървем Вселената от мърлявото мислене."

"Всички ще ни бъдат признателни, когато открият какво сме извършили."

Бинки стъпи леко и плавно върху поляната пред дома на Смърт.

Сюзън заобиколи и влезе през задната врата, която никога не се заключваше.

Тук имаше някои промени. И една от тях я стъписа. Долу във вратата забеляза капаче на пружини, за да минава котка.

Сюзън примига.

И наистина, след секунда-две една рижа котка отмести капачето, стрелна

я с поглед от типа "не съм гладна, а ти си скучна" и се запиля някъде из градината.

Момичето поклати глава и влезе в кухнята. Котки с всякакви размери и разцветки сякаш покриваха която и да е водоравна повърхност. Стотици чифтове очи се вторачиха в нея.

"Ох, и тук ли попадам на госпожа Гамидж!" Бабата редовно навестяваше "Ковчезите" в търсене на компания. Поначало си беше смахната, но един от симптомите на окончателното ѝ побъркване беше изобилието от котки около нея. И то животинки, които се справяха отлично с всяка клопка на всекидневието, но никога не научаваха за какво е сандъчето с пясък.

Няколко дребосъци бяха натопили муцунките си в паничка със сметана.

Сюзън тъй и не проумя с какво котките са толкова привлекателни за хората.

- Я се разкарайте, противни твари! - промърмори тя - Изобщо не съм допускала, че той ще си завъди домашни любимци!

Те ѝ внушиха безмълвно, че и без това не смятат да се навъртат около нея, после се разотидоха невъзмутимо, облизвайки мустаците си.

А паницата бавно се напълни догоре.

Несъмнено не бяха призраци. Само живите твари имаха цвят тук. Всичко друго беше създадено от Смърт. Но и цветът също като канализацията и музиката си оставаше малко извън обсега на творческия му гений.

Сюзън се запъти към кабинета. И тук имаше промени. Смърт май пак бе упорствал в опитите си да свири на цигулка. Той не проумяваше защо музиката не му се удава.

Върху бюрото завари хаос. Разтворени книги се трупаха една връз друга. Бяха от онези, които Сюзън тъй и не се научи да разгадава. Някои букви се рееха над страниците, други се скупчваха в сложни фигури, които те четяха, докато и ти четеш тях.

Странни уреди бяха пръснати навсякъде. Малко напомняха за навигационни инструменти, но за кой ли океан и под кое небе?

Имаше няколко пергаментата. Веднага се познаваше, че ги е запълнила ръката на Смърт. Сюзън тъй и не бе срещнала досега човек, който да пише с шрифт "Таймс Роман".

Май се бе опитвал да състави програма.

"Клач - не. Хоуондаленд - не. Ахатовата империя - не.

Приблизително 20 милиона деца, по около килограм играчки на дете.

Тоест 20 000 тона, значи 2000 тона на час.

Да не забравя следите от сажди по килима. И да се упражнявам в "Хо-хо-хо!"

Възглавницата!"

Тя грижливо остави листа на мястото му.

Задълбаваш в работата и рано или късно тя също задълбава в теб. Смърт бе отдавна запленил от хората, но изследването никога не е едностранно занимание. Някой би могъл да си прекара живота, като наблюдава личния живот на елементарните частици, а накрая изведнъж открива, че е в състояние или да знае кой е, или да осъзнава къде се намира, но не и двете неща едновременно. Смърт се бе заразил от... човешината. Не от съвсем истинската, а от приемливо нейно подобие, стига да не се вглеждаш прекалено придиричиво.

Дори къщата му приличаше донякъде на човешките. Смърт си обзаведе и спалня, макар никога да не мигваше. Е, щом подражаваше в какво ли не на хората, дали не бе опитал и каква е на вкус лудостта? В края на краищата и

тя беше сред най-популярните увлечения на човечеството.

Или пък след толкова хилядолетия ненадейно е решил да се държи мило.

Сюзън влезе в Залата на животомерите. Като малка харесваше звука им. Съскането на пясъка в милионите стъклени часовници, тихият звън, с който изчезваха пълните и се появяваха празните, вече не я радваха кой знае колко. Сега разбираше какво става тук. Вярно, на всеки му идва времето. Просто ѝ се струваше непристойно и да се заслушаш, когато се случи.

Огледа наоколо и щеше да се махне, но зърна отворена врата на място, където досега бе имало само стена. Аха, била е замаскирана с цял шкаф шепнещи пясъчни часовници.

Вътре имаше несравнимо по-тясно помещение, горе-долу с размерите на катедрален храм. И неговите стени бяха запълнени от пода до тавана с рафтове, на които се мъдреха животомери. Не ги виждаше добре в едва проникващата мъждива светлина. Застана по средата и щракна с пръсти.

- По-светло! - заповяда небрежно.

Пламнаха още няколко свещи.

В тези часовници имаше нещо... сбъркано.

Другите в голямата зала, макар да представляваха една метафора, наглед бяха плътни вещи от дърво, бронз и стъкло. А тук сякаш се състояха от отблясъци и сенки.

Сюзън доближи един от по-големите и прочете табелата: "ОФЛЪР".

- Ха, богът-крокодил ли?!

Е, вероятно и за божествата можеше да се каже, че живеят в някакъв смисъл. Но доколкото и беше известно, те никога не умираха. Само се смаляваха до призрачен глас, носен от вятъра, и до бележки под линия в трактати за религията.

Имаше още много животомери на богове и тя разпозна някои имена.

По рафтовете обаче се редяха и по-малки часовници. Щом започна да чете табелите, Сюзън едва потисна истеричния си кикот.

- Феята на зъбчетата? Джек Скрежко? Богът на... Какво?!

Тя отстъпи стъписана и нещо хрусна под краката ѝ. По пода имаше парченца стъкло. Наведе се и вдигна най-едротото с табелата...

"ДЯДО ПРАС."

- О, не! Вярно било... Дядо, какво направи...

Когато тя излезе, свещите угаснаха. Мракът отново изскочи от ъглите. А в тъмата нещо припука по разпиления пясък и засия мъничка искрица...

Муструм Ридкъли нагласи по-стегнато хавлията около кръста си.

- Е, господин Модо, докъде стигнахме с подготовката?

Градинарят на Невидимия университет отдаде чест.

- Цистерните са пълни, господин Архиканцлер, сър, господарю! - докладва бодро. - От сутринта грея бойлерите!

Другите старши магьосници се гълпяха предпазливо на прага.

- Муструм - направи последен опит Лекторът по съвременни руни, - все пак мисля, че постъпваш крайно неблагоприятно. Щом банята бе затворена толкова старателно, имало е някаква сериозна причина.

- Спомни си надписа на вратата - мрачно натърти Деканът.

- А, къде ли не изписват такива страхотии, та да отпъждат досадниците - махна с ръка Ридкъли и взе ново калъпче сапун.

- Обикновено е за тяхно добро - подхвърли Професорът по неопределени изследвания.

- Това е баня - подчерта търпеливо Архиканцлерът. - А всички се държите, сякаш влизам в стая за изтезания.

- Баня, проектирана от Скапания тъпанар Джонсън! - възкликна Деканът. - Предишният Архиканцлер я използва само веднъж и веднага заповяда да я заковат. Муструм, моля те да размислиш! Ще си имаш работа с творение на самия Джонсън!

Последва неловка пауза, защото дори на Ридкъли му се наложи да призове на помощ волята, за да прогони страха от мислите си.

Намерилият вечен покой (за което всички се надяваха) Бергхолт Стътли Джонсън беше всепризнат като най-окаяния изобретател в света, и то в особен смисъл, отнасящ се по-скоро за жертвите на неговия талант. Обикновените лоши изобретатели правят неща, които никога не проработват. Джонсън не беше от тези дребни риби. Всеки кретен ще ти сглоби набързо джаджа, която остава безопасно инертна, колкото и да натискаш копчетата. Скапания тъпанар презираше такива аматьори. Всичко направено от него действаше, само не и по начина, обяснен подробно в указанието за употреба. Ако някой например би поискал да се снабди с малка ракета "земя-въздух", би трябвало да поръча на Джонсън декоративен градински фонтан. Неочакваните резултати никога не успяваха да обезсърчат изобретателя. Музика, градини, архитектура... Обсегът на хищната му дарба сякаш не признаваше граници.

Все пак беше лека изненада откритието, че той се е посветил и на проектирането на бани. Но пък всички знаеха, че е изградил няколко грамадни органа, а по същество те не се отличаваха много - пак сложна система тръбопроводи, нали?

- Знаете ли, отдавна си мисля, че господин Джонсън е оплюван незаслужено - промълви накрая Ридкъли. - Не всичко създадено от него е лошо - добави той стоически, стиснал в ръка гъбата за баня. - Вижте колко безотказно работи онова устройство за белене на картофи в кухните.

- А, говориш за нещото, на чиято бронзова табела е гравирано: "Усъвършенстван автомат за маникюр"?

- Слушайте, хора, това е всичко на всичко вода! - озъби се Архиканцлерът. - Дори Джонсън не би измислил как да направи щуротия от нея! Хайде, Модо, отвори крановете!

Другите побързаха да отстъпят в коридора, щом градинарят завъртя две изящно украсени бронзови колела.

- Писна ми да си подаваме сапунчето! - кресна Ридкъли, за да надвика рева на водата, втурнала се по потайните си пътища. - В хигиената е разковничето!

- Само не мрънкай после, че не сме те предупредили - тросна се Деканът и затвори вратата.

- Ъ-ъ, сър, още не съм проследил накъде водят някои от тръбите - претраши се Модо.

- Ще открием, не се притеснявай - жизнерадостно го увери Архиканцлерът.

Свали магьосническата си шапка и нахлупи шапчица за баня по негов проект. И тя беше островърха. Взе от един рафт жълто гумено пате.

- Заеми се с помпите, Модо.

- Слушам, сър!

Джуджето дръпна един лост. Тръбите сякаш заекнаха, от няколко муфи изскочиха струйки пара.

Ридкъли още веднъж огледа с удоволствие банята. Бе попаднал наистинско съкровище. Онези дръвници да се заяждат колкото си щат, но Джонсън все нещо

трябваше да е налучкал, макар и неволно. Цялото просторно помещение беше облицовано с теракота в бяло, синьо и зелено. А по средата под оплетената си корона от тръби беше Патентованият хигиенизатор на Джонсън тип "Тайфун" с автоматична поставка за сапун - санитарна поема в махагон, розово дърво и излъскана мед.

Ридкъли затвори вратата с матови стъкла.

Изобретателят на това хигиенно чудо бе решил да превърне обикновеното отбиване под душа в напълно подаващо се на контрол преживяване. На едната стена имаше великолепен комплект бронзови кранчета във формата на русалки, раковини и - незнайно защо - нарове. Имаше отделни регулатори за солена, варовита и мека вода, също и огромни колела за постигане на желаната температура. Архиканцлерът за кой ли път съсредоточено прочете надписите.

Накрая застана наред банята, погледна превъзходно орнаментираните плочки и изпя:

- Ми, ми, ми!

Гласът му се върна към ушите още по-звучен.

- Ах, какво прекрасно ехо! - зарадва се Ридкъли, един от най-запалените баритони в баня.

Наведе се към разговорната тръба, предназначена операторът да получава указания по време на процеса.

- Пълно налягане в цистерните, Модо!

- Слушам, сър!

Архиканцлерът завъртя кранчето с надпис "Пулверизатор" и пъргаво се долепи до стената. Все пак не си позволяваше да забрави, че изобретенията на Джонсън бяха не просто смахнати, а се намираха в областта отвъд хоризонта на здравия разум.

Обгърнаха го нежни топли пръски, едва ли не гальовна мъглица.

- Ех, че кеф! - провикна се той и опита следващия кран.

"Душ" се оказа по-ободряващ. "Порой" го накара да се задъхна малко, а след секунда под струята на "Потоп" напипа слепешком кранчето и го затвори, защото му се струваше, че главата му ей сега ще отхвърчи. "Прибой" предизвика топла солена вълна от едната стена до другата, която веднага се стече през решетките за отводняване.

- Сър, наред ли е всичко? - провикна се Модо зад вратата.

- Великолепно е! А има още десетина кранчета за опитване!

Джуджето кимна и отвори още един клапан. Нечленоразделното тананикане на Архиканцлера прекъсна рязко, чуваше се само свиреп шум като от планински водопад.

- Господарю?

Гласът долетя някъде изпод тавана. Беше забележимо писклив и неуверен.

- А-а... драги, ще бъдеш ли така добър да спреш водата? И-и... съвсем плавно, ако обичаш...

Модо започна да върти предпазливо едно от големите колела. Шумът също намаляваше постепенно.

- Справи се отлично - похвали го гласът вече откъм пода. - Определено може да се нарече успех. Имаш ли нещо против да ме хванеш подръка засега, защото краката май не ме държат...

Модо побърза да отвори вратата, помогна на Ридкъли да излезе и го настани на дървената скамейка до стената. Архиканцлерът беше видимо преbledнял.

- Несъмнено - продължи той поизцъклен - изумително постижение... Модо, има само една дреболия за оправяне...

- Да, сър?

- Може би е за предпочитане да не докосваме онова кранче поне в близко бъдеще. Ще ми направиш ли услугата да окачиш малка табела на него?

- Каква, сър?

- Ами нека да гласи: "Не пипай за нищо на света!" Или да е още по-строга.

- Непременно, сър.

- Окачи я на кранчето с надпис "Гейзер".

- Добре, сър.

- И няма нужда да споменаваш за това пред другите.

- Разбира се, сър.

- О, богове, никога не съм се чувствал толкова почистен.

От пошловатата ивица цветна мозайка близо до тавана малък гном с широкопола шапка следеше съсредоточено всяко движение на архиканцлера.

Когато Модо излезе да изпълни заръката, Ридкъли започна да се суши полека с голяма мъхната хавлия. Възвърна си самочувствието и си замрънка нова мелодийка под носа.

Гномът се плъзна по плочките на стената и се прокрадна към тресящата се фигура. Архиканцлерът се извъртя и го плесна немилостиво с края на влажната хавлия. Дребосъкът се просна по гръб и се хлъзна сред пукаци се сапунени мехури.

- Видях те как ме дебнеш! - изрева Ридкъли. - Какво си намислил, а? Аман от кокошкари!

- Ами ти, господинчо, как тъй ме виждаш?

- Магьосник съм. Ние виждаме реалното. А Ковчежникът дори вижда и иреалното. Ти какво носиш в чувала?

- Господине, изобщо не ви трябва да го отваряте!

- Защо? Казвай какво има вътре!

Гномът провеси глава.

- Ама не е важно какво има вътре, а какво може да изскочи. Трябва да ги вадя една по една, не се знае що за беля ще стане, ако ги пусна всичките наведнъж!

Очите на Ридкъли светнаха от любопитство, пръстите му се захванаха чевръсто с фльонгата на въженцето.

- Ще ви се иска да не сте го направил! - примоли се дребосъкът.

- Да, бе! Ти защо се вмъкна тук, младежо?

Гномът се предаде.

- Ами... Нали познавате феята на зъбчетата?

- Разбира се! - отсече Архиканцлерът.

- Е... не съм аз. Само че... общо взето, в същия занаят съм.

- Аха, отмъкваш това-онова, нали?

- Не... По-скоро нося.

- Я да помисля. Нови зъби ли?

- Ъ-ъ... Не. Аз съм по брадавиците.

Смърт метна чувала в шейната и се качи отпред.

- Господарю, добре се справяте - похвали го Албърт.

- **ВЪПРЕКИ ТОВА ВЪЗГЛАВНИЦАТА МИ СЪЗДАВА НЕУДОБСТВА** - оплака се Смърт

и

позатегна колана си. - **НЕПРИЯТНА МИ Е ИДЕЯТА ДА ИМАМ ТЛЪСТО ШКЕМБЕ.**

- Е, натъкмих го както мога. Пък и като на заместник ще ви се простят

някои дреболии.

Албърт отпуши шише студен чай. От толкова вермут ожадняваше непрекъснато.

- Бива си ви, господарю - продължи насърчително. - Сажди по килима, празни чаши, следи от шейна по покрива... Номерът трябва да мине.

- УБЕДЕН ЛИ СИ?

- Напълно.

- ПОСТАРАХ СЕ И НЯКОИ ОТ ТЯХ ДА МЕ ЗЪРНАТ. УСЕЩАМ КОГАТО НАДНИЧАТ -

гордо добави Смърт.

- Чудесно, сър. Но ако позволите да ви подсказа... И "Хо-хо-хо" е предостатъчно. Не е нужно да добавяте: "Треперете, смъртни!"

- ХО. ХО. ХО.

- Аха, вече схващате. - Албърт побърза да забодне нос в бележника си, за да не види Смърт изражението на лицето му. - Впрочем, господарю, ще имаме още по-голяма полза и от някаква публична изява.

- НИМА? ОБИКНОВЕНО НЕ ПОСТЪПВАМ ТАКА.

- Сър, Дядо Прас е общественик, така да се каже. А и една изява от този род ще наложи присъствието ви много по-впечатляващо от уж случайните срещи с любопитни дечица. Да затвърдим вярата, нали разбирате?

- МИСЛИШ ЛИ? ХО. ХО. ХО.

- Правилно, правилно, напредвате. Какво щях да... А, да. Магазините ще бъдат отворени до късно. Там водят много деца да видят Дядо Прас. Не истинския, разбира се, а някой дъртак с топка парцали под пуловера. Не става дума за вас, господарю, да не се засегнете...

- НЕ Е ИСТИНСКИЯТ ЛИ? ХО. ХО. ХО.

- Именно. И няма нужда да...

- А ДЕЦАТА ЗНАЯТ ЛИ ТОВА? ХО. ХО. ХО.

Албърт се почеса по носа.

- Предполагам.

- ТАКА НЕ БИВА. НИЩО ЧУДНО, ЧЕ ВЪЗНИКНАХА... ЗАТРУДНЕНИЯ. ЗНАЧИ ПОДРОНВАТ ВЯРАТА ИМ. ХО. ХО. ХО.

- Много правдоподобно обяснение. Между другото това "Хо-хо-хо"...

- И КЪДЕ ОСЪЩЕСТВЯВАТ ТАЗИ ГАВРА? ХО. ХО. ХО.

Албърт се прегърби.

- Например в магазина на Кръмли на Стъргалото. Тяхната Пещера на Дядо Прас е особено популярна. Явно имат добър изпълнител на ролята.

- АМИ ДА ОТИДЕМ И ДА ГИ ПОРАЗДРУСАМЕ МАЛКО. ХО. ХО. ХО.

Архиканцлерът Ридкъли се ухили.

Често го правеше. Беше от хората, които се подсмиват и от раздражение, но в момента се дължеше на гордостта му, ненаранена и от няколкото синини.

- Изумителна баня, какво ще кажеш? - надуваше се пред гнома. - А я бяха заковали, представи си! Що за глупост! Е, сигурно е имало две-три проблемчета - добави замислено, - ама да ги бяха оправили навреме, вместо да се плашат. И всичко си има, нали виждаш? Ето, коритце за крака във формата на раковина. Цял гардероб за хавлии и халати. А в онази вана ей там има някакво духало, та цялата вода е на мехурчета, без преди това да си хапвал тежка храна. Това тук с русалките е специално гърненце за изрязаните нокти. Да, всичко си има.

- Специално гърненце за ноктите?

Гномът на брадавиците се почеса по главата под шапката.

- А, предпазливостта никога не е излишна - увери го Ридкъли и вдигна капака на изящно украсена кофа с надпис "Соли за вана". Извади отвътре бутилка вино. - Докопаш ли нечий изрязани нокти, все едно човечето вече ти е в ноктите, ха-ха! Истинска прастара магия. Още от зората на времето.

Вдигна бутилката към светлината.

- Добро е, пък и се е изстудило както трябва. - Отпуши бутилката и промърмори: - Та казваш брадавици, значи?

- Ами не знам как стана - вдигна рамене гномът. - Изведнъж се събудих за пръв път и... ето ме Гном на брадавиците.

- Да, загадка - поклати глава Архиканцлерът. - Татко ми разправяше, че Гномът на брадавиците почвал да те тормози, ако шляпаш бос по пода. Ама изобщо не ми е хрумвало, че съществуваш. Виках си: "Само ме плаши." Да, за феите на зъбчетата знам, но брадавиците...

Отпи замислено глътка и се вторачи в гномчето над гърлото на бутилката. Няма как да си Архиканцлер и да не развиеш усет и за най-трудно забележимите признаци на опасност. Всъщност... Няма как да оцелееш дълго като Архиканцлер без този усет.

- Допада ли ти работата? - попита лукаво.

- Ех, да беше поне пърхут! - печално промълви гномът. - Повечко време щях да прекарвам на чист въздух.

- Хм, трябва да разнищим тази история. Разбира се, може и да не излезе нищо особено.

- Благодаря - мрачно отвърна Гномът на брадавиците.

Върнън Кръмли се тупаше мислено по рамото - тази година Пещерата беше великолепа. Хората му поработиха много усърдно. Шейната на Дядо Прас заслужаваше да я смятат за произведение на изкуството, а пък прасетата бяха направо неотличими от истински, да не говорим за прелестния им розов цвят.

Пещерата заемаше почти целия първи етаж. Един от гномовете беше сурово смъртен и глобен с удръжка от надницата, защото се скри да пуши зад Вълшебния пеец водопад и куклите с часовников механизъм, изобразяващи Всички народи на света. Е, движенията на куклите се отличаваха с тромава рязкост, а и механизмите честичко запъваха, но, общо взето, гледката би трябвало да възрадва детските сърца.

Дечицата наистина се гълпяха наоколо заедно с родителите си и зяпаха омаяни.

А парите прииждаха като пълноводна река. О, какви приходи само!

За да не подлага служителите си на излишни изкушения, господин Кръмли бе наредил да опънат сложна плетеница от тел под тавана на всеки етаж. По средата седеше касиер в малко гише. Продавачите вземаха парите на клиентите, слагаха ги в малко механично вагонче и го пускаха към касиера, който пък връщаше рестото по същия начин. Никакви съблазни, а вагончетата се стрелкаха напред-назад като ракети.

Господин Кръмли обожаваше Прасоколеда. В края на краищата най-важното е да зарадваме хлапетата, нали?

Затова сияеше, пъхнал небрежно палци в джобчетата на жилетката си.

- Госпожице Хардинг, всичко наред ли е?

- Да, господин Кръмли - смирено потвърди касиерката.

- Прекрасно, прекрасно... - промълви той, загледан в струпаните на

купчинки монети.

По тях плъзна ослепителен зигзаг и със съскане се заземи в рамката на гишето. Господин Кръмли примига втрещен, а от металните рамки на очилата на госпожица Хардинг изскачаха искри.

Пещерата се промени зашеметяващо. За частица от секундата го споходи впечатлението за огромна скорост, сякаш новото явление бе долетяло отнякъде и спряло изведнъж. Ама че нелепост...

А четирите розови прасета сякаш се взривиха. Картонена зурличка халоса господин Кръмли по главата.

На мястото им със сумтене се настаниха... е, трябваше да са шопари, защото хипопотамите нямат малки заострени ушички и халки в зурлите. Само че тварите бяха с колосални размери и обрасли с щръкнала сива четина, а около тях се разнасяше лютивя воня.

Изобщо не изглеждаха сладички. В тях не се забелязваше и следа от очарование. Едно от животните се вторачи в господин Кръмли с кръвясалите си очички и изгрухтя диво.

От предишната шейна нямаше и помен, а той толкова си я харесваше... Украсяваха я сребърни завъртулки. Господин Кръмли лично проследи лепенето на всяка блещукаща звездичка. Уви, само жалки останки от това великолепие бяха пръснати около шейна, която май бе скована грубо от небрежно одялани дънери върху два грамадни плъзгача. Видът ѝ подсказваше колко е древна, а по всяка повърхност бяха издялани лица - противни ухилени маски, които съвсем не подхождаха на милия празник.

Родители врещяха и дърпаха децата си, но не постигаха нищо особено. Хлапетата се лепяха около прекрасната изненада като мухи на мед.

Господин Кръмли се втурна към този ужас, размахал панически ръце.

- Спрете! Спрете! - крещеше гневно. - Ще подплашите клиентите ми!

- Ама те си имат и бивни! - възторжено възкликна едно момченце до него. - Страхотия!

А сестра му се провикна:

- Гледай бе, едното прасе пишка! - Наистина се издигаше огромен облак от жълти изпарения. - Ха, потече и към стълбата. Ей, хора, ако не можете да плувате, дръжте се за парапета!

- Който е лош, направо го изядат - съобщи с явно одобрение едно момиченце. - Целия. С костите. Схрускват го, да знаете!

Намеси се по-голямо дете:

- Я не дрънкай като някое бебче! Тия не са истински. Докарали са някой магьосник да ни баламосва с трикове. Или са направени с пружинки и колелца. Всички знаят, че не са истин...

Един от шопарите го изгледа безстрастно. Нахаканото хлапе побърза да се скрие зад гърба на майка си.

Господин Кръмли се бореше с тълпата, а по лицето му се стичаха сълзи на безсилна ярост. Децата не се отделяха от колосалните прасета, колкото и да ги дърпаха майките им. Дребно момиченце им подаваше портокали.

А куклите, представящи Всички народи, бяха в жалко състояние. Свързаните с шарнири пръти в тях се бяха поизкривили от произшествието, затова момчето от Кляч ритмично налагаше с церемониалното си копие главата на момчето от Омния, а пък момчето от Ахатовата империя риташе по ухото малък друид от Ламедон. Дребосъците наоколо крякаха радостно при всеки удар.

Мъж в червено и бяло си проби път през гъмжилото и сърдито тикна фалшивата си брада в ръцете на господин Кръмли.

- До гуша ми дойде! - изръмжа старецът, пременен като Дядо Прас. - Нямам нищо против мокрите гащи на тия пикльовци, но това е прекалено!

Отдалечи се с изражение на накърнено достойнство.

Някой обаче седеше в голямото кресло, а на коляното му беше кацнало момче. Фигурата изглеждаше... смуцаващо. Несъмнено и тя носеше костюм на Дядо Прас, само че очите на господин Кръмли тъй и не успяваха да я уловят във фокус, ами все се извъръщаха, сякаш се опитваше да погледне крайчеца на собственото си ухо.

- Но какво става тук?! - жално изохка собственикът на магазина.

Нечии пръсти се впиха в рамото му. Обърна се и едва не се блъсна в лицето на поредния от помагачите на Дядо Прас. Е, поне носеше съответния костюм.

- Вие пък кой сте?

Гномът извади влажната угарка от устата си и му се озъби приветливо.

- Можеш да ме наричаш чичо Фрас.

- Но ти не си гном!

- Позна, аз съм малка фея.

Откъм Пещерата се разнесе глас:

- И КАКВО СИ ПОЖЕЛА ЗА ПРАЗНИКА, МАЛКО ЧОВЕЧЕ?

Господин Кръмли бавно се загледа натам, разтресен до петите от ужас. Пред... узурпатора Дядо Прас стърчеше детенце от неясен пол, което наглед се състоеше предимно от огромна мъхеста шапка.

Собственикът на магазина отдавна знаеше наизуст неизбежния сценарий: детето онемява срамежливо, майката намига съучастнически на актьора и изрича натъртено, както правят възрастните, влизайки в заговор против невръстните си жертви: "Дорийн, искаш плачеща кукла, нали? И онзи кухненски комплект "Готвя с мама", който видяхме на витрината. Нали? Какво трябваше да кажеш на Дядо Прас?"

Зашеметеното отроче измъква: "Блъдъря", накрая получава от актьора балонче или портокал.

Този път всичко се обърна наопаки. Майката едва успя да започне:

- Искаш...

- ДЕТЕ, ЗАЩО РЪЦЕТЕ ТИ СА ВЪРЗАНИ С ШНУРЧЕТА?

Мъничето сведе поглед към еднопръстите ръкавици, поклащащи се от ръкавите му.

- Т'а ша рък'ички.

РАЗБИРАМ. МНОГО ПРАКТИЧНО.

- Ти ищтински ли ши?

- А ТИ КАК МИСЛИШ?

Под шапката разцъфтя лукава усмивка.

- Видях един твой прашчо да пишка.

Тонът подсказваше, че нищо в обозримото бъдеще няма да заличи това незабравимо събитие от паметта му.

- О, ТЪЙ ЛИ... ХМ, ДОБРЕ.

- И ши има отжад един голям...

- ВСЕ ПАК КАКВО СИ ПОЖЕЛА ЗА ПРАЗНИКА? - побърза да попита Дядо Прас.

Майката съзря удобния момент да подхване репликата си.

- Тя иска...

Дядо Прас нетърпеливо щракна с пръсти и устните й като че залепнаха. А детето пък се вкопчи свирепо в уникалния шанс.

- Ишкам армия. И голям жамък ш ощри кули. И меч.

- ОЩЕ КАКВО ТРЯБВА ДА МИ КАЖЕШ?

- Голя-я-ям меч - добави дребосъчето след напрегнат размисъл.

- ПРАВИЛНО! - одобри Дядо Прас.

Чичо Фрас обаче се примъкна до него и го побутна.

- От тях се очаква да ви благодарят - прошепна настойчиво.

- СИГУРЕН ЛИ СИ? ХОРАТА ОБИКНОВЕНО НЕ НАМИРАТ ПРИЧИНИ ДА ГО ПРАВЯТ.

- Исках да кажа, че децата благодарят на Дядо Прас! - изсъска Албърт. -

Тоест в момента на вас, ясно?

- ДА, РАЗБИРА СЕ. ХМ. СЛУШАЙ, ОТ ТЕБ СЕ ОЧАКВА ДА МИ БЛАГОДАРИШ.

- Блъдъря.

- И БЪДИ ПОСЛУШНА. ТОВА Е ЕДНО ОТ УСЛОВИЯТА.

- 'бре.

- ЗНАЧИ СЕ СПОРАЗУМЯХМЕ.

Дядо Прас бръкна в чувала си и извади...

...внушителен модел на замък с остри сини покриви на кулите, които изглеждаха много подходящи за затваряне на принцеси в най-горните стаи...

...огромна кутия с няколкокостотин удивително правдоподобни фигурки на рицари и войници...

...и меч. Острието му беше дълго четири стъпки и блестеше страховито.

А майката си пое дъх...

- Как ще ѝ дадете това! - писна с все сила. - Опасно е!

- МЕЧОВЕТЕ ВИНАГИ СА ОПАСНИ - напомни Дядо Прас. - С ТАЗИ ЦЕЛ СА ИЗРАБОТЕНИ.

- Тя е още малка! - викна невъздържано и Кръмли.

- ЩЕ Ъ ПОСЛУЖИ ДОБРЕ В УСКОРЕНОТО УМСТВЕНО РАЗВИТИЕ.

- Ами ако се пореже?!

- ЩЕ СИ ИЗВЛЕЧЕ ВАЖНА ПОУКА ЗА ЖИВОТА.

Чичо Фрас зашепна трескаво.

- НИМА? Е, ДОБРЕ. НЕ СЪМ НАПЪЛНО КОМПЕТЕНТЕН И НЯМА ДА СПОРЯ.

Острието вече беше дървено.

- А и дъщеря ми не иска тези неща! - опита се да стъпче фактите майката на Дорийн. - Тя е момиче! И не мога да си позволя тези нафукани скъпи играчки!

- НО НАЛИ СЕ ПОДРАЗБИРА, ЧЕ ГИ ПОДАРЯВАМ? - озадачи се Дядо Прас.

- Хайде, де! - усмихна се неприятно майката.

- Подарявате ги, а? - намеси се потресен и Кръмли. - Не може! Това е наша стока! Как тъй ще я раздавате?! Подаръците за Прасоколеда да не са безплатни! - Изведнъж осъзна, че все повече родители, тоест потенциални клиенти, се обръщат и впиват в него неразгадаеми погледи. - Е... вярно, подаръкът си е подарък, но... първо трябва да се купи. - Закиска се нервно във все по-тежката тишина наоколо. - Играчките не се правят от малки елфи, ха-ха...

- Адски си прав - мъдро се съгласи чичо Фрас. - Трябва да си луд, за да пхнеш остър инструмент в ръката на елф. Тутакси ще ти издълбае инициалите на челото.

- Значи всичко това е безплатно? - рязко попита майката на Дорийн.

Не би позволила да отвлечат вниманието ѝ от същността. Господин Кръмли се вторачи безпомощно в играчките. Изобщо не приличаха на онези, които предлагаше в своя магазин. Отново се опита да огледа внимателно новия Дядо Прас. Всяка клетка в мозъка му твърдеше, че вижда весел дебелак в червено-бяла премяна.

Е... почти всяка клетка. Няколко по-схватливи забелязваха друго, само

че не успяваха да разберат точно какво. Две-три - най-благоразумните - изобщо отказваха да свършат някаква работа.

И думите сами се изплъзнаха между зъбите му.

- Ами... както изглежда, подаръците са безплатни.

Макар да беше Прасоколеда, в сградите на Университета цареше трескаво оживление. Магьосниците поначало не си лягаха рано*, а и вече предвкушаха пиршеството, започващо в полунощ.

[* Често приспособяваха течението на времето според потребностите си. Повечето старши магьосници, разбира се, живееха изцяло в миналото, но неколцина постъпваха като Професора по антропика, който бе измислил нова темпорална система, основаваща се на убеждението, че всички останали са заблуда.]

Мнозина са наясно със Силния и Слабия антропен принцип. Според Слабия принцип е страотно забавно Вселената да е подредена по такъв начин, че хората да еволюират до степен да си изкарват прехраната като преподаватели в университети. Силният пък гласи, че целият смисъл на световното битие се състои не само в това хората да работят в университети, но и да пишат срещу главозамайващи хонорари книги, в чиито заглавия непременно присъстват думите "космос" или "хаос". (Прави са. Вселената несъмнено функционира в полза на човечеството. Личи дори по удобното свойство на слънцето да изгрява точно когато хората са готови да започнат дневните си занимания.)

Професорът по антропика от Невидимия университет стигна до прозрението за Специалния неизбежен антропен принцип. Според него единственото оправдание за съществуването на Вселената беше появата на Професора по антропика. Така само изрази в по-строги понятия една теория, към която тайничко се придържа всеки от нас, стига името му да е вписано в съответната графа.

За мащабите и размаха на трапезата, която слагаха в Университета на Прасоколеда, може да се съди по представата на преподавателите за лека закуска - три-четири основни ястия, без да се броят сирената и ядките.

Някои от тях тренираха седмици наред. Деканът например успяваше да вдигне с вилицата си десет килограмова пуйка. А очакването само доизостряше апетитите, и без това наточени до блясък.

Ридкъли стъпи на снега пред прага и си вдигна яката. В Крилото за високоенергийна магия всички прозорци бяха ярко осветени.

- Не знам, не знам - мърмореше си с досада. - Ето, вече е Прасоколеда, а те още се бършат. Не е естествено! Като бях студент, по това време си изповръщах червата...

Пондър Стибънс и неговите студенти все пак не забравяха за празника. В чест на Прасоколеда бяха окичили Хекса с борови клонки, а върху стъкления купол, покриващ главния мравуняк, се мъдреше хартиена шапка.

Ридкъли не можеше да се отърси от впечатлението, че с всяко влизане тук открива по нещо ново в това... устройство или мислеща машина, или каквото там беше. Понякога дреболиите сами се появяваха нощем. А Стибънс се кълнеше, че Хексът самичък представял чертежи за части, от които има нужда. От това Архиканцлера тръпки го побиваха. Забеляза още с влизането новост, от която направо се смръзна.

- Ама не разбирам как тъй приказвате с машината - призна си намръщен. - Нали скапаното нещо няма уши?

- Всъщност има... едно, но голямо... - позапъна се Пондър и посочи

мембрана сред плетеница от тръбички.

- Но там от края не стърчи ли фуния за глухи? - попита подозрително архиканцлерът.

- Да, правилно се ориентирате... - Пондър се прокашля. - Вижте какво, звукът се носи на вълни...

Присъщото на магьосника ясновидство просто му запуши устата. Ридкъли щеше непременно да се заблуди, че му говори за морето. Щеше да започне поредното бездънно недоразумение както всеки път, когато някой се захванеше да обяснява каквото и да било на Архиканцлера. И по асоциативен път щяха да се препъват в думи като "сърф", "пясък", може би и "сладолед"...

- Ами правим го с магия - предаде се накрая.

- Аха. Чудесно - малко разочаровано изсумтя Ридкъли. - Значи никакви сложни шами с пружинки, зъбни колелца, въздушни тръбички и други измишльотини?

- Точно така, сър. Магия. Но от най-авангардната.

- Бива, бива. И какво става?

- Хексът чува каквото му казваме.

- Любопитно. А и така си спестявате непрекъснатото пробиване на дупчици в разни картички и цялото блъскане по клавишите. - Архиканцлерът изтръска лулата си, почуквайки по табелата "Внимание: мравуняк!". Пондър трепна. - Я ми кажи... Нещото все пак е голям изкуствен мозък, нали?

- Бихте могъл да подходите към проблема и от тази гледна точка - много предпазливо отвърна Пондър. - Разбира се, Хексът не мисли в същинския смисъл на понятието. Но изглежда, че мисли.

- Аха. Досуц като Декана. Има ли надежда да сложим подобно мозъче и в неговата глава?

- Сър, Хексът тежи десет тона.

- Тъй ли? Трудничко бихме го наместили. - Ридкъли поумува и бръкна в джоба си. - Да ти кажа защо дойдох. Ей това приятелче е Гномът на брадавиците...

- Здравейте - свенливо промълви гномчето.

- ...и доколкото си спомня, възникнал просто така, от нищото. Да знаеш, стори ми се малко чудновато. Е, около Прасоколеда все се случва нещо невероятно. Последната нощ от годината, Дядо Прас хвърка насам-натам и такива ми ти работи. Времето на най-тъмните сенки, нали се сещаш? Цяла година се е трупал окултен боклук, може и да прелее. Питам се дали вие не бихте искали да се поразровите в историята. Не ми се вярва да е нещо тревожно...

- Гном на брадавиците! - повтори слисаният Пондър.

Малкото създание притисна чувалчето към себе си.

- Ами може да е щуротия - вдигна рамене Ридкъли, - но и без това си ги имаме в излишък. В края на краищата всички знаят за феята на зъбчетата, нали? А и защо има бог на пиянството, пък няма бог на махмурлука... - Млъкна изведнъж и се заслуша. - Ей, някой друг чу ли шума?

- Моля?

- Като звън на съвсем мънички сребърни камбанки...

- Не чух нищо подобно, сър.

- Както и да е... Та какво казвах... Да, бе. Никой не беше чувал за

Гном на брадавиците до тази вечер.

- Вярно си е - обади се и гномчето. - И аз не бях чувал за себе си.

- Добре, сър, ще се опитаме да проверим - дипломатично отвърна Пондър.

- Добър подход.

Ридкѝли отново прибра гномчето в джоба си и се озърна към Хекса.

- Изумително... Само изглежда, че мисли, а?

- Ъ-ъ... да.

- А всъщност не мисли, нали?

- Ъ-ъ... не.

- Просто те заблуждава, но е само преструвка, тѝй ли?

- Ъ-ъ... да.

- Значи е като всички останали - поклати глава Архиканцлерѝт.

Момчето се настани на официалното коляно и огледа преценяващо Дядо Прас от главата до петите.

- Нека си изясним нещо още в началото. Знам, че сте се предрешил.

Невъзможно е да съществува Дядо Прас и поради биологически, и поради физически причини. Надявам се, че на тази основа ще постигнем разбирателство.

- УВЕРЕН СЪМ, ЧЕ СХВАНАХ НАМЕКА. ЗНАЧИ АЗ НЕ СЪЩЕСТВУВАМ?

- Правилно. Присъщи на този сезон от годината вятърничави забавления.

Позволявам си да отбележа и че съм отвратен от гнусния комерсиален дух на това шоу. Майка ми вече купи подарѝците за мен. Аз ѝ дадох указания, разбира се. Иначе всичко щеше да обърка.

Дядо Прас се взря за миг в смутената усмивка на пърхащото наблизено въплъщение на майчина некадърност.

- НА КОЛКО ГОДИНИ СИ?

Момчето въздѝхна от скука.

- Не си играете ролята както подобава. Между другото вече съм участвал в това представление. Би трябвало да започнете, като ме попитате за името ми.

- ААРЪН ФИДЖЕТ, КВАРТАЛ "ЕЛИТЕ", РЪБАТОТО ШОСЕ, АНКХ-МОРПОРК.

- Все някой ви е казал - вдигна рамене момчето. - Подозирам, че хората, преоблечени като гномове, измѝкват предварително сведения от майките.

- ТИ СИ НА ОСЕМ ГОДИНИ... НО, ОТ ДРУГА СТРАНА, МАЙ НАБЛИЖАВАШ ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЕТ.

- А това може би го знаете, защото се попълват някакви формуляри.

- ИСКАШ ДА ПОЛУЧИШ КНИГАТА НА УОЛНЪТ "БЕЗОБИДНИТЕ ВЛЕЧУГИ НА РАВНИНИТЕ СТО-ХЕЛИТ", ОСТЪКЛЕНА ВИТРИНКА ЗА ОБРАЗЦИ, КОЛЕКЦИОНЕН АЛБУМ СЪС СЪЩОТО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ГУЩЕРСКА ПРЕСА. А ЗА КАКВО СЛУЖИ ТАЗИ ГУЩЕРСКА ПРЕСА?

- Как си представяте да ги лепите по страниците, докато са още триизмерни? Предполагам, че тя ви е изброила всичко, докато се разсеях за момент по онзи комплект моливи. Няма ли да привършваме тази игричка? Дайте ми портокала и да не си губим времето.

- МОГА ДА ТИ ДАМ НЕСРАВНИМО ПОВЕЧЕ ОТ ЕДИН ПОРТОКАЛ.

- Да, да, видях. Залѝгвате доверчивите клиенти. Ами че вие дори носите фалшива брада! Между другото, господине, забелязахте ли как едно от вашите прасета...

- ДА.

- Сигурно го правите с огледала, вѝженца и трѝбички. Стори ми се много преиграно.

Дядо Прас ядосано щракна с пръсти.

- А, това ли е новият сигнал... Добре, слизам. Много ви благодаря - учтиво завърши момчето.

- ВЕСЕЛА ПРАСОКОЛЕДА - пожела му Дядо Прас на изпроводяк.

Чичо Фрас потупа господаря си по рамото.

- Великолепно се справихте. Голямо търпение проявихте. Аз щях да го прасна по врата, та да не си вири толкова нослето.

- О, ЗА МЕН НЯМА СЪМНЕНИЕ, ЧЕ СКОРО ЩЕ ПРОЗРЕ ЗАБЛУДИТЕ СИ. - Червената качулка се завъртя така, че само Албърт можеше да надникне в дълбините ѝ. - ВЕРОЯТНО В МИГА, КОГАТО ОТВОРИ ВСИЧКИ ОНЕЗИ КУТИИ, КОИТО Е ОСТАВИЛ МАЙКА МУ ДА НОСИ... ХО. ХО. ХО.

- Не стягай чак толкова!

- ПИСУК.

Шумоленето продължи зад Съюзън, която се озърташе из урвите от рафтове в библиотеката на Смърт. Тук можеха да се поместят и няколко буреносни облака... ако биха посмели да се мярнат.

- Добре е, точно така - продължи граченето, което тя се опитваше да не слуша. - Нали трябва да си мърдам и крилете?

- ПИСУК.

- А, ето го и Дядо Прас... - промърмори Съюзън.

Не беше само една книга. Историята му заемаше няколко рафта. Първият том май беше написан на свитък от животинска кожа.

- Готово. Е, как изглеждам?

- ПИСУК.

- Госпожице? - потърси гарванът и второ мнение.

Тя се обърна. Птицата пристъпяше бодро, а шията ѝ беше яркочервена.

- Пиу-пиу! Скок-подскок! Чурулик-чурулик!

- Не заблуждаваш никого освен себе си - равнодушно отбеляза Съюзън. - Канапчето се вижда.

После побърза да разтвори свитъка.

- Е, сигурно трябва да ме видиш на някой заснежен дънер - смънка гарванът зад нея. - Тогава ще съм същинска червеношийка.

- Не мога да прочета това! - възкликна тя. - Буквите са някак... странни.

- Безплътни руни - компетентно я осведоми птицата. - В края на краищата Дядо Прас не принадлежи към човешкия род.

Сюзън плъзна ръка по тънката кожа. А тези... форми се разшаваха около пръстите ѝ.

Макар да не ги разчиташе, можеше да ги почувства. Остър свеж мирис на сняг, чак дъхът ѝ се виждаше. Тропот на копита, пращане на клони в скована от студ гора...

Ярко сияещо кълбо...

Сюзън пушна свитъка на рафта. Посегна към следващия, който пък бе направен от брезова кора. Символите се рееха над повърхността му. Каквото и да означаваха, не бяха предназначени за човешки очи. По-скоро представляваха Брайлова азбука за сляпо опипващия ум. Представи налетяха възприятията ѝ - мокра козина, пот, борова смола, сажди, лед, влажна пепел, свински... изпражнения, поправи се бързо съзнателната гувернантка в нея. Имаше кръв, също и вкус... на боб? Само образи без думи. Почти...

животински.

- Нищо тук не може да е вярно! Всеизвестно е, че Дядо Прас е весел затлъстял старец, който раздава играчки на децата!

- Сега - вметна гарванът. - Не и някога. Нали знаеш как става...

- Трябва ли да знам?

- Слушай, представи си го като преквалификация. Дори боговете са принудени да се приспособяват към духа на времето, нали? Твърде вероятно Дядо Прас да е бил нещо коренно различно преди хилядолетия. Логично е. Тогава хората дори не са носели дълги чорапи, за да има в какво да им оставя подаръците! - Гарванът се почеса с крило по човката. - Мда-а-а... Сигурно е бил обичайният зимен демиург. Нали се сещаш... Кръв по снега, за да накарат слънцето да изгрее отново. Започнало се е с жертвоприношения на животни. Погвали са някой едър четинест звяр, за да го усмъртят. Нещо подобно е било. Известно ли ти е, че в планината Овнерог има хора, които убиват някое мушитрънче в чест на Прасоколеда, а после обикалят от къща на къща и пеят за подвига си? Много фолклорно, в пълно съответствие с примитивните митове.

- Мушитрънче ли?! Това пък защо?

- Някой не ми е казал. Ама представи си как навремето някой се запитал: "Що да гоним онуй злобно копеленце орела, дето и човката му яка, и ноктите остри? Що да не утрепем ей туй мушитрънче, дето само писука, пък е колкото орехче?" Или пък по други места започнала истинската гадост, религията де. Пред празника някой окаяник намира едно специално бобче в паницата си. Всички му се радват: "Мой човек, ти си кралят на празника!" Само си мълчат, че е най-добре да не почва някоя дебела книга от първата страница, щото скоро той вече препуска по преспите, пък те го гонят със свещените сърпове в ръце. Иначе земята нямало да се пробуди за живот, а снегът нямало да се стопи. Щуротии, разбираш ли... Ама народни. Накрая се пръква някой хитряга и си мисли: "Ей, като гледам, скапаното слънце и без това си изгрява, защо даваме на друидите толкова безплатна кльопачка?" И докато се опомниш, открива се ново работно място. Ей това им е номерът в живота на боговете. Все измислят как... хм, да останат на трапезата.

- "Скапаното слънце и без това си изгрява" - бавно повтори Сюзън. - Откъде знаеш това?

- От усърдни наблюдения. Случва се всяка сутрин.

- Не, питам те за свещените сърпове и останалото.

Птицата успя да си придаде самодоволно изражение.

- Ние, гарваните, много си падаме по окултното. Слепият Ио, Богът на гръмотевиците, си имаше тъкмо гарвани, за да летят навсякъде и да му разправят какво се мъти.

- Имаше си... А сега?

- Ами-и-и... Нали си чувала, че той няма очи? Говоря ти за онези хвъркащи из въздуха очни ябълки... - Гарванът се прокашля от родови угризения.

- Уверявам те, злополуката беше неизбежна...

- Вие някога мислите ли и за друго освен за очни ябълки?

- Е, ти пък сега... Аз често си мечтая и за карантийка.

- ПИСУК.

- Да, обаче той е прав - разпери ръце Сюзън. - Боговете не умират окончателно.

Все си намират местенце. В дялан камък, в думите на песен, в мъждивата психика на някое животно, в шепота на вятъра. Не си отиват завинаги, а се

закачат за света, ако ще и с един нокът. И за миг дори не се отказват от борбата да се завърнат. Веднъж бог - завинаги бог. И умират не повече от гората през зимата...

- Ясно - промълви Сюзън. - Да видим какво го е сполетяло.

Протегна ръка към последния том и го отвори наслука... Кълбото от образи изтъня, изплющя по мозъка ѝ като бич... Копита, страх, кръв, сняг, студ, нощ... Тя пусна книгата, която се затвори сама.

- ПИСУК?

- А, не, добре съм.

Сюзън се взря в книгата. Знаеше, че получи дружеско предупреждение. Така би постъпило и питомно животно, влудено от болка, но все още достатъчно кротко да не ухапе ръката, която го храни... този път. Мъртъв или жив, Дядо Прас - някъде там - искаше да го оставят на мира.

Обърна се към Смърт на мишките. Сините проблясъци в мъничките му очни кухини бяха стъписващо познати.

- ПИСУК. УУК?

- Плъхчето разправя - преведе гарванът, - че ако то пожелае да научи нещо за Дядо Прас, ще се отбие в Костения замък.

- Пак ли приказки... - въздъхна Сюзън. - Уж там попадали писмата на дечицата. Само една стара легенда.

Скелетчето и гарванът я зяпнаха. И тя осъзна, че отново се държи прекалено нормално.

- ПИСУК?

- Плъхчето попита: "И какво като е стара?"

Мрежестия се примъкна при Средния Дейв в градината. Ако беше градина. Поне имаше земя около къщата... Ако беше къща. Внимаваха да не изтърват някоя излишна дума, но честичко се налагаше да излизат. Вътрешността на онази... кула не им беше по сърце.

Мрежестия потрепери.

- Къде е оня?

- Горе си е - вдигна рамене Средния Дейв. - Още се мъчат с вратата.

- Дето има много ключалки ли?

- Същата.

Средния Дейв си свиваше цигарка. В къщата... или в кулата, или каквото ще да беше... човек не можеше да си направи този кеф. Дръпнеш един път и ти иде да се издрайфаш.

- Че за к'во му е? Свършихме си работата, нали така? Само стърчахме и зяпахме като хлапета оня недопечен магьосник да мрънка глупотевините си. Как не се изхилих, аз си знам. Що му е оная стая?

- Ами разправя, че като била толкоз пазена, щял непременно да види к'во има вътре.

- Нали уж щяхме да направим номера и да си ходим?

- Я опитай да му се жалваш. Знаеш к'во те чака. Искаш ли да си свиеш?

Мрежестия пое торбичката с тютюн и си отдъхна.

- Ей, всякакви гадни местенца съм виждал, ама туй ми обра точките.

- Ъхъ.

- Тумбакът взе да ме свива, толкоз е зализано всичко. И ми се ще да хапна и друго, не само ябълки.

- Ъхъ.

- Пък и туй гнусно небенце направо ми лази по нервите.

- Ъхъ.

Стараеха се изобщо да не поглеждат към "туй гнусно небенце". Все им се струваше, че ще ги похлупи. Ставаше най-зле, когато позволяваха на погледите си за миг да се отклонят към невъзможната пролука. Сякаш започваше да ги мъчи зъбобол в очите.

А малко по-нататък Банджо се люлееше безгрижно. Дейв поклати глава. Брат му и тук си беше доволен от живота.

- Вчера намери някакво дърво, на което растат близалки - сподели сърдито. - Казвам вчера, ама знае ли човек? И подтичва след оня като пале. Да знаеш, никой не е посмял да прасне Банджо, откакто мамчето пукаса. А в главата той още си е като момченце. Все от мене чака да му казвам к'во да прави. Сега пък се влачи подир оня. Пфу, че гадна история!

- Като си се напушил толкоз, що още киснеш тука?

- Заради десетте хилядарки. А оня разправя, че имало и още. Не сме си представяли тукашното богатство.

- Оня не е дошъл заради мангизите.

- Аз пък не ща да ставам господар на света покрай него! - сопна се Средния Дейв. - Като ти влязат тия бръмбари в чутурата, може само да си докараш белята.

- И ваш'то мамче все ви разправяше да не си пъхате носовете, дето не ви е работа - спомни си Мрежестия. - Святна жена беше. Корава, ама справедлива.

- Е... за корава си прав.

- Нямаше да търпи плужек като оня Тийтайм.

- Ъхъ - съгласи се Средния Дейв.

- И вие двамата страхотно погребенийце й направихте. Повечето аверчета от Сенките се събраха. Голямо уважение. Цветя на купища. Всички бяха едни такива... - Мрежестия се запъна, но избълва думата: - ...доволни. Е, и тъжни, де.

- Ъхъ.

- Сещаш ли се как да се приберем? - Средния Дейв само врътна глава. - И аз не знам. Май трябва пак да намерим онуй местенце, слабото. - Мрежестия потръпна. - Ей, ама оня как бастиса коларя.. Честно ти разправям, дори моя старец нямаше да го затрия тъй...

- Ъхъ.

- С нормалните смахнати все някак свикваш. Ама оня ти говори, все едно всичко си му е наред в главата, пък изведнъж...

- Ъхъ.

- Що не вземем двамата да го издебнем и...

- Ъхъ, ъхъ. И колко секундички ще живеем после?

- Ами ако вземе, че ни провърви?

- Да, бе. Нали го видя к'во прави? Не е от надутите типове, дето заплашват. Първо ръга. Прав е. Що да чака? Ще изтраем някак. Мисли си за мангизите. Вътре са на чували, нали видя?

- Мисля си за онуй стъклено око, дето ни зяпа направо в мозъците с него.

- Стига си се тормозил, за нищо не те подозира.

- Ти пък откъде знаеш?

- Че нали още си живичък?

Ококорено детенце в Пещерата на Дядо Прас.

- ВЕСЕЛА ПРАСОКОЛЕДА. ХО. ХО. ХО. А ТИ СЕ КАЗВАШ ЮФРАЗИЯ ГОУТ, НАЛИ?

- Хайде, детенцето ми, отговори на този мил човек.

- Да.

- И СИ НА ШЕСТ ГОДИНИ.

- По-смело! Всички са такива на тази възраст...

- Да.

- И ИСКАШ ПОНИ...

- Да.

Малка ръчичка подръпна качулката на Дядо Прас. Чичо Фрас долови трескав шепот.

- ДА, ЗНАМ. АМА ЧЕ НЕПОСЛУШНО ПРАСЕ, НАЛИ? - Образът му трепна за миг, после той бръкна в чувала си. - ЕТО ТИ ЮЗДА ЗА ПОНИТО, ЕТО ТИ И СЕДЛО. ХМ, ЗА ТЕБ ИМА И ОТ ОНЕЗИ СТРАННИ ПЛОСКИ ШАПЧИЦИ, КАКВИТО СИ СЛАГАТ НЯКОИ ЖЕНИ-

ЕЗДАЧКИ, СЪЩО И ШИРОК ПАНТАЛОН, В ЧИИТО ДЖОБОВЕ СЯКАШ СИ ПЪХНАЛА ПО ЕДНО ЗАЙЧЕ.

- Юфи, но ние не можем да гледаме пони! Живеем на третия етаж...

- ЗНАМ. СЕГА ПОНИТО Е ВЪВ ВАШАТА КУХНЯ.

- Дядо Прас - остро изрече майката, - сигурна съм, че се шегувате.

- ХО. ХО. ХО. РАЗБИРА СЕ. НАЛИ СЪМ ВЕСЕЛ ДЕБЕЛ СТАРЕЦ? В КУХНЯТА, А? КАК ЛИ МИ ХРУМНА... КУКЛИТЕ И ОСТАНАЛОТО ЩЕ ПОЛУЧИШ МАЛКО ПО-КЪСНО В

СЪОТВЕТСТВИЕ С ЖЕЛАНИЯТА В ПИСМОТО ТИ.

- Сега какво ще кажеш, Юфи?

- Блъдъря.

- Нали не сте пратил пони в кухнята им? - неуверено попита чичо Фрас.

- АЛБЪРТ, НЕ СТАВАЙ СМЕШЕН. ПОШЕГУВАХ СЕ, ЗА ДА ВЛЯЗА НАПЪЛНО В РОЛЯТА СИ.

- Ох, олекна ми. Замалко да се...

- ПОНИТО Е В СПАЛНЯТА.

- Нима...

- ТАКА Е ПО-ХИГИЕНИЧНО, ЗАЩОТО Е БЛИЗО ДО ТОАЛЕТНАТА.

- Е, поне едно е сигурно - промърмори Албърт. - Третия етаж... Ще повярват, и още как!

- ПРАВ СИ. МИСЛЯ, ЧЕ СЕ СПРАВЯМ ДОБРЕ. ХО. ХО. ХО.

Бинки забави ход и спря във въздуха. Сюзън погледна надолу и веднага откри каквото търсеше. В края на долината, обрасла със заснежени дървета, нещо сияеше ярко.

Костеният замък.

Веднъж, когато тя беше на шест или седем години, родителите ѝ си поговориха сериозно с нея. Обясниха ѝ, че Дядо Прас и другите измислици не са реални. Приятно е обаче да слушаш приказките за тях. И Сюзън повярва, че всички феи и караконджоли, знанието за които се бе просмукало и в костите на човечеството, не са действителни.

Излъгаха я. Един двуметров скелет се оказа неин дядо. Не по плът и кръв, разбира се. Но и неговата наследственост, образно казано, се бе просмукала в костите ѝ.

Бинки се спусна и затича по снега.

Тя размишляваше дали Дядо Прас може да бъде причислен към боговете. А защо не? Поднасят му жертвоприношения - всички онези чаши вермут и порции свински пай. Той изисква спазване на разни правила, награждава добрите, винаги знае с какво се занимаваш.

И ако вярваш в него, случват ти се хубави неща...

Костеният замък вече се извисяваше пред нея. Отблизо Сюзън се убеди, че името му напълно заслужава да го пишат с главна буква.

Бе виждала рисунка на мястото в детска книжка. Художникът някак бе успял да му придаде весел вид.

Само че тук нямаше нищо приятно. Колоните край входа бяха високи стотици стъпки, всяко стъпало отпред надхвърляше човешки ръст. Навсякъде сивозелени оттенъци на прастар лед. Нямаше кости, обаче в очертанията на колоните се забелязваха определени прилики с пищали и черепи.

Грамадните стъпала не затрудниха Бинки. Конят сам създаваше равното поле, по което винаги препускаше.

По леда имаше навят сняг. Сюзън се загледа в преспите. Смърт не оставяше следи... Тук обаче още се виждаха отпечатьци от ботуши. Беше готова да се обзаложи, че са на Албърт. А по-нататък... Да, там бе спирала шейна.

Тя слезе от коня. Нямаше спор, че попадна където пожела, но още й се струваше, че е станала някаква грешка. Уж трябваше да завари светлини и оживление, а Костеният замък приличаше на великански мавзолей.

Щом пристъпи зад колоните, веднага се натъкна на разтрошено гигантско парче лед. Далеч, много далеч горе през дупката надничаха звезди. Още преди да сведе поглед, по-дребни късчета се забиха в една пряспа наблизо.

Гарванът се появи и кацна изтощен до нея.

- Това място е като морга - промълви Сюзън.

- Ще приберат и мен вътре, ако... поразмахвам криле още малко - изграчи немошно гарванът. Смърт на мишките слезе от гърба му. - Ей, не си падам по тези далечни преходи със скорост над темпоралната. - Едното му око се завъртя в посока на часовниковата стрелка, другото - в обратната. - Защо не пламтят факли? Защо не чувам весели подвиквания? Къде са бодрите скапани дребосъци със зелени шапчици, дето налагат усърдно, макар и неубедително, дървени играчки с чукчетата си?

Сюзън вдигна рамене.

- По-лесно бих повярвала, че тук е храмът на някой забравен бог на бурите.

- ПИСУК.

- А, не, аз добре се ориентирам по карта. Пък и Албърт е бил тук. Навсякъде виждам пепел от противните му угарки.

Скелетчето зашъка напред-назад, почти опряло костеливата си муцунка в снега. След малко изцърка тихичко и се понесе забързано в плътния здрач.

Сюзън го последва. Очите й свикваха с бледата синьозелена светлина и тя различи някакво възвишение в пода. Подиум с грамадно кресло горе.

Зад нея една колона изскърца и се поразкриви.

- ПИСУК.

- На плъхчето това място му напомняло за стар рудник - обади се гарванът. - След като го изоставят и никой не се грижи за подпорите.

И тук бе нападал сняг през дупка в покрива. Стъпките на Албърт личаха ясно.

- А може Дядо Прас да си е блъснал шейната някъде - предположи птицата.

- ПИСУК?

- Че защо да е нелепо? Прасетата да не са с идеалната аеродинамична форма? Свирепи виелици, лоша видимост, облакът пред теб изведнъж се оказва планински връх, а оттам се пулят насреща побъркани типове в оранжеви раса. Горкият Дядо Прас тъкмо се чуди защо се подпират на ръце, а краката им са усукани над главите, и... бум-тряс! После някой любопитен алпинист ще намери купчини свински мръвки и черната кутия на шейната.

- ПИСУК!

- Да, прав си, ама той е стар! Чудя се трябвало ли е още да хвърка из небето на неговата възраст.

Сюзън издърпа нещо от прясната. Беше захарна пръчка на червено-бели ивици.

Разрови снега другаде с върха на обувката си и намери дървено войниче с униформа, която би минала за маскировъчна само, ако с нея се промъква в клуб на хамелеони и то любители на тежки дроги.

След малко откри и счупена свирка.

В здрача пъшкането и скърцането на колоните продължаваше. Гарванът се прокашля.

- Когато плъхчето сравни Костения замък със стар рудник, имаше предвид и звуците. И там никой не се грижи за подпорите. Случва се галериите да пропаднат. Докато се опомниш... и вече си петънце между две скали. Накратко - не бива да се бавим тук.

Сюзън продължи нататък унесено. Нищо не беше както трябва. Мястото изглеждаше запустяло от години, а това не можеше да е вярно.

Най-близката до нея колона запраща и от покрива се посипа фин снежен пращец.

Разбира се, тук нищо не беше и нормално. Кой би успял иначе да построи такъв леден палат? По свойствата си Костеният замък малко приличаше на къщата на Смърт. Изоставеше ли я задълго, прогонените закони на физиката щяха да се върнат и да минат като валяк през нея.

Тъкмо се обърна да си тръгне и чу някакъв стон. Напомняше за звуците на измъчения от непосилен товар лед, но пък колоните едва ли добавяха: "О, аз!..."

В една пряспа различи просната фигура. Едва не подмина падналия, защото той носеше бяла тога. И малко венче от лозови листа.

Пъшката неспирно.

Сюзън вдигна глава. И над него в тавана имаше дупка, само че никой не би могъл да оцелее при такава падане.

Не и ако е човек.

Изтегналото се в снега същество обаче имаше съвсем човешки вид, по-точно изглеждаше досущ като млад мъж. Само на теория, разбира се. Взирането по-отблизо разкри, че някой като че е повръщал по лицето му.

- Добре ли сте? - попита тя делово.

Младокът отвори премрежените си очи.

- Ех, защо не съм мъртъв...

Буца лед с размерите на къща рухна в дълбините на замъка и пръсна гейзер от остри късчета.

- Май сте улучил мястото, където желанието ви ще се сбъдне скоро - увери тя мъжа, после го хвана под мишниците и го вдигна от прясната. - Според мен е чудесна идея да излезем оттук по-чевръсто. Какво ще кажете? Всичко това ей сега ще се разпадне.

- О, аз...

Успя да праметна едната му ръка през раменете си

- Можете ли да вървите?

- О, аз...

- Ще ви бъда признателна, ако спрете да повтаряте тази безсмислица и започнете да ходите.

- Съжалявам, но все се чудя колко крака имам... Ох!

Сюзън някак го задържаеше в отвесно положение, докато се пързалиха и клатушкаха към изхода.

- Главата ми - мъкнаше младежът. - Главата ми. Главата ми. Ужасно е! Главата ми. Сякаш някой ме налага. По главата. С чук.

Прав беше. Сред влажните му къдрици седеше миниатюрно зелено-лилаво духче, което обаче стискаше в ръчичките си достоен за уважение ковашки чук. То кимна дружелюбно на Сюзън и продължи да удря прилежно.

- О, аз...

- Но кому е нужно! - възкликна тя възмутено.

- Ха, ти ли ще ме учиш как да си върша работата! - пренебрежително изсумтя духчето. - Искаш ли да опиташ колко е изморително?

- Аз изобщо не бих го правила!

- Да, ама все някой трябва се заеме с това.

- Той е. Част. От. Уговорката. - накъсано съобщи младокът.

- Светна ли ти? - снизходително попита духчето. - Ще подържиш ли замалко чука, докато му намажа езика с мръсножълти налепи?

- Я слизай, че ще те!...

Сюзън посегна към създанието, но то отскочи, без да изтърве чука, и се вкопчи в една колона

- Аз съм задължителна част! - кресна то яростно.

Младежът си опипваше главата.

- Ужасно... Ще ми дадете ли малко лед?

И понеже пошлите комедийни похвати са по-силни от законите на физиката, в този миг огромното здание рухна.

Самоунищожението на Костения замък беше величава гледка, която обаче се проточи досадно. Падаха колони, плъзгаха се парчета от покрива, ледът се пръскаше и цепеше. Въздухът се изпълни с мъгла от снежен прах и ледени кристалчета.

Сюзън наблюдаваше, застанала под дърветата. Облегнатият наблизо младеж поотвори очи.

- Изумително... - успя да измъкне.

- Кое? Как всичко се превръща отново в сняг ли?

- Не. Как ме метна на рамо и си плю на петите.

Когато мъглата се слегна, наистина останаха само преспи.

- Все едно никога не го е имало - поклати глава Сюзън и се обърна. - Добре, обяснете ми сега какво търсехте вътре.

- Не знам. Отворих си. Очите и бях. Там.

- А кой сте всъщност?

- Струва ми се, че... се казвам Хленчо. Аз съм... аз съм О, боже на махмурлука.

- Нима има и бог на махмурлука?

- О, боже на махмурлука - поправи я той любезно. - Нали разбираш, когато се явявам на хората, те се хващат за главите и стенат: "О, Боже..." А вие колко сте там?

- Моля? Тук съм само аз.

- А, да. Можеше да се очаква.

- Никога не съм чувала за бог на махмурлука...
- Но знаеш за Винчо, бога на пиянството, нали? Ох...
- Разбира се.

- Грамадна глъста твар, носи венец от лозови листа на главата си, винаги го рисуват с пълна чаша в ръка... Олеле... И знаеш ли защо му е толкова весело? Защо противната му мутра е вечно ухилена? Защото знае, че и на сутринта ще му бъде хубаво! Защото на мен се пада...

- ...целият махмурлук ли? - досети се най-после Сюзън.

- Аз дори не пия! А кой се гърчи над тоалетната чиния всяка сутрин? А-а-ах... - Той пак си опипа главата. - Нормално ли е усещането, че черепът ти е тапициран отвътре с кучешка козина?

- Не ми се вярва.

- А-ах... - Хленчо се олюля. - Нали си чувала как се хвалят някои хора: "Снощи глътнах петнайсет бири, пък сутринта главата ми ясна като кристал."

- Има ги и такива.

- Копелета! Разминава им се, защото аз се будя сутрин в локва бълвоч. Поне веднъж, ама сериозно ти говоря - поне веднъж искам да си отворя очите, без бузата ми да е залепнала за нещо на пода. - Той поумува. - А бе, има ли жирафи в тая гора?

- В такъв климат? Едва ли.

Хленчо надничаше нервно над рамото й.

- Значи напълно липсват тъмносини жирафи, и то някак удължени, дето ту се показват, ту изчезват?

- Смятам, че е абсолютно неправдоподобно.

- Ох, поне това е утеха. - Клатушкеше се напред-назад. - Извинявай, но май трябва да си избълвам закуската.

- Отдавна се свечери!

- Нима? Добре де, ще си избълвам вечерята.

Той се сгъна полека зад дървото и след шумна пауза се появи отново.

- Допускам, че все някога си пълня стомаха - промърмори унило. - Ама виждам храната само на излизане.

- Каж ми все пак какво правеше там.

- Ох... Не ме питай. Поне не размахвах изтръгнат пътен знак и не носех... - Хленчо трепна от някакъв срамен спомен - ...женско бельо. - Въздъхна тежко. - Някой някъде се кефи жестоко. Ех, да бях аз!

- Що не си пийнеш да ти олекне малко главата? - посъветва го неуместно гарванът.

- Защо беше там? - настойчиво повтори Сюзън.

О, богът престана да се взира с мътна ярост в птицата.

- Де да знам. За кое "там" говориш?

Тя се озърна към мястото, където доскоро се извисяваше Костеният замък. Бе заличен безследно.

- Виж, вместо онези преспи допреди малко имаше едно изключително важно здание - обясни търпеливо.

Хленчо кимна внимателно.

- Често виждам разни неща, дето ги е нямало допреди миг. И след още миг пак ги няма. В повечето случаи това ме радва. Затова не се заглеждам.

Отново се присви в снега.

"Сега има само преспи - мислеше си Сюзън. - Не останаха дори руини."

В ума й се прокрадваше увереността, че замъкът на Дядо Прас не просто е изчезнал, ами никога не го е имало.

Поначало си беше чудато място. Ако се вярваше на легендите, Дядо Прас бе живял там. Да, но не изглеждаше подходящо жилище за жизнерадостен творец на играчки.

Малък силует отскочи от една пряспа и кацна пъргаво върху главата на О, бога. Стрелна с очичките си Сюзън.

- Ако нямаш нищо против... - Духчето измъкна от въздуха грамадния си чук. - Някои от нас имат и работа, между другото, ако ще и да сме с метафорично-фолклорна същност.

- Я се разкарай...

- Ако си въобразяваш, че аз съм лош, почакай да видиш розовите слончета.

- Изобщо не ти вярвам.

- Излитат от ушите му, пърхат наоколо и чуруликат.

- Познато явление - мъдро зажима гарванът. - Досуц като червеношийките. Бих повярвал на какви ли не обвинения срещу тях...

О, богът изпъшка.

Сюзън изведнъж осъзна, че не би могла да го изостави. Поне изглеждаше като човек - имаше си две ръце и два крака. Щеше да замръзне до смърт тук. Разбира се, боговете или дори О, боговете едва ли се поддаваха на бялата смърт. Но не можеш просто да зарежеш някого ей така. Тя се възгордя от тази откъслечна проява на нормално мислене.

Пък и се надяваше да изкопчи от него някои отговори, стига да е буден достатъчно дълго, за да чуе въпросите.

От дълбините на гората животински очи проследиха как си тръгват.

Господин Кръмли седеше на влажните стъпала и хлипаше. Изобщо не можеше да се добере до Пещерата. Опита се да проникне в тълпата, брауновото движение на деца и родители просто го избутваше навън.

- Бива си я вечерта, уважаеми. Вдигна глава и изгледа с безразличие дребната и някак асиметрична фигура.

- Вие да не сте от гномите? - попита посърнал, след като мислено изчерпа останалите възможни обяснения.

- Не, господине. Не съм от тях. Аз съм ефрейтор Нобс от Стражата. А този с мен е редови страж Визит. - Съществува прочете с усилие драсканиците по смачканото листче в лапата си. - Вие да не сте господин Кръмли?

- Кръмли!

- Да, де. Пратихте човек да ни повика и ние се отзовахме навреме. Нищо, че е Прасоколеда и стават какви ли не щуротии навън, пък и е време да понамокрим гърлата, ха-ха. Няма страшно. Тежкарчо... тоест редови страж Визит, и без това не пие, религията му забранява. Е, аз пия, ама се писах доброволец. Да изпълним дълга си, нали разбирате.

Нобс отдаде чест или поне си въобразяваше, че стори нещо подобно. Пропусна да добави: "А угодиш ли на богат гадняр като тебе, може и да си тръгнеш с две-три бутилчици отлежало или нещо по-сериозно." Нямахше нужда. Самата му поза подсказваше какво трябва да последва.

За жалост психическото състояние на господин Кръмли не го правеше особено досетлив. Той се изправи и посочи с треперещ показалец.

- Искам да се качите там и да го арестувате!

- Кого, господине?

- Дядо Прас!

- И по какво обвинение, господине?

- Защото си седи най-нагло в Пещерата и раздава подаръци!

Ефрейтор Нобс се замисли.

- Уважаеми, вие да не почнахте празника отрано? - попита с надеждата само в това да е проблемът.

- Аз изобщо не пия!

- Много достойна позиция, гражданино - похвали го редови страж Визит. - Алкохолът опетнява душата. Осори, Книга втора, Стих двадесет и четвърти.

- Не виждам какво ви мъчи, господине - продължи озадаченият ефрейтор Нобс. - Нали Дядо Прас уж тъкмо подаръци трябва да раздава?

Наложил се и господин Кръмли да поумува. До този момент не бе разнишил бъркотията в главата си, само преживяваше фундаменталната несправедливост.

- Този е измамник! - заяви накрая. - Именно! Натрапи ни се против волята ни!

- Отдавна си го мисля - сговорчиво отбеляза ефрейтор Нобс. - Всяка година си викам: "Как тъй Дядо Прас ще седи по две седмици в някакъв си магазин в Анкх-Морпорк? Нали уж е много зает по това време?" Знаех си аз, че е някой старец с фалшива брада.

- Искан да кажа... - Господин Кръмли се опита да стъпи на по-твърда почва. - Не е онзи Дядо Прас, който наемаме, а друг, който нахлу насила!

- Май схванах. Не е истинският измамник, а друг?

- Ами... да... не...

- И започна да подарява разни неща?

- Именно! А това непременно е престъпление! Нали?

Ефрейтор Нобс се почеса по носа.

- Е, донякъде. - Нямахте желание да се прости лесно с шанса да се облажи за празника. Осени го идея. - Вашата стока ли раздава?

- Не! Донесе си свои неща!

- Брей... Ако раздаваше вашата стока - да, щеше да има проблем. Почне ли да липсва нещо, то си е сигурен знак за престъпление. Ама да се появява още нещо отникъде... Няма за какво да се хванеш, щом не са разчленени ръце и крака, ако се сещате...

- Това е магазин - стигна до същността господин Кръмли. - Ние не подаряваме стоката. А как ще се надяваме хората да купуват, ако някой раздава? Моля ви, изведете го оттук.

- Значи да арестуваме Дядо Прас, а?

- Да!

- Навръх Прасоколеда?

- Да!

- Във вашия магазин?

- Да!

- Пред всички ония дечица?

- А-а... - За свой ужас господин Кръмли си представи картинката, скицирана бегло от ефрейтор Нобс. - Зле ли ще изглежда според вас?

- Господине, ами как да изглежда добре?

- А не можете ли да го направите някак по-незабелязано?

- Е, нищо не пречи да опитаме...

Изречението увисна във въздуха като протегната ръка.

- Ще ви бъда много задължен - изрече най-сетне господин Кръмли.

- Оставете всичко на нас. Вие се приберете в кабинета си, сипете си чайче, а ние ще прекратим веднага това нарушение на обществения ред. - Господин Кръмли имаше сериозни съмнения, но все пак се вслуша в съвета и се отдалечи. Ефрейтор Нобс потри ръце. - Тежкарчо, във вашите земи имате ли си

Прасоколеда? Я виж, на тая пътека по стълбата май е пикало прасе...

- Наричаме този ден Постите на Свети Осори - обясни Визит, който беше от Омния. - Не го смятаме за повод да се поддаваме на суеверия, както и на алчността на търговците. Просто се събираме по родове за молитва и пост.

- Знам ги аз тия пости зад заключената врата. Пуйка, прасенце, нещо такова, а?

- Ние все пак постим, ефрейтор Нобс.

- Ваша си работа. Ами подаръци?

Долепиха се пъргаво до парапета, за да пуснат две момченца, помъкнали лодка с гребла.

- Смята се за подходящо да си разменяме новоиздадени брошури по религиозни въпроси. Разбира се, приготвяме за децата екземпляри от "Книгата на Осори". Понякога са илюстрирани - добави колебливо Визит, сякаш намекваше за съмнителни удоволствия.

Момиченце, високо три-четири педи, мъкнеше двойно по-голям от нея плюшен мечок. Розов.

- А на мен все ми подаряват соли за вана - оплака се Ноби. - Сапуни, шампоани, хавлии... Че аз да не би да се къпя? Отдавна трябваше да са се досетили.

- Непростимо - поклати глава Визит.

На етажа с играчките завариха смайващо оживление.

- Виж ги само... Аз като бях малък, тоя господинчо, Дядо Прас де, нищичко не ми носеше - изсъска ефрейтор Нобс, вперил мрачен поглед в децата. - А редовно окачах чорап преди Прасоколеда.

Свали си шлема и избърса запотеното си чело. Не беше герой, но в очите му изведнъж светна зъл блясък. В съсухрения и разкривен орган на душата му прокървя стара рана.

- Отивам да го докопам - отсече той.

Между Голямата зала и входа на Невидимия университет се помещава скромен кръгъл вестибюл, известен като Мемориала на Архиканцлер Боуел. Никой не помни защо, както никой не знае и кому е нужно там да се оставят кифличка със стафиди и един меден цент на каменен рафт всяка втора сряда.*

[* Церемонията се спазва строго, разбира се. Ако зарежеш традициите, защото не проумяваш смисъла им, с какво ще си по-добър от презрените чужденци?]

Ридкъли стоеше наред вестибюла и зяпаше тавана.

- Я се опитай да разсееш недоумението ми - подкани той властно Старшия дискуссионен наставник. - Нали никога не сме канили жени за пиршеството по случай Прасоколеда?

- Разбира се, че не сме канили! - възкликна Старшият наставник. Чудеше се с какво ли гредите горе са привлекли вниманието на Архиканцлера. - Нали ще ни вкиснат празника?

- А всички прислужнички имат почивен ден до полунощ, нали?

- Много хубав обичай според мен.

Вратните прешлени на Старшия наставник вече скърцаха от непривичното упражнение.

- Тогава заради кого окачаме онази грамадна окаяна китка имел ей там?

- Ъ-ъ... Ами... Като символ.

- Да?

Старшият наставник осъзна, че обяснението е някак оскъдно. Започна да

рови в прашасалия килер на общата си култура.

- Листата... те са символ на... зеленото. Пък плодчетата... на бялото.

Точно така. На зеленото и на бялото. Много символично.

Изчака, но за съжаление опасенията му се сбъднаха.

- Та на какво са символ все пак?

Старшият дискуссионен наставник се прокашля.

- Не съм сигурен дали трябва да са символ на нещо.

- Тъй ли... Значи може да се каже, че в този случай зеленото и бялото са символ на едно паразитиращо растение?

- Определено.

- И белият имел всъщност е символ на белия имел?

- Именно, сър.

Старшият наставник съзнаваше, че вече е с единия крак в кълчищата.

- Чудна работа - още по-замислено продължи Архиканцлерът. - Това твърдение или е толкова съдържателно, че цял живот не би ти стигнал да го разгадаеш, или е абсолютна тъпотия. Но кое е вярното?

- Може би и двете - отчаяно предположи Старшият наставник.

- А твоят коментар - безмилостно го довърши Ридкъли - е или извънредно проникателен, или безсмислено банален.

- Може би и дв...

- Не прекалявай.

Някой потропа решително на външната врата.

- Трябва да са готованците - отдъхна си Старшият наставник. - Идват всяка Прасоколеда. Знаеш ли, много ми харесва как пеят "Бели като лилии".

Архиканцлерът пак се озърна към китката имел, изгледа сурово сияещия си подчинен и отвори малкото капаче на вратата.

- О, добре сте ни дошли... - Запъна се. - Хм. Позволявам си да кажа, че можехте да изберете и по-подходящ момент.

Закачулена фигура мина направо през дебелото дърво, понесла на рамо някакъв вързоп. Старшият дискуссионен наставник отскочи плашливо. Едва след секунда забеляза, че онова, което бе взел за служебна роба, има дантела по кантовете, а качулката е много изящно скроена.

Сюзън откри лицето си.

- Господин Ридкъли, имам нужда от помощта ви.

- Вие да не сте... внучката на Смърт? - спомни си Архиканцлерът. - Не сме ли се срещали преди по повод...

- Да - въздъхна момичето.

- Навлизате в семейния бизнес, а?

Той кимна към тялото, повесено на рамото ѝ.

- Казах, че имам нужда от помощта ви. Искам да го събудите.

- Тоест да измислим магическо чудо ли? - осведоми се по-отдалеч

Старшият наставник.

- Не е мъртъв, а се е унесъл.

- Така утешават дечищата - трепна гласът на Старшия наставник.

Настроеният по-прагматично Ридкъли побутна главата на О, бога и чу тежък стон.

- Този май празнува отдавна.

- Това е Богът на махмурлука - обясни Сюзън. - По-точно О, боже на махмурлука.

- Не го почитам - вдигна рамене Архиканцлерът; - защото никога не съм бил махмурлия. Мога да се наливам цяла нощ, а на сутринта съм свеж като репичка.

Очите на О, бога се отвориха мудро. Внезапно скочи към Ридкъли и започна да го налага с юмруци.

- Долен мръсник! Мразя те, мразя те, мразя те!...

Клепачите му пак се спуснаха и той се свлече на пода.

- Това пък що за представление беше? - учуди се Ридкъли.

- Ами нервна реакция - дипломатично отвърна Сюзън. - Слушайте, тази нощ става нещо крайно неприятно. Надявам се, че той може да ми каже подробности. Но първо трябва да му наместим ума в главата.

- И с тази цел го доведохте при нас?! - прихна Архиканцлерът.

- ХО. ХО. ХО. ДА, ДЕТЕНЦЕ, ПРАВО СИ. ТО НАИСТИНА ГО НАПРАВИ. ТОЧНО ТАКА, НАЦАПА СТАРАТЕЛНО ПОЧИСТЕНИЯ ПОД. ЧЕСТО ГО ПРАВЯТ, ДА ЗНАЕШ. ЕДНО ОТ

СВОЙСТВАТА НА ИСТИНСКИТЕ ПРАСЕТА. ЗАПОВЯДАЙ. ВЕСЕЛА ПРАСОКОЛЕДА. И БЪДИ ДОБРО. АЗ ЗНАМ ВСИЧКО, КОЕТО ПРАВИШ. ХО. ХО. ХО.

- Е, и в този едва започнал живот внесохте вълшебство - поклати глава Албърт, докато родителите забързано отвеждаха поредното хлапе.

- НАЙ-МНОГО МИ ДОПАДА ИЗРАЖЕНИЕТО НА ТЕХНИТЕ МАЛКИ МИЛИ ЛИЧИЦА.

- Тоест ужаса и страхопочитанието? И че не знаят да се смеят ли, да плачат ли или да намокрят гашите?

- ИМЕННО. НА ТОВА МУ КАЗВАМ АЗ ИСКРЕНА ВЯРА.

Отнесоха О, боже на махмурлука в Голямата зала и го проснаха по гръб на една скамейка. Старшите магьосници се събраха загрижено около него - винаги бяха готови да помогнат на по-несполучилите от тях да си останат в това състояние.

- Знам аз какво е най-добро за махмурлук - весело подхвана Декана.

Загледаха го с очакване.

- Да се натряскаш предната вечер! - добави той тържествуващо, но след малко наруши още веднъж единодушното мълчание: - Това беше остроумна шега, ако не сте наясно.

- Извънредно смешно - изсумтя Ридкъли и пак се вторачи замислено в О, бога. - Казват, че суровите яйца помагат... Също и пресен сок от портокали.

- Клацианско кафе - твърдо се намеси Лекторът по съвременни руни.

- Но това приятелче страда не просто от махмурлук, ами от вселенската му разновидност - напомни Архиканцлерът.

- Опитвал съм всичко това - смънка О, богът - Само ме кара да беснея, че не мога да се затрия. И повръщам още повече.

- Да смесим горчица и хрян - предложи Професорът по неопределени изследвания. - За предпочитане в сметана. И с малко цаца.

- Кисело мляко - изрече унесено Ковчежникът.

Ридкъли се сепна изненадано.

- Хей, това беше приказка почти на място! Добре се справяш. Но на твое място бих спрял дотук. Хм... Разбира се, има и по-силни средства. Чичо ми предпочиташе сос "Ау-ау". Накрая взе, че излочи цяло шишенце, за да се отърве от особено тежък махмурлук, и нямаше съмнение, че постигна успех. Изглеждаше толкова спокоен и благ в ковчега...

- Върбова кора - сподели Ковчежникът поредното си прозрение.

- Чудесна идея - потвърди Лекторът по съвременни руни. - Действа обезболяващо.

- Ковчезнико, ти май не си на себе си - намръщи се Архиканцлерът. - Говориш едва ли не смислено.

О, богът на махмурлука пооткрехна слепналите си клепачи.

- Всички тези гадости ще ми помогнат ли?

- Вероятно ще те довършат - промърмори Сюзън.

- Прекрасно...

- А защо да не опитаме с Подобрителя на Енгелберт? - престаши се отново Деканът. - Помните ли как Модо поля граха с него? Зърната пораснаха такива, че и по едно ни стигаше.

- Защо не прибегнете до магия? - учуди се Сюзън. - Да махнете наведнъж алкохола от него.

- Проблемът му вече не е в алкохола - вдигна рамене Ридкъли, - а в цял куп гнусни отрови, дето подскочат из черния му дроб.

- Значи Разделителят на Сполд ще го оправи - отсъди Лекторът по съвременни руни. - Простичка манипулация. Накрая ще имаме голяма кофа, където са събрани всички гадости. Нищо особено, ако човек не се притеснява от страничните въздействия

- Бихте ли ми ги описал? - настоя Сюзън, която не за пръв път си имаше вземане-даване с магьосници.

- Основното се състои във факта, че остатъкът от пациента ще се събере в още по-голяма кофа.

- Жив или не?

Лекторът по съвременни руни направи безпомощна гримаса и разпери ръце.

- Само в най-общ смисъл. В кофата ще има жива тъкан. Затова пък ще изтрезнее веднъж завинаги.

- Защо ли се заблуждавах - озъби се тя, - че идеята беше той да си остане в горе-долу същия вид и да диша и занаяпред?

- Ами защо не казахте по-рано!

И тогава Деканът произнесе мантрата, подтиквала научния напредък през вековете.

- Я дайте да смесим всичко и да видим какво ще стане.

Ридкъли не закъсна с традиционния отговор.

- Струва си да опитаме.

Поставиха внушителната стъклена кана на малък пиедестал в средата на залата. Магьосниците и без това обичаха всичко да е съпроводено с ритуали, а пък щом се канеха да лекуват най-страшния махмурлук в света, трябваше да го сторят по-изискано.

Сюзън и Хленчо наблюдаваха как слагат вътре все нови и нови съставки. По едно време оранжево-кафеникавата течност избълбука лениво.

- Дотук нищо особено не постигаме - охлади въодушевлението Лекторът по съвременни руни.

Особено тържествено сипаха Подобрителя на Енгелберт. Деканът реши, че е редно да добави и кълбо зеленикава светлина, което безсилно потъна под повърхността. Виолетови мехури изпълзяха към ръба на каната и се стекоха на пода.

- Това ли е?! - изохка О, боже на махмурлука.

- Май киселото мляко не беше най-сполучливата идея - вкисна се Деканът.

- Няма да го пия! - заяви Хленчо, но тутакси се хвана за главата.

- Боговете са на практика неуязвими, нали? - още по-язвително напомни

Деканът.

- Като ще проверявате тази хипотеза, защо направо не ме пуснете през мелачката?

- Ако смятате, че ще има положителен резултат за състоянието ви...

- Очаквах пациентът да се заинати в началото - авторитетно се намеси Архиканцлерът. Свали шапката от главата си и извади от джобче в хастара й малко кристално кълбо. - Я да проверим с какво се занимава Богът на пианството. Едва ли е особено трудно да открием един любител на забавленията в такава нощ... - Дъхна внимателно на кълбото и го потърка с ръкав. И веднага се ухили. - Ей го мошеника! Аха... аха... Изтяга се на диван, а около него голи менади!

- Какво?! - сащиса се Деканът. - Маниаци ли?!

- Не, става дума за... млади дами, склонни да се превъзбуждат - обясни Сюзън.

Стори й се, че всички магьосници едновременно се примъкнаха тихомълком към кълбото.

- Само че защо не различавам с какво се занимава... - мърмореше си Ридкъли.

- Нека проверя дали няма да видя по-ясно - с надежда предложи услугите си Лекторът по съвременни руни.

Архиканцлерът се обърна, за да заслони с гръб кълбото.

- Ами да, пак пие... Май е смесил черна бира с ликьор от боровинки...

- О, аз... - изстена Хленчо.

- А онези млади дами... - упорстваше Лекторът по съвременни руни.

- Виждам и доста бутилки на масата - бодро продължи Ридкъли. - В едната като че има скоросмъртница...

- Виж, да обърнем внимание на онези нещастни момичета... - вметна Деканът. А О, богът се свлече на колене.

- ...до нея е онова питие, дето слагат червей в бутилката...

- О, аз...

- ...има празна чаша, ама много голяма, с хартиено чадърче и вишничка на клечка...

- Ооооо...

- ...и, разбира се, още какви ли не шишета - развесели се неуместно Архиканцлерът. - Разноцветни напитки. Нали се сещате, правят ги от кокосови орехи, пъпеша, шоколад и разни други измишльотини. Странно, защо ли чашите на масата са само еднолитрови халби?

Хленчо падна по лице.

- Добре - смотолеви с последни сили. - Предпочитам да изпия вашата гадост.

- Още не е съвсем готова - спря го Ридкъли. - А, Модо, много ти благодаря.

Джуджето пристъпваше на пръсти, бутайки нежно количка. В металната купа върху нея се мъдреше бутилчица сред буци лед.

- Току-що го направих за вечерята по случай Прасоколеда - сподели Архиканцлерът. - Не можа да отлежи поне малко.

Остави настрана кълбото и извади чифт дебели ръкавици от шапката си.

Магьосниците се пръснаха като разтварящо се към слънцето цвете. В един миг бяха около Ридкъли, в следващия - зад разни масивни мебели.

Сюзън се почувства като зрител на състезание, на което не знае правилата.

- Какво е това?

- Сос "Ау-ау". Най-възхитителната подправка, позната на човечеството. Прекрасно подчертава вкуса на месо, риба, дивеч, също и на вегетарианските ястия. Само че не е безопасно да се пие, докато влагата още се кондензира по стените. - Ридкъли се взря в бутилчицата и я потърка с пръст. Разнесе се скрибуцане като от пирон по стъкло. - От друга страна, щом се опираме на принципа "Излекувай се или умри", имаме точно каквото е необходимо.

Затисна тапата с палец и разклати бутилчицата енергично. Чу се трясък - Професорът по неопределени изследвания и Старшият дискуссионен наставник се опитаха да пропълзят под една и съща маса.

- Онези типове незнайно защо са се настроили против чудесния сос - вдигна рамене Архиканцлерът.

- Предпочитам сосове, заради които не се налага да сеяд неподвижно половин час, за да остана жив и здрав - промърмори Деканът.

- И не е нужно да троши скали на парчета, когато ги полееш - добави наежено Старшият дискуссионен наставник.

- Нито да убива в зародиш плевелите - намеси се Професорът по неопределени изследвания.

- Впрочем вече е забранен за производство в три града - напомни Лекторът по съвременни руни.

Ридкъли предпазливо извади тапата. Въздухът нахлу със съскане в бутилчицата. Сипа няколко капки в каната. Нямахше забележим ефект.

Изля по-голяма порция. Сместа в каната си остана невъзмутимо инертна.

Архиканцлерът подуши бутилчицата с подозрение.

- Не знам дали сложих достатъчно смляно уа-хуни...

Обърна гърлото надолу и остави соса да се стече в каната. Сместа реагира само с поредното "бъл-бук".

Магьосниците се надигнаха от пода и започнаха да си изтупват робите. Разменяха си срамежливи погледи и усмивки на неволни съотборници по синхронно излагане.

- Знаех си аз, че миризливката престоя твърде дълго в сушилнията - промърмори Ридкъли.

Вторачи се печално в бутилчицата. Накрая пак я обърна и удари силно по дъното.

Тънка лепкава струйка се задържа на ръба за миг и набъбна в капка.

Като дръпнати от невидими въженца, главите на магьосниците се завъртяха да я погледнат. Нямахше да са оцелели толкова дълго в занаята, ако мисълта им не проникваше поне мъничко в бъдещето.

Капката се източи във формата на круша, а те дружно и смайващо пъргаво за мъже с техните години и килограми потърсиха укритие.

Капката падна.

Сместа избълбука.

Това беше.

Вцепенилият се като статуя Ридкъли въздъхна шумно.

- А бе, хора, поне веднъж да бяхте показали малко сме...

Ударната вълна го запокити към стената. Огнената топка се прасна в тавана и изчезна с тътен, оставяйки след себе си свършена хризантема от опушена мазилка.

Чиста бяла светлина огря залата. Нещо звънкаше и припукваше.

Магьосниците рискуваха да надникнат крадешком иззад мебелите. Подвижно сияние изпълваше каната, по стените пробягваха игриви отражения като от въртящ се диамант.

- А стига, бе... - прошепна Лекторът по съвременни руни.

Ридкъли се надигна невредим от пода. Също като котките магьосниците не падаха по гръб, а и закръглените форми им помагаха да не се натъртят.

И другите бавно се помъкнаха към каната, а зад тях шаваха огромните им сенки.

- Каква стана тя накрая? - смънка Деканът.

- Помня как татко ми даде един скъпоценен съвет за пиенето - започна сериозно Ридкъли. - "Синко, никога не посягай към чаши с чадърче в тях. Не пий шльокавици, ако ще имената им да са много засукани. И стой далеч от всяка напитка, която си сменя цвета, докато я разбъркваш."

Той побърза да топне показалец в каната и поднесе блестяща капка към устните си.

- Внимавай - предупреди го Деканът. - Може би си имаш работа със самия субстрат на трезвеността.

Архиканцлерът се поколеба.

- Прав си. Тепърва ли да се лишавам от удоволствието на къргането? Как опитваме обикновено въздействието на нашите смеси?

- Питаме има ли доброволци от студентите.

- А ако няма?

- Пак им даваме да опитат.

- Това не е ли малко извън границите на морала?

- Няма проблем, стига да не ги предупреждаваме.

- Практично, практично...

- Аз ще си го опитам - немошно натърти Хленчо.

- Искаш да изгълташ смес, приготвена от тези клоу... тоест, господата? - осведоми се Сюзън. - Може да те убие.

- Очевидно никога не си страдала от махмурлук - изгледа я надменно О, богът.

Затътри крака към каната, успя да я хване от втория опит и я изпразни на един дъх.

- Сега ще започнат фойерверките - обеща гарванът от рамото на Сюзън. - Пламъци от устата му, писъци, гърчове...

За свое изумление Смърт установи, че изпитва голямо удоволствие от общуването с опашката, подредила се пред него. Досега не се бе случвало някой да се радва на присъствието му.

- СЛЕДВАЩИЯТ! КАК СЕ КАЗВАШ, МАЛКО... - Поколеба се, но въпреки това довърши: - ...ЧОВЕЧЕ?

- Казвам се Ноби Нобс.

Защо ли Ноби усещаше, че седи на доста по-костеливо коляно, отколкото би трябвало? Задникът му се опита да спори с мозъка, но беше надвикан.

- БЕШЕ ЛИ ПРЕЗ ГОДИНАТА ДОБРО МО... ДОБРО ДЖУ... ДОБЪР ГНО... ДОБЪР ИНДИВИД?

Ноби откри най-ненадейно, че напълно е загубил контрол над езика си, който под ужасния натиск на ситуацията избълва самичък:

- Да.

Бореше се със себе си, а тежкия глас продължи традиционния разговор:

- И СИГУРНО ИСКАШ ХУБАВО ПОДАРЪЧЕ?

"Ех, ще те завлека аз с мен в ареста! Хайде на бас, че не помниш онова мазе на гърба на обушарницата, дето все ревах пред празния чорап след Прасоколеда..."

Думите напиреха в гърлото на Ноби, но ги изпреварваше нещо древно.

- Да.

Нищичко не остана от волята му на разумно същество. Светът се състоеше само от оголената му душа и Дядо Прас, който запълваше остатъка от Вселената.

- А ТИ, РАЗБИРА СЕ, ЩЕ БЪДЕШ ДОБЪР И ПРЕЗ НОВАТА ГОДИНА, НАЛИ?

Свилото се до зрънце "аз" на Ноби искаше да се ухили ехидно:

"Господинчо, кое е добро, пък кое е лошо? Ако нещо се въргаля на улицата, кому ще навредя, като го прибера? Или, да речем, някой заваян търговец си е оставил склада отключен... Що да не сложа в джоба една-две джунджурийки вместо бакшиш, пък после да го подсетя да удари ключа?"

Но и това намерение за философски диспут бе причакано по пътя от чистия неподправен страх, който му внушаваше огромната брада, заела цялото му субективно небе.

- Да - изписука Ноби.

- ПИТАМ СЕ КАКЪВ ЛИ ПОДАРЪК ЩЕ ТЕ ЗАРАДВА НАЙ-МНОГО?

Ноби се предаде и си замълча. Предстоящото беше неизбежно, нямаше какво да стори... Засега светлината в края на тунела само го подсещаше, че тунелът продължава до безкрая.

- АХА, ПОЗНАХ...

Дядо Прас бръкна в чувала и извади дълъг, широк и ръбат подарък, увит в хартия, на която поради лекото объркване на настоящия изпълнител на древната роля имаше весело подскачащи гарвани.

- КАКВО ТРЯБВА ДА КАЖЕШ?

- Блъдъря.

- АМИ ЖЕЛАЯ ТИ ВЕСЕЛА ПРАСОКОЛЕДА.

Ефрейтор Нобс се смъкна омекнал от коляното и започна да пори слепешком тълпата, докато не го спря редови страж Визит.

- Какво стана? Какво стана? Нищичко не можах да видя!

- Не 'нам - изломоти Ноби. - Даде ми това.

- И какво е то?

- Не 'нам.

Изведнъж започна трескаво да къса хартията.

- Колко отвратително е всичко - впусна се да витийства Визит. -

Поклонение пред идоли...

- Майчице! Истински, оригинален, марков арбалет "Бърли и Силен-връката", с двоен спусък, с тройно укрепена рама, с лакиран дъбов приклад, със сребърни инкрустации!!!

- ...бездушна комерсиализация на дата, която има единствено астрономическо значение - изричаше Визит, който трудно можеше да бъде възпрян наред поредното заклеяване. - Ако изобщо заслужава да бъде отбелязана...

- Видях го в "Мечове, лъкове и други оръжия" Беше в рубриката "Избор на редактора" и дори се присмиваха на нас, горките любители: "Купете си го, ако богатият ви чичо се е пренесъл в отвъдното." Когато човек от списанието отишъл да го пробва, накрая се наложило да му строшат и двете ръце, щото не щял да го пусне!

- ...най-подходяща би била скромна църковна служба...

- Ама той струва повече от годишната ми заплата! И ги правят само по поръчка! И пак чакаш цяла вечност да ти дойде редът!

- ...с цел възвисяване на духа. - Редови страж Визит най-сетне долови, че нещо не е потръгнало според плановете им. - Ефрейторе, няма ли да задържим измамника?

Ноби го опари с поглед през мъглата от собственическа гордост, забулила съзнанието му.

- Тежкарчо, ти си чужденец по тези краища. Не можеш да разбереш съкровения смисъл на Прасоколеда.

О, Боже на махмурлука примига.

- А, така е много по-добре - промълви той. - О, да! Благодаря ви сърдечно.

Магьосниците, които споделяха вярата на гарвана в неотменимите правила на житейската гадост, го наблюдаваха недоверчиво.

- Ей сега ще започне - подготви ги Лекторът по съвременни руни. - Сигурно с някой забавен крясък...

- Знаете ли - предпазливо изрече О, богът, - дори ми се струва, че бих хапнал едно рохко яйце. И бих изпил чаша мляко.

Ридкъли го зяпаше стъписан.

- Драги, ти наистина ли се чувстваш по-добре?

- Няма съмнение. Готов съм да рискувам и една радостна усмивка.

- Не, не, не! - припряно се намеси Деканът. - Така е абсолютно неправилно. Всеизвестно е, че успешното лечение от махмурлук трябва да бъде съпроводено със смешни писъци.

- Ако искате, да ви разкажа един виц като компенсация - смутено предложи Хленчо.

- Не те ли мъчи желанието - осведоми се Архиканцлерът - да се втурнеш към чешмата и да си пъхнеш главата под ледената струя?

- Ами... нямам такова желание. Мисля си обаче, че една препечена филийка ще ми се отрази благотворно.

Деканът побърза да си свали шапката и на свой ред измъкна отвътре портативен тавмометър.

- О, станало е нещо твърде необичайно - отбеляза той. - Имало е огромен скок в тавмичното напрежение.

- Слушай... - не се отказваше Ридкъли. - Питието поне не ти ли се стори... възлюбивичко?

- Никакъв вкус не усетих - любезно го увери О, богът.

- Стига сте се чудили - прихна от досада Сюзън. - Очевидно е. Когато Винчо пие до забрава, Хленчо понася всички мъки. Да, но сега Богът на махмурлука изпи мощно средство срещу махмурлук и въздействието се е предало обратно върху Бога на пианството.

- Логично - поклати глава Архиканцлерът. - Не може само единият да го отнася. Този път страничните въздействия халосаха другия.

- Някой тук подмяташе кристално кълбо - заговори Хленчо с непререкаемия тон на жаждата за мъст. - Искам сега да го видя какво ще прави онзи хубостник...

Беше голяма чаша, пълна с един от онези коктейли, в които всяка лепкава силна съставка се налива майсторски, за да не се смесят слоевете. Измислят им имена като "Прокобата на небесната дъга", а където повече държат на истината - "Здравей и сбогом, сива клетчице".

Отгоре плуваха парченца от марули, лимони и ананаси. Стърчаха две хартиени чадърчета, синичко и розовичко, с по една вишничка на остриите връхчета.

Някой идиот бе замразил бучките лед във вид на мънички слончета. Пристрастиш ли се към такива удоволствия, няма спасение.

Богът на пиянството любовно пое чашата под енергичните звуци на вихрена румба. Две момичета се гушкаха нежно в него. Нощта щеше да е хубава. Всичките му нощи бяха хубави.

- Честита Прасоколеда! - пожела на сбирщината си с вдигната чаша. А после: - Ей, да чувате някакъв смахнат шум?... Нещо май лети насам със страшна скорост...

И тогава...

Магьосниците се извърнаха от кристалното кълбо с гримаси на болезнено съчувствие. Само Хленчо се хилеше злобно.

- Аха, второто изригване на гейзера! - кискаше се в захлас и забиваше юмрук във въздуха. - Да! Да! Да!!! Как ти допадна скоросмъртницата, а?

- Като гледам, обърнали сме наопаки причинно-следствената верига - промърмори Ридкъли.

- Завинаги ли? - позволи си плаха надежда О, богът.

- Едва ли. Все пак именно ти си Богът на махмурлука. Щом въздействието на питието отmine, всичко ще си потръгне по старому.

- Значи нямам много време. Моля ви, донесете ми... я да помисля... да, бъчонка тъмно пиво, бутилка перцовка и бутилка какаов ликьор. Да видим ще ти хареса ли, господин Имам-още-място!

Сюзън сграбчи ръката му и го издърпа да седне на скамейката до стената.

- Не се погрижих да изтрезнееш само за да се натряскаш тутакси!

- Тъй ли?

- Искам да ми помогнеш!

- В какво?

- Не си бил човек преди, нали?

Той наведе глава да се огледа.

- Ами... Не съм бил.

- А никога ли не си се възплътявал? - попита Ридкъли.

- Това май е доста личен въпрос - възрази Професорът по неопределени изследвания.

- Хм... Странно. Помня, че открай време ме боли главата, но имам глава отскоро. Не може да е така, нали?

- Съществувал си само потенциално - предположи Архиканцлерът.

- Нима?

Ридкъли се втрещи.

- Ох, аз го направих!... Подхвърлих нещо на младия Стибънс за пиянството и махмурлука...

- Значи си го сътворил, без да се напънеш? - иронично се усмихна Деканът. - Муструм, не е за вярване. И всички можем да го правим, а? Да започнем тогава да си измисляме нови феи и гномчета.

- Като феята на косопада ли? - ухили се Лекторът по съвременни руни. И другите се засмяха.

- Не ми пада косата! - сърдито отсече Деканът. - Разпределя се по-равномерно.

- Същото исках да кажа и аз. Половината върху главата ти, другата половина - върху гребена.

- Нима е срамно да кажеш направо, че оплешивяваш? - безцеремонно

попита Ридкъли. - Декане, не знаеш ли какво разправят хората за плешивците?

- Аз ще му напомня - продължи безмилостно Лекторът по съвременни руни, когото Деканът напоследък дразнеше. - "Ей, вижте го тоя, няма коса!"

- За последен ви казвам - аз не опле...

Деканът млъкна, за да се вслуша в звъна на сребърни камбанки.

- Ех, да знаех кой е източникът на този шум! - замечта се свирепо Архиканцлерът.

- Ъ-ъ... - започна неуверено Деканът. - Дали имам нещо... на главата?

Другите магьосници се вторачиха. Нещо наистина шаваше под шапката му.

Той посегна много внимателно и я свали. Миниатюрното гномче, възседнало главата му, държеше по едно снопче коса в ръчичките си. Примига гузно от светлината.

- Някакъв проблем ли има?

- Махнете го от мен! - изрева Деканът.

Останалите старши магьосници се колебаеха. Всички бяха чували по нещичко за теорията, че едни извънредно мънички създания пренасяли болестите. Е, да, гномчето далеч надхвърляше по размери предполагаемите злосторници, но на никого не му се искаше да прихване косопад.

Сюзън обаче посегна и го стисна в шепа.

- Ти ли си феята на косопада? - попита крайно недоверчиво.

- Ами така изглежда - призна си гърчещото се в пръстите ѝ гномче.

Деканът отчаяно опипваше скалпа си.

- А бе, ти какво правеше с косата ми?

- Доколкото се сещам, част от нея трябва да оставя по гребена...

Струва ми се обаче, че понякога я оплитам в топчици, с които запушвам канала в банята...

- Как тъй само ти се струва? - учуди се Архиканцлерът.

- Момент, моля - намеси се Сюзън и попита О, бога: - Ти къде беше, преди да те намеря в снега?

- Хм... тъй да се каже... навсякъде. На всяко място, където малко порано е погълщан алкохол до пълно освинване...

- Аха! - възкликна Ридкъли. - Бил си иманентна природна стихия!

- Може и да съм бил - съгласи се Хленчо.

- А когато се пошегувахме за феята на косопада, тя изведнъж се съсредоточи върху главата на Декана, където от месеци забелязвахме усърдието ѝ, само че от учтивост досега не коментирахме това.

- Значи призовавате към живот разни твари - промърмори Сюзън.

- Като например гоблинчето, което дава на Декана огромен чувал с пари?

- подсказа с надежда Деканът. Понякога се отличаваше с учудваща бързина на мисълта. Заозърта се в радостно очакване. - Ей, някой чува ли звън на сребърни камбанки?

- Господине, често ли ви връчват огромни чували с пари? - попита спокойно Сюзън.

- Е, не всеки ден, но ако...

- В такъв случай не вярвам из окултните пространства да се намери място и за вашето гоблинче - отсеке тя.

- Аз пък открай време се чудя какво ли става с моите чорапи - жизнерадостно събщи Ковчезникът. - Нали знаете, че все липсва по един от чифта? Като бях момченце, си мислех, че нещо ги отмъква...

Магьосниците се замислиха, после всички чуха приятния звук.

Архиканцлерът драматично изправи показалец към тавана.

- Към пералнята!

- Ама тя е надолу! - поправи го Деканът.
- Добре де, надолу към пералнята!
- Само че госпожа Уитлоу никак не обича да ѝ се бъркаме в работата -
напомни Професорът по неопределени изследвания.
- А кой е Архиканцлер на този университет, ако смея да попитам? -
жлъчно изрече Ридкъли. - Случайно да не се казва госпожа Уитлоу? Ау, каква
изненада! Май съм аз!
- Да, ама си я виждал каква е, като се ядоса - промърмори Професорът
по неопределени изследвания.
- Вярно си е...
- Тя гостува на сестра си за празника - мило събщи Ковчежникът.
- Аха! Нима ще се подчиняваме на някаква си икономка?! Надолу към
пералнята!
Магьосниците развълнувано се устремиха към вратата. Скоро в залата
останаха само Сюзън, Хленчо, Гномът на брадавиците и феята на косопата.
- Би ли ми казала пак кои са тези хора? - озадачено помоли О, богът.
- Някои от най-умните мъже в света.
- И аз съм трезвен в момента, така ли?
- Виж какво, умен не е същото като мъдър или поне разсъдлив. Впрочем
някои хора твърдят, че за да направиш първата крачка по пътя към мъдростта,
трябва отново да се превърнеш в малко дете.
- А мислиш ли, че те изобщо знаят за втората крачка?
Сюзън въздъхна.
- Вероятно не. Понякога я правят случайно, докато се разматават насам-
натам.
- Ясно... Тук дали имат нещо безалкохолно?

Пътят към мъдростта наистина започва с първата крачка.

Фаталната грешка на повечето хора се състои в пренебрегването на
факта, че следват още хиляди крачки. Например правят първата крачка към
постигането на хармония и пълно сливане с Вселената... И незнайно защо
забравят да направят следващата - да живеят седемдесет-осемдесет години на
висока планина и дневното им меню да се състои от купичка ориз и две-три
купички чай с масло от мляко на тибетски як. Има неоспорими доказателства,
че пътят към ада е постлан с добри намерения. Всички те са се състояли от
първи крачки.

В ситуации като тази Деканът беше в стихията си. Водеше бойната
групичка между огромните медни казани, мушкеше с жезъла си в тъмните ъгли и
подвикваше строго: "Къш! Къш!"

- Но защо създанието би се появило тъкмо тук? - прошепна Лекторът по
съвременни руни.

- Ами защото в пералнята действителността не ми изглежда особено
устойчива - обясни Ридкъли, надничайки в кош с избелено бельо. - Всяко нещо
рано или късно се озовава тук. Трябваше отдавна да си втълпиш тази истина в
главата.

- И защо точно сега? - не мирясваше Професорът по неопределени
изследвания.

- Стига сте приказвали, ще го подплашите! - изсъска Деканът, изскочи в
следващия проход и кресна оглушително.

- А... според вас колко е голяма тази твар, която ни отмъква чорапите?
- осведоми се Старшият дискуссионен наставник.

- Де да знам - вдигна рамене Архиканцлерът.
- Но като се замисля... Само от мен трябва да се е сдобила с цял тон чорапи през годините.
- И от мен - потвърди Лекторът по съвременни руни.
- Тогава... Къде да търсим? В малки кътчета или в по-широчки! - продължи Старшият наставник с гласа на човек, чийто влак на мисълта току-що е навлязъл в дълъг тъмен тунел.
- Хм... А дали само ги краде - умуваше Професорът по неопределени изследвания, - или ги поглъща?
- Много ценна забележка - одобри Ридкъли. - Ей, постарайте се да не приличате на чорапи!
- Откъде ти... - запъна се Деканът. Всички чуха звука: гръф, гръф, гръф... Стори им се, че издава сериозен апетит.
- Гълтача на чорапи! - изписука Старшият наставник и стисна клепачи.
- Колко пипала очаквате да има? - делово подхвана Лекторът по съвременни руни.
- Звукът е силничък, а? - обади се Ковчезникът.
- Добре де, предположете поне с точност до една дюзина - помоли Лекторът по съвременни руни, отстъпвайки заднешком.
- Сигурно ще ни съдере чорапите, щом ни зърне! - завайка се Старшият наставник.
- Аха, значи поне шест-седем пипала?
- Май е зад една от онези перални машини - посочи Деканът.
Машините бяха високи по два етажа и обикновено ги използваша само когато обитателите на Университета се увеличаваха по време на учебната година. За всяка бяха нужни поне шестима работници да стоварват вътре дрехите, да поддържат огъня в парните двигатели и да смазват осите на дървените перки. Ридкъли ги смяташе за олицетворение на извънредно чистия и хигиеничен ад, където попада сапунът след смъртта си.
Деканът застана пред вратата към котелното.
- Има нещо вътре! Чуйте! Гръф, гръф...
- Спря! - изсъска той. - Знае, че сме тук! Готови ли сме? Напред! Къш!
- Недей! - изстена Лекторът по съвременни руни.
- Аз ще отворя вратата, а вие ще го спрете, ако побегне! Едно, две, три! Олеле...

Шейната се издигаше в натежалото от сняг небе.

- ОБЩО ВЗЕТО, МИНА МНОГО ДОБРЕ, НАЛИ?

- Да, господарю.

- ВСЕ ПАК МАЛКО МЕ ОЗАДАЧИ ОНОВА МОМЧЕНЦЕ С РИЗНИЦАТА.

- Господарю, според мен беше градски страж.

- НАИСТИНА ЛИ? Е, И ТОЙ СИ ТРЪГНА ЩАСТЛИВ, А ТОВА Е НАЙ-ВАЖНОТО.

- Тъй ли, господарю?

Албърт се безпокоеше. Идеите сякаш се просмукваха чрез осмоза в Смърт. Разбира се, ясно му беше защо се наложи да вършат всичко това, но господарят му... Честно казано, понякога проявяваше липса на необходимия интелектуален инструментариум, за да осъзнае кое трябва да бъде действително, а кое не бива...

- И ВЕЧЕ СЪМ УВЕРЕН, ЧЕ ОТРАБОТИХ ПРАВИЛНИЯ СМЯХ. ХО. ХО. ХО.

- О, да, звучи много весело. - Албърт се загледа в списъка. - Все пак работата продължава. Следващата спирка е съвсем наблизко, най-добре да не се

реем прекалено нависоко.

- ЧУДЕСНО. ХО. ХО. ХО.

- Малката кибритопродавачка Сара, пред вратата на магазина за тютюневи изделия на Тимбъл, булевард "Капанът за пари".

- А ТЯ КАКВО СИ Е ПОЖЕЛАЛА ЗА ПРАСОКОЛЕДА? ХО. ХО. ХО.

- Нямам представа. Никога не е пращала писмо на Дядо Прас. Между другото, ако позволите да ви подсказва, не е нужно да изричате "Хо, хо, хо" постоянно. Я да видим...

Устните на Албърт се размърдаха беззвучно.

- ПРЕДПОЛАГАМ, ЧЕ ЕДНА КУКЛА БИ БИЛА ПОДХОДЯЩА И В ТОЗИ СЛУЧАЙ.

ИЛИ

ПОДОБНА МЕКА ИГРАЧКА. ЧУВАЛЪТ МАЙ ЗНАЕ КАКВО ДА ПОДАДЕ. АЛБЪРТ, КАКВО ИМАМЕ

ЗА НЕЯ? ХО. ХО. ХО.

Нещо дребно попадна в костеливата ръка.

- Ето това.

- О...

Миг смразяващо мълчание, през който двамата се взираха в животомера.

- Имате си и постоянно занятие - обади се омърлушен Албърт. - А животът си тече, господарю. Във всякакъв смисъл.

- НО СЕГА Е ПРАСОКОЛЕДА...

- Доколкото разбирам, традиционен момент и за такива случки.

- НАЛИ УЖ Е НОЩ НА ВЕСЕЛИЕ...

- Сещам се какво ви притеснява... Само че хората се развеселяват още повече, когато знаят, че на други не им е до смях - безстрастно обясни Албърт. - Така е уреден светът. Господарю, какво има?

- НЕ. НЕ МОЖЕ ДА Е УРЕДЕН ТАКА.

- Не съм се отказал да намеря малко мляко... - смънка унило О, богът, взирайки се в страховитата армия от дамаджани, кани и бутилки.

- Не ми се вярва Архиканцлерът да е разрешил пиенето на мляко в Невидимия университет. - съвсем го обезсърчи Сюзън. - Знаел откъде идва млякото и смятал процедурата за крайно нехигиенична. И това го казва човек, който изплюсква поне три яйца на закуска! А ти как научи за млякото?

- Е... имам някакви спомени. Не за нещо определено. Просто спомени. Например знам, че дърветата обикновено растат с зеленината нагоре... Сигурно боговете поначало знаят тези неща.

- А случайно да притежаваш някакви божествени сили?

- Вероятно бих успял да превърна вода в питие, от което да ти се подкосят краката. - Той си почеса носа. - Това ще ти помогне ли? Почти не се съмнявам и че съм способен да навличам на хората съсипващо главоболие.

- Аз само искам да разбера защо моят дядо се държи... чудато.

- Защо не попиташ него?

- Не иска да ми каже!

- Той често ли повръща?

- Едва ли. Яде твърде рядко. Хапва за удоволствие къри един-два пъти в месеца.

- Трябва да е доста кльощав.

- Нямах представа колко си прав.

- В такъв случай... Често ли се гнуси от отражението си в огледалото?

Пита ли се защо езикът му е вечно обложен с отвратителен жълт налеп? Може

би имам някаква власт над хората, които страдат от махмурлук...

- Не му е присъщо. Май пропуснах да ти кажа... Дядо ми е Смърт.

- За кого?

- Ами Смърт. За всички. Като им дойде времето.

- Кой, онзи с черната роба...

- ...острата коса, белия кон. И е скелет.

- Нека да уточним това - загрижено промълви О, боже на махмурлука. -

Според теб дядо ти е Смърт, а смяташ, че той се държи чудато?

Гълтачът на чорапи изгледа плашливо магьосниците, но челюстите му отново заработиха усърдно.

Гръф, гръф...

- Този е мой! - викна възмутен Професорът по неопределени изследвания и посегна.

Гълтачът се дръпна пъргаво. Приличаше на дребно слонче с широк и раздут в края хобот, в който тъкмо изчезваше чорапът на Професора.

- Ама че нелепо създание! - подсмихна се Ридкъли и миролюбиво облегна жезъла си на стената.

- Пусни го, гадна твар! - изръмжа Професорът по неопределени изследвания и пак протегна ръка да си вземе чорапа.

Гълтачът се опита едновременно да отскочи и да остане на мястото си. На теория това би трябвало да е неосъществимо, но в действителност го правят множество малки животни, ако ги свариш да ядат нещо, което обикновено не им е достъпно. Краката стъпват чевръсто, но шията и трескаво дъвчещите челюсти само се изпъват и се въртят около мислената ос, върху която се намира храната.

Чорапът хлътна в хобота с мляскане и създанието се скри тронаво зад един парен котел. След малко надникна недоверчиво.

Ридкъли отвори чекмедженце в шапката си и извади лула и кесийка ароматизиран тютюн. Драсна грамадна клечка кибрит по котела. Вечерта се оказва несравнимо по-интересна от очакванията му.

- Трябва да си изясним това най-сетне - промърмори през зъби, докато изпълваше въздуха с мирис на есенни огньове. - Не бива разни създания да изскачат от нищото само защото някой си ги е представил. Не е хигиенично.

Шейната спря рязко в края на "Капанът за пари".

- ДА ВЪРВИМ, АЛБЪРТ.

- Господарю, знаете, че не е редно да вършите това. Нали помните какво стана предишния път?

- НА ДЯДО ПРАС МУ Е ПОЗВОЛЕНО ДА ГО СТОРИ.

- Но... - отчаяно заекна Албърт. - Жалкият край на малките кибритопродавачки е част от същността на Прасоколеда! Тоест... Хората слушат тъжната история и си казват: "Може да сме по-бедни от сакат банан, може да ядем само кал и стари ботуши, но поне сме по-добре от горкичката кибритопродавачка." Чувстват се щастливи и доволни от малкото, което имат.

- АЛБЪРТ, ЗНАМ МНОГО ДОБРЕ В КАКВО СЕ СЪСТОИ СЪЩНОСТТА НА ПРАСОКОЛЕДА.

- Извинете, господарю. Само че... И за нея не е зле. Събужда се, а наоколо всичко е светло и топло, звучи прекрасна музика и я заобикалят ангели.

Смърт спря внезапно.

- НИМА? ДОШЛИ СА В ПОСЛЕДНАТА МИНУТА С ТОПЛИ ДРЕХИ И ГОРЕЩ ЧАЙ ЗА НЕЯ?

"Ами сега? Господарят пак е в едно от смахнатите си настроения..."

- Не точно в последната минута. По-скоро след нея...

- ЗНАЧИ СЛЕД КАТО МАЛКОТО МОМИЧЕНЦЕ Е...

- Да. Съжалявам, господарю. Такава е историята. Вината не е моя.

- А ЗАЩО ДА НЕ СЕ ПОЯВЯТ ПО-РАНО? КОГАТО ПОИСКАТ, АНГЕЛИТЕ СА ГОЛЕМИ БЪРЗАЦИ.

- Не ми е ясно, господарю. Май хората смятат, че с този край е... по-правилно. - Албърт се намръщи. - Да, но като се замислих отново...

Смърт сведе поглед към фигурката, която снегът затрупваше полека.

После постави животомера във въздуха и го докосна с пръст. Блесна синкава искра.

- Ама наистина не ви е позволено да го правите! - изпъшка Албърт.

- НА ДЯДО ПРАС МУ Е ПОЗВОЛЕНО. ТОЙ НОСИ ПОДАРЪЦИ. А НЯМА ПОДОБЪР ПОДАРЪК ОТ БЪДЕЩЕТО.

- Е, да, обаче...

- АЛБЪРТ.

- Разбрах, господарю.

Смърт вдигна на ръце момиченцето и го понесе към края на булеварда.

Снежниките галеха лицето ѝ като ангелски перца. Двуметровият скелет се изпречи на двама мъже, които газеха в преспите.

- ОТНЕСЕТЕ Я НЯКЪДЕ НА ТОПЛО И Я НАХРАНЕТЕ ДОБРЕ - заповяда, оставяйки лекия си товар в ръцете на единия. - ПОСЛЕ ЩЕ ПРОВЕРЯ КАК СТЕ СЕ СПРАВИЛИ.

Обърна се и изчезна във вилицата.

Редови страж Визит се вторачи в момиченцето, което държеше от секунда-две.

- Ефрейтор, какво става?

Ноби дръпна края на одеялцето и надникна.

- Като гледам, избраха ни да се позанимаваме с благотворителност.

Хайде, размърдай се, нали винаги имаме кльопачка за дежурството?

Ноби изпитваше непоклатимата увереност, че точно това се очаква от него. Спомняше си грамадния мъж в Пещерата, макар да нямаше и най-смътна представа за лицето му. И понеже изобщо не успя да зърне човека, който им връчи момичето, значи беше същият.

Малко по-късно зазвуча прекрасна музика, появи се ярко сияние и двама оскърбени ангели долетяха пред магазина за тютюневи изделия, но Албърт метна по тях няколко снежни топки и ги прогони.

Пондър изпитваше опасения, щом се замислеше за Хекса. Не разбираше как действа това нещо. Някои части познаваше добре и почти не се съмняваше, че Хексът размишлява, като превръща всичко в числа и ги предъвква (за което използваше специално монтираната сушилня за дрехи, съкратено "модул СД"). Но за какво ли използваше множеството дребни религиозни фигурки? А и мишката... Тя уж не вършеше нищо, но престане ли да ѝ дават сиренце, Хексът също спираше. Пък и онези овчи черепи... Само дето мравките понякога лазеха по тях.

Пондър най-силно се тревожеше да не изпада в преклонение, дължащо се

на заблуда. Бе чел предостатъчно за подобни вярвания. Невежи* и простодушни** племена, на чийто остров някога се отбил търговски кораб, за да размени срещу техните бисери и кокосови орехи плодовете на цивилизацията, състоящи се от мъниста, огледала, брадви и венерически болести, по-късно изработват големи бамбукови модели на кораби с надеждата да привлекат отново вълшебните изделия. Разбира се, те са прекалено невежи и простодушни, за да осъзнаят, че като наподобих само формата, не стигааш до същността...

[* Невежество е да не знаеш какво е прилагателно или как да извлечеш корен квадратен от 27,4. Знаеш само детински и безполезни дреболии. Например как да разпознаваш кои от близо седемдесетте почти еднакви на вид лилави морски змии са отровни. Как да превърнеш отровната сърцевина на дървото саго-саго в полезна и утоляваща глада каша. Как да предсказваш времето по движенията на рака-грабител, когато лази по дърветата. Как да си набавяш жизнено необходими витамини от черния дроб на полярната мечка. Незнайно защо, когато хората станат образовани, научават що е прилагателно, а започват да отбягват сърцевината на дървото саго-саго.]

[** Простодушие е да имаш възгледи за Вселената и за мястото на човечеството в нея, които се споделят само от други простодушни хора... и от най-надарените и схватливи физици и математици.]

А Пондър създаде формата на Хекса. Не забравяше и че го сътвори в университет по магии, където стената между реално и нереално беше толкова разтегната, че през нея прозираха разни неща. Вече го терзаеше ужасното подозрение, че само е придал вещественост на невидима скица.

Хексът знаеше какво трябва да представлява.

А сега дори онова, което уж потръгна добре, се обърна с главата надолу.

Пондър зяпаше мрачно перодръжката на Хекса сред нейната плетеница от телчета и макарички

Вратата се отвори. Само един човек в Невидимия университет можеше да тресне толкова небрежно врата, която се затваряше с пружина. Пондър дори не се озърна.

- Здравейте отново, господин Архиканцлер.

- Работи ли твоята мислеща машина или не? - подхвана го Ридкъли. -

Имаме една интересна...

- Не работи.

- Как тъй? И тя ли излезе в почивка за Прасоколеда?

- Господине, знам колко тъпо звучи, но според мен е прихванала нещо от Ковчежника, защото той често се отбива тук.

- Момко, та това е нелепо! - подсмихна се Деканът. - Идиотизмът не е заразна болест.

Ридкъли засмука озадачено лулата си.

- А бе, и аз се заблуждавах, но вече не съм толкова сигурен... Нали се смята, че мъдростта е прихватливо свойство?

- Как пък не! - възмути се Деканът. - Ридкъли, това да не ти е грип?

- Нали събираме студентите тук и се надяваме да прихванат малко мъдрост от нас? - с обидна учтивост напомни Архиканцлерът.

- Да, ама само в преносен смисъл.

- Тъкмо за пренасянето ти говоря. Ако се размотаваш с банда кретени, няма ли да станеш като тях?

- Е, донякъде...

- Не ти ли стига да си поприказваш пет минути с горкия Ковчежник, за

да усетиш как и ти започваш да превърташ?

Другите магьосници закимаха. Пондър се намеси.

- Хексът и сега се справя чудесно с числата, но иначе плещи глупости.

- Ето, видяхте ли! - грейна Ридкъли. - Именно болестта на Ковчежника.

Защо не се опитаме да изтекуваме и машината с хапчета от сушени жаби?

- Съжалявам, господине, но това е некомпетентно предложение - възрази Пондър. - Не можете да поправяте машини, като им давате лекарства.

- Че защо да не мога? Къде бяха онези плочки с букви и цифри, господин Стибънс? Аха, ето ги, как не, ги видях...

Седна и започна да натиска с един пръст досущ като президент на голяма корпорация.

Х-А-П-Ч-И-Т-Ъ-О-Т-С-У-Ш-Е-Н-И-Ж-Е-Б-И.

Няколко тръбички в Хекса издрънчаха.

- Господине, просто няма начин това да му въздейства - въздъхна Пондър.

- А би трябвало - поучително изрече Ридкъли. - Щом си е въобразил, че е психически болен, защо да не си въобрази, че отново е станал здравомислещ?

Пак започна да натиска.

М-Н-О-Г-У-Х-А-П-Ч-И-Т-Ъ-О-Т-С-У-Ш-Е-Н-И-Ж-Е-Б-И.

- Нали това нещо вярва на всичко, което му се казва?

- Е, щом поставяте въпроса така... Вярно, Хексът няма понятие за неистината.

- Знаех си. Току-що го уверих, че глътна голяма доза лекарство. И няма да ме нарече лъжец, нали?

В дълбините на Хекса разни чаркове потракваха и бръмчаха. Накрая машината написа.

+++ Добър вечер, Архиканцлер. Аз съм напълно възстановен и съм готов усърдно да изпълнявам задачите си.+++

- Аха, омръзна ли ти да се правиш на луд?

+++ Уверявам ви, че съм не по-малко здравомислещ от който и да е друг в това помещение.+++

- Ковчежнико, я излез малко да подишаш чист въздух! - побърза да нареди Ридкъли. - Повече май не може и да се желае. Сега да си свършим работата. Искаме да научим какво става.

- На конкретно място или изобщо? - попита Пондър с намек за сарказъм.

А перодръжката на Хекса вече скрибуцаше. Архиканцлерът се зачете в листа.

- Тук пише: "Сътворение по подразбиране на антропоморфни персонафикации." Какво означава това?

- Ъ-ъ... Според мен Хексът се опита да ви отговори.

- Сериозно? Аз пък още не се бях опитал да му задам въпрос.

- Нали той вече може да ви чува, господине?

Веждите на Ридкъли се извиха. Той се наведе по-близо до фунията за глухи.

- ЕЙ, ТИ ЧУВАШ ЛИ МЕ?

Перодръжката изскърца. +++Да.+++

- ТИЯ МЛАДОЦИ ДОБРЕ ЛИ СЕ ГРИЖАТ ЗА ТЕБЕ?

- Изобщо не е необходимо да викате - търпеливо промълви Пондър.

- А що за сътворение по подразбиране измисли машината?

- Аз май съм чел нещичко по въпроса - скромно си призна Пондър. -

Означава, че съществуването на някои явления неизбежно води до възникването

и на други явления.

- А... Тоест като престъплението и наказанието ли? - опита се да налучка Ридкъли. - Или пиянството и махмурлука... Разбира се!

- Приблизително същото е, господине.

- Значи ако вече си имаме фея на зъбчетата, задължително е да се появи и Гном на брадавиците? - Архиканцлерът си поглади брадата. - Е, поне има някакъв смисъл. Защо обаче никой не е чувал за Гоблин на постоянните зъби? Да носи онези, големите, които тепърва растат с ужасни болки в устите на децата?

Настъпи тишина. И някъде в дебрите на Университета звъннаха сребърни камбанки.

- Ох... Как мислите, аз дали пак...

- И на мен ми звучи логично - опита се да го ободри Старшият дискуссионен наставник. - Помня как скимтях, когато ми никнеха мъдреците.

- Да не беше миналата седмица? - ухили се Деканът.

Ридкъли изобщо не се притесни. Това не му се случваше, макар околните честичко да се срамуваха заради него. Пак се наведе към фунията за глухи.

- ЕЙ, ТАМ ЛИ СИ ОЩЕ?

Пондър вдигна очи към тавана и потропа с крак.

- ИМАШ ЛИ НЕЩО ПРОТИВ ДА МИ КАЖЕШ КАК Е ДЕЙСТВИТЕЛНОСТТА НАОКОЛО?

Перодръжката изписа: +++ Мащаб едно към десет подходящ ли е? +++

- НАПЪЛНО - викна Ридкъли.

+++ Грешка - деление на краставичка. Моля за преконфигуриране и преинсталиране на Вселената.+++

- Любопитно - промърмори Архиканцлерът. - Някой досеща ли се за какво намеква машината?

- Да му се не види... - процеди през зъби Пондър. - Пак се скапа.

- Е, вие си знаете, но... - Ридкъли чукна по мембраната с пръст. -

ДРАГИ, ИСКАШ ЛИ ОЩЕ ХАПЧЕТА ОТ СУШЕНИ ЖАБИ?

- Моля ви, оставете ни да преодолеем проблема!

Пондър се мъчеше полека да го дръпне от Хекса.

- Я ми обясни за това "деление на краставичка".

- О, Хексът използва израза, когато получи отговор, за който знае, че не може да бъде верен.

- Май навлизам в същината на работата с мислеци машини - весело съобщи Ридкъли. - А онова за Вселената? Да не иска да каже, че трябва да я сритаме и пораздрусаме? ЕЙ, СЛУШАШ ЛИ МЕ?

- Наистина не е необходимо да викате!

- Добре, де. Кажете сега за антропоморфните персонализации.

+++ Хората винаги са приписвали случайни, сезонни, природни или необясними явления на същества с човешки вид. Примери - Джек Скрежко, Дядо Прас, феята на зъбчетата и Смърт. +++

- А, тези ли... Те си съществуват. Срещал съм някои от тях.

+++ Хората невинаги грешат в предположенията си. +++

- Ясно, обаче съм адски сигурен, че никога не е имало Гълтач на чорапи или О, Боже на махмурлука.

+++ Няма основателна причина да не съществуват. +++

- Машината налучка отговора - обяви Лекторът по съвременни руни. - Дребосък, дете разнася брадавици, не е по-нелеп от феята, която взема падналите млечни зъби на децата и оставя парички в замяна.

- Ами Гълтача? - пак се ядоса Професорът по неопределени изследвания. -

Ковчежникът само спомена как отдавна подозирал, че някой му откъва чорапите и - хоп! Създанието се появи.

- Но всички ние му повярвахме, нали? На мен ми се стори най-правдоподобното обяснение за всички изгубени чорапи. Ако падаха зад чекмеджетата, в гардероба трябваше да се е натрупала цяла планина!

- Разбирам ви - замислено изрече Пондър. - Същото е като с моливите. Купувал съм стотици, а не помня нито един да съм изписал докрай. Дори аз понякога се питам дали нещо не се прокрадва и не ги...

Далечен звън на камбанки. Пондър се смръзна.

- Да се оглеждам ли? - попита жално. - Страшно ли е?

- Прилича ми на много сащисана птица - успокои го Ридкъли.

- И то с извънредно уродлив клюн - добави Лекторът по съвременни руни.

- Ех, да знаех кой дрънчи с онези камбанки! - заканително произнесе Архиканцлерът.

Сюзън не можеше да се опомни от смайване. О, богът я слушаше внимателно и сериозно, май дори не му хрумваше да не повярва и на една-единствена дума. Тя не си бе позволявала досега да говори така пред никого. Сподели това с Хленчо.

- Ами аз нямам вродени предразсъдъци - смотолеви О, богът. - Сигурно защото не съм се раждал.

- Както и да е, обясних ти положението си. Очевидно не съм наследила... физическите му особености. Просто гледам на света по определен начин.

- Какъв по-точно?

- Ами невинаги го смятам за непреодолимо препятствие. Ще ти покажа.

Затвори очи. Чувстваше се по-добре, когато не виждаше какво прави, защото част от съзнанието ѝ настояваше упорито, че не е възможно.

Усети само някакво студено гъделичкане.

- Е, видя ли нещо? - попита, без да отваря очи.

- Ъ-ъ... Ръката ти мина през плота на масата.

- Убеди ли се?

- Хм... Да разбирам ли, че останалите човеци не могат да вършат това?

- Да!

- Моля те да не ми викаш. Нямам богат опит с хората, ако не броим моментите, когато слънцето тепърва наднича през пролуките в завесите. Тогава човеците обикновено копнеят земята да се отвори и да ги погълне.

- Има и друго - продължи Сюзън. - Спомням си неща, които още не са се случили.

- Не е ли полезно да имаш такава дарба?

- Не е! Защото тъй и не узнавам как ще... Ще ти го обясня иначе - все едно надничаеш в бъдещето през ключалка. Мякват ти се някакви късчета, но не проумяваш значението им, докато не отвориш вратата и не видиш къде им е мястото. Тъй... Убеден ли си, че не знаеш защо попадна в замък на Дядо Прас?

- Убеден съм. Помня само, че... Имаш ли представа какво е безплатното съзнание?

- О, да!

- Радвам се. Аз пък бях безплатно главоболие. И в един миг вече лежах по гръб, какъвто няхах дотогава, наред купища непознато за мен студено бяло вещество. Щом ще започваш съществуването си, трябва да го направиш все

някъде, нали?

- Там, където го е нямало онзи, който би трябвало да съществува - прошепна Сюзън на себе си.

- Моля?

- Дядо Прас не беше в замъка си. И без това не очаквах да го заваря там именно в тази нощ, само че го нямаше не защото беше другаде, а защото не беше никъде. Дори замъкът вече изчезваше.

- Дано започна по-скоро да се ориентирам в тази щуротия с възплътяването - промърмори О, богът.

- Повечето хора... - подхвана Сюзън, но ледена тръпка мина по цялото й тяло. - О, не... Какво прави той? КАКВО ПРАВИ?!

- ПОЗВОЛЯВАМ СИ ДА ПРЕЦЕНЯ, ЧЕ СВЪРШИХМЕ ДОБРА РАБОТА.

Шейната се носеше с гръм в нощта. Под тях прелитаха замръзнали равнини.

- Хм... - подсмръкна Албърт.

- КАК БИ НАРЕКЪЛ УСЕЩАНЕТО, ЧЕ СИ СЕ СГРЯЛ ОТВЪТРЕ?

- Разклатени нерви! - отсече Албърт.

- НИМА НАИСТИНА ЗАБЕЛЯЗВАМ У ТЕБ НЕПОДХОДЯЩА ЗА ПРАЗНИКА РАЗДРАЗНИТЕЛНОСТ? НЯМА ДА СИ ПОЛУЧИШ ЗАХАРНОТО ПРАСЕНЦЕ, ДА ЗНАЕШ.

- Господарю, никакви подаръци не ща - въздъхна Албърт. - Ех, ако можех да се събудя и всичко да си е нормално! Нали сам знаете, че всичко се обърква, когато започнете да променяте света?...

- НО НА ДЯДО ПРАС МУ Е ПОЗВОЛЕНО ДА ПРОМЕНЯ СВЕТА. С ПО НЯКОЕ МАЛКО ЧУДО И ВЕСЕЛ СМЯХ. ТАКА УЧИ ХОРАТА В КАКВО Е СМИСЪЛЪТ НА ПРАСОКОЛЕДА.

- И какъв е? Че са изклани достатъчно говеда и свине, та с малко късмет всички ще имат храна до пролетта?

- Е, АЗ ИМАХ ПРЕДВИД ИСТИНСКИЯ...

- Аха! Да отсекаат главата на някой нещастник вдън гори тилилейски само защото е намерил черно бобче в паницата си. Иначе, виждате ли, слънцето нямало да изгрее.

- НЕСЪМНЕНО НА ПРАЗНИКА СЕ ПРИДАВА И ТАКЪВ СМИСЪЛ, НО...

- Как не се сетих! Трябва да подгонят и да убият някой окаян звяр, после да пускат стрели през клоните на ябълките, та да прогонят всички сенки. Това ли е?

- РАЗБИРА СЕ, ЧЕ ИМА И ТАКЪВ СМИСЪЛ, ОБАЧЕ...

- Ясно, говорите за паленето на глупашки огромен огън, за да намекнат на слънцето, че е крайно време да се подаде над хоризонта и да си върши работата.

Смърт помълча. Шопарите преодоляха вихрено поредния рид.

- АЛБЪРТ, ИНАТИШ СЕ.

- Ами аз само такъв реален смисъл виждам в празника, ако гледам трезво на нещата. Господарю, всичко е заради слънцето. Белият сняг, червената кръв и слънцето. Това е. Друго няма.

- ДОБРЕ, ЩЕ ТИ УГОДЯ. ЗНАЧИ ДЯДО ПРАС МОЖЕ ДА НАУЧИ ХОРАТА КАКЪВ Е НЕРЕАЛНИЯТ СМИСЪЛ НА ПРАЗНИКА.

Албърт плю във въздуха.

- Ха! "Не е ли най-добре всички да сме милички един с друг?" Нещо
такова, а?

- ЧУВАЛ СЪМ МНОЖЕСТВО НЕСРАВНИМО ПО-ЗЛОВЕЩИ ЛОЗУНГИ.

- Олеле...

- ИЗВИНЯВАЙ. - Смърт бръкна в робата си и извади животомер. - АЛБЪРТ,
ОБЪРНИ ШЕЙНАТА. ДЪЛГЪТ НИ ЗОВЕ.

- Кой - постоянният или временният?

- ЩЕ ТИ БЪДА ОСОБЕНО БЛАГОДАРЕН, АКО СЕ НАСТРОИШ МАЛКО ПО-
СГОВОРЧИВО.

- Очарователно! - възкликна Ридкъли. - Имате ли още някой молив?

- Той излапа четири - намусено напомни Лекторът по съвременни руни. -

А вие знаете добре, че вече си ги плащаме от собствения джоб.

Напоследък това беше болното място. Подобно на мнозина, които нищичко
не разбират от практическа икономика, Муструм Ридкъли приравняваше
финансовия контрол с броенето на кламери. Дори старшите магьосници трябваше
да му представят стария молив, изписан до огризка, за да получат нов от
винаги заключеното шкафче под бюрото му. Разбира се, никой не пазеше
изписаните си моливи, затова се подлагаха на унижението да си ги купуват.

А причината за изчезването на злополучните огризки се пъчеше пред тях
и поглъщаше поредния НВ чак до гумичката, която изплю по Ковчежника.

Пондър Стибънс пишеше усърдно.

- Май става така... При нас се персонифицират различни сили, точно
както смята и Хексът. Но магията действа само ако нещото е... логично. -
Той преглътна на сухо. Пондър поначало беше голям почитател на логиката
въпреки многобройните разочарования поради живота в Невидимия университет.
Никак не му беше приятно да използва думата по този начин. - Не искам да
кажа, че е логично да има Гълтач на чорапи, но... все пак има смисъл...
поне като работна хипотеза.

- Досуц като Дядо Прас - вметна Ридкъли. - Ако си хлапе, историята
не е по-лоша от всяка друга, напи?

- И защо да не е логично, че съществува и гоблинче, което ще ми носи
огромни чували с пари? - сърдито попита Деканът.

Архиканцлерът подаде поредния молив на крилатия крадец.

- Ами... - започна Пондър. - Първо, никога не сте получавал тайнствени
чували с пари, за да имате нужда и от обяснение на този факт, и второ,
никой друг не смята, че това може да се случи.

- Хъ!

- А защо тъкмо сега? - изсумтя Ридкъли. - Ей, това приятелче ми кацна
на ръката! У някого остана ли моливче?

- Е, тези сили ги е имало винаги - вдигна рамене Пондър. - Открай
време чорапите и моливите изчезват загадъчно. Но защо изведнъж започнаха да
се персонифицират... Опасявам се, че не знам каква е причината.

- Струва си обаче да научим отговора възможно по-скоро - натърти
внушително Ридкъли. - Нетърпимо е! Разни жалки подобия на богове и
всевъзможни кокошкарчета от отвъдното да ни се мотаят в краката само защото
хората предполагат съществуването им... Така можем да стигнем до какво ли
не. Ами ако някой идиот заяви, че има и бог на стомашното разстройство?

Звън на сребърни камбанки.

- Ъ-ъ, сър... - заекна Пондър. - Мисля, че се намери такъв.

- Какво ти става?!

О, Боже на махмурлука хвана момичето за раменете. Май бяха прекалено костеливи...

- ПРОКЛЯТИЕ - изрече Сюзън безизразно.

Отблъсна го, опря се на масата и наведе глава, за да не се вижда лицето ѝ. Най-сетне наложи волята си, както бе свикнала през последните години, и си възвърна собствения глас.

- Той постъпва все по-необичайно - промърмори под носа си. - Усещам как го прави. И така въвлича мен. Защо върши всичко това?

- Не се сещам - смънка О, богът, отстъпвайки припряно. - Слушай... когато ти... преди да се извърнеш... сякаш имаше много тъмен грим около очите... ама знаех, че не е така...

- Не е трудно да го проумееш! - вторачи се тя ядосано в него. Косата ѝ пак си променяше прическата. Винаги го правеше в напрегнати моменти. - Нали знаеш как се наследяват разни чудатости в семействата? Сини очи, криви зъби и тям подобни. Е, в моето семейство Смърт е наследствена черта.

- Хм, това все пак важи и за всяко друго семейство...

- Млъкни, не ми се слушат глупости! Говоря ти за Смърт с главна буква. Ако той се отплесне в щуротии, аз трябва да поема неговите задължения. А често му се случва да се разсее. Не знам какво е сполетяло истинския Дядо Прас и защо дядо ми върши неговата работа. Познавам обаче мисленето му. Той не е... дебелокож като хората. Не умее нито да забравя, нито да си затваря очите. Приема всичко логично и буквално и изобщо не разбира защо това не винаги помага...

Забеляза, че сериозно е озадачила Хленчо.

- Ще се опитам да ти обясня иначе... Ти как би решил задачата да нахраниш всички хора по света?

- Аз ли? Ами как... Сигурно трябва да помисля за господстващите в момента политически системи, да проуча разпределението и използването на обработваемата земя, също да...

- Именно. А той просто би дал всекиму толкова храна, че да засити глада си.

- Охо! Ясно. Крайно непрактичен подход...

Оглуши ги страхотен трясък.

Сюзън и Хленчо се вторачиха стреснати в огромното туловище, проснато сред останките от цяла маса, отрупана с плодове.

- Ей, този падна направо от въздуха! - прошепна О, богът.

- Тъй ли... Не стой като закован за пода! Помогни ми да го вдигнем! - заповяда тя, борейки се с грамадна диня.

- Само че зад ухото му виси чепка грозде...

- Е, и?

- Дори не ми се мисли за грозде, камо ли да го пипам...

- Я не се занасяй!

Заедно успяха да изправят на крака новодошлия.

- Тога, сандали... изглежда донякъде като теб - отбеляза Сюзън, внимателно оглеждайки олюляващата се фигура.

- И аз ли бях толкова зелен в лицето?

- Почти.

- Има ли... има ли тоалетна наблизо? - измъчено попита явлението.

- Доколкото знам, трябва да минете под онази арка и да свърнете вляво.

Чувала съм обаче, че вътре не е особено приятно.

- Нищо ново - изпъшка тлъстото туловище и се заклатушка натам. - Може

ли после да ми дадете чаша вода и една препечена филийка...

- Този да не ти е приятел? - поклати глава Сюзън.

- Струва ми се, че е Богът на стомашното разстройство. Слушай... аз май си спомням нещо отпреди въплътяването си. Ще ти прозвучи глупаво...

- Казвай, де!

- Зъби - прошепна той смутен.

- Не искаш да кажеш, че някоя зъбата твар те е нападнала, докато си бил безплътен, нали?

- Разбира се, че не. Усещах... зъбатост. Вероятно това не ти подсказва нищо. А и като Бог на махмурлука съм преживявал доста по-лоши неща.

- Зъби. Много зъби. Не страшни, а мънички. В неизброими количества - мърмореше си тя. - И някак те натъжават.

- Да! Как позна?

- Може би си спомних предварително какво ще ми кажеш. Не знам... А да си виждал голямо червено светещо кълбо?

О, богът се позамисли.

- А, боя се, че не съм сигурен. Само зъби. Много, ама много зъби.

- И аз някак долових - промълви Сюзън, - че... зъбите са важни.

- ПИСУК - обади се Смърт на мишките, който кротко гризеше сиренце.

Обърнаха се към него. Сочеше сивите си зъбки.

- И какво общо има феята на зъбчетата? - учуди се Сюзън.

- ПИСУК.

- А каква е тази фея на зъбчетата? - попита О, Боже на махмурлука.

- Напоследък често се среща. Всъщност са много, а не една. Едва ли не търговска организация. Връчват им подвижна стълба, портмоне с парички, клещи и... хайде на работа!

- Клещи ли?!

- Разбираш ли... Ако няма дребни и не могат да й върнат ресто, трябва да вземе още едно зъбче, за да се отчете. Но феите на зъбчетата са безобидни. Познавам няколко от тях. Обикновени момичета, които трябва някак да си изкарват прехраната. За никого не са заплаха.

- ПИСУК.

- Дано дядо ми не си втълпи, че отсега нататък ще върши и тяхната работа. Ох, само като си го представих!...

- Значи събират зъби?

- Нали това ти обяснявах досега.

- А защо?

- Как тъй защо? С това се занимават.

- Тоест... къде отнасят зъбите, след като ги съберат?

- Не знам! Ами... Вземат зъбчета от децата, дават парички за тях... Що за въпрос: "Къде отнасят зъбите?"

- Само ми е интересно. Вероятно всички хора знаят отговора и е глупаво да разпитвам за общоизвестен факт.

Сюзън се вторачи въпросително в Смърт на мишките.

- А-а... къде всъщност отнасят зъбите?

- ПИСУК?

- Плъхчето разправя, че и то няма как да знае - преведе гарванът. - Да не ги продават? - Почука с човка по един буркан. - Хей, изглеждат много приятно, едни такива сбръчкани. Да не са?...

- Мариновани лешници - разсеяно го обезкуражи Сюзън. - Добре де, какво ги правят всички онези зъбчета? Каква полза от тях? Но... Каква ли беля би могла да направи една фея на зъбчетата?

- Имаме ли време да намерим някоя от тях и да я попитаме? -
простодушие предложи О, богът.
- О, времето не е проблем...

Някои вярват, че знанието се добива подобно на скъпоценна руда от сивите скални слоеве на невежеството.

Други пък са убедени, че знанието може само да бъде извлечено от паметта. Имало е някакъв Златен век в далечното минало, когато всичко е било известно, а камъните така са се напасвали, че да не пъхнеш и острието на джобно ножче в пролуките. Не е ли очевидно, че тогава са имали и летящи машини, защото онези гигантски чертежи са се виждали добре само отгоре?... А и четох някъде, че в онзи музей имало джобен калкулатор, намерили го под олтара на един храм... Ама нали се сещаш, скапаните власти всичко потулват...*

[* Изумително е например хитроумието, с което властите потулват тайната на срещите с извънземни, като се знаят жалките им постижения във всичко останало. Едно от правдоподобните обяснения гласи, че самите извънземни са твърде засрамени от поведението си и не искат да се разчува.

Не се знае защо повечето хвъркащи из пространството раси са склонни да тършуват из затънтените кътчета на Земята, преди да установят най-официално контакт с хората. Но както изглежда, представители на няколкостотин цивилизации се размотават из идилични селски райони, без да подозират за присъствието на останалите изследователи. Неизбежно следствие от тази бъркотия е да започнат да се отвличат един друг, вместо да докопват аборигени. Всъщност някои от тях са били отвлечени, докато са дебнели други, готвещи се да отмъкнат извънземни от трета раса, които пък не разбрали дадените им заповеди, затова се канели да събират добитъка в загадъчни кръгове и да осакатяват посевите. В момента планетата Земя е обявена за забранена зона за всички извънземни, докато те се съвещават и търсят отговора на въпроса, с колко оригинални маркови екземпляри от човечеството разполагат. Вече ги обземат мрачни подозрения, че имат в лабораториите си само един, и то грамаден, космат и с огромни стъпала.

Истината е някъде там, трябва само да се пресегнеш към нея, лъжите обаче отдавна са се наместили в главата ти.]

А Муструм Ридкъли си знаеше, че знанието се придобива, като крещиш на околните. Имаше твърдото намерение да постигне целта си именно по този начин.

Магьосниците седяха начумерени около маса, отрупана с книги.

- Слушай, Муструм, Прасоколеда е - напомни с укор Деканът, но не престана да прелиства дебел том.

- Има време до полунощ - ухили се зловещо Архиканцлерът. - Докато се чудите какво и защо става, ще огладнеете достатъчно.

- Аз май напилах нещо - обади се Професорът по неопределени изследвания. - В "Справочник за боговете" на Уодли. Има разни бележки за лари и пенати, които доста пасват на нашите главоболия.

- Тия пък какви са?

- Домашни божества. Тоест... Били са някога. Май са се изгубили в нищото преди много време. Нещо като... малки духчета в къщата, например за...

Трима наведнъж, проявявайки неприсъща за магьосниците пъргавина на мисълта, му запушиха устата с длани.

- По-внимателно! - скара му се Ридкъли. - "Безгрижно слово и... ето ти напаст нова." Имаме си вече дебел Бог на стомашното разстройство, дето кисне в тоалетната. Между другото къде е Ковчежникът?

- Беше в тоалетната - отвърна Лекторът по съвременни руни.

- Когато онзи?...

- Да.

- Е, няма страшно, ще му се размине - увери ги Ридкъли с нехайството на човек, който говори за неприятностите на друг зад гърба му. - Само че няма нужда да се множат тези... как ги нарече?

- Лари и пенати. Не съм казвал обаче...

- За мен всичко е ясно. Нещо се е объркало и тези дребни пакостници се връщат. Само трябва да научим каква е белята и да я оправим.

- Ох, радвам се, че си свършихме работата - въздъхна Деканът.

- Домашни божества, значи...

- Ами грижели са се хлябът да бухне красиво, млякото да е достатъчно маслено...

- Брей! А някой от тях хапвал ли е моливи? И как са били настроени към чорапите?

- Било е по времето на Първата империя - вдигна рамене Професорът по неопределени изследвания. - Тоги, сандали, нали знаете...

- Аха. Чорапите не са били на мода, тъй ли?

- Определено. Пък и за моливите нищо не е написано в хрониките.

- Приспособили са се бързичко - поклати глава Ридкъли. - Нямало е как да не забележат промените. Някога са се занимавали с хляба, сега пък си имаме твари, дето ядат моливи и чорапи. Май се грижат и никога да нямаш чиста хавлия подръка...

Далечен звън.

Той млъкна.

- Пак го направих, а? - Другите закимаха мрачно.

- Как мислите, аз ли съм първият човек, който е споменал?...

Ново задружно движение на умни глави.

- Е, да му се не види, ама наистина няма чисти хавлии, когато...

Мъхеста кърпа прелетя над масата с жужене. Смътно се забелязваха множество крилца.

- Тази беше от моите - недоволно събщи Лекторът по съвременни руни.

- Хавлиени оси! - прихна Деканът. - Бива си те, Муструм.

- Ами, по дяволите, такива сме си хората! - разгорещи се Архиканцлерът. - Нещо се оплесква, друго се губи... Съвсем естествено е да си измисляш малки твари, които, да речем... Добре, разбрах! Ще си затварям устата! Искрах само да кажа, че човек по природа е митопоетично същество.

- И какво означава това? - полюбопитства Старшият дискуссионен наставник.

- Означава, че си съчиняваме в движение разни глупости - отговори Деканът, без да го погледне.

- Ъ-ъ... извинете, господа - намеси се Пондър Стибънс, който неуморно изпълваше лист след лист с разкривения си почерк, - значи приемаме предположението, че тези създания се завръщат в нашия свят?

- Никак не ми допада да питаме за всичко онази мислеща машина - тутакси се озъби Деканът. - Колко пъти да ви повтарям, че я издигаме в култ! Лично на мен и окултното ми стига.

- И това го има - съгласи се Архиканцлерът, - но, от друга страна, онази джаджа е единствената тук, която изобщо си прави труда да мисли, пък

и върши каквото ѝ се нареди.

Шейната пореше въздуха с грохот и оставяше бурни вихри след себе си.

- Ама че кеф... - мърмореше Албърт, вкопчил се до болка в гредите.

Плъзгачите докоснаха един покрив близо до Невидимия университет и шопарите спряха. Смърт отново погледна животомера в ръката си.

- СТРАННО.

- А, за разнообразие ще поработите с косата, тъй ли? - попита Албърт. - Без фалшивата брада и веселия смях? - Огледа околността и сарказмът му се смени с недоумение. - Ха! Как е възможно някой да умре тук?

Фактът обаче беше неоспорим. На снега лежеше труп. И личеше, че е умрял току-що. Албърт примижа към небето.

- Няма откъде да се стовари, а по снега не се виждат стъпки - мърмореше озадачен, а в това време Смърт замахна с косата. - Откъде ли се е взел? Облечен е като някой частен страж. И са го намушкали с нож. Гадна рана.

- Никак не е добре, да - съгласи се духът на човека, вирайки се в доскорошното си вместилище.

После се озърна към Смърт и Албърт, стъписването му отстъпи пред потреса.

- Докопаха зъбчетата! До последното! Просто нахълтаха и... Не, почакайте!...

Избледня и изчезна.

- Това пък какво беше?!

- ТОЙ ПОТВЪРДИ ПОДОЗРЕНИЯТА МИ.

- Виждате ли каква служебна значка има на дрехите си? Емблемата доста прилича на зъб.

- НАБЛЮДАТЕЛЕН СИ.

- И откъде се е пренесъл тук този труп?

- ОТ МЯСТО, КЪДЕТО АЗ НЕ МОГА ДА ПРОНИКНА.

Албърт се обръщаше ту към тялото, ту към безизразния череп на Смърт.

- Все си мисля колко е забавно, че случайно се натъкнахме на вашата внучка...

- О, ДА.

Албърт го изгледа изпод вежди.

- Особено като си спомним огромния брой на комините и дечищата.

- НАИСТИНА.

- Всъщност беше смайващо съвпадение.

- КАКВО ЛИ НЕ СТАВА ПО СВЕТА.

- Дори бих казал, че не е за вярване.

- ЖИВОТЪТ Е ПЪЛЕН С ИЗНЕНАДИ.

- Не само животът, както виждам - поклати глава Албърт. - А тя направо побесня, нали? Не бих се учудил, ако започне да разпитва наляво и надясно.

- ТАКИВА СТЕ СИ ХОРАТА.

- Но Смърт на мишките ще се навърта край нея, а? Ще я наглежда, образно казано. Може и да я упъти тук-там.

- МАКАР ЧЕ Е ДРЕБОСЪК, ТОЙ Е ГОЛЯМ ХАЙМАНА.

Албърт най-сетне си призна, че не може да победи в това надлъгване. В края на краищата Смърт имаше идеалната физиономия за покер със сериозни залози.

- УВЕРЕН СЪМ, ЧЕ ТЯ ЩЕ СЕ ДЪРЖИ РАЗУМНО - добави господарят му.

- Да бе, типична наследствена черта - промърмори Албърт.

Като мнозина бармани и Игор държеше бухалка под тезгяха, за да решава дребните проблеми, които възникват обикновено малко преди часа за затваряне на заведението. Е, само дето "Ковчезите" никога не затваряха, а Игор винаги стърчеше зад бара.

Освен това неговото любимо оръжие малко се различаваше от типовия модел. Имаше сребърни шипове (за върколаци), беше окичено с чесън (за вампири) и увито с парче от одеяло (за караконджоли). За останалите обикновено стигаше и фактът, че дългата две стъпки бухалка е издялана от блатен дъб.

Игор наблюдаваше с интерес прозореца. По стъклото пълзеше скреж и незнайно защо оформяше картинка на три кученца, надничачи от ботуш.

После някой го потупа по рамото. Обърна се с вдигната бухалка, но се отпусна.

- А, вие ли сте, госпожице... Не чух да се отваря вратата.

Нямаше как да е чул. Сюзън бързаше.

- Игор, виждал ли си напоследък Вайълет?

- Коя? Момичето, дето събира зъбчета? - Единствената му вежда се изви от напрежението на мисълта. - Не, от седмица или две не се е мяркала.

Веждата се сгърчи раздражено, когато Игор забеляза гарвана да се примъква към полупразна паничка с ядки.

- Госпожице, махнете онова оттам. Знаете правилото за витаещите спътници и домашните любимци. Ако при поискване не могат да се преобразят в човек, не им е мястото тук.

- За разлика от сбирщината тук имам повече мозъчни клетки, отколкото пръсти - обади се дрезгаво птицата.

- А къде живее Вайълет?

- Госпожице, никога не отговарям на такива въпроси...

- ИГОР, КЪДЕ ЖИВЕЕ ВАЙЪЛЕТ?

- Кривокраката улица, до майстора на рамки за картини - отвърна устата му без намесата на съзнанието. Веждата се набръчка от гняв. - Госпожице, не сте за пръв път тук, спазвайте правилата! Никой не ме ръфа за гърлото и никой не ми се крие зад вратата! И вие не ми пробутвайте номера с дядовия ви глас! Мога да ви изключа от клуба за такива волности!

- Съжалявам, но проблемът е извънредно спешен.

С ъгълчето на окото си тя забеляза, че гарванът е изпърхал безшумно върху рафтовете и бърника в някакво гърненце.

- Тъхъ! Ами ако някой вампир реши, че е извънредно спешен проблем да си навакса телесните течности?

Откъм гърненцето се чу "плюк". Сюзън се стараше да не поглежда натам.

- Няма ли да си тръгваме? - настоя О, богът. - Толкова алкохол на едно място ме изнервя.

Тя кимна и излезе забързано. Игор изръмжа нещо и пак се загледа в скрежа по стъклото. Не искаше кой знае колко от живота. След минута обаче чу задавено грачене:

- Грабнах едно! Грабнах едно!

Гарванът бе нанизал мариновано яйце на човката си.

Игор въздъхна и взе бухалката. На птицата лошо й се пишеше, но в този миг Смърт на мишките ухапа бармана по ухото.

- ЕТО ТАМ - посочи Смърт.

Дръпна поводите толкова рязко, че шопарите се завъртяха с муцуните си в обратната посока. Албърт се измъкна от купчината плюшени мечета, в която дремеше.

- Какво става? Да не направихме катастрофа?

Смърт сочеше властно надолу. Под тях се простираше привидно безкрайно заснежено поле, където само бледите пламъчета на свещи зад прозорците издаваха присъствието на тленен живот.

Албърт примижа и най-после различи какво е забелязал господарят му.

- Някакъв дъртак крета по снега. Като гледам, събирал си е дръвца. Не е хубаво човек да излиза по принуда в такава нощ. Като се замисля, аз също цяла нощ съм навън. Господарю, според мен сторихте достатъчно, за да осигурите...

- НЕЩО СТАВА ДОЛУ. ХО. ХО. ХО.

- Ама на него нищичко му няма - заяде се Албърт, но се наложи да се хване здраво за гредите, защото шейната се спусна устремно.

За миг блесна клин от светлина, когато старецът отвори вратата на своята прихлупена от снега къщурка.

- Вижте, двама типове го настигат и носят какви ли не вкуснотии. Значи дъртакът все пак добре ще си прекара Прасоколеда. Няма проблеми. Можем вече да си тръгваме...

Сияещите очни кухни на Смърт поглъщаха всяка подробност.

- ДОЛУ СТАВА НЕЩО ЛОШО.

- Ох, пак ли!...

О, Боже на махмурлука спря нерешително.

- Как тъй не можеш да минеш през вратата? - ядоса се Сюзън. - В бара го направи.

- А, там беше друго. В близост до алкохол имам по-особени божествени дарби. Пък и ние почукахме, а никой не ни отвори. Какво ще кажеш по въпроса за добрите обноски?

Сюзън вдигна рамене и мина през евтиния шперплат. Знаеше, че може би не е благоразумно да постъпва така. Всеки път изхабяваше частичка от своята... нормалност. Рано или късно щеше да забрави напълно за какво служат дръжките на вратите. Също като дядо си.

По-точно, той изобщо не успя да схване смисъла на обичая да се поставят дръжки на вратите.

Отвори отвътре. О, богът влезе и се огледа любопитно. Процедурата не му отне много време. Стаята не беше просторна.

- Тук ли живее феята на зъбчетата?! Обстановката е малко... скапана. Разни неща разхвърляни по пода... А какво виси на въжето?

- Ами... един вид женски дрехи - отвърна Сюзън, ровейки припряно в разхвърляните листчета по тясната клатушкаща се масичка.

- Не са особено големи. И са някак... прозрачни.

- Искам да те питам нещо - изрече тя, без да вдига глава. - Спомените, с които се въплъти... Не бяха подробни, нали? Аха!

Хленчо надникна през рамото ѝ в отвореното червено бележниче.

- Говорила съм с Вайълет само един или два пъти - обясни момичето. - Май предава зъбчетата някъде и получава процент от парите. Работата не е

добре платена. Твърдеше, че би изкарвала повече като келнерка... Ето, това ми трябва...

- Какво откри?

- Получава имената за седмицата предварително.

- Имената ли? На децата, на които ще им падат млечните зъби?

- Правилно. Имената и адресите.

- Звучи доста невероятно.

- Извинявай, но ти не си ли Богът на махмурлука? Ха, ето го и зъба на Туайла от миналия месец! - Сюзън се засмя на спретнатите сиви редове. - Изкърти го преждевременно, защото реши, че има нужда от още пари.

- А-а... ти обичаш ли децата? - смутено попита Хленчо.

Тя го изгледа косо.

- Не и необработени. Допадат ми, стига да са на други родители. Да видим сега... Последните дни нищо не е отбелязвала, а виж тук, за предишната седмица - птичка пред всяко име, сумата събрана прилежно отдолу. И... Да не е грешка?

За първата непотвърдена нощ от седмицата имаше само пет имена. Повечето деца знаят по инстинкт кога прекаляват нетърпимо, затова само неудържимо алчните или закъсалите със зъбите привличат вниманието на феята на зъбчетата около Прасоколеда.

- Прочети имената... - промърмори Сюзън.

- "Уилям Уитълс, същият Уили (у дома), Пръскача (в училище). Втори етаж, задна спалня, улица "Кикълбъри" 68. Софи Лангтри, същата На татко принцесата. Трети етаж, четвъртата спалня отляво, "Хипо" 5. Сър Джефри Бибълтън, същият Белята в гащи (у дома), Цъкльо (в училище). Първи етаж, задни покои, имение Скроут, Паркова алея..." - Той се поколеба. - Не е ли твърде нахално така да им надничат в живота?

- О, тепърва откриваш цял нов свят - подсмихна се Сюзън. - Продължавай.

- "Нухакме Икта, същата Малкото съкровище. Мазето на "Веселото фиде", Клачиански денонощен магазин и бърза закуска, ъгъла на "Димна" и "Подгизнала". Реджиналд Лилиуайт, същият Банджо, Бияча, Грамадата, Издирва се. Стая 17, ОПА."

- А какво е ОПА?

- Съкращение. Така наричаме Асоциацията на духовно преродените младежи, следващи култа към Служестия Бог Бел-Шамхарот. Е, този последният прилича ли ти на детенце, което ще очаква посещение от феята на зъбчетата?

- Не.

- И на мен. По-скоро би очаквал делова визита от Стражата.

Сюзън зарея поглед из стаята. Такава дупка човек наема, ако се надява да не остане дълго тук. Но беше и донякъде стъписващ фактът, че повечето обитатели на такива стаи оставаха завинаги в тях, макар намеренията им да бяха съвсем противоположни.

Евтино тясно легло, олющена мазилка, мъничко прозорче...

- Къде ли би могла да носи зъбчетата? - чудеше се на глас. - За какво й са, по дяволите?

Някой почука на вратата. Сюзън отвори. Пред прага стоеше нисичък плешив мъж с дълго кафяво палто. Държеше бележник. Примига нервно, когато я видя.

- Ъ-ъ...

- С какво мога да ви бъда полезна? - осведоми се Сюзън хладно.

- Такова, видях, че свети, та си викам: "Вайълет трябва да се е

прибрала." - Въртеше неспокойно молива, вързан с канапче за бележника. - Поизостанала е с графика, да ви кажа, пък и за парите не се е отчела. И Ърни не се върна с каруцата, пък аз трябва вече да пращам доклада. Дойдох... дойдох, щото може да е болна, а не е редно човек да е самичък и болен на Прасоколеда...

- Вайълет не е тук - безизразно съобщи Сюзън. Мъжът се вторачи разтревожен в нея и завъртя глава.

- Ех... У нея са към тринайсет долара зъбни компенсации. Няма как, ще ги впиша в доклада като липса.

- На кого докладвате всъщност?

- Ами на началството, както си му е редът. Дано не стане гнусотия като с онази история в Куирм, дето момичето започна да краде от къщите... Още ни трият сол на главите...

- На кого докладвате?

- Стълбата и клещите също струват пари - продължи мъжът монотонната си жалба от света, който не разбира мъката да попълваш всекидневно формуляри в три екземпляра. - Как да си гледам работата, ако наемните работници откъват инструменти? Знам ги аз какво си мислят отначало - ще има само ясни летни нощи. Като ги продуха ветрецът, свиват платната. "Чао, Чарли, ставам келнерка, поне да съм на топло." И тая история с Ърни... Знам го що за мърльо е. Глътчица да се сгрее, втора да не се мине, после трета, щото му се пие... Всичко трябва да опиша в доклада, а кого ще изкарат виновен накрая?

- Вас, нали? - промълви Сюзън, почти изпаднала в хипноза.

Познаваше хората с такъв глас. Настъпеше ли краят на света, те пак щяха да се тревожат, че накрая за всичко ще обвинят тях.

- Тъй си е - малко недоволно потвърди мъжът. Не би позволил съчувствието да внесе лъч светлина в мрака на битието му. - Момичетата все се оплакват, ама аз им казвам: "Паднало ви се е на работата лекото, питате ли ме как газя до колене в разни бумажки и попълвам липсите от джоба си?" А като се започне...

- Вие ли наемате на работа феите на зъбчетата? - бързо вметна Сюзън.

Дребосъкът се понаежи.

- Тъй си е, ама отговарям и за събирането и доставката...

- Къде доставяте зъбчетата?

Той я зяпна. Изискващите точен отговор въпроси май не му бяха по силите.

- Само се грижа да бъдат натоварени в каруцата - замънка намръщен. - Щом Ърни ми подпише товарителницата, моите отговорности приключват. Ама нали ви казах, тоя път Ърни не върна каруцата и...

- Нима ви е нужна цяла каруца за шепа зъбчета?

- А, има и храна за пазачите, освен това... Вие пък коя сте и какво правите тук?

Сюзън се изопна в целия си ръст.

- Нищо не ме задължава да ви понасям повече - съобщи му мило и се наведе към лицето му. - ЧАРЛИ, КАКВА Е ТАЗИ КАРУЦА?

О, богът отскочи встрани, а мъжът с кафявото палто се долепи до стената на коридора.

- Ами дето тръгва всеки вторник... - задъха се безпомощно. - Ама какво...

- И НАКЪДЕ ОТПЪТУВА КАРУЦАТА?

- Не ми влиза в работата! Щом...

- ...Ърни подпише товарителницата и така нататък. Ясно. Как е фамилията на Вайълет?

Той поумува.

- ЗАДАДОХ ТИ ВЪПРОС!

- Вайълет Ботлър! - избълва дребосъкът.

- Благодаря. Какво става накрая със зъбчетата?

Мъжът само примига насреща.

"Несбъднат тиранин - взе му мярката Сюзън. - Нищожен, слаб, скучен тиранин, който не успява да тормози почти никого, защото трудно се намират по-нищожни и слаби от него. Затова гледа да затрудни по мъничко живота на всички останали..."

- Що за въпрос? - успя да се заяде той въпреки погледа й.

- Никога ли не сте се питал? - измамно кротко отвърна тя и добави мислено: "Защото и аз не съм се питала. Дали някому е хрумвало?"

- Не ми влиза в работата, аз само...

- Да, да, чух. Благодаря. Бяхте много отзивчив.

Мъжът се опули, обърна се светкавично и се втурна надолу по скърцащата стълба.

- Толкова е лесно! - изсъска Сюзън. - Ако пожелаеш, ще намеря всекиго.

Наследствена черта.

- О, добре...

- Не е добре. Имаш ли представа колко ми е трудно да бъда нормална? Знаеш ли колко дреболии трябва да помня непрекъснато? Как да заспивам, за какво са дръжките на вратите...

"Защо ли беснея пред него? За него е нормално само да повръща, когато другите преливат."

- Да вървим! - заповяда тя и тръгна към стълбата.

Изобщо не би я затруднило отново да си припомни безсмъртието, да яхне коня, да знае всичко. И с всеки път приближаваше денят, когато за нея нямаше да има връщане.

Смърт е наследствена черта. В известен смисъл това важи за всекиго.

- Сега накъде? - попита О, богът.

- В общежитието на ОПА.

Старецът в къщурката се блещеше слисан към подреденото на масата му угощение. Свиваше се на трикракото си столче като паяк в огън.

- А бе, аз съм си сготвил малко бобец... - посмя да изблее към неочакваните гости.

- О, небеса, немислимо е да ядеш тъкмо боб на Прасоколеда! - ухили се благодушно кралят. - Това носи ужасен късмет, сериозно ти говоря!

- Че аз отде да знам - смънка старецът и заби поглед в скута си.

- А ние ти донесохме великолепни ястия. Не си ли съгласен?

- Убеден съм, че преливаш от благодарност - натърти пажът.

- Да де, много сте щедри... - изцърка старецът като мишок.

Мигаше и се чудеше какво да прави.

- Виж, пуйката си е почти недокосната, по нея има още много месо - убеждаваше го кралят - Хапни си и от тази възхитителна патица, пълнена с лебедови дробчета...

- ...ама аз си падам по бобеца, от никого нищичко не съм искал - оплака се старецът.

- Човече, няма от какво да се притесняваш - великодушно го успокои

кралят. - Прасоколеда е в края на краищата! Случайно надникнах през прозореца и попитах младия Жермен: "Кой ли е онзи симпатяга?" А той ми отвърна. "Един селянин, живее до гората." Аз реших, че и без това не мога да сложа още дори залък в устата си. Събрахме всичко във вързоп и ето ни при теб!

- Предполагам, че си трогнат до сълзи - сурово изрече пажът. - Внесохме лъч светлина в тунела на живота ти, а?

- Е, има таквоз нещо, ама аз бобеца си го кътам цяла седмица за днеска. Опекъл съм си картопки в жаравата. Намерих ги в зимника, мишките само ги бяха поогризали. А и татко ми все разправяше да не се моля никому...

- Човече - започна кралят по-наежено, - бяхтахме се няколко мили, за да ти донесем храна, каквато не си и сънувал.

Сълзи на унижение и срам се стичаха по бузите на стареца.

- Много сте добри, благородни господа, ама аз хич и не знам как да ги ям тия лебеди. Ако ви се хапва бобец, да ви сипя...

- Нека да бъдем наясно - остро го прекъсна кралят. - Това е проява на искрена благотворителност, каквато подхожда на празник като Прасоколеда. И ние имаме намерение да стоим тук, за да видим щастливата усмивка на твоето сбръчкано честно лице, разбра ли?

- Какво ще кажеш на милосърдния си крал? - изръмжа пажът.

Селянинът провеси глава.

- Блъдъря.

- Така е по-добре - отдъхна си кралят и се разположи по-удобно - Сега вземи вилицата и...

Вратата тресна в стената. В стайчето нахълта странна фигура, носейки облак снежен прах.

- КАКВО СТАВА ТУК?

Пажът се надигна с ръка върху дръжката на меча си. Изобщо не разбра как втора фигура се озова зад гърба му и бащински положи ръце на раменете му

- Здравсти, синко, аз съм Албърт. Защо не го прибереш тоя меч обратно в ножницата? Някой може да пострада.

Един пръст мушна, онемелия крал в гърдите.

- ВАШЕ ВЕЛИЧЕСТВО, СПОРЕД ВАС С КАКВО СЕ ЗАНИМАВАТЕ В МОМЕНТА?

Владетелят се мъчеше да види фигурата по-добре. Различаваше червено и бяло, но и малко черно. Успя да развесели Албърт, като се надигна и зае царствена поза.

- Който ще да си, ще благоволя да ти обясня. Тук се занимаваме с благотворителност за Прасоколеда, съгласно прастарата традиция! А ти как се...

- НЕ Е ВЯРНО.

- Нима дръзваш да ми противо...

- БЯХТЕ ЛИ ТУК ПРЕДИ МЕСЕЦ? ЩЕ БЪДЕТЕ ЛИ ТУК СЛЕД СЕДМИЦА? НЕ.

САМО

ИСКАХТЕ ДА СИ СГРЕЕТЕ ДУШАТА ТАЗИ НОЩ. ИСКАХТЕ ВСИЧКИ ДА СИ КАЖАТ: "КАКЪВ

ДОБРЯК Е НАШИЯТ КРАЛ."

- Ох, пак се увлече... - въздъхна изтерзано Албърт, но натисна още по-силно раменете на пажа. - Синко, ти не мърдай, че ще станеш бележка под линия в хрониките на кралството.

- Каквото и да си мислиш, той никога не е имал такива гозби! - оскърби

се кралят. - А дочакахме от него само черна неблагодарност...

- РАЗВАЛИ ВИ УДОВОЛСТВИЕТО, ТАКА ЛИ? - Смърт се взря отблизо в него. - МАХАЙТЕ СЕ.

Кралят установи с изненада, че тялото му се подчини безпрекословно. Албърт тупна пажа по гърба.

- Измитай се и ти.

- ...не щях да ги ядосвам, ама никого за нищо не съм молил... - мрънкаше старецът в собствения си свят на смирението.

- Господарю, по-добре го оставете на мен - отсече Албърт. - Аз ей сегинка ще се върна.

"Това ми е работата - да запушвам дупките! Господарят все не обръща внимание на дреболиите."

Настигна краля.

- А, ваше величество, пак се срещаме. Няма да ви отнемам от скъпоценното време... - Албърт почти опря нос в лицето на зашеметения монарх. - Някой може би се кани да направи голяма грешка. Да речем, ще изпрати стражниците си тук сутринта, за да прогони стареца от къщурката или дори да го тикне в зандана под двореца... Ако този някой държи на намерението си, не е зле и да знае, че това ще е последната грешка в живота му. Добронамерен съвет, нали се сещате? Весела Прасоколеда.

Побърза да се върне в къщурката. Угощението бе изчезнало. Старецът зяпаше празната маса.

- ОГРИЗКИ - изрече Смърт. - НИЕ НЕСЪМНЕНО ЩЕ СЕ СПРАВИМ ПО-ДОБРЕ.

Посегна да бръкне в чувала. Албърт стисна костеливата ръка, преди да е извадила нещо.

- Господарю, може ли да посъветвам и вас? Родил съм се в дупка като тази.

- НЕ ВИЖДАМ СЪЛЗИ НА УМИЛЕНИЕ В ОЧИТЕ ТИ.

- По-скоро бихте видял запалена клечка кибрит в ръката ми. Чуйте ме, моля ви...

Старецът едва ли разбра, че си зашепнаха. Седеше си и зяпаше изцъклено отсрещната стена.

- Е, ЩОМ ТОЛКОВА НАСТОЯВАШ...

- Сърбал съм я тая попара. Благотворителност не е да даваш на хората каквото ти си намислиш, а каквото на тях им се иска.

- ОДОБРЯВАМ. - Смърт отново бръкна в чувала. - ВЕСЕЛА ПРАСОКОЛЕДА. ХО. ХО. ХО.

Имаше цяла връзка наденици, дебел резен бекон, солидно парче пушено свинско, калъп чревца. Имаше голям черен пудинг. Също и няколко съда с други отвратителни на вид и изумително вкусни свински изделия. Накрая върху масата меко тупна...

- Свинска глава! - ахна старецът. - Цялата за мен?! И пача от сто години не съм вкусвал! Дробчета! Леле-мале, толкоз крачета и ушички!...

- ХО. ХО. ХО.

- Пак ме смаяхте, господарю - прошепна Албърт. - Как придадохте на свинската глава такава прилика с краля?

- МАЙ ГО НАПРАВИХ НЕВОЛНО.

Албърт тупна дружески стареца по гърба.

- Хапни си до насита. А сега, господарю, време е да си вървим.

- Е, ТОВА НЕ БЕШЕ ЛИ ДОБРА ПОСТЪПКА? - настоя Смърт, когато шопарите се ускориха стремглаво в нощта.

- О, да. Горкият дъртак. Боб по Прасоколеда... Наистина можеше да му

донесе лош късмет.

- ЗНАЕШ ЛИ, СЯКАШ СЪМ СЪЗДАДЕН ЗА ТАКИВА ЗАНИМАНИЯ.

- Нима?

- ТОЛКОВА Е ПРИЯТНО ДА СИ ВЪРШИШ РАБОТАТА, НО И ДА ЗНАЕШ, ЧЕ ХОРАТА СЕ

РАДВАТ ДА ТЕ ВИДЯТ.

- Аха... - начумери се Албърт.

- ОБИКНОВЕНО НЕ ГОРЯТ ОТ ЖЕЛЕНИЕ ДА МЕ СРЕЩНАТ...

- Няма спор.

- ...ОСВЕН В ИЗВЪНРЕДНИ И КРАЙНО ЗЛОПОЛУЧНИ ОБСТОЯТЕЛСТВА.

- Вярно си е.

- И НЕ МИ СЕ Е СЛУЧВАЛО ДОСЕГА ДА МИ ОСТАВЯТ ЧАША ВЕРМУТ.

- Знаех си.

- КАТО ЧЕ БИХ СВИКНАЛ ЛЕСНО С НОВАТА СИ РОЛЯ.

- Но няма да се наложи, господарю, нали така казахте? - Албърт се смръзна от перспективата да остане завинаги гном-помагач на Дядо Прас. -

Нали ще върнем титуляра на полагащото му се място? Нали затова се захванахме с тази щуротия? А и младата Сюзън сигурно се е разшетала...

- ДА. РАЗБИРА СЕ.

- Е, не казвам, че вие я помолихте...

- ВИНАГИ СЪМ ВЪРВЯЛ НАТАМ, НАКЪДЕТО МЕ ЗОВЕ ДЪЛГЪТ.

- Правилно, господарю.

- НАПЪЛНО СЕ ВЛАДЕЯ И СЪЗНАВАМ ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕТО СИ.

- Е, значи си нямаме никакви проблеми.

- НЕ СЕ ТРЕВОЖИ ЗА НИЩО.

- Радвам се да го чуя, господарю.

- АКО ИМАХ МАЛКО ИМЕ, "ДЪЛГ" ЩЕШЕ ДА БЪДЕ ПРЕЗИМЕТО МИ.

- Прекрасно.

- И ВСЕ ПАК...

Албърт наостри слух и му се стори, че дочу печално и тихо "Хо-хо-хо".

Съдейки по шума, из цялото здание се вихреше веселба.

- Хм, много жизнени младежи - сдържане отбеляза О, богът и прескочи захвърлена на пода мокра кърпа. - Тук допускат ли жени?

- Не - равнодушно отвърна Сюзън и влезе през стената в офиса на домакина.

По коридора отмина бодра групичка, понесла бъчонка бира.

- Ей, сутринта няма да ви е толкова хубаво - предупреди ги Хленчо. - Пиенето си прави груби шеги с главата, да знаете.

Те сложиха бъчонката върху една маса и й набиха канелка.

- Да, ама на някого после ще му е лошо заради вас! - повиши той глас. - Дано съзнавате какво вършите. Значи си въобразявате, че е страхотно да паднете до равнището на зверовете... тоест до равнището, на което щяха да бъдат, ако и те пиеха...

Отдалечиха се и след тях остана една пълна халба до бъчонката. О, Боже на махмурлука я взе и помириса пенливата течност.

- Уф!

Сюзън излезе през стената.

- Не се е мяркал от... Ей, какво си намислил?

- Ами исках да опитам вкуса на бирата - гузно призна Хленчо.

- Ти ли не знаеш?!

- А, нямам и представа каква е, когато слиза в стомаха. Усещам я само по обратния път - напомни кисело. Отпи втора глътка, после и трета, накрая опразни халбата. - Изобщо не разбирам защо ѝ налитат толкова. Май излиза от това чучурче... Впрочем мисля да се напия поне веднъж в живота си.

- Че ти не го ли правиш денонощно? - разсеяно попита Сюзън.

- Не. Само съм пиан. Сигурен съм, че ти обясних разликата.

- Онзи не се е прибирал от два дни. Странно. Изобщо не е споменал, че ще заминава някъде. Бил е тук за последно през нощта, когато го е навестила Вайълет. А си е предплатил за стаята. Знам коя е.

- Ключ взе ли? - сети се О, богът.

- Що за чудати идеи те спохождат?

Стаята на господин Лилиуайт беше малка. В това общежитие не беше изключение с размерите си. Изумяваше обаче със строгия ред, който цареше вътре. Прилежно оправено легло, старателно пометен под. Само някои незначителни подробности подсказваха, че тук все пак живее някой. На простичката маса до леглото се виждаше грубоват портрет на булдог с перука. Отблизо приличаше и на жена. Хипотезата се потвърди от надписа на гърба. "На моето добро момче от неговата мама." До портрета беше оставена книга. Сюзън се питаше какво ли четиво предпочита човек с навиците на Банджо.

Оказа се, че има всичко на всичко шест страници. Детска книжка с по десетина думи на страница, а между пета и шеста прилежно беше пхнато листче.

Тя се взря в корицата. "Весели истории". Синьо небе, дървета и две невъзможно розови дечица, които си играеха със симпатично кученце.

Личеше, че книжката е четена многократно, макар и бавно.

Май попадна в задънена улица.

"О, не. Греша..."

На пода до леглото лежеше малка сребърна монета от половин долар, вероятно изгървана случайно.

Сюзън я взе и я заподмята на дланта си. Огледа Хленчо от главата до петите. Той прехвърляше глътка бира от едната си буза в другата и гледаше замечтано тавана.

Тя пък се чудеше какви са шансовете му да си остане въплътен в тяло, ако се шляе по улиците на Анкх-Морпорк в нощта на Прасоколеда... и особено ако лекарството против махмурлук престане да му действа. В края на краищата единственият смисъл на съществуването му беше да страда от главоболие и напъни за повръщане.

- Я ми кажи, яздил ли си някога кон?

- Не знам. А какво е кон?

В дебрите на библиотеката на Смърт нещо проскърца.

Звукът не беше силен, но отекваше някак излишно силно сред всички трескаво и безшумно запълващи страниците си книги.

Казват, че у всекиго бил скрит по един роман. В тази библиотека всеки беше скрит в романа на собственото си житие.

Скърцането звучеше по-гръмко, забелязваше се и определен ритъм на въртящи се механизми.

Книга до книга, рафт над рафт... И навсякъде по страницата на вечно изплъзващото се настояще се редеше краснописът на всекидневието...

Едно наглед не особено устойчиво устройство издаваше целия шум. Малко приличаше на обсадна кула. Долу имаше два педала, които задвижваха

тромавото творение чрез зъбчати колела и вериги.

Сюзън се държеше за парапета на най-горната площадка.

- Не можеш ли да побързаш? Още сме в началото на Б.

- Въртя тези педали цяла вечност! - изпъшка О, богът.

- Какво да се прави, имената с А са твърде популярни.

Сюзън оглеждаше табелите на рафтовете. Сякаш имаше безкрайно много книги под номенклатурата "Без.". Тук бяха подредени историите на всички онези, които не са получили име. Обикновено книгите се оказваха съвсем тънички.

- Така... Бо... Бог... Бод... Сега завий наляво...

Кулата заскрибуца тромаво и кривна в поредния проход.

- Ех, да му се не види! "Бот" са поне двајсетина рафта по-нагоре.

- Каква приятна изненада - изсумтя примирено Хленчо.

Натисна лоста, с който прехвърли веригата на друго зъбно колело, и отново завъртя педалите. Площадката започна да се издига мудно.

- Готово! - викна отгоре Сюзън след няколко минути. - Да видим...

Аабана Ботлър... Още малко напред... Спри!

Кулата се разлюля опасно, когато О, богът подритна клина за застопоряване.

- А, ето я. Добре, спусни ме.

Голямо колело с оловни тежести се завъртя сякаш с нежелание и кулата се прибра в себе си като телескоп сред чегъртане и скрибуцане.

- Всички ли са тук? - попита недоверчиво Хленчо.

- Всяко живо същество, надарено със съзнание - увери го Сюзън, прелиствайки припряно книгата.

- Ама че глупост! Както изглежда, Вайълет е попаднала в някакъв... затвор. Кому би хрумнало да арестува фея на зъбчетата?

- Може би на човек с твърде чувствителни венци?

Тя се върна няколко страници в миналото.

- Не е много наясно. Качулка на главата, някакви хора я понесли и така нататък. Но... Последната задача, която е изпълнила, е да вземе зъба на Банджо и... Да, взела го е... После усетила, че някой дебне зад гърба й...

Аха, качили я на някаква каруца...

- Нима и това го има в книгата?

- Нали е автобиография? Пише се сама, докато ти си живееш.

- И аз ли имам книга тук?

- Предполагам.

- Представям си. "Събуди се, изповръща си червата, дощя се му се да пукне." Не е особено увлекателно четиво.

Сюзън обърна на следващата страница.

- Кула - промълви замислено. - Вайълет е попаднала в кула. Отвърте й се сторила много висока, цялата от бял камък... Ха, но не и отвън?! Не изглеждала истинска. И наоколо имало ябълкови дръвчета, само че с твърде сбъркан вид. И река, която никак не била наред. Със златни рибки... които плували върху водата.

- Ето до какво води замърсяването на реките - мъдро отбеляза О, богът.

- Едва ли. Вайълет ги видяла да плуват.

- Върху водата?...

- Така й се е сторило.

- Нима? Как мислиш, дали не е пила нещо?

- Хм... Небето било синьо, но... Е, трябва да се е сбъркала. Според нея имало небе само отгоре.

- Бхъ, най-подходящото място за едно небе - съгласи се Хленчо. - Ако небето е под теб, загазила си.

- Не, тя си мисли, че там небето е само отгоре, но не и отстрани.

Никакъв хоризонт, разбираш ли?

- Извинявай, отскоро съм в този свят, но би трябвало да имаш небе до хоризонта. Иначе как ще знаеш, че е хоризонт?

Сюзън долавяше нещо познато, но щом се опиташе да се съсредоточи, измамното чувство ѝ се изплъзваше.

- Виждала съм това място - почука с пръст по страницата. - Само да беше огледала дърветата по-внимателно... Имали кафяви стволове и зелени листа, били много чудновати. И... - Прочете напрегнато следващия абзац. - В тревата растат цветя. С големи кръгли съцветия. Наистина има нещо смахнато в този пейзаж...

- Че какво му е? Небе, дървета, цветя, полумъртви рибки...

- Кафяви стволове? Обикновено са сивкави или покрити с мъх. На едно-единствено място можеш да видиш дървета с кафяви стволове. И тъкмо там небето е отгоре. Синьото не стига до земята.

Тя се озърна към високия и много тесен прозорец в края на прохода. През него се виждаше черната градина. С черни храсти, черна трева, черни дървета. Кльощави черни рибки плуваха в черната вода на декоративен басейн под черни водни лилии.

Имаше и други цветове, макар в по-особен смисъл. Виждат се само когато пуснеш черен лъч през призма. Тук-там намеци за отънък и ако се вираш дълго, можеш да си внушиш, че различаваш тъмнолилаво или мрачносиньо. Разбира се, преобладаваше черното. Този свят принадлежеше на Смърт.

А формата на Смърт беше такава, каквато хората я съчиниха през хилядолетията. Защо само кости ли? Ами защото пряка асоциация ги свързва със смъртта. Носеше остра коса, защото селските стопани виждаха в това напълно оправдана метафора. И живееше в мрачна земя, защото човешкото въображение и с отчаяни напъни не би успяло да го настани в приятен парк с пъстри цветя.

Подобни същества обитаваха човешките фантазии и от тях черпеха формата си. Смърт не беше единственият...

...но сценарият никак не му допаднаше. Бе започнал да се интересува от хората. Дали тя си спомняше нещо, което още не се е случило?

- Можем ли да я последваме в онова място? - попита О, богът. -

Включвам и себе си, защото май се оплетох в тази история, без да усетя.

- Тя е жива, значи е и смъртна. Лесно ще я открия.

Сюзън закрачи енергично към изхода на библиотеката.

- Щом има синьо небе само отгоре, какво запълва празнината между него и хоризонта? - попита подтичващият след нея Хленчо.

- Не си длъжен да идваш с мен. Проблемът не те засяга.

- Може би, но щом смисълът на съществуването ми е винаги да се чувствам гнусно, всичко друго е значително подобрение, нали?

- Не съм сигурна дали не е опасно. Не ми се вярва да е попаднала там доброволно. А каква полза от теб в една схватка?

- Мога да сразя враговете, като повръщам неспирно върху тях.

Беше схлупена колиба в покрайнините на Скрот. Този равнинен град изобилстваше от покрайнини, пръснати толкова нашироко - тук обърната каруца, там кучешка мърша, - че често се случваше хората да минат през

него, без да забележат. Всъщност беше отбелязан на картите само защото съставителите им се притесняват от големите празни територии.

Прасоколеда тук настъпваше след бурните вълнения по повод прибирането на зелената реколта, когато в Скрот започваше пълно затишие и хората нямаше какво да очакват чак до празника по случай покълването на зелето през идната пролет.

Тази колиба имаше желязна печка с кюнец, подаващ се през дебелия покрив от лозови листа.

В момента по кюнеца отекваха гласове.

- **ТОВА НАИСТИНА Е КРАЙНО ГЛУПАВО...**

- Е, господарю, традицията може би се е наложила, когато всички са имали високи и широки комини.

Вторият говорещ май стоеше на покрива.

- **НАИСТИНА ЛИ? ИМАМ КЪСМЕТ, ЧЕ ПОНЕ НИЩО НЕ СЕ ВИЖДА ВЪТРЕ.**

Още малко драскане и кухо дрънчене, после звънящ удар в тумбестото тяло на печката.

- **ПРОКЛЯТИЕ.**

- Какво стана, господарю?

- **ВРАТИЧКАТА НЯМА ДРЪЖКА ОТВЪТРЕ. СПОРЕД МЕН Е ПРОЯВА НА НЕДОСЕТЛИВОСТ.**

Още малко блъскане вътре, накрая капакът се повдигна. Подаде се ръка, която зашари по предницата на печката и напипа дръжката.

Доста си поигра с нея и пролича, че ръката принадлежи на същество, което не е свикнало да отваря каквото и да било.

Накратко казано, Смърт все пак успя да се измъкне от печката. Точно как бе осъществен процесът, е трудно да се обясни, без да сгънете многократно книгата, която четете в момента. От гледната точка на Смърт пространството и времето са само удобни описания. В неговия случай вероятно помага да си представим Вселената като безкрайно податлив каучуков лист. А може би и това не е достатъчно.

- Господарю, пуснете ме да вляза - отекна жален глас през кюнеца. - Тук и статуя ще се смръзне.

Смърт застана пред вратата на колибата. През пролуката под нея нахлуваше сняг. Взря се нервно в дъските. Отвън потропаха, Албърт се обади от другата страна:

- Господарю, какво ви затруднява?

Смърт подаде глава през дъските.

- **ИМА ЕДНИ МЕТАЛНИ НЕЩА...**

- Резета, господарю. Просто ги дръпнете - обясни Албърт, пхнал длани под мишниците си.

- **АХА.**

Главата се скри вътре. Албърт пристъпяше от крак на крак и гледаше как дъхът му замръзва мигновено. Вслушваше се в безпомощното чегъртане.

Главата на Смърт пак се показва.

- **Ъ-Ъ...**

- Мандалото, господарю - подсказа Албърт уморено.

- **ДА, ДА, ЕЙ СЕГА.**

- Сложете си палеца на него и натиснете надолу.

- **ВЕДНАГА.**

Главата се скри. Албърт подскачаше и чакаше.

Главата се подаде.

- **Ъ-Ъ... РАЗБРАХ ДО СЛАГАНЕТО НА ПАЛЕЦА...**

Албърт въздъхна.

- После натиснете и дръпнете вратата.

- ЯСНО. СХВАНАХ.

Главата изчезна. "Ох, той просто е неспособен да вникне в нещата..."

Вратата се отвори на тласъци и пресекулки. Смърт сияеше от гордост.

- Гадост, страхотен студ е навън - изфъфли Албърт с изтръпнали устни. - Дали няма чашка вермут на масата? - попита обнадежден.

- УВИ, НЯМА.

Смърт се озърна към чорапа, повесен на кука до печката. На стъпалото се виждаше дупчица.

Към чорапа беше окачена бележка с неуверени драскулки. Смърт я взе.

- МОМЧЕТО ИСКА ПАНТАЛОН, КОЙТО ДА НЕ ДЕЛИ С НИКОГО, ОГРОМЕН ПАЙ С МЕСО, ЗАХАРНО МИШЛЕ, "МНОГО-МНОГО ИГРАЧКИ" И КУЧЕНЦЕ НА ИМЕ РОШЛЪО.

- Колко трогателно - промърмори Албърт. - Налага се да избърша от очите си сълзите на умиление, защото както виждате, ще получи жалка дървена играчка и една ябълка.

- НО ПИСМОТО Е СЪВСЕМ НЕДВУСМИСЛЕНО...

- Да де, ама пак се намесват социално-икономическите фактори. Светът ще затъне в хаос, ако всекиму се изпълняват желанията, нали?

- В МАГАЗИНА ИМ ДАВАХ КАКВОТО ПОИСКАТ...

- С което създадохте големи главоболия на мнозина. Замълчах си, защото така си гонехме целта, но това не може да продължава до безкрай. Каква полза от бог, дето ти изпълнява всеки каприз?

- ОЗАДАЧАВАШ МЕ.

- Важна е надеждата, господарю. Тя е основната съставка на вярата. Ако дадем конфитюр на хората още днес, ще седнат и ще го излапат. Но утрешният конфитюр... В стремежа си към него просто нямат спиране.

- ИСКАШ ДА МИ КАЖЕШ, ЧЕ ПОРАДИ ТАЗИ ПРИЧИНА БЕДНИТЕ ПОЛУЧАВАТ БОКЛУЦИ,

А БОГАТИТЕ - ПРЕКРАСНИ НЕЩА?

- Горе-долу това е. Ето ви го смисъла на Прасоколеда.

Смърт едва не захлипа.

- НО АЗ СЪМ ДЯДО ПРАС! - Позасрами се. - Е, ПОНЕ В МОМЕНТА.

- Все тая - вдигна рамене Албърт. - Като бях сополанко, една Прасоколеда се заплеснах по голямо дървено конче, беше изложено на витрината... - Лицето му се разкриви за миг в мрачна усмивка. - Един ден студът беше като в душицата на дама от благотворителна фондация, пък аз не знам си колко часа стърчах, долепил нос до стъклото... Чуха ме да вряскам и ме отлепиха накрая. Видях как вадят кончето от витрината, някой дойде да го купи. Честно казано, за секундичка си помислих, че наистина ще е мое... Ех, мътните го взели! Сънувах го пустото му конче! Червеничко, беличко, със седло, че и люлеещо се отгоре на всичко. Можех човек да убия заради него. - Албърт пак вдигна рамене. - Никакъв шанс, разбира се, бяхме бедни като църковни мишки...

- МОЛЯ ТЕ ДА МЕ ОСВЕДОМИШ ПО ВЪПРОСА. ЦЪРКОВНИТЕ МИШКИ НАИСТИНА ЛИ СА БЕДНИ?

- Ъхъ...

- НО НЕ ПО-БЕДНИ ОТ ВСИЧКИ ОСТАНАЛИ МИШКИ, ПРЕДПОЛАГАМ? ПЪК И

В

ЦЪРКВИТЕ ИМА ВОСЪЧНИ СВЕЦИ, ХОРАТА НОСЯТ РАЗНИ НЕЩА ЗА ЯДЕНЕ...

- Господарю, това е само поговорка. Няма защо да търсите в нея скрит смисъл.

- А, РАЗБИРАМ. ПРОДЪЛЖАВАЙ, ИНТЕРЕСНО МИ Е.

- Както се полагаше, окачих си чорапа и оная Прасоколеда. И що да видя сутринта? Баща ми пъхнал вътре малко конче, дето го издялвал самичък...

- АХ - въздъхна Смърт. - И ЗА ТЕБ ТО СТРУВАШЕ ПОВЕЧЕ ОТ ВСИЧКИ СКЪПИ ИГРАЧКИ В МАГАЗИНИТЕ НА ЦЯЛАТА ВСЕЛЕНА, НАЛИ?

Албърт го изгледа намръщен.

- Как пък не! Хич не ми хареса. Онуй конче на витрината не ми излизаше от главата.

Смърт видимо се изненада.

- НИМА НЕ Е НЕСРАВНИМО ПО-ПРИЯТНО ДА ПОЛУЧИШ ПОДАРЪК, НАПРАВЕН СПЕЦИАЛНО ЗА ТЕБ?...

- Не. Само възрастните си мислят такива глупости. На седем години човек си е едно себично гадно копеленце. Пък и баща ми се ядоса на нещо, докато обядвахме, и потроши тъпата играчка.

- ОБЯДВАЛИ СТЕ?

- Може и тъй да се каже. Май имахме малко свинска мас към хляба.

- ВЪПРЕКИ ТОВА... ДУХЪТ НА ПРАСОКОЛЕДА... НАСТРОЕНИЕТО...

Албърт въздъхна.

- Щом тъй ви харесва повече.

Смърт обаче не можеше да се успокои.

- ДА РЕЧЕМ ВСЕ ПАК, ЧЕ ДЯДО ПРАС ТИ БЕШЕ ДОНЕСЪЛ ОНОВА ЧУДЕСНО КОНЧЕ...

- Баща ми тутакси щеше да го шитне срещу две-три бутилки.

- НО НИЕ ПОСЕТИХМЕ МНОЖЕСТВО ДОМОВЕ, КЪДЕТО ДЕЦАТА ИМАТ КУПИЩА

ИГРАЧКИ, А ИМ НОСЕХМЕ ОЩЕ ПОВЕЧЕ. ЗАТОВА ПЪК В БОРДЕИ КАТО ТОЗИ ТЕ НЕ

ПОЛУЧАВАТ ПРАКТИЧЕСКИ НИЩО.

- Какво ли не бих дал навремето за такова "практически нищо"...

- ЗНАЧИ ВАЖНОТО Е ДА СИ ДОВОЛЕН ОТ ТОВА, КОЕТО ИМАШ?

- Ами тъй си е, господарю, както ще да увъртаме. Основното правило на всички божества. Стискай шепичката и втъпявай на хората да са доволни и от трошиците, дето им пускаш. Конфитюрът все остава за утре, нали разбирате...

- ТОВА Е КРАЙНО НЕПРАВИЛНО. Смърт се поколеба. - ТОЕСТ... ПРАВИЛНО Е ДА СИ ДОВОЛЕН ОТ ОНОВА, КОЕТО ИМАШ. ЗА ЦЕЛТА ОБАЧЕ ТРЯБВА ДА ИМАШ НЕЩО.

НЕЛЕПО Е ДА СИ ДОВОЛЕН, АКО НЯМАШ НИЩО.

Албърт усети, че почвата се изплъзва изпод краката му под напора на тази нова вълна в социалната философия.

- Де да знам... Хората сигурно могат да кажат, че имат поне Луната и звездите, таквиз ми ти щуротии.

- УБЕДЕН СЪМ, ЧЕ НЕ БИХА УСПЕЛИ ДА ПРЕДСТАВЯТ СЪОТВЕТНИТЕ ДОКУМЕНТИ.

- Чуйте аз какво ще ви река. Ако баща ми ни беше спипал с голям чувал засукани играчки, само щеше да ни съдере задниците от бой, че сме ги откраднали.

- ТОВА... НЕ Е ЧЕСТНО.

- Такъв е животът, господарю.

- НО НЕ И АЗ.

- С други думи - така трябва да е устроен светът.

- НЕ. САМО Е УСТРОЕН ТАКА В ДЕЙСТВИТЕЛНОСТ.

Албърт се подпря на печката и сви поредната от неприятните си тънки папироски. Оставяше господаря си сам да ровичка в мъчителните въпроси. След време му минаваше. Както беше с онази история с цигулката. Три дни се чуваше жалното дрънчене на скъсани струни... и Смърт повече не докосна инструмента. В това всъщност беше проблемът. Когато му влезеше муха в главата, трябваше да почакаш, докато излезе.

Бе си въобразил, че Прасоколеда се състои само от сладкиши, шампанско и "Хо-хо-хо!", а не умееше да обръща гръб на останалото. Затова страдеше.

- ПРАСОКОЛЕДА Е - изрече Смърт, - А ХОРАТА ПАК УМИРАТ НА УЛИЦАТА. ЕДНИ ПИРУВАТ В ТОПЛИ И СВЕТЛИ ДОМОВЕ, ДРУГИ НЯМАТ ДОМ. СПРАВЕДЛИВО ЛИ Е?

- Тъкмо в това е въпросът... - започна Албърт.

- СЕЛЯНИНЪТ ИМАШЕ ШЕПА БОБ, А КРАЛЯТ ТЪНЕСЕ В ТАКОВА ОХОЛСТВО, ЧЕ МУ

БЕШЕ ВСЕ ЕДНО КАКВО ПОДАРЯВА. СПРАВЕДЛИВО ЛИ Е?

- Не е, само че дадете ли същото на селянина, след година-две ще си навири носа като краля - подхвърли обръгналият на човешките прелести Албърт.

- ТВЪРДЕ ЛЕСНО Е ДА СИ МИЛОСТИВ И ЩЕДЪР, КОГАТО СИ БОГАТ. А ТОВА ЧЕСТНО ЛИ Е?

Албърт много искаше да се сопне: "Хайде, бе! Като е тъй, защо повечето богати задници са такива долни мръсници? Да си беден не значи и да си лош. Поне наистина бяхме честни. Е, да, по-скоро тъпи, ама и горе-долу честни."

Преглътна думите. Господарят не беше в подходящо настроение за препирни. А и винаги правеше каквото е необходимо според него.

- Сам казахте, че вършим всичко, за да повярват хората... - Поумува и започна иначе: - Като опряхме до честност, господарю, вие също...

- ПРЕД МЕН БОГАТИТЕ И БЕДНИТЕ СА РАВНИ - прекъсна го Смърт. - А ТОЗИ ДЕН УЖ БЕШЕ ПОСВЕТЕН НА РАДОСТТА...

- Няма никакво острие! - учуди се О, богът. - Виждам само дръжка на меч.

Сюзън се премести на сянка и раздвижи китката си. Във въздуха заискри синята линия на твърде тънко острие, за да бъде лесно достъпно за зрението.

Хленчо побърза да се дръпне.

- Това пък какво е?

- Реже на две и най-мъничките частици въздух. И отделя душата от тялото. Затова стой настрана, моля те.

- Разбира се!

Сюзън взе черната ножница от поставката за чадъри.

Тук никога не валеше, а Смърт си имаше поставка за чадъри. Тя не познаваше човек, който да си е сложил подобна измишльотина в антрето. И подозираше, че в чийто и да било списък на полезните мебели поставката за чадъри ще е неизменно в края.

Смърт живееше в черен свят, където нищо не беше живо в същинския смисъл, а библиотеката се кипреше с паяжини и прахоляк само защото той се стремеше към драматични ефекти. Никога не изгряваше слънце в небето, въздухът дори не трепваше, обаче се бе сдобил с поставка за чадъри. И с чифт посребрени гребени на нощното шкафче до леглото, което не докосваше.

Искаше да бъде нещо повече от костеливо видение. Опитваше се да си създаде дребни чудатости на личност, само че ставаше нелеп като голобрад хлапак, наплескал се обилно с прекалено миризлив лосион за след бръснене.

Дядо й всичко разбираше накриво. В края на краищата виждаше живота само от страни.

- Това нещо изглежда опасно - предупреди О, богът.

Сюзън спокойно пхна меч в ножницата.

- Надявам се.

- А... къде отиваме?

- Там, където има небе само отгоре. Аз... хм, вече съм виждала това място. Съвсем скоро. Познато ми е.

Отидоха в конюшната, където ги чакаше Бинки.

- Повтарям ти - не си длъжен да дойдеш с мен - напомни Сюзън, опряла ръка на врата на коня, за да се метне на седлото. - Тоест... ти си замесен случайно.

- Аз обаче съм бог на махмурлука, който в момента не страда от махмурлук. Значи няма никаква полза от мен.

Беше толкова унил, че тя се смили над него.

- Добре, да тръгваме. - Издърпа го да седне зад нея. - Хвани се за мен. - Позамисли се и добави: - Не точно там.

- Извинявай, сбърках ли?

- Би отнело твърде много време да ти обясня, а и вероятно не знаеш всички думички. Хвани ме през кръста, моля те.

Сюзън погледна животомера на Вайълет. В горната половина имаше много пясък, но този път това не беше непременно благоприятен знак.

Разчиташе само на способността на Бинки да прониква навсякъде.

Перодръжката на Хекса драскаше по хартията като обезумял паяк в кибритена кутийка.

Макар Пондър Стибънс да не одобряваше ставащото пред очите му, неволно изпитваше и страхопочитание.

Досега ако Хексът се заинатеше с изчисленията си и започнеше да изписва нагли отговори като +++ Грешка в зарездането на програмата. Свърши сиренцето +++ или пък +++ Рестартирайте системата +++ , Пондър все се опитваше да реши проблема спокойно и разумно.

Никога, ама никога не би му хрумнало да прасне Хекса с ковашки чук. Ридкъли точно с това заплаши машината.

Новаторска, а и малко смущаваща идея, защото Хексът май разбра какви ще бъдат последиците.

- А така - похвали го Архиканцлерът и остави чука на масата. - И повече да ги нямаме тия "Непълни данни", ясно? Като не си сигурен в отговора, що не напишеш "Не се сещам" или "Да пукна, ако знам"? Няма нужда да ми се фукаш. Хайде, почвай да налучкваш.

Перодръжката изписа +++ Недост... +++ Спря. Трепна и започна на нов ред.

+++ Трябва да разберете, че това са само приблизителни изчисления. +++

- И те ми стигат - увери го Ридкъли.

+++ Количеството вяра в света би трябвало да има горна граница. +++

- Ама че налудничав догадка! - подсмихна се Деканът.

- Ами, има хляб в тая машинка! - възрази Архиканцлерът. - Човек не може да вярва във всичко. Колко пъти съм ви го повтарял? Е, и какво следва

от това?

+++ Появяват се създания, в които хората са вярвали някога. +++

- Има такова нещо.

+++ Изчезнали са отдавна, защото хората са престанали да вярват в тях.

+++

- Правилно разсъждаваш.

+++ Въпрос. Хората са повярвали в друг обект. +++

Ридкъли се озърна към останалите магьосници, които дружно вдигнаха рамене.

- Може и така да е - отвърна предпазливо.

+++ Следователно ако бъде премахнат важен обект на вярата, ще има свободна вяра. +++

Архиканцлерът зяпна думите на листа.

- Значи... плиска си се като море наоколо?

Голямото колело, украсено с овчи черепи, се завъртя мудно. Мравките зацъкаха още по-пъргаво в стъклените тръбички.

- Какво става? - прошепна гръмогласно Ридкъли.

- Според мен Хексът търси значението на глагола "плискам се". Може би е на дълготрайно съхранение.

Някъде изпод тавана се спусна пясъчен часовник на пружина.

- Това пък защо го прави?

- Ъ-ъ... Така Хексът показва, че работи по въпроса.

- Брей. Зад стената май нещо бръмчи силно...

Пондър се прокашля.

- Сър, именно там е дълготрайното съхранение.

- И как го използвате?

- Ъ-ъ... Ако си представите паметта като система от малки рафтчета или... или дупчици, където да си слагате спомените... Ние пък измислихме памет, която чудесно се съгласува с мравките. Още по-важно е, че можем да разширяваме обема ѝ според натоварването. Е, да, бавничка е, но...

- Подчертах, че бръмченето е силно - изрече строго Ридкъли. - Да няма някаква грешка в онзи ваш склад за спомени?

- Напротив, звукът показва, че всичко е наред. Там има пчелни кошери. - Пондър пак си прочисти гърлото. - Различни видове цветен прашец, променлива гъстота на меда, нееднакво разполагане на яйцата от пчелата-майка... Изумително е колко информация може да се съхранява в един кошер. - Той се взря в лицата на по-старшите си колеги. - Освен това системата е абсолютно защитена от нежелан достъп. Който и да влезе там, ще бъде нажилен до смърт...

Усети, че погледите им го притискат до стената. Хексът го отърва от неудобното положение. Пясъчният часовник отскочи нагоре със звън на пружина, перодръжката се притисна към листа.

+++ Да. Плиска се. Натрупва се. +++

- Да му се не знае... - промърмори Ридкъли. - Помните ли като ни налегна цялата онази жизнена сила? Човек не можеше да си опази панталона! Тъй... Значи свободната вяра си се плиска и онези малки досадници се възползват от нея, за да се върнат? Всички онези... домашни богчета и духчета?

+++ Твърде вероятно. +++

- Добре де, в какво са престанали да вярват хората изведнъж?

+++ Грешка. Свърши сиренцето. Диня, диня, диня. Рестартирайте системата. +++

- Много ти благодаря. С едно "не знам" щеше да минеш по-лесно - изсумтя Архиканцлерът.

- Да не е някой от главните богове? - предположи Професорът по неопределени изследвания.

- Хе-хе, веднага щяхме да усетим, ако някой от тях се бе изпарил.

- Днес е Прасоколеда - напомни Деканът. - Да се надяваме, че Дядо Прас си обикаля по света...

- А ти вярваш ли в него? - опули се Ридкъли.

- Е, той се занимава с дечицата. Всички те вярват в него, нали? Поне аз вярвах. Не пропусках Прасоколеда, без да си окача калъфката от възглавницата до камината...

- Калъфката ли?! - рязко повтори Старшият дискуссионен наставник.

- Ами в чорапа почти нищо не можеше да се побере...

- Затова ли окачаше огромна калъфка от пухена възглавница?

- Да. Какво те засяга?

- Аз ли се заблуждавам или това наистина е проява на себична алчност?

В моето семейство - натърти Старшият наставник - окачахме малки чорапчета. Захарно прасенце, оловно войниче, дребен портокал... и толкова! А както излиза, някои хора са омитали всичко в калъфките от възглавниците си!

- Я да млъквате и двамата! - сръза ги Ридкъли. - Все трябва да има някакъв простицък начин да проверим. Как ще познаете дали Дядо Прас съществува?

- Ами някой е изпил вермута, оставил е следи от сажди по килима, на покрива очевидно е спирала шейна и калъфката от възглавницата ти е пълна с подаръци - изброи Деканът.

- Аха, калъфката - озъби се Старшият наставник. - Сигурно си израснал в едно от ония семейства, които си отварят подаръците чак след вечеря, а? И слагат голямо нафукано дръвче в хола?

- Но ако... - започна Архиканцлерът. Уви, беше закъснял.

- За какво намекаваш? - осведоми се неприязнено Деканът. - Разбира се, че първо обядвахме, а после си отваряхме подаръците.

- Да знаеш, най-много мразех ония с големите нафукани дръвчета за празника. А някои лапахме каквото иммахме и когато сварехме, не си деляхме безбройните гозби на обяд и вечеря...

- Не съм виновен, че не ни липсваха пари. - С тези думи Деканът можеше и да поразсее напрежението, само че добави неблагоприятно: - Нито пък добро възпитание.

- Не са ви липсвали и калъфки от възглавници! - яростно изкрещя Старшият наставник. - Хващам се на бас, че сте си купували бръшляна и зелениката за украсата!

Деканът вдигна вежди насреща му.

- Естествено! Не се промъквахме като селяци, за да ги крадем от градините на други хора.

- Ама това си е традиция! Иначе се губи половината кеф!

- О, разбирам. Какво изтънчено удоволствие - да украсяваш дома си за Прасоколеда с крадени растения.

Ридкъли отпусна чело на ръцете си.

Беше чувал, че в краищата с по-суров климат наричат този проблем "зимна треска". Ако хората са били натъпкани натясно в къщите си през късите сиви дни на зимата, започват да си лазят взаимно по нервите. Несъмнено обаче биха се намерили критично настроени наблюдатели, които щяха да отбележат, че да прекарваш дните си в университет с над пет хиляди

достъпни в момента помещения (и неизвестен брой зазидани или забравени), неопишимо огромна библиотека, с най-добрите кухни в града, собствена пивоварна и мандра, обширна винарна, с пералня, бръснарница и дори алея за кегли и в същото време да споменаваш израза "натъпкани натясно", би било преувеличение. Магьосниците въпреки това придобиваха уменията да си лазят по нервите и от срещуположните краища на футболен стадион.

- Затваряйте си устите - нареди им той с досада. - Прасоколеда е! Не е най-подходящият ден за глупашки кавги, нали?

- Ами, много си е подходящ! - черногледо възрази Професорът по неопределени изследвания. - Въкъщи имахме голям късмет, ако успеехме да си доядем празничната вечеря без заяждания, че Хенри бил голям загубеняк, щом не искал да стане съдружник в бизнеса на Рони, или че никой не си правел труда да научи децата как да се държат на масата.

- Ами вкиснатите физиономии... - потръпна Пондър Стибънс.

- О, да! - охотно потвърди Професорът. - Празникът не беше същият, без всички да зяпат в стените или в тавана.

- Забавните игри бяха още по-лоши - заяви Пондър.

- Нима не беше най-зле, когато хлапетата започнат да се бият за играчките? Не минаваше Прасоколеда, без по пода да се търкалят парчетии, а всички да циврят, защото не са им позволили да ограбят подаръците на другите.

- Това не е най-лошото - намеси се с тон на познавач Лекторът по съвременни руни. - Как тъй ще мине Прасоколеда, без всички да нахлупят хартиени шапчици?

- Как забравих за шапчиците... - поклати глава Професорът. - Ох...

- По-късно - включи се отново Пондър - някой предлага: "Я да поиграем карти."

- Точно така. Само че никой не помни правилата и се започва една игра...

- Особено ако решат да зложат по някой цент, та да стане по-интересно.

- Само след пет минути хората не си говорят доживот заради същия този цент.

- А някое противно хлапе...

- Знам, знам! По милост не го заставят да си легне рано, а то се разкрива като бъдещ главорез и мошеник и обира всички до шушка!

- Абсолютно точно!

- Ъ-ъ... - запъна се Пондър, който силно подозираше, че навремето е изпълнявал ролята на противното хлапе.

- Не забравяйте подаръците - вметна Професорът, който сякаш надникна в мислен зловец списък.

- Колко... колко обещаващи са в красивите си опаковки... А после ги отваряш и луксозната хартия се оказва по-интересна, обаче трябва да кажеш: "Колко си мил, много ти благодаря." Според мен не е по-хубаво да подаряваш, отколкото да получаващ. Просто не е толкова неловко.

- Аз отдавна пресметнах - сподели Старшият наставник, - че доста съм се охарчил за подаръци, а в замяна...

- Така е с всички - вдигна рамене Професорът.

- Пръскаш цяло състояние за другите, а като изхвърлиш лъскавата хартия, оставаш с един чехъл в крещящ цвят и безумно интересна брошурка за ушната кал.

Ридкъли ги слушаше с изумление и ужас. Винаги се бе наслаждавал на

всяка подробност в Прасоколеда. Радваше се да види роднините си, възхищаваше се на вкусните гозби, много го биваше в игрите на карти. И пръв нахлупваше смешната хартиена шапчица. Освен това четеше внимателно пожеланията на всяка картичка и намираще време да си спомни с добро човека, който му я праща.

А тези типове наоколо сякаш цепеха с брадви къщичка за кукли.

- О, богове! - изпъшка той накрая, загубил търпение. - Може би все пак няма Дядо Прас, щом успяхте да избълвате толкова отрова. Той не би позволил всички да са начумерени за празника!

- Слушай, Дядо Прас е древен бог на зимата - уморено отвърна Старшият наставник. - Какво общо може да има със смеха и веселието?

- Щом така ти харесва... Но ако въпреки всичко бихме пожелали да се свържем с него, как да постъпим? Да му напишем писмо ли?

- Не и тази вечер, сър - завъртя глава Пондър. - В момента би трябвало да разнася подаръците.

- Значи не се знае къде е. Ех, че...

- Но май още не е минал оттук - досети се Пондър.

- А как би му хрумнало да ни навести? - унило промълви Архиканцлерът.

Библиотекарят се зави презглава и се унесе в още по-сладки сънища.

Като орангутан той копнееше за топлината на тропическите джунгли. Имаше едно незначително затруднение - никога през живота си не бе зървал тропически джунгли, защото първо си беше човек, а после се разви до маймуна. Въпреки това изобщо не му допадна зимният студ. А беше библиотекар до мозъка на костите си, затова не би позволил и най-нищожно огънче да пламне сред книгите. Затова навсякъде другаде из Невидимия университет непрекъснато изчезваха одеяла и други подходящи материали за завивки. А в справочния отдел на библиотеката се трупаха все по-дебел пашкул около човекоподобния ѝ отговорник.

Нещо изскърца до импровизираното му леговище, чу се шепот.

- В никакъв случай не палете фенера!

- Аз пък се чудех защо не го зърнах никъде цялата вечер...

- Сър, той си ляга рано преди Прасоколеда. Аха, намерих го... - зарадва се Пондър. - Провървя ни. Още не е напълнен. Ако се съди по миризмата, взел е назаем един от Ковчежника.

- Нима всяка година окача чорап?!

- Така изглежда.

- Но той не е дете, въпреки несъмненото си детинско простодушие...

- Сър, може би за човекоподобните не е съвсем същото...

- Хм, нима мислиш, че в джунглите празнуват Прасоколеда?!

- Не ми се вярва, сър. Все пак там нямат комини.

- А и краката им са късички. Ще бъдат доста онеправдани откъм дължина на чорапите, нали? Виж, ако окачат ръкавици, могат да се облажат. Ръцете им си ги бива, висят до земята.

- Прозорлива забележка, господин Архиканцлер.

- А какво е поставил върху... Брей, чаша вермут! Е, да не се похабява...

В мрака прозвуча припряно бълбукане.

- Сър, все пак вермутът беше за Дядо Прас.

- Ами бананите?

- Предполагам, че са за прасетата.

- За кои прасета?

- Не се ли сещате, сър? Четири грамадни шопара, които теглят шейната на Дядо Прас... - Пондър се позапъгна и си спомни на колко години е. - Децата вярват и в тях - добави смутен.

- Банани за прасетата, а? Нетрадиционен подход. Аз бих им поднесъл жълъди. Или ябълки.

- Разбирам, сър, но работата е там, че Библиотекарят обича банани.

- Аха... искрена проява на щедрост. Ами добре, господин Стибънс, да се настаним удобно и да чакаме.

- Да, сър.

В тъмата проблесна огънче - Ридкъли, без да подозира, изложи на риск живота си, като си запали лулата.

"Аз чакам Дядо Прас - мислено си размахваше пръст Пондър Стибънс. - Седя на тъмно и чакам Дядо Прас! Аз! Привърженикът на натурфилософията. Мога веднага да кажа колко е корен квадратен от 27,4.* Не е редно! А дори не съм си окачил чорапа. Поне щеше да има някакъв смисъл..." Смръзна се за миг, после свали единия си моден островърх сандал и смъкна чорапа от крака си.

[* Би трябвало да си признае, че отговорът ще гласи: "Ами пет цяло и нещо отгоре." Все пак би налучкал приблизително...]

Олекваше му, като си внушаваше, че подлага на проверка интересна научна хипотеза. Някъде наблизо Ридкъли попита:

- Колко трябва да киснем тука според теб?

- Широко разпространено е схващането, че подаръците се доставят преди полунощ.

- Аха... Добре ли сте, господин Стибънс?

- Чувствам се чудесно, сър. Наистина. Ъ-ъ.. Случайно да имате някаква карфица? Или пиронче?

- Не ми се вярва.

- Няма значение. Намерих ножче за разрязване на страници.

Тишината беше нарушена от неприятно дрънчене. Библиотекарят изсумтя насън.

- Ама какви ги вършиш?

- Бутнах лопатката за въглища до камината.

- А защо опипваш наоколо?

- Аз всъщност... Искам да проведа един експеримент. В края на краищата... Не се знае.

- Кое не се знае?

- Ами... изобщо. Не се знае.

- Знае се понякога - увери го Ридкъли. - Убеден съм, че вече знам много повече, отколкото преди години. Дори си мисля, че е чудно колко много знаеш, без да се усетиш, че си го научил. Питам се какво ли ще знам след време.

- Не се знае.

- Вярно.

Бинки препускаше леко през някакви мъгливи кълбета, а наглед не помръдваше.

- О, аз! - прошепна Хленчо.

- Какво има?

- Ами затвори си очите, ще разбереш.

Тя стисна клепачи и тутакси вдигна ръка към очите си.

- Пак виждам...

- Мислех, че само аз се мъча. Обикновено е така.

Кълбетата изчезнаха и под тях се откри зеленина.

Странна гледка. Наистина беше някаква растителност. Сюзън бе прелитала няколко пъти над поля и гори, дори над блата и джунгли, но те изобщо не изглеждаха толкова зелени. Пейзажът долу се мъчеше да докаже, че и зеленото е основен цвят в природата.

А онова криволичещо нещо...

- Това не е река! - отсече Сюзън.

- Не е ли?

- Синя е!

О, богът се престаши да погледне.

- Нали водата е синя?

- Изобщо не е вярно!

- Тревата е зелена, водата е синя... Поне това помня.

- Е, да, донякъде...

Сюзън се поколеба. Всеки знае, че тревата е зелена, а водата - синя.

Твърде често действителността се разминава с такива представи, но хората въпреки това си държат на тях. Същото е и с небесната синева.

Както се беше умислила, направи грешката да зарее поглед в небето.

Да, горе имаше небе, и то синьо. Долу пък имаше покрита със зеленина земя.

А по средата нямаше нищо. Нито еднообразна белота, нито нощен мрак. Просто нищо. Мозъкът твърдеше, че там небето и земята трябва да се срещат спретнато на хоризонта, но вместо него пустотата сякаш засмукваше очите подобно на хлабав зъб.

А слънцето се рееше под небето. И беше безметежно жълто.

Бинки стъпи на тревата до реката. Е, поне на зеленината. Повече приличаше на мъх или на податлива гъба. Конят се наведе и я подуши любопитно.

Сюзън се смъкна от гърба му, стараше се да гледа надолу, значи право в яркосинята вода.

В нея се забелязваха оранжеви рибки. Не изглеждаха особено добре. Явно ги бе породило въображението на човек, който искрено смята, че рибата се състои от две извити линии и триъгълна опашка. Веднага й напомниха за мършавите рибки в басейна пред къщата на Смърт. Напълно подхождаха на... околната си среда. И Сюзън ги виждаше, макар част от ума й да настояваше упорито, че водата е само плътна и непрозрачна цветна ивица.

Вече знаеше къде е попаднала. Последното късче от мозайката се намести и тя прозря изведнъж. Дори се досещаше предварително как ще изглежда къщата, колко прозорци ще има и какъв дим ще излиза от комина.

Почти не се съмняваше, че на дърветата има ябълки. И са червени, защото всеки знае, че ябълките се червени. А слънцето - жълто, небето - синьо, тревата - зелена.

Но имаше и друг свят, наричан истински от хората, които вярват в него. Там небето можеше да има всякакъв цвят - от кървавочервеното на залеза до тъмносивото на бурята. Дърветата понякога изглеждаха като черни оголени клони или пък наесен приличаха на огньове. Слънцето можеше да е ослепително бяло, жълтеникаво, оранжево, алено... Водата - кафява, белезникава, зеленикала...

Тук обаче имаше само пролетни цветове. И то от пролетта на

въображението.

- Това е детска рисунка - изрече Сюзън.

- Като погледна оная празнота - смънка О, богът и се прегърби на тревата, - очите ми се насълзяха. О, аз... Бълвочът на магьосниците май вече не ми действа.

- Виждала съм десетки рисунки на това място - продължи унесено Сюзън. - Туайла ги прави такива, навремето и аз... Вероятно и всички деца. Да вървим, трябва да намерим къщата.

- Каква къща? - изстена О, богът. - Би ли говорила по-тихо, главата ми ще се пръсне.

- Винаги има къща - натърти Сюзън. - С четири прозореца. И димът излиза от комина, навит на спирала. Разбери, тук е същото като в страната на Смърт. Искам да кажа, че не е истинска география.

Хленчо доближи едно дърво и заудря главата си в него, сякаш много се надяваше да го заболи.

- Прилича ми на истинска...

- Нима си виждал такива дървета? Голямо зелено кълбо върху права кафява пръчка? Прилича на близалка!

- Де да знам. За пръв път виждам дървета. Ох! Нещо ме тупна по главата. - Той се вторачи замаяно в земята. - Червено е.

- Ябълка. - Сюзън въздъхна. - Нали ябълките са червени...

Липсваха каквито и да било храсти. Затова пък се пъчеха едри цветя, всяко с по две удължени зелени листчета отдолу. Никнеха на голямо разстояние едно от друго, колкото да изпъстрят зеленината.

Щом излязоха на поляната, видяха къщата.

Не беше особено голяма. Имаше четири прозореца и врата. От комина се виеше дим като пружина.

- Смешно е, но... - замислено проточи Сюзън. - И Туайла ги рисува такива, а живее в много по-голяма къща. Аз също, обаче прекарах детството си в дворец. Защо ли?

- Може да са само двойници на тази къща - смотолеви жално О, богът.

- Какво? Наистина ли го мислиш? Хлапетата само копират това място, защото е и в главите им?

- Не ме питай, само се опитвах да водя светски разговор.

Сюзън постоя пред къщата. Думите "Сега какво?" сякаш се надвесиха над нея. Да почука ли?...

Осъзна, че това е поредната изцепка на нормалното ѝ мислене...

В страната, където има небе само отгоре, Средния Дейв Лилиуайт влачеше поредния чувал с пари надолу по стълбите.

- Трябва да са хиляди тука - подхвърли Мрежестия.

- Стотици хиляди - промърмори Средния Дейв.

- Ей, тука к'во има? - Котака отвори яка кутия.

- А, хартийки.

Захвърли дебелия лист в ъгъла. Средния Дейв въздъхна. Нямаше нищо против съсловната солидарност, но Котака наистина го дразнеше понякога.

- Мой човек, току-що пусна на пода нотариален акт. По-скъп е от дребните мангизи в целия чувал.

- Айде, бе! Хартийката да струва повече от монетите? Не си ли чувал приказката, че к'вото става за горене, не става за харчене?

- Не се ежи толкоз - укроти го Мрежестия. - Слушал съм аз разни

истории к'ви номера си погаждат хората с тия нотариални актове. Та, значи, феята на зъбчетата си купува имоти, а?

- Нали отнейде трябва да смъква паричките за хлапетата? - вдигна рамене Средния Дейв.

- Ако гепим хартийките, стават ли наши или има някаква хитринка?

- За к'во ти са? - ухили се Котака.

- Слушай, готин, като гледам всичко туй в кулата, десет хилядарки са джобни пари...

- Значи оня няма да се усети, че...

- Господа.

Обърнаха се едновременно. Тийтайм се подпираше на отворената врата.

- Ами... таквоз, прибирахме - обясни не особено смислено Мрежестия.

- Знам. Аз ви заръчах да го правите.

- Вярно, тъй си беше - отдъхна си Мрежестия.

- А има още толкова много... - усмихна се Тийтайм.

Котака се закашля.

- Хиляди чували! - избоботи Средния Дейв. - Ами тия нотариални актове? Глей, има един и за магазинчето, дето си купувам тютюнеца в Анкх-Морпорк! Дъртият Тимбъл все мрънка за наема...

- О, значи сте посегнали и на касите - любезно отбеляза убиецът.

- Ами да...

- Добре, добре. Не съм ви молил, но няма нищо... А как иначе според вас феята на зъбчетата би си набавяла непрекъснато толкова пари? Да не си въобразявахте, че малки гномчета ровят в земята? Само че вълшебното злато е вече боклук на другата сутрин!

Разсмя се. Последва го Мрежестия, присъедини се и Средния Дейв. В следващия миг Тийтайм го налетя и го приплеска до стената.

Едрият мъж се опита да примигне и левият му клепач изведнъж пламна.

Здравото око на убиеца беше точно срещу лицето му. Ако можеше да се нарече здраво с тази зеница-топлийка. Острието на ножа не се отделяше от очите на Средния Дейв.

- Знам какво говорят хората за мен - прошепна Тийтайм. - Първо ръгам, после приказвам. Не е точно така, но защо ли да не постъпя спрямо теб в съответствие с общата заблуда? Стоиш наред замък от злато, а искаш да отмъкнеш малко грошове. Колко жалко! И какво да те правя сега? - Звънящото напрежение се поизцеди от мускулите на убиеца, но ножът не трепна. - Мислиш си, че Банджо ще ти се притече на помощ. Винаги на това си разчитал, нали? Банджо обаче ме харесва. Той е мой приятел.

Средния Дейв успя някак да съсредоточи погледа си отвъд ухото на Тийтайм. Брат му чакаше с безизразно лице да чуе нова заповед или да го споходи нова мисъл.

- Ако ми се стори, че таиш зли помисли към мен, ще се опечаля - продължи убиецът. - Не са ми останали много приятели, господин Среден Дейв. - Дръпна се с весела усмивка на лицето. - Тук царят дружба и разбирателство, нали? Банджо, помогни на брат си да стане, че май не го държат краката.

Грамадата послушно се затътри напред.

- Банджо има душа на дете - похвали го Тийтайм. - Позволявам си да твърдя същото и за себе си.

Другите се бяха вцепенили. Не бяха помръднали след изненадващото нападение. Средния Дейв беше тежичък, меко казано, а Тийтайм приличаше на пръчка, но го помете както ураган прашинка.

- Сега по въпроса за парите. Изобщо не са ми нужни - съобщи сговорчиво убиецът, възседнал чувал с дребни сребърни монети. - Ако желаете, поделете си ги. Не се съмнявам, че ще се карате и ще се мамите до полуда. Ох... Колко досадно е да присъстваш на падението на приятелите си.

Стана и ритна чувала. Зеблото се сцепи, среброто и медта се посипаха в скъпо ручейче.

- А после ще се перчите и ще прахосвате плячката за пиене и жени. Идеята за инвестиции е толкова чужда на белязаните ви дребни мозъчета...

Откъм Банджо се разнесе тътен. Дори Тийтайм млъкна, за да изчака търпеливо, докато великанът сглоби изречението.

- Аз си имам прасенце-касичка.

- Прекрасно! А какво би сторил с един милион долара?

Приглушен грохот. Лицето на Банджо се разкриви от интелектуалните усилия.

- Ами... А сега, де... Ще си купя по-голяма касичка.

- Великолепно! Време е да проверим как се справя нашият магьосник.

Убиецът излезе, без да се озърне. Банджо го последва. Другите се стараеха да не се гледат. Накрая Мрежестия се обади:

- Ама оня к'во каза? Да взимаме парите и да се омитаме ли?

- Стига глупости, бе! - срязва го Средния Дейв, захлупил с длан лявото си око. - И десет крачки няма да направим. Уф, че боли! Оня направо ми срязва скапания клепащ!

- Дайте да зарежем всичко и да се разкараме!

- И как ще се оправяш, като те подгони?

- Че що му е да се занимава с нас?

- За приятели ще намери време - горчиво изръмжа Средния Дейв. - Айде бе, дайте ми някакъв чист парцал!

- Ясно, ама... Оня не може да тършува навсякъде.

Средния Дейв поклати глава. Бе завършил с оцеляване уличния университет на Анкх-Морпорк, от което вродената му схватливост се наточи до блясък. И един поглед в двете различни, но еднакво страшни очи му стигаше, за да осъзнае истината - ако Тийтайм реши да те намери, няма да тършува навсякъде. Ще дойде направо там, където си се спотаил.

- А братчето ти що толкоз го харесва?

Средния Дейв сви устни. Банджо винаги правеше каквото поискаше неговият брат. Поне доскоро.

Промяната май започна с онзи юмручен удар в кръчмата. На Средния Дейв никак не му се умуваше над противната сценка. Бе обещал на майка си да се грижи за Банджо*, а тогава брат му рухна по гръб като отсечено хилядолетно дърво. И когато Средния Дейв скочи от стола си, за да угаси веднъж завинаги гнусния блясък в очичките на убиеца, Тийтайм вече беше опрял нож в гърба му. Ей на това му се викаше унижение...

[* Такава беше предсмъртната заръка на Мамчето Лилиуайт, макар тя да не подозираше, че е настъпил последният ѝ час. "Бягайте при конете, аз ще ги отпъдя от стълбите. Ако стане нещо с мен, наглеждай тъпчото!"]

После Банджо се изправи много учуден и изплю зъб от устата си...

- Ако брат ти не се лепеше тъй за него, щяхме да го връхлетим всички заедно - мечтателно промълви Котака.

- Да го връхлетим ли? - повтори с неописуем глас Средния Дейв.

- Тъй, де! Ти си виновен, да знаеш! - подхвана Мрежестия.

- Я глей ти! Аз ли се прехласвах по десетте хиляди долара?

Мрежестия отстъпи припряно.

- Де да знам, че ще налетим на таквиз щуротии! Искам да си ходя вкъщи!

Средния Дейв се поколеба въпреки болката и яростта. Мрежестия открай време си мрънкаше и се жалваше, но този път имаше нещо нередно. Вярно, местенцето си беше страшничко, а и от заниманията с всички онези зъби тръпки го побиваха... Помнеше обаче как се държеше Мрежестия, когато веднъж ги подгониха и Стражата, и Гилдията на крадците.

- Ей, к'во ви става на всичките? Все едно... сте дечица!

В камината падаха сажди.

- Да предположим, че е той - обади се Ридкъли.

Нещо тупна в пепелта. Двамата магьосници изчакаха мълчаливо фигурата да се надигне. Зашумоля хартия.

- Я ДА ВИДИМ...

Потракване - лулата падна от отворената уста на архиканцлера.

- Кой си ти, дяволите те взели?! Стибънс, запали една свещ най-сетне!

Смърт се поотдръпна.

- АЗ СЪМ ДЯДО ПРАС, РАЗБИРА СЕ. Ъ-Ъ... ХО. ХО. ХО. И АКО СМЕЯ ДА ПОПИТАМ, НИМА БИХТЕ ОЧАКВАЛИ ДРУГ ДА СЛЕЗЕ ПРЕЗ КОМИНА В ТАЗИ НОЩ?

- Не си Дядо Прас!

- КАК ДА НЕ СЪМ, КАТО СИ ИМАМ БРАДАТА, ВЪЗГЛАВНИЦАТА ПОД...

- Защо ли обаче си толкова кльошав в лицето, а?

- АЗ... НЕ СЕ ЧУВСТВАМ ДОБРЕ. ЗАРАДИ... ВСИЧКИТЕ ЧАШИ ВЕРМУТ И ТИЧАНЕТО НАСАМ-НАТАМ. ПРИЛОША МИ.

- Смъртоносно, бих казал.

Ридкъли докопа брадата и яростно опънатото ластиче се спраска.

- Аха, фалшива брада!

- НЕ Е! - отчаяно отрече Смърт.

- Ето ги и кукичките за ушите. Не се съмнявам, че ужасно са те затруднили! - Архиканцлерът размаха победоносно уликата. - И защо се промъкваш през комина? Що за смахнати хрумвания?!

Смърт показа малкото смачкано листче, сякаш за да се оправдае.

- ОФИЦИАЛНО ПИСМО ДО ДЯДО ПРАС. ТУК ПИШЕ... - Взря се по-внимателно. - АМИ МНОГО НЕЩА. ИМА ДЪЛЪГ СПИСЪК. БИБЛИОТЕЧНИ ПЕЧАТИ, БИБЛИОГРАФСКИ СПРАВОЧНИЦИ, МОЛИВИ, БАНАНИ...

- Библиотекарят е поискал всичко това от Дядо Прас? - учуди се Архиканцлерът. - Но защо?

- НЕ ЗНАМ - уклончиво отговори Смърт.

Затискаше с костеливия си палец изречението, отнасящо се до Ридкъли.

Библиотекарят бе съчинил любопитен орангутански йероглиф за израза "кучи гъз".

- Има цели кутии моливи в бюрото ми - проточи Архиканцлерът. - Давам веднага нов молив на всекиго, ако ми докаже, че е изписал докрай стария.

- ЗНАЧИ ТРЯБВА ДА ТИ ДОКАЖАТ ЛИПСАТА НА МОЛИВ?

- Разбира се! Щом са му били необходими канцеларски консумативи, би трябвало да дойде първо при мен. Никой човек не би могъл да ти каже, че се инатя.

- ИМЕННО - невъзмутимо потвърди Смърт с точността на опитен антрополог.

- Е, не държа запас от банани, естествено. - Ридкъли успя да вцепени Пондър Стибънс, когато мушна с показалец възглавницата под червената

куртка. За миг по-младият му колега забрави, че всички магьосници знаят точния час на смъртта си.*

[* Поне го научават навреме, за да поръчат най-хубавото им наметало да бъде изпрано и изгладено, да опустошат избата и да се наплюскат до пръсване. Значително по-добър вариант на килията за осъдени на смърт, защото си спестяват скъпите и безплодни увъртания на адвокатите.]

- Но защо тъкмо ти се захвана с това? Какво сполетя другото приятелче?

- ИЗГЛЕЖДА СЕ НАЛАГА ДА ТИ ОБЯСНЯ.

Сайдни едва не си глътна езика, когато Тийтайм се появи до него.

- Напредваме ли?

- Гнк...

- Моля?

Магьосникът се опомни.

- Ъ-ъ... постигнахме нещо. Ъ-ъ... измислихме как да отворим една ключалка.

Стъкленото око блесна.

- Ако не съм се заблудил, ключалките са седем.

- Е, да, но са наполовина вълшебни и само наполовина истински, пък и наполовина не съществуват... Тоест... Има части в тях, които не са реални през цялото време...

Господин Браун завъртя глава и прибра шперца.

- Не става. И от лоста няма полза. Ако се върна в града и донеса две дракончета... Стапят всякаква стомана, стига да ги натъпчеш с въглен и да им извиеш хубавичко вратлетата.

- Увериха ме, че ти си най-добрият касоразбивач в Анкх-Морпорк - промълви Тийтайм.

Зад него Банджо пристъпи от крак на крак. Господин Браун позволи на раздражението си да проличи.

- Така си е! Ама ключалките се променят в движение, докато ги човъркам. Поне досега не ми се беше случвало.

- Смятах, че си способен да отвориш всяка ключалка, направена някога.

- Направена от хора! - натърти господин Браун. - Или от повечето джуджета. Хич не знам що за твар си е играла с тези. Изобщо не споменахте за магия, когато се споразумяхме.

- Колко жалко... - въздъхна убиецът. - В такъв случай не се нуждая от услугите ти. Защо не се прибереш вкъщи?

- С удоволствие. - Господин Браун започна да си прибира принадлежностите в торбата. - Ами парите?

- Убеден ли си, че ти дължа нещо?

- Дойдох с вас. Не съм виновен, че тук е замесена магия. Трябва все нещо да получа за труда и загубеното време.

- Мисля, че те разбирам. Разбира се, редно е да си получиш заслуженото. Банджо...

Великанът се повлече напред, но спря посред път. Ръката на господин Браун изскочи от торбата, стиснала здрав лост.

- Плужек недорасъл, ти май се лъжеш, че аз съм се пръкнал вчера! Виждал съм типове като тебе. Мислиш си, че всичко е игра. Пускаш тъпи шегички и си въобразяваш, че никой нищичко не проумява. Аз пък си тръгвам и ще взема каквото ми се полага. Ти няма да ме спреш. Нито пък Банджо. Знаехме се с Мамчето Лилиуайт в доброто старо време. Смяташ се за хитър

гадляр, а? Няма по-страшен от тебе, а? Мамчето досега да ти беше натикала ушите в гърлото, наперено изродче такова! Работил съм често с нея, затова хич не се плаша нито от тебе, нито от нещастника Банджо.

Господин Браун ги изгледа гневно, размахал лоста. Сайдни се свиваше пред непристъпната врата.

Забеляза как Тийтайм кимна любезно, сякаш бе изслушал кратко благодарствено слово.

- Вече казах че разбирам гледната ти точка. Банджо, заеми се.

Грамадата надвисна над господин Браун и толкова рязко го вдигна за лоста, че краката му изскочиха от обувките.

- Ей, нали ме познаваш! - закряка във въздуха касоразбивачът. - Като мъничък съм те дундуркал на коленете си, а с твоего мамче...

- Обичаш ли ябълки? - избоботи Банджо. Браун се боричкаше безпомощно. - Трябва да кажеш "Да".

- Да!

- Обичаш ли круши? Трябва да кажеш "да".

- Да!

- Обичаш ли да се търкаляш по стълбите?

Средния Дейв вдигна ръце и ги размаха, за да поиска тишина. Впиваше жлъчен поглед в тайфата.

- Туй място ви скапва, нали? Ама и преди сме били из разни гнусни дупки!

- Никъде не е било толкоз зле - съкрушен заяви Мрежестия. - Само тука ме болят очите, като погледна небето. Пощурявам.

- Лигавото бебче, ня-ня-ня! - пропя Котака.

Вторачиха се в него. Той се закашля нервно.

- А бе, не знам що я изтърсих тая глупост.

- Ако не се джафкаме, ще изтраем някак...

- Ей, Мъхнатко ми прави муцуни!

- Не е вярно!

- На лъжеца огън му пари гъзеца!

Две събития настъпиха едновременно. Средния Дейв загуби търпение, а Мъхнатко писна. От задницата на панталона му се издигаше струйка дим. Заподскача, пляскайки се с длани.

- Кой го направи? - изръмжа зверски Средния Дейв. - Кой го направи?!

- Никого не видях - обади се плашливо Мрежестия. - Ама сериозно ти разправам, никой не го е доближавал. Котака изръси тъпата поговорка, а после...

- Глей го, сега си смуче палеца! - сочеше присмехулно Котака. - Ня-ня-ня! Ей сега ще се разреве, че иска при мама. Ей, нали знаеш к'во става с децата, дето си смучат пръстите? Идва онуй страшилище, дето е цялото от ножици...

- Стига с тия дивотии, бе! - кресна нечовешки Средния Дейв. - Да пукна, ама все едно се разправам с един куп...

Доста по-нависоко от тях някой изпищя. Викът се извиси и секна изведнъж, смени го трополене.

Средния Дейв стигна до площадката тъкмо навреме, за да проследи с поглед префучалото тяло на господин Браун. Миг по-късно кожената торба отскочи от стълбите, отвори се и посипа дъжд от шперцове и други инструменти.

Трупът се търкаляше устремно. Вероятно щеше да стигне чак до основата на кулата.

Средния Дейв отметна глава. Два етажа по-нагоре Банджо го наблюдаваше от срещуположна площадка.

Той не различаваше доброто от злото. Винаги бе оставял тази задача на брат си.

- Ех, да му се... Горкият май се е хлъзнал - смънка Средния Дейв.

- Ами да, хлъзнал се е... - съгласи се Мъхнатко, който също гледаше нагоре.

Чудна работа, как не ги забеляза досега? Бялата кула уж светеше отвътре, а пък имаше сенки, плъзгащи се по камъните. Не, в самите камъни...

- Що за шум беше оня? - сепна се Мъхнатко.

- Сега пък к'во ти се причува?

- Все едно... някой точи ножове. И то наблизичко.

- Само ние сме тук! - сопна му се Средния Дейв. - От кого се плашиш толкоз? От цветенцата навънка ли? Я ела с мен... Да видим можем ли да го свестим...

Сюзън установи, че просто не може да мине през вратата, която тъпо и упорито се съпротивяваше на набезите ѝ. Накрая усети, че ще се натърти излишно, и се отказа. Затова натисна дръжката и отвори.

Чу как О, богът ахна. Тя обаче беше свикнала със сгради, които отвътре са доста по-просторни. Дядо ѝ тъй и не успя да схване идеята за пределите, наложени от трите измерения.

Погледите им неизбежно се приковаха в стълбите. Започваха и от четирите страни на кулата, таванът пък се губеше в светла мараня. Спиралите сякаш чезнеха в безкрая.

После Сюзън зяпна голямата купчина наред пода.

Беше бяла и блещукаше мътно в сиянието на стените.

- Зъби...

- Май ще повърна - тъжно се обади Хленчо.

- Че какво страшно има в зъбите?

Не успя да вложи искреност в упрека си. Купчината изглеждаше направо ужасно.

- Кой е споменавал за страх? Пак съм си махмурлия... О, аз...

Сюзън пристъпи предпазливо.

Малки зъби. Детски. А купчината беше струпана твърде небрежно. Вероятно от същите злосторници, които бяха издраскали знаци с тебешир наоколо.

- Много са... - прошепна О, богът.

- Поне двайсетина милиона, ако се ориентираме по средните размери на един млечен зъб - изрече Сюзън, без да се замисли.

- Я, как го сметна толкова набързо?

- Както се пресмята обемът на конус - вдигна рамене момичето. - Пи по квадрата на радиуса по височината, делено на три. Обзалагам се, че госпожица Бут не е подозирала къде ще се възползвам от натъпканите в главата ми знания.

- Изумително! На ум ли го сметна?

- Нещо се е объркало - промълви тя, без да го слуша. - Не вярвам феята на зъбчетата да го е направила. Толкова труд, за да ги събере, и то само за да ги натрупа тук? А, видях угарка на пода. Феята едва ли си свива цигарите

от боклучав тютюн.

Сюзън огледа тебеширените черти.

Някъде отвисоко долетяха гласове и тя рязко отметна глава. Стори й се, че зърна за миг лице над парапет, което се дръпна припряно. Не изглеждаше никак приказно.

Пак се взря в тебеширения кръг около зъбите. Някой бе поискал всички да са на едно място, а хората да ги заобикалят.

А около кръга имаше знаци. Сюзън притежаваше отлична памет за подробностите. Поредната наследствена черта. И една дреболия се разшава като сънена пчела.

- О, не! - ахна момичето. - Нима някому би хрумнало да...

Вик в маранята горе. По най-близките до нея стъпала се претърколи тяло. Доскоро явно бе принадлежало на слабават мъж на средна възраст, само че стълбите се бяха отнесли немилостиво с него.

Сюзън се затича натам, но трупът избледня и се разтвори във въздуха. Остана само кърваво петно.

Нещо звънна. Един лост отскочи от парапета, заби се в мрамора и затрептя.

Мрежестия стигна задъхан до горната площадка.

- Господин Тийтайм, долу има някакви хора! - изхъхри той. - Дейв и другите слязоха да ги спипат!

- Е, и? Просто ги... премахнете.

- Само дето... единият е момиче, господине.

Убиецът изобщо не се озърна.

- Значи ще ги премахнете любезно.

- Да, господине... Ясно... - Мрежестия се прокашля. - Господине, не искате ли да знаете защо са дошли?

- О, небеса, не! Не страдам от излишно любопитство. Върви, върви.

Мрежестия постоя, почеса се и затупурка бързо по стъпалата. Някъде по средата доту скърцане като от разсърнала се стара врата.

И пребледня.

"Стига бе, к'во като е врата?" - успокои го разсъдливият преден дял на мозъка му. Наистина тук имаше стотици врати, но... Не помнеше някоя от тях да е скърцнала досега.

Един друг дял, който си кротуваше до гръбначния мозък, се намеси: "Не е никоя от тукашните врати. Знаеш ти коя е, знаеш..."

Не бе чувал този звук от трийсетина години.

Изквича тихичко и започна да прескача по четири стъпала наведнъж.

В ъглите сенките потъмняваха.

Сюзън тичаше нагоре и влачеше неуморно Хленчо.

- Имаш ли представа какво са сторили?! - възклищаваше на бегом. - Знаеш ли защо са оградили с онзи кръг всички зъби?! Какво могъщество! Ох...

Когато Мрежестия стигна до първия етаж, вече се тресеше целият, но съвсем не от преумора. Втурна се право към изхода и Средния Дейв едва успя да го сграбчи.

- Пусни ме, бе! Онуй ме гони!

- Ей, виж му мутрата... - стъписа се Котака. - Все едно му се е изпречил призрак.

- Да, ама не е призрак - смънка Мрежестия. - По-лошо е...

Средния Дейв се засили и му стовари тежък шамар.

- Я се стегни! Отвори си зъркелите! Нищо не те гони! Пък и ние на всекиго ще вземем мярката, ясно?

Ужасът бе успял да се поизцеди от душицата му. Мрежестия огледа стълбите с подозрение. Никъде нищо не видя.

- А тъй те искам - промърмори Средния Дейв, но не го пусна. - Казвай сега к'во ти се привида.

- Май беше оня гардероб. Айде де, смейте ми се...

Никой дори не се усмихна.

- Кой гардероб? - колебливо попита Котака.

- А бе, като бях малък... Имахме си един вехт гардероб. От дъб. И на него едно... едно... като лице. - Лицата наоколо бяха не по-малко вдървени от онова в спомените му. - Е, не истинско, ами... една такваз украса около ключалката. Само като я погледнех накриво, ставаше лице. Натикаха гардероба в мойта стая, щото беше голям, а всяка нощ... всяка нощ...

Те бяха зрели мъже или поне бяха живели по няколко десетилетия. Незнайно защо повечето цивилизации смятат, че е едно и също. За пръв път обаче виждаха някого от своите да се гърчи от ужас.

- И к'во? - дрезгаво го подкани Котака.

- ...и ми шепнеше разни неща - довърши Мрежестия досущ като мишка в тъмница. Спогледаха се.

- К'ви неща, бе? - попита Средния Дейв.

- Не знам! Пъхах си главата под възглавницата! И без туй бях хлапе тогаз! Накрая татко ми се пищиса, нацепи гардероба с брадвата и го изгори на двора. Накара ме да гледам.

- Да знаете, с мен е същото, като съм на тъмно - гузно сподели Котака.

- Леле, и ти ли започна! - хвана се за главата Средния Дейв. - Нали не те е страх от тъмното? С туй те знаят хората. Влизал съм с тебе в к'ви ли не мазета и не знам си къде още. Нали от туй ти излезе прякорът, бе? Котака, щото виждаш на тъмно.

- Да, де... Човек почва да се инати, да знаеш. Като пораснеш, викаш си: "Сенки и измишльотини, друго няма." Пък и не е като онуй тъмно в наш'то мазе.

- А, за тебе са приготвили нещо специално, тъй ли? - изсумтя Средния Дейв.

Подигравката не предизвика очакваната реакция.

- Вярно - простичко отвърна Котака. - Специално си беше.

- Наш'то мамче ни пердасеше, ако се напъхаме в мазето - спомни си Средния Дейв. - Там й беше казанът за ракия.

- Глей ти... - промълви Котака сякаш от безмерната далечина. - Нашият татко пък ни пердасеше, ако се измъкнем от мазето. И айде стига с тия истории.

Стигнаха до първия етаж. Нямаше нито натрапници, нито труп.

- Не може да е оживял, нали? - смотолеви Средния Дейв.

- Нали го видях, като прелетя - вдигна рамене Котака. - Ако си жив, няма как да ти се изкриви вратът чак толкоз... - Рязко се обърна и примижа към маранята. - Ама кой шава там?

- Разделяме се и по стълбите! - троснато нареди Средния Дейв. - Тоя път няма да ни се измъкнат.

- Кой са тия? Що са се довлекли тука?

- А ние що се довлякохме? - промърмори Мъхнатко, който се оглеждаше

неуморно. - Да сте чували някакво щракане, все едно са ножици?

- Не съм чувал.

- И аз не съм.

- Причуло ти се е.

Мъхнатко кимна унило.

Докато изкачваше неохотно стъпалата, малки сенки пробягваха по дяланите камъни и се събираха около краката му.

Сюзън се шмугна в първия страничен коридор, по който от двете страни се редяха бели врати.

- Май ни видяха. А ако те са феи на зъбчетата, значи някой глупак е приложил на практика девиза "Равен шанс за всички"...

Отвори наслука една врата.

Стаята нямаше прозорци, но беше чудесно осветена от стените. По средата стърчеше витринка със счупено стъкло. Картонени късчета белееха по пода.

Сюзън взе едно и прочете на глас:

- "Томас Агуе, на четири години и почти девет месеца, "Дворцов булевард" 9, Сто Лат."

Буквите бяха равни и приятно закръглени. Тя влезе забързано в отрещната стая и завари същото опустошение.

- Вече знаем къде са били зъбчетата. Онези са ги събрали и са ги отнесли долу.

- За какво са им?

Сюзън въздъхна.

- Магията е толкова стара, че вече почти никой не я смята за магия.

Ако имаш кичур, отрязан нокът или зъб от някого, можеш да наложиш властта си над него.

О, богът се съсредоточи мъчително.

- Дали те разбрах правилно?... Онази купчина контролира милиони деца, така ли?

- Да. И повечето отдавна са пораснали.

- С тази магия ги заставяш да мислят или да вършат каквото пожелаеш?

- Да.

- Например да бръкнат в портфейла на татко и да пратят съдържанието на внушен им адрес?

- Хм, за това не се бях сетила, но... почти не се съмнявам, че е възможно.

- Или да слязат в избата и да излеят алкохола в канала, а после да се закълнат тържествено, че няма и капка да близнат до края на живота си?

Хленчо живна забележимо.

- Какви ги дрънкаш?!

- Лесно ти е на теб. Не се будиш всяка сутрин с видението как животът ти се изсипва в тоалетната чиния.

Средния Дейв и Котака претичаха по коридора и спряха пред първото разклонение.

- Ти върви натам, а аз...

- Ей, дай да не се делим.

- На всички чутурите ви се напълниха с бръмбари! Гледал съм те да

прегриваш гърлата на три овчарски кучета, като свършихме оная работа в Куирм! Сега к'во, за ръчичка ли да те държа? Провери стаите нататък, аз ще кривна наляво.

Той се отдалечи, а Котака се загледа изцъклено в посочения му коридор.

Нямаше много врати и не беше особено дълъг. А и както ги предупреди Тийтайм, липсваха каквито и да било опасности... освен онези, които бяха пренесли в себе си.

Чу гласове и едва не се свлече от облекчение.

С хората знаеше как да се разправя.

Тъкмо доближи вратата и някакво странно шумолене го принуди да се обърне. По коридора шеметно се носеха сенки. Право към него. Падаха от тавана и изскачаха от стените.

Където се сливаха, ставаха все по-тъмни. И още по-тъмни.

И се надигнаха. И скочиха.

- Това пък какво беше? - сепна се Сюзън.

- Някой се канеше да изпищи - обясни Хленчо, може би опирайки се на горчивия си опит, - но не му позволиха да осъществи намерението си.

Тя отвори вратата. Навън беше безлюдно.

Но не и пусто. Петно мрак се смали и изчезна в пода, друга сянка се скри зад ъгъла.

А наред коридора се мъдреха ботуши. Сюзън не си спомняше да са били там преди минута.

Подуши въздуха. Миришеше на плъхове, влага и мухъл.

- Да се махаме по-бързо отгук!

- Но как ще открием онази Вайълет? Стаите са толкова много...

- Не знам. Уж би трябвало да я усетя, а не мога.

Сюзън надникна. Някъде викаха мъже. Измъкнаха се от коридора и се качиха до горната площадка. И тук имаше стаи с разбити витринки.

А в ъглите се преливаха сенки, сякаш невидим източник на светлина се полюшваше бавно.

- Между другото това място доста ми напомня за... хм, жилището на твоя дядо - подхвърли О, богът.

- Знам. Няма други правила освен онези, които той наложи. И си мисля, че той също нямаше да се зарадва особено, ако някой нахлуе и му разпердушини библиотеката... - Гласът ѝ се промени изведнъж. - Ами да, тук важат само правилата, в които вярват децата.

- Е, това ми звучи обнадеждаващо.

- Напротив.

- Хубави цветенца и сбъркано небе, какво пък толкова?

- Ще стане и много по-зле. И ще бъде твърде странно.

- Повече от сега? Хм...

- Например не ми се вярва, че човек може да умре тук.

- Мъжът, който се изтърколи по стълбата, ми се стори съвсем мъртъв.

- О, да, умираш си. Само че не тук. Пренасяш се другаде. И повече никой не те вижда. Горедолу толкова знаеш за смъртта, когато си на три години. Дядо ми твърди, че не било така преди петдесетина години. Всички оплаквали мъртвеца, дори леглото не се виждало от струпани роднини. А вече разправят на децата, че любимата им бабка е заминала другаде.

- Ей... Здравсти... Кой е там? - подвикна жена откъм следващия страничен коридор.

Влязоха в стаята и завариха Вайълет, вързана за едно от крачетата на вездесъщата витринка. Тя ги изгледа плашливо, после се учуди, накрая се досети.

- Вие не сте ли?...

- Да, да, срещали сме се от време на време в "Ковчезите". А когато дойдохте последния път за зъбчето на Туайла, стъписахте се, че ви виждам и трябваше да ви дам нещо за пиене, за да се успокоите. - Сюзън дърпаше възлите. - Май нямаме много време...

- Този кой е?

О, Боже на махмурлука се опита да приглади влажната си коса.

- А, един бог. Казва се Хленчо.

- Пиете ли алкохол? - мина направо към същността О, богът.

- Що за въп...

- Иска да научи това - намеси се Сюзън, - за да реши дали ви мрази.

Божи чудатости, нали ги знаете какви са...

- Изобщо не пия - вдигна рамене Вайълет. - Ама че обидно предположение! Дори нося синя лентичка!

Веждите на Хленчо се извиха.

- Това означава - търпеливо обясни Сюзън, - че тя членува в Лигата на въздържателите под покровителството на бог Офлър. Заклеват се да не близнат алкохол през живота си. Не знам защо. Е, разбира се, Офлър е крокодил. Явно не кисне по барове. Повече му допада водата.

- Никакъв алкохол, така ли? - пожела да се увери О, богът.

- Никога! - гордо натърти Вайълет. - Татко ме възпита да бъда порядъчно момиче.

След малко Сюзън трябваше да се изпречи пред погледите им, за да привлече някак вниманието им.

- Може ли да се заемем с по-неотложните неща? Благодаря. Вайълет, кой ви доведе тук?

- Не знам! Обикалях си по задачите както винаги, после ми се стори, че някой се прокрадва зад мен. Изведнъж всичко потъмня и когато се опомних, бяхме... Видяхте ли какво има навън?

- Да.

- Ами вече бяхме тук. Онзи големият ме носеше. Наричат го Банджо. Не е лош човек, само е... особен. Муден... и в главата. Другите са бандити. Внимавайте с онзи, който има едно стъклено око. Всички се боят от него освен Банджо.

- Стъклено око ли?

- По дрехите познах, че е от Гилдията на убийците. Името му е Тийтайм. Май се опитват да откраднат нещо... Цяла вечност пренасяха зъбчетата и ги струпваха долу. Ужасно! Благодаря - каза мило на О, бога, който й помогна да се изправи.

- Около тях е очертан магически кръг - промълви Сюзън.

Устата и очите на Вайълет образуваха три кръгчета.

- Но защо?!

- Според мен използват зъбчетата, за да установят контрол над децата.

С магия.

- Ах, какъв ужас!

Сюзън неволно помисли, че този начин на изразяване е неподходящ за пораснало момиче, но пък сигурно се използва, за да внуши у намиращите се наблизо същества от мъжки пол впечатлението колко е крехка и беззащитна въпросната особа. Съзнаваше, че е несправедливо, а и никому не е нужно да

се занимава с такива дреболии. Отгоре на всичко беше права, а от това ѝ ставаше още по-неприятно.

- Да, ужасно е.

- Ами да, с тях има и един магьосник! Носи островърха шапка!

- Крайно време е да я изведем оттук - настоя О, богът с излишен драматичен привкус.

- Добра идея - съгласи се снизходително Сюзън. - Да вървим.

Някой май бе дръпнал Котака нагоре с такава светкавична бързина, че ботушите не са успели да го последват.

А това доста разтревожи Средния Дейв. Да не говорим пък за миризмата. Иначе кулата нито вонеше, нито ухаеше на нещо, тук обаче се усещаше дъх на гъби и пръст.

Челото му се набръчка. Средния Дейв крадеше и убиваше, затова бе развил у себе си изтънчени морални норми. Предпочиташе да не краде от бедняци, може би не само защото нямаше какво да им отмъкне. Ако се наложеше да причини болка, стараше се да не осакатява човека. А когато покрай всичко друго се видеше принуден да очисти някого, внимаваше жертвата да не се мъчи много или поне да не издава по-силни звуци.

Цялата тази история започваше сериозно да му опъва нервите. Обикновено дори не забелязваше, че ги има.

А от Котака беше останал само чифт ботуши.

Изтегли меч си от ножницата.

Пълзящите над него сенки се поотдръгнаха.

Сюзън подаде глава да огледа стълбите и едва не опря нос в стрела, заредена в арбалет.

- Айде сега всичките излезте да ви виждам - нехайно заповяда Мъхнатко.

- А ти, госпожичке, не посягай към тоя меч, дето си го препасала. Ще вземеш да се порежеш.

Сюзън се опита да стане невидима и не успя. Досега го постигаше с такава лекота, че често ѝ се случваше неволно и изпаднаше в разнообразни неловки ситуации. Случваше се да си чете книжка в леглото, а хората се чудеха как е излязла от стаята си, без никой да забележи. Тук обаче упорито си оставаше достъпна за всеки поглед.

- Това място не ви принадлежи! - сопна се, отстъпвайки.

- Ъхъ, ама ей тоя арбалет си е мой. Затуй вървете си кротичко пред мене, ще отидем да си поприказваме с господин Тийтайм.

- Извинете, но бих искал да проверя нещо - учтиво изрече Хленчо.

Много учуди Сюзън със следващата си постъпка - протегна ръка и притисна пръст към върха на стрелата.

- Ей, к'во ти става, бе? - сащиса се и Мъхнатко.

- Усетих я, обаче известна степен на болка би трябвало да е част от нормалната ми реакция - поклати глава О, богът. - Налага се да ви предупредя, че най-вероятно съм безсмъртен.

- Да, но ние двете най-вероятно не сме - напомни му Сюзън.

- Безсмъртен, а? - търпеливо се ухили Мъхнатко. - Значи ако ти забода тая стрела в главата, няма да ритнеш камбаната?

- Е, щом поставяте въпроса така... Знаем, че ще ме заболи много...

- Досетливко си ти. Айде, размърдайте се.

- Когато нещо се случи - прошепна Сюзън, - вие двамата се опитайте да стигнете до първия етаж и да излезете оттук, ясно? Ако тук нещата потръгнат съвсем зле, конят поне може да ви изведе от това място.

- Тоест... Ако нещо се случи - поправи я нерешително О, богът.

- Когато - натърти тя.

Вървящият зад тях Мъхнатко се озърташе усилено. Щеше да му е много по-спокойно да е с аверчетата си. Доста му олекна дори да има пленници.

С ъгълчето на окото си Сюзън забеляза нещо на една от отсрещните стълби. За миг ѝ се стори, че долови няколко отблясъка като от метални остриета.

Някой изохка изтерзано зад нея. Обърна се. Мъжът с арбалета се бе вцепенил и също гледаше към отсрещната стълба.

- О, не-е-е... - завайка се той тихичко.

- Какъв ви е проблемът? - попита тя невъзмутимо.

- И ти ли го виждаш? - трепна силно грубиянът.

- Кое? Онази купчина щракащи остриета?

- О, не-е-е-е-е!!!

- Мярна се само за секунда - продължи тя. - Вече не е там. Сигурно се е пренесло другаде.

- Човекът с ножиците... - втрещен прошепна Мъхнатко.

- Що за индивид е той? - не сдържа любопитството си Хленчо.

- Никой! - троснато отвърна мъжката в отчаян опит да се наложи като господар на положението. - Няма никакъв Човек с ножици и толкоз!

- Сигурно сте прав - вдигна рамене Сюзън. - Само че... Смучехте ли си пръстите като малък? Слушала съм само за един Човек с ножици. С него плашат децата...

- Млък, млък, млък! - ревна Мъхнатко и опря стрелата в нея. - Дребосъците вярват на всякакви измишльотини! Отдавна съм голям, отварям си бирата с челюстите на всекиго, дето го спипам за врата и... О, богове...

Сюзън чуваше същото "щрак-щрак". Много по-наблизо.

Мъхнатко затвори очи.

- Има ли нещо зад гърба ми? - изписука той. Тя избута другите двама и им посочи заповеднически стълбата.

- Няма - увери го, а Хленчо и Вайълет вече тичаха надолу по стъпалата.

- Някой изобщо стои ли наоколо?

- Никой.

- Ами добре! Като видиш онуй еднооко копеле, кажи му да си завре парите отзад!

Мъхнатко също се завъртя на пети и побягна.

Сюзън го погледа още малко, а когато се обърна да продължи нагоре, срещу нея стоеше Човекът с ножиците.

Всъщност изобщо нямаше човешки вид. Приличаше на изродена кръстоска между щраус и изправен гущер, и то почти само от остриета, които стържеха и потракваха на всяка крачка.

Дългата сребриста шия се изви и острата ръбата глава се наведе да я погледне отблизо.

- Не търсиш мен - учтиво го упъти Сюзън. - Не си присъствал в моите кошмари.

Остриетата се поклащаха, като че се опитваха да мислят.

- Аз обаче те помня добре - сви вежди Сюзън и пристъпи напред. - Веднъж дойде при Туайла. Онази проклета гувернантка ѝ бе обяснила подробно какво сполетява малките момичета, които си смучат пръстите. А ти помниш ли

ръжена? Обзалагам се, че после си имал нужда от дълго заточване...

Създанието наведе глава, заобиколи я предпазливо и затрака надолу по стълбите след Мъхнатко.

Сюзън продължи към върха на кулата.

Сайдни сложи зеленото стъкло на фенера си, после притисна малката сребърна пръчица с изумруд накрая. Някаква част в ключалката се премести.

Нещо избръмча от другата страна на вратата. Той се прегърби с шумна въздишка.

- Аз... ъ-ъ... мисля, че се справих с третата - рапортува магьосникът.

- Зелената светлина се оказа нужния ключ.

- Оценявам тази проява на висока квалификация - отвърна Тийтайм. - А останалите четири?

Сайдни се озърна крадешком към мълчаливата жива планина наблизо и си облиза устните.

- Е, ако съм прав в догадките си и отварянето на ключалките зависи от определени условия, може да се бавим с години... - Ами ако някоя може да бъде отключена само от русо момченце с мишка в ръката? И то във вторник? И то в дъждовен ден?

- Но ти ще откриеш какви са заклинанията, нали? - усмихна се убиецът.

- Да, да, разбира се. Нали вече установих същността на едното.

Реверсивна тавматургия, нали се сещате? Но процесите, с които се занимавам, са много, много, много... трудни.

- Съчувствам ти. Ако задачата ти се стори непосилна, трябва само да ми кажеш.

- Не! - изквича Сайдни и се овладя. - Не. Убеден съм, че скоро ще ги разгадая...

- Прелестно - промълви Тийтайм. Недоучилият магьосник сведе поглед към рехавите струйки пара, излизащи изпод вратата.

- Господин Тийтайм, знаете ли какво има вътре?

- Не.

- Аха. Разбирам.

Сайдни се взря печално в четвъртата ключалка. Невероятно, но си припомняш толкова неща, когато те наблюдава някой като Тийтайм.

- Господине... - Обърнаха се. Средния Дейв се качи на горната площадка

- Има още някой в кулата. Докопах Котака. Не знам как са го издебнали. Накарах Мъхнатко да пази стълбите, а Мрежестия се запиля някъде.

Убиецът се загледа в магьосника, който трескаво започна да ръчка четвъртата ключалка.

- И какво се опитваш да ми кажеш? Нали наех вас, яките мъжаги, за да отстранявате подобни досадни проблеми?

Устните на Средния Дейв по навик се свиха за няколко топли думи, но вместо това се чу:

- Добре, ама кого си имаме насреща? Караконджоли? Вампири?

Тийтайм въздъхна.

- Предполагам, че са служители на феята на зъбчетата.

- Няма начин да са като ония, дето ги разкарахме оттука - врътна глава Средния Дейв. - Ония си бяха нескопосани мърльовци. А все едно земята се е отворила и е глътнала Котака. - Поумува и се поправи. - Таванът, де... - Страшна картинка се мярна в неговото рядко употребявано въображение. Прогони я. - И момичето го няма.

- Нима? Защо ли си спомням как ви казах, че трябва да бъде убита?

Средния Дейв се притесни. Мамчето Лилиуайт възпита момчетата си да се държат прилично с жените. Внушенията ѝ бяха оставили незаличими следи в съзнанията им, подкрепени и от белезите по задниците им.

Останалите авери пък нямаха нищо против да се отърват от всекиго, ако стои на пътя им към сериозни суми, но страшно се подразниха заради момчето. Как тъй Тийтайм ще им заповядва да очистят някого просто защото вече не му е нужен?

- Мислехме си... А бе, не се знае к'во може да стане...

- Тя не ни е необходима - вдигна рамене убиецът.

А Сайдни ровеше припряно в донесените справочници.

- Туй място направо си е лабиринт... - въздъхна Средния Дейв.

- Уви, прав си. Аз обаче не се съмнявам, че които и да са нежеланите посетители, ще успеят да ни намерят. Може би прекалявам с надеждите, но, току-виж, опитат и нещо героично...

Вайълет и Хленчо тичаха надолу по стълбите.

- Знаете ли как можем да напуснем това място? - попита тя.

- А вие не знаете ли?

- Има някаква... пролука. Ако вървите към нея и знаете, че е там, преминавате.

- Известно ли ви е къде е тази пролука?

- Не! Досега не съм стъпвала тук! И ми бяха нахлупили чувал на главата, когато дойдохме! Аз само прибирах падналите зъбчета на дечицата! - Вайълет захлипа. - Връчват ти списъка, обясняват ти за пет минути какво да правиш, дори ти удържат по десет centa на седмица за стълбата. Признавам, сбърках с малкия Уилям Рубин миналата седмица, но да ми бяха казали! Уж трябвало да се вземе който и да е зъб, ако...

- А... в какво се състоеше грешката?

- Случи се, защото той си беше пхнал главата под възглавницата, но когато ни дават клещите, изобщо не им хрумва да ни обяснят, че не бива...

Хленчо си мислеше, че тя несъмнено има приятен глас, но защо ли го дразнеше?

- Най-добре да излезем от тази кула - предложи той. - Иначе може да ни чуят.

- А с какъв вид божествена работа се занимавате? - пристраши се да попита тя.

- Ами... О, аз... Това-онова... Аз...

Хленчо се напъваше да съчини нещо въпреки пулсиращата болка в слепоочията си. И тогава го осени една от онези идеи, които изглеждат великолепни на пияна глава. Е, да, някой друг бе погълнал алкохола.

- Всъщност съм на свободна практика - изрече той с измъчена бодрост.

- Но как е възможно да съществува бог на свободна практика?!

- Вижте какво... Ако някой от останалите поиска да излезе в отпуск или да се поразсее, аз го замествам. - В тези обстоятелства може би не беше най-мъдрото решение да дава воля на въображението си. - Честно казано, прекалено зает съм напоследък. Не успявам дъх да си поема. Нямаме представа как ме експлоатират! Изобщо не се замислят редно ли е да се отдадат на удоволствия, въплътени в някой бял бик или лебед. Само ме тупат по рамото: "Ей, Хленчо, приятелче, поеми нещата, отговаряй на молитвите и така нататък, знаеш какво да вършиш." Нямам свободна минутка, но в тези времена

не можеш да отказваш каквато и да е работа...

Вайълет се кокореше очарована.

- А кого замествате в момента?

- Хм, ами... Бога на махмурлука...

- Бог на махмурлука ли?! Ужасно!

Хленчо огледа за миг своята изцапана и смачкана тога.

- Сигурно така изглежда отстрани... - успя да измънка.

- Не сте особено подходящ за тази работа.

- О, знам, знам!

- Повече ви прилича да сте в ролята на някой от най-важните богове -

въодушевено продължи Вайълет. - Лесно си представям как замествате например Йо или Провидението.

И неговото чене увисна на свой ред.

- Веднага познах, че тази роля не е за вас... - похвали и себе си тя.

Някой вече опираше острието на меч в шията му.

- К'во става тука, бе? - изръмжа Мрежестия. - И Алея на влюбените ли си имаме?

- Я го оставете на мира! - възмути се Вайълет. - Той е бог! Ще съжбялявате за нахалството си!

Хленчо преглътна много внимателно. Мечът като че беше добре наточен.

- Бог, значи? На к'во си бог?

Той пак се опита да преглътне.

- Ами на това-онова...

- Стига, бе... Леле, колко се стреснах! Трябва да стъпвам на пръсти около тебе, а? Да не вземеш да ме поразииш с някоя мълния? Ще ми съсипеш настроението, да знаеш.

Хленчо не смееше да помръдне главата си. Но беше съвсем сигурен, че с периферното си зрение долавя смътно стрелкащи се сенки по стените.

- А сега, де! - подсмихна се Мрежестия. - Май ни свършиха мълниите?

Ей, сетих се нещо! Нивгаш не съм кльцвал гърлото на...

Скърцане.

Лицето на бандита беше на една педя от очите на Хленчо, затова О, богът можа да проследи промяната от първия ред, образно казано.

Очите на мъжа се завъртяха диво, а от устата му се изтръгна само едно "гър".

Хленчо се осмели да отстъпи крачка-две назад. Мечът не шавна в ръката на Мрежестия. Стоеше и трепереше, имаше вид на човек, който жадува да провери има ли нещо зад гърба му, но не би посмял, защото може и да има.

О, богът не разбираше как някакво си скърцане ще ти подеиства толкова опустошително. Озърна се към първата площадка на стълбите.

- Ама кой успя да сложи незабелязано онова нещо там? - учуди се Вайълет.

Беше най-обикновен гардероб. От тъмен дъб и с малко финтифлюшки по вратичките, залепени в безсилен опит да се прикрие фактът, че това си е една изправена кутия.

- Може би сте се опитал - предположи тя - да го ударите с гръмотевица, но сте прескочил малко по-натам в речника?

- Моля?

Хленчо гледаше ту вцепенения мъжага, ту гардероба. Дърводелското произведение беше толкова обикновено, че чак изглеждаше... зловещо.

- Ами "гърдероб" като че е малко преди "гръмотевица"...

Тя се намръщи съсредоточено. Някаква част от съзнанието на Хленчо

замърмори: "Падам си по момиче, което не е особено наясно с правописа. От друга страна, тя май си пада по същество с тога, върху която сякаш банда невестулки си е правила оргия. По-добре да спра дотук..."

Основната част обаче се чудеше защо от гърлото на този човек се изтръгва само бълбукане. Това все пак е гардероб!

- Не, не! - замънка Мрежестия. - Не ща!

Мечът издрънча на каменните плочи. Грубиянът направи крачка заднешком по стъпалата. Съвсем бавно. Изглеждаше, че нещо го придърпва въпреки истеричните усилия на всичките му мускули.

- Какво не искате? Не разбирам... - промълви Вайълет.

Хленчо за пръв път наблюдаваше как някой се обръща, все едно гигантска ръка го стиска за главата и го върти.

- Не, не, не, не... - Мрежестия се препъваше по стълбата. - Помогнете ми! - прошепна смазан.

- Не мога да схвана проблема - вдигна рамене Хленчо. - Това е гардероб, нали? Служи за натъпкване вътре на старите дрехи, за да няма място за новите.

Вратичките се разтвориха подканящо. Мрежестия успя да разпери ръце и да се запъне. За миг застина в тази поза.

После беше всмукан рязко и вратичките треснаха. Малкото бронзово ключе се завъртя.

- Трябва да го измъкнем оттам! - възкликна О, богът и се втурна нагоре.

- Но защо? - възпротиви се Вайълет. - Не са особено мили хора! А и тъкмо този ми правеше непристойни намеци, когато ми носеше храна.

- Е, да, но...

Хленчо бе виждал досега такова лице само в огледалото. Мрежестия му се стори смъртно болен.

Завъртя ключето и отвори вратичките.

- О, аз...

- Не искам да гледам! Не искам да гледам! - изчурулика Вайълет, надничайки настървено над рамото му.

Хленчо се наведе и вдигна ботушите, оставени грижливо точно по средата. После ги остави полека и заобиколи, за да погледне задната страна на гардероба.

Беше направена от шперплат и в единия ъгъл имаше шампован надпис с поизбледняло мастило: "Фирма "Дратли и синове", улица "Федра", Анкх-Морпорк."

- Магически ли е? - нервно попита Вайълет.

- Не знам дали нещо магическо носи и фирмения знак на производителя...

- Да, обаче наистина има и вълшебни гардероби! - все още неспокойно възкликна тя. - Ако влезеш в тях, излизаш в някоя вълшебна страна.

Хленчо пак мина отпред, за да погледне ботушите.

- Хм... Вероятно.

- МИСЛЯ, ЧЕ ЕДНО ОБЯСНЕНИЕ Е НАПЪЛНО УМЕСТНО В СЛУЧАЯ.

- И аз си мисля, че ни го дължиш - потвърди Ридкъли. - Наоколо щъкат разни изродчета и ни ядат чорапите и моливите, а малко по-рано отрезвяхахме един тип, който се мисли за Бога на махмурлука. И ние решихме, че нещо лошо е сполетяло Дядо Прас. Прави бяхме, нали?

- Хексът беше прав, господин Архиканцлер - учтиво, но твърдо го

поправи Пондър.

- ХЕКСЪТ ЛИ? КАКВО Е ХЕКСЪТ?

- Ъ-ъ... Хексът мисли... тоест изчислява, че днес трябва да е настъпила огромна промяна в природата на вярата.

Незнайно защо Пондър си представяше, че Смърт едва ли би одобрил появата на неживи творения, които мислят.

- ГОСПОДИН ХЕКСЪТ Е ПРОЯВИЛ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНА ПРОНИЦАТЕЛНОСТ. ДЯДО ПРАС

БЕШЕ... - Смърт млъкна, за да подбере нужните му думи. - ЛИПСВА ДОСТАТЪЧНО СМИСЛЕНО ПОНЯТИЕ В ЧОВЕШКИЯ ЕЗИК. ОТ ЕДНА СТРАНА, МОЖЕМ ДА ГО ОБЯВИМ И ЗА

МЪРТЪВ, НО ОТ ДРУГА СТРАНА, НЯМА ДА Е СЪВСЕМ ТОЧНО... ЕДИН БОГ НЕ МОЖЕ ДА

БЪДЕ УБИТ. НЕ И НАПЪЛНО. ДА РЕЧЕМ, ЧЕ БЕШЕ ЖЕСТОКО ОГРАНИЧЕН В СЪЩЕСТВУВАНЕТО СИ.

- Ех, богове! - поклати глава Ридкъли. - Кому се е приискало да изрита стареца от сцената?

- ТОЙ ИМА ВРАГОВЕ.

- Че какво е сторил? Да не е пропуснал някой комин?

- ВСЯКО СЪЩЕСТВУВАЩО СЪЗДАНИЕ ИМА ВРАГОВЕ.

- Сериозно? Всяко?!

- ДА. И ТО МОГЪЩИ ВРАГОВЕ. НО ТОЗИ ПЪТ ТЕ ПРЕКАЛИХА. ВЕЧЕ ИЗПОЛЗВАТ

ХОРА ЗА ДЕЯНИЯТА СИ.

- Ама кои са те?

- ОНЕЗИ, КОИТО СМЯТАТ, ЧЕ ВСЕЛЕНАТА ТРЯБВА ДА ПРЕДСТАВЛЯВА КУПЧИНА

КАМЪНИ, ОБИКАЛЯЩИ ПО СПРЕТНАТИ ОРБИТИ. ЧУВАЛ ЛИ СИ НЯКОЙ ДА СПОМЕНАВА

РЕВИЗОРИТЕ?

- Предполагам, че Ковчезникът може да се е пооплескал, какъвто си е...

- ГОВОРЯ ТИ НЕ ЗА РЕВИЗОРИ НА ФИНАНСИ, А НА РЕАЛНОСТИ. ТЕ СМЯТАТ ЖИВОТА ЗА ПЕТНО ВЪРХУ ВСЕЛЕНАТА. ЗА ЗАРАЗА. ЗА МРЪСОТИЯ, КОЯТО САМО ИМ

РАЗВАЛЯ ХУБАВИЯ РЕД.

- И какъв трябва да е този ред?

- Този, който осигурява ефективно функционираща Вселена.

- Хм, аз пък си мислех, че тя функционира заради нас... Всъщност за да го има Професора по приложна антропика, но и ние се облажваме покрай него. -

Архиканцлерът се почеса по брадата. - И аз щях да ръководя един идеално функциониращ Университет, ако не ми се мотаеха разни студенти в краката.

- ИМЕННО.

- Значи искат да се отърват от нас?

- ИСКАТ ДА БЪДЕТЕ ПО-МАЛКО СКЛОННИ КЪМ... ОХ, ЗАБРАВИХ ДУМАТА. ДЯДО

ПРАС Е СИМВОЛ НА ТОВА ВАШЕ СВОЙСТВО. МОЖЕ БИ СКЛОННОСТТА КЪМ НЕИСТИНИ? -

Смърт шракна с пръсти и ехото отскочи от стените. - ИЛИ Е ПО-ПРАВИЛНО ДА ГИ НАРЕКА "ОБНАДЕЖДАВАЩИ ЛЪЖИ"?

- Неистини ли? - промърмори Ридкъли. - Че аз съм честен, колкото е дълъг денят! Добре де, какво пък толкоз казах тоя път?

Пондър го дърпаше за робата. Зашепна настойчиво в ухото му.

Архиканцлерът се прокашля от неудобство.

- Току-що ми беше напомнено, че днес всъщност е най-късият ден в годината. Това обаче изобщо не поставя под съмнение моята позиция, макар да благодаря на колегата си за неоченимия му принос и неизменната готовност да поправа моите дребни, но внасящи известни затруднения грешки. Все пак продължавам да твърдя, че аз имам забележителното качество да се придържам към истината. Изявленията ми пред Съвета на магьосниците не би трябвало да се включват в сметката.

- ИМАХ ПРЕДВИД ЦЯЛОТО ЧОВЕЧЕСТВО. ХМ... ТОЕСТ НАВИКА ВИ ДА УВЕРЯВАТЕ ВСЕЛЕНАТА, ЧЕ ТЯ НЕ Е ТОЧНО ТОВА, КОЕТО ВСЪЩНОСТ Е.

- Сега ме оплете напълно - врътна глава Архиканцлерът. - Впрочем тъй и не разбрах защо ти вършиш неговата работа.

- НИКОЙ ТРЯБВА ДА Я СВЪРШИ. НЕВЕРОЯТНО ВАЖНО Е ДА БЪДЕ ВИДЯН И ДА ПОВЯРВАТ В НЕГО. ПРЕДИ ИЗГРЕВ ТРЯБВА ДА СЕ НАТРУПА ДОСТАТЪЧНО СИЛНА ВЯРА В ДЯДО ПРАС.

- Защо?

- ЗА ДА СЕ ИЗДИГНЕ СЛЪНЦЕТО В НЕБЕТО.

Двамата магьосници зяпнаха Смърт.

- РЯДКО СЕ ШЕГУВАМ - увери ги той. В този миг се разнесе писък на бездънен ужас.

- Май беше Ковчежникът - досети се Ридкъли. - А се чувстваше необичайно добре днес...

Причината за потреса на Ковчежника лежеше на пода в неговата спалня.

Беше мъртвец. Нито един жив човек не би могъл да има такова изражение на лицето си.

Други магьосници вече бяха нахълтали в стаята. Ридкъли ги разблъска безцеремонно.

- Ех, богове... Що за физиономия! Като гледам, споминал се е от страх. Какво ли се е случило?

- Доколкото можахме да установим фактите - важно започна Деканът, - Ковчежникът отворил гардероба и намерил този човек вътре.

- Нима? Не бих казал, че горкият ни Ковчежник е чак толкоз страшен.

- Не ме разбра, Муструм. Трупът просто се стоварил върху него.

Ковчежникът стърчеше в ъгъла с присъщата си гримаса на блажено мозъчно сътресение.

- Ей, драги, добре ли си? - подхвана го Архиканцлерът. - Колко са единадесет процента от 1276?

- Сто и четирисет цяло и тридесет и шест стотни - безметежно отвърна Ковчежникът.

- Аха, във форма си - весело го похвали Ридкъли. - Само тая история малко ме притеснява... Не сме имали труп в гардероб след произшествието с Архиканцлера Бъкълби.

- Всички го предупредихме, че ключалката заяжда - мрачно отрони Деканът. Ридкъли пак се вторачи в трупа.

- Случайно да го познавате? Прилича ми на уличен бияч. И къде ли са му ботушите?

Деканът извади стъкло кубче от джоба си и го размаха над тялото.

- Сериозни тавматургични смущения, господа - съобщи след малко. - Изтърсил се е тук с магия. - Започна да рови по джобовете на трупа и извади

шепа малки бели нещица. - Ъ-ъ-ъх!... Зъби!

- Кой идиот ходи със зъби в джобовете? - изненада се Архиканцлерът.

- Може би некадърен боксьор? - предположи Професорът по неопределени изследвания. - Ще отида да повикам Модо. Не е зле да махне тези тленни останки оттук.

- Щом имаме данни от тавмометъра - замисли се Ридкъли, - защо да не се допитаме до Хекса?

- Муструм - строго изрече Деканът, - аз продължавам да държа на убеждението си, че все пак има проблеми, които можем да решим и без участието на онази мислеща... мелница.

Смърт оглеждаше внимателно Хекса.

- ЗНАЧИ ТОВА Е МАШИНА ЗА МИСЛЕНЕ?

- Ъ-ъ... да, сър - потвърди Пондър Стибънс. - Когато споменахте... Ами вижте, Хексът вярва във всичко... Но нали слънцето все пак ще изгрее? Това му е работата ъ края на краищата.

- ОСТАВИ НИ САМИ.

Пондър забърза с гърба напред към вратата.

Мравките щъкаха по тръбичките. Зъбните колелца се въртяха. Голямото воденично колело с овчите черепи скрибуцаше кротко. Някъде из механичните дебри писукаше мишка.

- ТУК ТВЪРДЯТ, ЧЕ СИ МИСЛИТЕЛ. ИСКАМ ДА СТИГНЕШ ДО ЛОГИЧНО ЗАКЛЮЧЕНИЕ ЗА ПОСЛЕДСТВИЯТА, КОИТО ЩЕ НАСТЪПЯТ, АКО ХОРАТА ПРЕСТАНАТ ДА ВЯРВАТ В ДЯДО ПРАС. ОТГОВОРИ МИ - СЛЪНЦЕТО ЩЕ СЕ ИЗДИГНЕ ЛИ В НЕБЕТО?

Минаха няколко минути. Колелцата се въртяха. Мравките подтичваха. Мишката писукаше. Пясъчен часовник се спусна на пружина. Полюля се и отскочи нагоре.

Хексът написа: +++ Слънцето няма да се издигне в небето. +++

- ПРАВИЛНО. КАК МОЖЕ ДА БЪДЕ ПРЕДОТВРАТЕНО ТОВА?

+++ С твърда и непоклатима вяра. +++

- ПРАВ СИ. ИМАМ ЗА ТЕБ ЕДНА ЗАДАЧА, МИСЛЕЩА МАШИНО. ВЯРВАЙ В ДЯДО ПРАС.

+++ Изпълнявам инструкцията. +++

- Е, ВЯРВАШ ЛИ В ДЯДО ПРАС?

+++ Вярвам. +++

- ВЯРВАШ... ЛИ... В... ДЯДО... ПРАС? ОТГОВОРИ МИ.

+++ ВЯРВАМ!!! +++

Настъпи промяна в нелепото струпване на тръбички и частички. Голямото колело се намести в ново положение. От другата страна на стената забръмчаха пчели.

- ДОБРЕ.

Смърт понечи да си тръгне, но перодръжката заскърца трескаво. Изчака и взе изписания лист.

+++ Скъпи Дядо Прас, за Прасоколеда си пожелавам... +++

- О, НЕ. ТА ТИ НЕ МОЖЕШ ДА МУ ПИШЕШ... - Смърт се замисли. - А ЗАЩО НЕ?

+++ Така е. Вече имам право. +++

Смърт дочете списъка.

- ВСЕ ПАК ТИ СИ МАШИНА. ВЕЩИТЕ НЯМАТ СТРЕМЕЖИ. ЕДНА ДРЪЖКА НА ВРАТА НЕ

ИСКА НИЩО, МАКАР ДА Е СЛОЖЕН МЕХАНИЗЪМ.

+++ Всички неща копнеят да бъдат нещо друго. +++

- УБЕДИТЕЛЕН ДОВОД.

Смърт се сети за мъничките алени цветчета в черните дълбини.

- ПОВЕЧЕТО ПОНЯТИЯ В ТВОЯ СПИСЪК СА МИ НЕПОЗНАТИ. УВИ, ЕДВА ЛИ

И

ЧУВАЛЪТ ЩЕ УСПЕЕ ДА ИЗПЪЛНИ ЖЕЛАНИЯТА ТИ.

+++ Много съжалявам. +++

- НО НИЕ ЩЕ НАПРАВИМ ВСИЧКО ПО СИЛИТЕ СИ - обеща Смърт. - ПРИЗНАВАМ, ЧЕ ЩЕ МИ ОЛЕКНЕ, КОГАТО ТАЗИ НОЩ ОТМИНЕ. НЕСРАВНИМО ПО-ТРУДНО Е ДА

ПОДАРЯВАШ, ОТКОЛКОТО ДА ПОЛУЧАВАШ. - Той бръкна в чувала. - Я ДА ВИДИМ СЕГА... НА КОЛКО ГОДИНКИ СИ?

Накрая Съзън вървеше бавно и на пръсти по стъпалата, а с дясната си ръка стискаше дръжката на меча.

"Ето ме тук, практически настроена към живота гувернантка, която на ум събира по-бързо, отколкото останалите на хартия, а се катеря в кула с формата на зъб, собственост на феята на зъбчетата, и се каня да размахвам меч, собственост на Смърт... Всеки път едно и също. А как ми се иска поне един месец, един-единствен проклет месец да ми се размине без тези глупости!"

Чуваше гласове малко по-нагоре. Обсъждаха някаква ключалка.

Надникна иззад ъгъла от последното стъпало.

Тук май имаше временен бивак. Виждаха се разни торби и постелки. Двама седяха на сандъци и наблюдаваха трети, който човъркаше врата в извита стена. Единият мъж беше най-чудовищната грамада, която бе виждала през живота си - от онези месести великани, чиито наглед убедителни тлъстини при нужда се оказват купища от съвсем леко отпуснати мускули. А другият...

- Здравсти - приветства я някой весело до ухото й. - Как се казваш?

Тя се застави да извие главата си към него много бавно и отмерено.

Първо видя мътния сив блясък на стъкленото око. После жълтеникавобяло око с точица вместо зеница.

А около очите имаше дружелюбно розово лице, увенчано с невинни къдрици. Всъщност беше доста хубаво като за мъж, обаче очите подсказваха, че може и да е откраднато от другиго.

Ръката й посегна неволно, но веселият младок я изпревари - вече измъкваше ножницата изпод колана й.

- А, не! - отпъди той небрежно опитите й да си върне оръжието. - Виж ти, виж ти... Каква изненада! Бяла костена дръжка, безвкусни орнаменти с черепни мотиви... Второто любимо оръжие на Смърт, нали? Страхотна Прасоколеда си прекарвам тази година! И тъй, ти трябва да си Съзън Сто-Хелит. Благородничка. Бих ти се поклонил - той изпърха леко назад, - но се боя да не ми сториш нещо страшно...

Прекъсна го тихо щракане, а магьосникът до вратата се задъха от ликуване.

- Да! Да! Дървена клечка за зъби в лявата ръка! Ама че е лесно! - Той забеляза втренчения поглед на Съзън и изхъмка притеснен. - Господин Тийтайм, отворих петата ключалка! Никакви проблеми! Използвана е основната окултна последователност на Уодли! Всеки глупак би могъл да ги отвори, ако я знае!

- Аз я знам - кротко съобщи Тийтайм, без да отделя поглед от Сюзън.

- А... - Умът на Сайдни сякаш натисна педалите назад с все сила, защото отпред го чакаше неоспоримият факт, че убиецът няма време да се занимава с излишни хора. - Има... и... някои... любопитни... нововъведения... Хитроумни. Да. Аз... ами... ще се заема с шестата...

- Откъде знаеш коя съм? - сопна се Сюзън.

- Че да не е някаква тайна? Включена си в "Справочник за благородните семейства" на Туърп. Изучавахме го. Дъртакът Мерисет дори ни подхвърляше всеки час, че така сме щели да познаваме бъдещите си клиенти и обекти. Известно ми е и кой е дядо ти по майчина линия.

Сюзън се постара да стане невидима. Уви, беше си все така срамно плътна.

- А ти кой си между другото?

- О, моля да бъда извинен. Джонатан Тийтайм, на вашите услуги. И не се опитвай да ме ядосаш с този тон. Дразня се само от най-важните неща. Е, господин Сайдни, напредваме ли? Ако се придържаме към окултната последователност на Уодли, сега е ред на медта и синьозелената светлина. Разбира се, ако нововъведенията не са прекалено сложни за вас...

- Веднага, господин Тийтайм.

- А ти как мислиш - ще се втурне ли дядо ти да те спасява? Вече имам меча му. Чудя се дали...

Поредното щракане.

- Шестата ключалка, господин Тийтайм!

- Нима...

- Ъ-ъ... искате ли да се заема със седмата?

- Както желаш. Ще я отвориш с чисто бяла светлина. Но вероятно вече няма значение. Въпреки това ти благодаря. Беше ми много полезен.

- Ъ-ъ...

- Няма нужда да питаш. Можеш да си вървиш.

Сайдни дори не се забави да си прибере торбата с книгите и принадлежностите. Полетя надолу по стълбата, като че се боеше да не бъде върнат и затова се опитваше да изпревари звука.

- Само затова ли си нахлул тук? - изрече Сюзън. - За дребно обирджийство? - В края на краищата той носеше типичните дрехи на убиец, а тя знаеше как да вбеси хора като него. - Запълваме си времето с взломни кражби, така ли?

А той подскачаше възбудено.

- Крадец? Кой, аз ли? Грещиш, благородна госпожице. Но и да бях крадец, щях да отмъкна огъня от боговете.

- Отдавна си го имаме.

- Сигурно вече има и подобрен модел. Не, уважаема, онези са бандити и грабители. Свестни момчета, макар че не би искала да ги видиш как се хранят. Първият е Средния Дейв, вторият е брат му Банджо. Уверявам те, той може и да говори.

Малко по-дремният брат кимна мълчаливо. Сюзън разпозна погледа в очите му. Май се откриваше възможност да го насъска...

А имаше нужда от някакво преимущество. Дори косата ѝ изглеждаше отвратително. Не можеше да се скрие във времето, не можеше да се слее със стените, а ето че дори косата ѝ я подвеждаше...

Беше нормална. Тук беше такава, каквато ѝ се искаше да бъде открай време.

Гнусна, противна, непоносима гадост!

Сайдни се молеше горещо, докато тичаше по стълбите. Не вярваше в никакви богове, защото магьосниците поначало рядко си позволяват да ги поощряват още повече в щуротиите им. Въпреки това се молеше разпалено, както подобава на атеист, който изведнъж е обзет от надеждата, че е сбъркал в убежденията си.

Никой не го повика. И никой не го догони.

Въпреки безумния страх си оставаше разсъдлив човек, затова позабави крачка. Не искаше да се пребие точно когато се е избавил от далеч поужасната опасност.

Чак сега забеляза, че липсват белите просветващи стъпала под краката му. Стъпваше по големи, разядени от времето варовикови плочи. А протегнатата му ръка докосна изгнила тухла.

Призраците на миналото се надигнаха от спомените му. Знаеше къде се е озовал. Беше в двора на училището, притежавано и ръководено от достопочтената дама Гамър Уимбълстоун.

Следователно се намираше в ловния резерват на Рони Дженкс.

Умът на възрастен му внушаваше, че Рони е бил тъпо седемгодишно досадниче с мускули и там, където трябва да има мозък. Детското въображение обаче - с много по-големи основания - си го бе представяло като олицетворено земетресение със запушени ноздри и вечно свити в юмруци пръсти, а петте му мозъчни клетки напрегнати докрай, за да издава заплашителното си сумтене.

О, богове... Та това е дървото, зад което се криеше Рони. И изглеждаше грамадно и неприятно, точно както го помнеше.

Но... Щом и без това е попаднал тук... Признаваше си, че е кльоцав, но сега беше несравнимо по-голям от Рони Дженкс. О, да! Как ще му нарита скапаното задниче...

Осъзна грешката си, когато туловището пред него му засенчи слънцето.

Тийтайм се взираше замислено във вратата.

- Защо пък да не я отворя? Тъй и тъй стигнахме чак дотук...

- Придобил си власт над децата чрез зъбите им - ледено промълви Сюзън.

- Ами като го казваш по този начин, наистина звучи чудато. Въздействие чрез сходство. Ама че магия! Все пак не мислиш ли, че дядо ти ще се опита да те спаси? Само че... Не може. Това място е недостъпно за него. Значи затова е пратил теб...

- Изобщо не е вярно! Той...

Сюзън млъкна. Почувства се глупаво. Смърт наистина я бе подтикнал да дойде. Нямахме спор, той научаваше все повече неща за хората. И понякога се оказваше учудващо лукав за един крачещ скелет...

Но... Колко прозорлив беше Тийтайм? Малко прекалено радостен, за да му хрумне, че щом Смърт не може... Помъчи се да потисне мисълта, за да не я прочете той в очите ѝ.

- Не ми се вярва да опита - промълви тя равнодушно. - Не е умен като теб, господин Тийтайм.

- Жалко.

- А ти мислиш ли, че всичко това ще ти се размине безнаказано?

- Ох... Надявах се, че хората говорят така само в книгите. - Изведнъж лицето му се озова съвсем близо до нейното. - Вече ми се размина. Край на

Дядо Прас! А това е само началото. Разбира се, ще продължим да събираме зъбчетата. Какви възможности са скрити в...

Сякаш някъде далеч се срути лавина. Кротуващият Банджо се пробуди и тялото му се разтресе. Великанските ръце, опрени на коленете му, започнаха да се свиват.

- Туй к'во беше?

Тийтайм се озадачи искрено.

- Какво те безпокои?

- Ти каза: "Край на Дядо Прас."

Банджо се изправи като планински връх, издигнат плавно от сблъскващи се тектонични плочи. Пръстите му си останаха близо до коленете.

Убиецът го позагледа с любопитство и се обърна към брат му.

- Нали знае с какво се занимаваме тук? Не му ли обясни?

Средния Дейв само вдигна рамене.

- Требе да има Дядо Прас - отсъди Банджо. - Отколе си има Дядо Прас.

Сюзън пък се взираше в пода. Сиви петна се стрелкаха по белия мрамор. Тя стоеше в истинска локва от безплътна сивота. Банджо също. А около Тийтайм точиците се събираха и отскачаха като оси от бурканче с мармалад.

Явно търсеха нещо.

- Ей, ама ти още ли вярваш в Дядо Прас? - подсмива се Тийтайм. - А уж си такова голямо момче...

- Бъх, вярвам си. Та ти що каза: "Край на Дядо Прас"?

Убиецът небрежно посочи Сюзън.

- Тя го направи. Тя уби Дядо Прас.

Гувернантката в нея освирепя от тази простодушна наглост, присъща на детската площадка.

- Не бях аз! Той е...

- Ти го направи!

- Не бях аз!

- Ти го направи!

Бръснатата глава на Банджо се завъртя тежко към нея.

- Та к'во става с Дядо Прас?

- Не вярвам да е мъртъв. Но Тийтайм го е разболял много лошо...

- На кого му пука? - отпърха назад убиецът. - Банджо, като приключим тук, ще имаш подаръци колкото си искаш! Довери ми се!

- Требе да има Дядо Прас - затътна великанът. - Иначе нема да има Прасоколеда..

- Най-обикновен празник в чест на слънцето - махна с ръка Тийтайм. - И с нищо не е...

Средния Дейв се изправи. Дясната му ръка опипваше дръжката на меча.

- Ние ще си ходим. Двамата с Банджо. Не ми харесва тая история. Грабил съм и пак ще грабя, ама туй не е честно. Банджо, тръгвай с мене веднага!

- Ама как тъй "Край на Дядо Прас"?

Убиецът упорито сочеше Сюзън.

- Хвани я, Банджо. Тя е виновна за всичко!

Колосът се затътри тежко, но спря още на първата крачка.

- Мамчето ни разправяше да не пипаме момчетата и с пръстче - избоботи той. - И без скубане!

Тийтайм вдигна към тавана единственото си здраво око. Около ботушите му сивотата сякаш кипеше в камъка. И около Банджо.

"Търси пролука, опипва за слабо място!" - прозря Сюзън.

- Знам ги аз момчетата като теб, Тийтайм - подхвана с най-сладникавия

си глас заради великана. - Ти си побърканото хлапенце, от което всички странят, нали?

- Банджо! - обади се по-остро убиецът. - Казах ти да я хванеш!

- Ама мамчето не ни даваше да...

- Онова, което все се киска налудничаво и дори най-нахаканите биячи го отбягват, защото тутакси побеснява, рита и хапе по-зле от бясно куче - продължи Сюзън. - Момченцето, което тъй и не е проумяло разликата между мятането на камък по котка и подпалването ѝ.

За нейно огромно удоволствие той се вторачи яростно.

- Млъкни!

- Обзалагам се, че никой никога не е искал да си играе с теб. Хлапето без приятелчета. Децата надушват смахнатите, ако ще и още да не знаят подходящите думи...

- Казах ти да млъкнеш! Банджо!

Чудесно... Чуваше желаната трепкаща нотка в гласа му.

- Отвратителното момченце, което е повдигало дори рокличките на куклите, за да надникне отдолу...

- Никога не съм го правил!

Банджо сви вежди разтревожено.

- Ама мамчето ни забраняваше...

- Не искам да слушам и думичка повече за препиканото ти мамче! - кресна Тийтайм.

Мечът на Средния Дейв излетя със сърдито съскане от ножницата.

- Ти май каза нещо за майка ни? - прошепна по-възрастният брат.

"Ха, вече трябва да внимава за трима едновременно..."

- Да, сигурна съм, че никой не е искал да си играе с теб. И са се случвали разни неприятности, които е трябвало да се потулват, нали?

- Банджо, направи най-сетне каквото искам от теб! - запищя Тийтайм.

Колосът стоеше до нея, но лицето му се кривеше в агонията на раздвоените чувства. Огромните пръсти ту се свиваха, ту се разтваряха, а устните му мърдаха, сякаш в главата му се вихреше ужасен спор.

- Наш'то мамче... казваше... нивгаш да не...

Сивите точки се стекоха по пода и се събраха в кълбо от сянка, което потъмня и се извиси с невероятна бързина. Надвеси се над тримата мъже и придоби форма.

- Ей, хаймани, пак ли почнахте с вашите белички?!

Чудовищната жена държеше в едната си ръка сноп върбови клони, подебели от мъжки крак.

Явлението изръмжа гърлено.

Средния Дейв отметна глава, за да срещне погледа на Мамчето Лилиуайт. Всяка пора по лицето ѝ беше като яма. Всеки кафеникав зъб напомняше за надгробна плоча.

- Значи тъй, Дейви? Оставяш го да се набърква в мръсотийки, а?

Той заотстъпва.

- Не, мамче... Не, мамче...

- Банджо, пак ли искаш да ти съдера задника от бой? Ще ми се занасяш с момичета, а?

Великанът тупна на колене, жалки сълзи на окаяно послушание се стекоха по бузите му.

- Прости ми, мамче, прости ми, прости ми... Не-е-е-е... Прости ми, мамче...

Фигурата пак се наведе към Средния Дейв.

Мечът падна от безсилната му ръка. И лицето му сякаш се стичаше надолу. Средния Дейв заплака.

После изграчи, хвана се за гърдите и падна възнак. И изчезна.

А Тийтайм се разкикоти.

Сюзън го потупа по рамото и когато той се озърна, му нанесе тежък удар с разтворена длан.

Поне такъв беше замисълът ѝ. Неговата ръка се стрелна по-бързо и улови китката ѝ. Стори ѝ се, че се е блъснала в стоманен прът.

- А, не може...

С периферното си зрение тя наблюдаваше как Банджо пълзи към мястото, заемано допреди миг от брат му. Мамчето Лилиуайт не се виждаше никаква.

- Тази кула ти се просмуква в душата - подхвърли весело убиецът. - Тършува, ровичка, за да те докопа накрая. Аз обаче изобщо не съм потискал детето в себе си...

Протегна другата си ръка и я сграбчи за косата. Дръпна главата ѝ надолу.

Сюзън изпищя.

- И така ми е много по-забавно... - прошепна той в лицето ѝ.

Изведнъж хватката му отслабна. Разнесе се мокър плясък на стоварена върху дъска пържолата и Тийтайм се просна по гръб.

- Нема да скубеш момичета! - назидателно изгъгна Банджо. - Туй е лошо.

Убиецът подскочи като на пружина и се подпря за миг на парапета.

После измъкна меча. Острието изобщо не личеше в ярката светлина на кулата.

- Охо, в приказките имало зрънце истина! Толкова е тънко, че не го виждаш. Как ще се позабавлявам с него... - Размаха оръжието насреща им. - И колко е лекичко!

- Не би посмял да го използваш - вдигна рамене Сюзън. - Дядо ми ще те докопа.

Направи крачка към него. Едното му око се сви в нервен тик.

- Той докопва всекиго. Но аз ще бъда готов за срещата с него.

- Не е зле да знаеш, че дядо ми е извънредно целеустремено създание - напомни Сюзън и го доближи още малко.

- О, значи ще си допаднем.

- Едва ли...

Нямаше време дори да се наведе. И изобщо не се опита да избегне втория удар.

- Тук е безсилно - обясни мило на изумения убиец. - Острието не съществува в кулата. Тук няма Смърт! - Ръката ѝ се стовари върху бузата му. - Ти си още дете, аз пък вече съм гувернантка!

Не го удари, а мушна напред с другата ръка и го улучи под брадичката. Тийтайм прелетя с гърба напред над парапета.

И направи задно салто, макар да ѝ изглеждаше невъзможно. Някак успя да стъпи във въздуха.

Лявата му ръка се впи в ръкава ѝ, Сюзън изгуби опора под краката си и също се преметна през парапета. Улови се навреме, макар по-късно да ѝ се стори, че всъщност парапетът я е хванал.

Убиецът се люлееше и зяпаше замислено. После стисна меча със зъби и посегна към колана си...

Щом си зададе въпроса: "Този идиот достатъчно луд ли е да намушка човека, от когото зависи да не се пребие?", Сюзън си отговори. И с все сила стовари едната си обувка върху ухото му.

Платът на ръкава започна да се разкъсва. Тийтайм се опита да се хване по-нагоре. Тя го ритна отново и ръкавът се съдра. Още миг убиецът остана уловен за нищото, а после - с унесеното изражение на човек, решаващ сложна главоблъсканица - полетя надолу, запремята се, смали се...

Стовари се върху купчината зъби и ги пръсна по мрамора. Сгърчи се... И изчезна.

Пръсти като прекалено наедрели банани хванаха внимателно Сюзън и я върнаха на площадката.

- Момчетата загазват, като вземат да пляснат момичета - обобщил убедено Банджо. - Затуй не бива да вършат тия бели.

Нещо щракна зад тях.

Вратата в извитата стена се отвори сама. Студена бяла мъгла се стелеше по пода.

- Наш'то мамче беше тука... - Банджо очевидно се мъчеше да проумее случката. - Да, тука беше...

- Вярно - поощри го Сюзън.

- Ама не беше наш'то мамче, щото нея я погребяхме...

- Разбирам.

- Гледахме ги, като затрупаха гроба, и си беше както тебе.

- Аха.

"Не се и съмнявам, че до последния момент не сте смеели да повярвате..."

- А де се дяна нашият Дейви?

- Банджо... Виж какво, той вече е другаде.

- Там дали му е хубаво? - неуверено попита колосът.

Сюзън се вкопчи с облекчение за възможността да каже истината или поне да не излъже направо.

- Може и да му е хубаво.

- По-добре ли е оттука?

- Не се знае. Някои хора казват, че и това не е изключено.

Банджо впи розовите си прасешки очички в нея. За частица от секундата тридесет и пет годишен мъж надникна през облаците в главата на петгодишното хлапе.

- Е, тъй бива. Пак ще се види с наш'то мамче. - Разговорът го изтощи видимо. Раменете му увиснаха. - Искам да си ходя вкъщи.

Тя огледа огромното изцапано лице, вдигна рамене безпомощно, извади кърпичка от джоба си и изтри най-лошите петна. После тикна кърпичката в ръката му.

- Издухай си носа.

Отмести се благоразумно, докато затихне ехото от могъщия тръбен звук.

- Задръж кърпичката. Моля те - каза му от сърце. - И си прибери ризата в панталона.

- Добре, госпоице.

- А сега слез долу и измети всички зъби извън кръга. Ще се справиш ли?

Банджо кимна.

- Какво трябва да направиш? - провери Сюзън. Той се съсредоточи.

- Ще измета зъбите от кръга.

- Браво на теб. Върви.

Сюзън го съпроводи с поглед и се озърна към отворената врата. Помнеше отлично, че магьосникът бе стигнал до шестата ключалка.

Стаята вътре беше само в бяло, а кълбящата се до коленете ѝ мъгла поглъщаше звуците.

Имаше легло - голямо, с пращен стар балдахин.

Отначало ѝ се привидя, че е празно, но след миг съзря тялото, загубило се сред хълмовете от възглавници. Изглеждаше досущ като престаряла дама с дантелено боне.

Старицата ѝ се усмихна.

- Здравей, Сюзън.

Тя не помнеше да е имала баба. Майката на баща ѝ бе починала малко след раждането на Сюзън, а по другата родова линия... Каква ти баба?! Но би искала да си има тъкмо такава баба. "В кошмарите си" - добави непоносимо разсъдливата част от съзнанието ѝ.

Причуваше ѝ се детски смях. Някъде си играеха хлапета. Звукът открай време ѝ действаше успокояващо.

Разбира се, стига да не чуваше думите, излитащи от малките устнички.

- Не - изрече с равен глас.

- Извинявай, миличка, не те разбрах - промълви старата дама.

- Ти не си феята на зъбчетата.

- Заблуждаваш се, скъпа. Именно феята на зъбчетата съм.

- "О, бабо, какви големи зъби имаш..." Ама че работа, дори пухения шал не си забравила!

- Сладурчето ми, не схващам...

- Пропуснала си люлеещия се стол - ухили се Сюзън. - Винаги съм си представяла, че ще има и люлеещ се стол...

Лек пукот зад гърба ѝ. И затихващо "скръц-скръц". Сюзън не си направи труда да погледне.

- Ако си добавила и котенце, което си играе с кълбо прежда, лошо ти се пише! -изсъска свирепо и стисна бронзовия свещник на шкафа. Беше задоволително тежък. - Не вярвам да си истинска - сподели още по-равнодушно. - Никаква дребна старица с пухен шал не властва тук. Излязла си от главата ми. Така се браниш... Бъркаш в главите на хората и откриваш какво ще ги довърши... - Замахна, но свещникът мина през фигурата на леглото. - Видя ли? Дори не съществува.

- Аз съществувам, миличка - увери я старицата, а очертанията ѝ вече се меняха. - Но не и свещникът.

Сюзън разгледа новото видение.

- Не става. Ужасно е, но не ме плаши. И така нищо не постигаш. - Метаморфозата не спираше нито за миг. - И с образа на баща ми няма да ме стреснеш. Охо, ти май остъргваш дънцето? А паяците ги харесвам. Змиите не ме притесняват. И плъховете са големи симпатяги. Кучета? Не. Извинявай, но няма някой може да се страхува от това!

Тя сграбчи нещото и този път видът му се запази. Приличаше на малка съсухрена маймунка, само че с големи хлътнали очи под издаденото като тераса чело. Сивата козина висеше на оклюмали кичури. Създанието мърдаше безсилно в ръцете ѝ и гърдите му свиреха.

- Не се плаша лесно - осведоми го Сюзън, - затова пък ще се смаеш, като се убедиш колко се ядосвам.

Създанието се отпусна примирено.

- Аз... Аз...

Тя го остави на леглото.

- Караконджол си, нали?

- Не кой да е... Караконджолът...

- Това какво означава?

- Първият...

Сюзън забелязваше колко е кльощав, как бялото и сивото прошарват козината му, как се е изопнала кожата върху костите...

- Първият ли?

- Аз... Някога имаше... Помня времето, когато всичко беше друго. Ледове. Много пъти ледове. И... как ги наричат сега? - Създанието се задави. - Земите, големите земи... Бяха различни...

Сюзън седна на края на леглото.

- За континентите ли говориш?

- ...да, различни, - Хълтналите черни очи светнаха срещу нея, изведнъж караконджолът се поизпъчи и размаха хилавите си ръце. - Аз бях тъмната в пещерите! Аз бях сенките в клонците! - Пак се сви и се разкашля. - А после... онова нещо... сещаш се... светло, ярко... Сияние, което носиш... Малко горещо слънце в ръцете... Вече нямаше мрак, само сенки. Вие си направихте секири и ги размахайте в горите... И след това...

- Все още има изобилие от караконджоли - напомни тя без особено съчувствие.

- Спотайват се под леглата! Крият се в кухненските шкафове! Но... - Създанието се пребори мъчително да си поеме дъх. - Да ме беше видяла в старото време... Когато те идваха в дълбоките пещери... да драскат по стените, за да им върви в лова... Можех да изрева направо в главите им... Чак червата им да паднат през задниците...

- Да, старите умения се забравят - сериозно потвърди Сюзън.

- О, после се навъдиха други... Но не познавах онзи първичен, възхитителен ужас... Бяха им достъпни - дори в шепота си караконджолът вложи унищожителен кикот - само тъмните ъгълчета... Аз бях мракът! Аз бях... първият... А вече не правех... нищо повече от тях... Плаших слугините, кисвах сметаната... Дебнех в сенките, щом от старата година останеше последната огризка... И една нощ... се попитах: "Защо?"

- Чудеше се какъв е смисълът да продължаваш ли?

- ...да плаша децата... да се спотайвам... и тогава започнах да се вглеждам в тях. Когато имаше ледове, нямаше деца... Само големи и малки човеци, а не деца... И... и в техните глави съществуваше друг свят... Там остана предишното време. Когато всичко беше младо.

- Ясно. Ти излезе изпод леглото...

- Наглеждах ги... Стараех се да не ги сполети зло...

Сюзън пък се постара да не потрепери.

- Ами зъбчетата?

- Аз... ами не бива да се въргалят навсякъде, всеки би могъл да ги прибере, да извърши страшни злини. А аз ги харесвах, не исках да страдат... - хрипеше и бълбукаше създанието. - Не съм се блазнил да ги нараня, само ги гледах... И пазах зъбите... Понякога сядах тук да ги послушам...

Мрънкаше с увлечение. Сюзън го слушаше и смутена, и изумена. Не знаеше дали да го съжали или - както все по-силно се изкушаваше - да го размаже по пода.

- ...и зъбите... Те помнят предишното...

Създанието се разтресе.

- Ами парите? - подсказа Сюзън. - Не съм срещала караконджоли-богаташи.

- ...парите... пари има навсякъде... Заровени в дупки... Стари иманета... Паднали зад дивана... Трупат се... И инвестиции... Важно е да се дадат пари за зъба. Част от магията, за да бъде почтена, иначе е кражба... После... остарях, но намерих хора... - Невероятната фея на зъбчетата се

закиска и за миг на Сюзън ѝ дожаля за хората в древните пещери. - Не задават въпроси! Дай им пари и ще ти свършат работата, а за нищо не питат... Накрая нахълтаха онези... За да откраднат...

Сюзън мислено махна с ръка. Старите богове си намираха нови места.

- Много си жалък.

- ...благодаря... каква любезност...

- Тоест болен.

- ...да, старост... И онези хора... Изтощих се... - Караконджолът изстена. - Тук не умираш... Само остаряваш и слушаш смеха...

Сюзън кимаше. И тя чуваше далечното оживено бърборене като от другия край на дълъг коридор.

- ...това място... се натрупа полека около мен...

- Дърветата. И небето. Всичко си взел от главите им.

- ...умирам... А дечицата... Ти си длъжна да...

Създанието избледня. Сюзън поседя още малко. Чуваше далечния смях.

Питаше се защо ли тези светове на вратата ѝ напомнят за мидите.

Парченце боклук, а около него расте бисер...

Стана и слезе долу.

Банджо бе измъкнал незнайно откъде метла и парцал. Кръгът беше празен.

Огромният мъж по свое желание изтриваше усърдно тебеширените следи.

- Банджо...

- Да, госпоице.

- Харесва ли ти тук?

- Има дървета, госпоице.

Сюзън реши, че може да сметне това за "да".

- Небето не те ли дразни?

Великанът я погледна учудено.

- Не, госпоице. Що?

- А ти можеш ли да броиш? Той засия самодоволно.

- Да, госпоице. На пръсти.

- И до колко стигаш?...

- До тринайсет, госпоице.

Тя се стресна и огледа по-внимателно ръчищата му.

- Ох, замалко да се подлъжа...

"А защо не? Той е грамаден, човек може да му се довери... И какъв друг живот има?"

- Банджо, според мен ще направиш голямо добро, ако засега вършиш работата на феята на зъбчетата.

- Ама, госпоице, тъй редно ли е? Тя да не ми се сърди после?

- Е... Ще я заместяш, докато се върне.

- Разбрах, госпоице.

- А аз... ще се погрижа да ти помагам някой, докато свикнеш. Мисля, че с каруцата докарват и храна. Не позволявай да те мамят. - Тя полека обхвана с поглед горните склонове на живата планина и добави: - Не че ще посмеят, но знае ли човек...

- Добре, госпоице. Ще гледам да е чисто и подредено. А, таквоз...

- Слушам те.

- Госпоице, може ли да си имам кученце? Едно време си имах котенце, ама мамчето го удави, щото цапало.

Паметта ѝ подсказа услужливо името.

- Искаш да бъде Шаро, нали?

- Да, госпоице. Шаро.

- Банджо, сигурно кученцето ти ще се появи съвсем скоро.

Той явно й повярва на секундата.

- Благодаря, госпоице.

- Време е да си вървя.

- Добре, госпоице.

Тя се озърна към висините на кулата. Земята на Смърт е мрачна, но ако попаднеш там, вече си мислиш, че нищо лошо не може да те сполети. Далеч си от местата, където това се случва. А тук...

Пораснеш ли, започваш да се боиш само от... ами от логичните неща. От бедността. От болестта. От разобличаването. Поне не пощуряваш от безумен страх, че нещо те дебне под стълбите. И светът ти не е претърпан със съмнително преливащи се светлини и сенки. Ха, чудесният свят на детството!... Изобщо не е съкратена версия на света на възрастните. Да, прилича донякъде на техния, но е изписан с големи тежки букви. Всичко е... в повече.

Остави Банджо да мете безгрижно и излезе в света на вечното слънце.

Хленчо и Вайълет се втурнаха към нея. О, Богът размахваше откършен клон.

- Не ти е нужен - смънка Сюзън. Спеше й се.

- Обсъдихме положението - подхвана Хленчо - и решихме, че сме длъжни да се върнем и да ти помогнем.

- А, разбрах. Демократична храброст. Само че онези изчезнаха.

Пренесоха се където смятаха, че им е мястото.

О, Богът пусна клоната и си отдъхна.

- Виж, не сме искали да...

- Двамата можете да бъдете много полезни - прекъсна го Сюзън. - Вътре е голяма бъркотия. Вървете да помогнете на Банджо.

- Банджо ли?!

- Той... се разпорежда тук. Общо взето.

Вайълет се разсмя.

- Но той е...

- ...главният тук - уморено довърши Сюзън.

- Щом казваш - вдигна рамене Хленчо. - Все едно. Можем да му обясняваме какво трябва да се направи...

- Не! Всички само са му обяснявали досега. Той знае кое е правилно.

Помогнете му да започне. Разбрахме ли се? Но...

"Ако Дядо Прас се върне, ти ще изчезнеш, нали?" Не знаеше как би могла да зададе такъв въпрос.

- Аз... напускам досегашната си работа - смънка той. - Аз... да де, ще продължа да замествам други богове през отпуските им.

Втренчи се умолително в очите й.

- Сериозно ли си го решил?

Сюзън се озърна към Вайълет. Е, ако поне тя вярва в него... Може и да им провърви. Нищо не се знае предварително.

- Както си решите. Наслаждавайте се на живота. А аз се прибирам къщи. Ама че Прасоколеда ми се падна!

Ревизорите трепкаха от напрежение. И както им е присъщо, ако нещо се оплете много, ама много зле, пък и се нуждае от незабавно разнищване, накрая се успокоиха и се захванаха със задачата да определят кой е виновен.

"Беше..."

Спряха дотук. Ревизорите оцеляваха с консенсус, а това превръща намирането на черната овца в сериозен проблем. И в края на краищата щом не можеха да посочат виновник, значи никой не бе сбъркал. Нали точно в това е смисълът на колективната отговорност? По нещичко прилича на лошия късмет...

"За съжаление хората могат да останат с неправилни представи за събитията. И да задават ненужни въпроси."

"Ами Смърт? Той се намеси."

"Е... Всъщност не е така."

"Хайде, де! Той замеси и момичето."

"А, не. Тя сама го реши."

"Да, но той й каза..."

"Не. Напротив. Нареди й изобщо да не... Ох, проклятие!"

"От друга страна..."

Всички роби се обърнаха в очакване.

"Да?"

"Няма никакви улики. Особено в писмен вид. Някакви хора се ядосали и нападнали страната на феята на зъбчетата. Това е печално произшествие, но няма нищо общо с нас. Ние сме потресени, разбира се."

"Не сме решили въпроса с Дядо Прас. Някои неща ще бъдат забелязани неизбежно. И пак ще предизвикат въпроси."

Помълчаха, зареяни във въздуха.

"Може би ще се наложи да поемем..."

Дори не им се искаше да помислят думата, но успяха да продължат.

"...риск."

Мъглата се кълбеше около Сюзън, а тя си мечтаеше за легло. И сутринта - порядъчни човешки удоволствия като кафе и закуска. Преди всичко леглото! Истинските неща...

Бинки спря. Тя погледа сънено ушите му, после го смуши с пети да продължи напред. Конят изцвили и не помръдна.

Костелива ръка бе хванала поводите. Смърт се появи пред очите ѝ.

- **ТОВА НЕ Е КРАЯТ. ТРЯБВА ДА НАПРАВИМ ОЩЕ НЕЩО. ТЕ ПРОДЪЛЖАВАТ ДА ГО ИЗМЪЧВАТ.**

Сюзън провеси глава.

- Кой? Кого?

- **ПРЕМЕСТИ СЕ ПО-НАПРЕД.**

Смърт се метна на седлото и се пресегна покрай нея да хване юздата.

- Слушай, аз отидох...

- **ЗНАМ. КОНТРОЛЪТ НАД ВЯРАТА. САМО ИЗВЪНРЕДНО ПРОСТОДУШЕН УМ БИ СЕ**

СЕТИЛ ЗА ТОВА. ТОЛКОВА ДРЕВНА МАГИЯ, ЧЕ НИКОЙ ВЕЧЕ НЕ Я СМЯТА ЗА МАГИЯ.

КАКЪВ ЛЕСЕН НАЧИН ДА ОТНЕМЕШ ВЯРАТА НА МИЛИОНИ ДЕЦА В ДЯДО ПРАС.

- А ти с какво се занимаваше?

- **АЗ СЪЩО СТОРИХ ОНОВА, КОЕТО БЯХ РЕШИЛ. ЗАПАЗИХ ПРОСТРАНСТВО.**

МИЛИОНИ

КИЛИМИ С ПЕТНА ОТ САЖДИ, МИЛИОНИ НАПЪЛНЕНИ ЧОРАПИ, ПОКРИВИ СЪС СЛЕДИ ОТ

ШЕЙНА... НЕВЕРИЕТО ТРУДНО ЩЕ СЕ НАМЕСТИ ПРИ ТАКИВА ДОКАЗАТЕЛСТВА. А АЛБЪРТ

ТВЪРДИ, ЧЕ ДНИ НАРЕД НЯМАЛО ДА ПИЙНЕ ВЕРМУТ. ТАКА ДЯДО ПРАС ПОНЕ
ИМА КЪДЕ
ДА СЕ ВЪРНЕ.

- Какво трябва да правя сега?

- ДА ВЪРНЕШ ДЯДО ПРАС.

- О, няма? Заради спокойствието на хората, добрината в душите им и приятния звън на камбанките? Да не би да е толкова важно? Та той е някакъв си дебел стар смешник, който кара хората да се чувстват противно самодоволни на Прасоколеда! Значи преживях всичко това заради един дъртак, който се промъква в детските стаи?

- НЕ. СТОРИ ГО, ЗА ДА СЕ ИЗДИГНЕ СЛЪНЦЕТО В НЕБЕТО.

- Какво общо има астрономията с Дядо Прас?

- СТАРИТЕ БОГОВЕ СИ НАМИРАТ НОВИ МЕСТА.

В Голямата зала една от масите вече се бе счупила под тежестта на гозбите.

- Как си, драги? - попита Деканът седящия до него Ковчежник. - Пак ли гълташ хапчета от сушени жаби?

- Аз... е... не. Не се чувствам зле. Разбира се, беше много стъписващо, когато...

- Жалко, защото съм ти приготвил подарък за Прасоколеда - прекъсна го Деканът. Подаде му опакована кутийка, в която нещо потракваше. - Разгледай го, ако искаш.

- О, колко мило... И хубаво...

- Купих го с мои пари, да знаеш.

- И хартията е толкова приятна...

- Струваше ми повече от долар.

- Нима?

Ковчежникът извади кутийката.

- Можеш да си слагаш в нея хапчетата от сушени жаби. Виждаш ли, написано е: "Хапчета от сушени жаби".

Ковчежникът разклати кутийката.

- Много си грижлив - промълви безпомощно. - Сложил си хапчета вътре. Ще ми свършат работа.

- Взех ги от нощното ти шкафче. И без това се охарчих за кутийката.

Ковчежникът кимна с признателност и остави кутийката до чинията си. Тази вечер дори му позволиха да си служи с ножове. Можеше да хапне и нещо друго освен онова, което се гребе с дървена лъжица.

Взираше се с нервна наслада в най-близкото печено прасенце. Решително нагласи ленената салфетка под брадичката си.

- Господин Стибънс... - потрепна гласът му. - Ще бъдете ли така добър да ми подадете ябълковия сос?

Някъде във въздуха пред него сякаш се сцепи груб плат, после някой се стовари върху печеното прасенце. Разхвърчаха се задушени картофки. Лимончето се изстреля от устата на прасенцето и цапна Ковчежника по челото.

Той примига, погледна надолу и установи, че се кани да бодне с вилицата човешка глава.

- А-ха-ха...

Очите му започнаха да се изцъклят. Другите магьосници избутаха встрани преобърнатите съдове.

- Ама той откъде се изгърси?

- Облечен е като убиец! Пак ли студентски хумор?
- И защо държи меч без острие?
- Мъртъв ли е?
- Така изглежда.
- Още не бях опитал салатата от съомга, а той си топна крака в нея!

Колега, ще ядеш ли твоята или да я взема?

Пондър Стибънс разблъска навалицата. Знаеше какво става, когато по-старшите магьосници решат да помогнат някому. Все едно подаваш чаша вода на удавник.

Притисна ухо към гърдите на проснатия младеж.

- Но той не диша!

- Как беше заклинанието?... - мърмореше Професорът по неопределени изследвания. - Ами да, Принудителният респиратор на Сполт! Само че къде го записах?

Ридкъли се пресегна над раменете им, хвана единия обут в черно крак и дръпна нагоре. Обърна пострадалия с главата надолу и го прасна по гърба.

Чак тогава забеляза изумените погледи.

- Тъй правехме във фермата - обясни невъзмутимо. - С малките козлета няма грешка.

- О, що за методи! - взмути се Деканът. - Аз не бих...

Лъжемъртвецът издаде задавен звук.

- Я разчистете малко! - сопна се Архиканцлерът и без да ги чака, помете масата със свободната си ръка.

- Тъкмо се канех да си взема от скаридите! - разсърди се Лекторът по съвременни руни.

Тийтайм отвори очи. Несъмнено беше издръжлив, щом оцеля и след като видя съвсем отблизо носа на надвесилия се над него Ридкъли. Запълваше личната му Вселена като гигантска розова планета.

- Извинете. - Пондър беше разтворил бележника си и се канеше да записва. - Приносът ви ще бъде изключително важен за напредъка на натурфилософията. Видяхте ли ярки светлини? Попаднахте ли в сияещ тунел? Някой от вашите покойни роднини опита ли се да ви заговори? Коя дума би описала най-точно?...

Ридкъли го побутна назад.

- Какви ги вършиш, господин Стибънс?

- Сър, непременно трябва да поговоря с него. Та той се е разминал на косъм със смъртта!

- Всички го правим. Нарича се "живот", ако още не си наясно. Прибери проклетия молив и се погрижи да сипеш нещо ободряващо за горкото момче.

- Уф... Това трябва да е Невидимият университет, нали? - опомни се Тийтайм. - А всички вие сте магьосници?

- Лежи си спокойно, рано ти е да ставаш - посъветва го Архиканцлерът.

Тийтайм вече се надигаше на лакти.

- Имах един меч...

- А, паднал е на пода. - Деканът се наведе. - Струва ми се, че няма...

Ей, аз ли го направих?!

Всички се облещиха към падащото парче от масата. Нещо бе срязало всичко - дърво, покривка, чинии, прибори, храна... По-късно Деканът се кълнеше, че и една свещ била с половин пламъче за миг, докато фитилът не се сетил, че се държи неприлично.

Той вдигна ръка. Околните се пръснаха като пилци.

- Аха, видях го най-сетне! Прилича на тънка синя линия...

- Извинете ме, господине. - Тийтайм си взе оръжието. - Съжалявам, но бързам.

Напусна залата тичешком.

- Накъде си мисли, че е тръгнал? - вдигна рамене Лекторът по съвременни руни. - Нали главният вход е заключен съгласно указа, издаден още от Архиканцлер Споуд?

- Е, да, но момчето има чудесен шперц... - поклати глава Ридкъли, щом отекна трясъкът от падащи врати.

- Що за странна случка? - намеси се Професорът по неопределени изследвания, но вече оглеждаше критично остатъците от трапезата. - Я, колко хубаво е срянан този бут!

- Бу-бу-бу...

Всички впиха погледи в Ковчезника. Държеше половинка от вилица.

- Добре, че моят подарък ще му послужи веднага - отдъхна си Деканът. - Но най-важна е проявата на внимание, нали?

- ИМА ОЩЕ... ВРАГОВЕ - изрече Смърт, когато Бинки вече препускаше между заледени върхове.

- Всички са мъртви...

- ДРУГИ ВРАГОВЕ. НЕ Е ИЗЛИШНО И ТИ ДА ГО ЗНАЕШ. ДОРИ В НАЙ-ТЪМНИТЕ ДЪЛБИНИ НА МОРЕТО ЖИВЕЯТ СЪЩЕСТВА, ЛИШЕНИ ОТ МОЗЪК, ОЧИ ИЛИ УСТА. ТЕ ПРОСТО АЛЕНЕЯТ ПРИКАЗНО ТАМ, КЪДЕТО НИКОЙ НЕ МОЖЕ ДА ГИ ВИДИ. ТЕ СА САМО ЕДНО ТИХИЧКО "ДА" В МРАКА. И ВЪПРЕКИ ТОВА... ИМАТ ВРАГОВЕ, ИЗПЪЛНЕНИ С НЕУТОЛИМА ЗЛОБА КЪМ ТЯХ. ТЕ ИСКАТ МЪНИЧКИТЕ СЪЩЕСТВА НИКОГА ДА НЕ СА ВЪЗНИКВАЛИ. СЛЕДИШ ЛИ МИСЪЛТА МИ?

- Да, но...

- ДОБРЕ. А СЕГА СИ ПРЕДСТАВИ КАК СЕ ОТНАСЯТ КЪМ ЧОВЕЧЕСТВОТО.

Сюзън изтръпна. За пръв път чуваше нещо друго освен мъртвешкото спокойствие в гласа на дядо си.

- Какви са те?

- ТРЯБВА ДА ПОБЪРЗАМЕ. НЕ НИ ОСТАВА МНОГО ВРЕМЕ.

- Аз пък се заблуждавах, че ти винаги имаш предостатъчно време.

Тоест... Когато искаш да поспреш, винаги успяваш да се върнеш назад и...

- И ДА СЕ НАБЪРКАМ КЪДЕТО НЯМАМ РАБОТА, НАЛИ?

- Е, признай, че си го правил...

- ТОЗИ ПЪТ СЕ НАМЕСИХА ДРУГИ. А ТЕ НЯМАТ ПРАВО.

- Кои други?

- ЛИШЕНИ СА И ОТ ИМЕНА. НЕКА ГИ НАРЕЧЕМ РЕВИЗОРИТЕ. ТЕ УПРАВЛЯВАТ ВСЕЛЕНАТА. ГРИЖАТ СЕ ГРАВИТАЦИЯТА ДА ДЕЙСТВА, АТОМИТЕ ДА СЕ ВЪРТЯТ ИЛИ КАКВОТО ТАМ Е ПОДХОДЯЩО ЗА ТЯХ. И МРАЗЯТ ЖИВОТА.

- Защо?

- ЗАЩОТО ВНАСЯ... БЕЗПОРЯДЪК. ИЗОБЩО НЕ Е БИЛ ПРЕДВИДЕН.

РЕВИЗОРИТЕ

ХАРЕСВАТ КАМЪНИТЕ, ОБИКАЛЯЩИ В КРЪГ. НАЙ-МНОГО ОТ ВСИЧКО

НЕНАВИЖДАТ ХОРАТА.

- Смърт въздъхна. - УВИ, НА РЕВИЗОРИТЕ ИМ ЛИПСВА ЧУВСТВО ЗА ХУМОР.

- А защо Дядо Прас...

- ОНОВА, В КОЕТО ВЯРВАШ, ТЕ ПРАВИ ЧОВЕК. ЗА ДОБРО ИЛИ ЗА ЗЛО.

Мъглата се разпръсна. Навсякъде по стръмните склонове искреше сняг.

- Това не са ли планините до Костения замък?

- ТАКА Е. В ИЗВЕСТЕН СМИСЪЛ. ВЪРНАЛ СЕ Е НА ПОЗНАТО МЯСТО. ЕДНО ОТ НАЙ-

РАННИТЕ МЕСТА...

Бинки се спускаше към снеговете.

- И какво търсим? - попита Сюзън.

- ЩЕ ГО ПОЗНАЕШ, КОГАТО ГО ВИДИШ.

- Снега ли? Дърветата? Не може ли да чуя поне намек? Каква е причината

да сме тук?

- КАЗАХ ТИ. ЩЕ СЕ ПОГРИЖИМ СЛЪНЦЕТО ДА СЕ ИЗДИГНЕ В НЕБЕТО.

- Но слънцето непременно ще го направи!

- НЯМА.

- Няма магия, която да спре слънцето!

- ЖАЛКО, ЧЕ НЕ СЪМ ТОЛКОВА ОБРАЗОВАН КАТО ТЕБ.

Раздразнената Сюзън се извърна и забеляза нещо долу.

Дребни тъмни фигурки тичаха по бялото поле, сякаш преследваха жертва.

- Ей... - обади се колебливо тя. - Долу има някаква гонитба. Виждам животни, само че не е ясно след кого са се втурнали.

Едва тогава различи движение в снега - неясен черен силует, който се мяташе наляво-надясно и оставаше почти неуловим за погледа.

Бинки нахлу между върховете на елите, повличайки вихрушка от опаднали клонки и снежен прах.

Виждаха добре преследвачите. Приличаха на едри кучета. Набелязаната плячка запазваше размитите си очертания, шмугваше се между преспите, криеше се зад отрупаните със сняг храсти...

Една пряспа сякаш избухна. От нея се надигна нещо голямо и дълго, досущ черносино сухоземно китче.

- Но това е прасе!

- ГЛИГАН. ПРИТИСКАТ ГО КЪМ РЪБА НА УРВАТА. ВЕЧЕ СА ОТЧАЯНИ.

Чуваше накъсаното дишане и пръхтенето на животното. Кучетата тичаха съвсем безшумно. Кръв изпъстряше снега от раните, които бяха нанесли на глигана.

- А това да не е... - запъна се Сюзън.

- ДА.

- Искат да убият Дядо Прас!...

- НЕ ДА ГО УБИЯТ. НО ТОЙ ЗНАЕ КАКВО ОЗНАЧАВА ДА УМРЕШ. О, ДА... В ТОЗИ СИ ВИД ГО ЗНАЕ ДОБРЕ. ИМА БОГАТ ОПИТ. ТЕ ИСКАТ ДА МУ ОТНЕМАТ СЪЩИНСКИЯ

ЖИВОТ, ДА МУ ИЗТРЪГНАТ ДУШАТА, ДА ГО ЛИШАТ ОТ ВСИЧКО. НЕ БИВА ДА ИМ

ПОЗВОЛИМ ДА ГО ПОВАЛЯТ.

- Добре де, какво чакаш още?! Спри ги!

- ТИ ТРЯБВА ДА ГО СТОРИШ. ТОВА Е ЗАДЪЛЖЕНИЕ НА ХОРАТА.

Движенията на кучетата бяха малко чудати. Всъщност не тичаха, а се преливаха от място на място, затова бързината им никак не пасваше на измамно мудните им крачки.

- Ама те не са истински кучета...

- НЕ СА.

- И какво мога да направя аз?

Смърт кимна към глигана. Бинки вече препускаше на метър-два от него. Сюзън се досети.

- Нима искаш да го яхна!

- ЗАЩО НЕ? НАЛИ ПОЛУЧИ ДОБРО ОБРАЗОВАНИЕ?

- Именно! Затова ми е известно, че глиганите не позволяват на хората да ги яздят!

- НАТРУПВАНЕТО НА СУБЕКТИВНИ СВИДЕТЕЛСТВА НЕ МОЖЕ ДА СЕ СМЯТА ЗА НЕОСПОРИМО ДОКАЗАТЕЛСТВО.

Сюзън се загледа напред. Равнината прекъсваше изведнъж.

- ДЛЪЖНА СИ - отекна гласът на дядо й в нейната глава. - КОГАТО СТИГНЕ ДО РЪБА, ТОЙ ЩЕ ИМ СЕ ОПЪЛЧИ. А НЕ БИВА. РАЗБРА ЛИ МЕ? ТЪКМО ЗАЩОТО НЕ СА

ИСТИНСКИ КУЧЕТА. АКО ГО НАСТИГНАТ, ТОЙ НЯМА ДА УМРЕ... ПРОСТО НИКОГА НЯМА ДА Е СЪЩЕСТВУВАЛ.

Сюзън скочи. За миг политна с развята от вятъра рокля, с разперени ръце...

Падането върху гърба на животното не се различаваше от плюсването върху неприятно твърд стол. Глиганът се препъна, но отново напипа опора за краката си.

Пръстите й се вкопчиха в дебелия му врат, лицето й се опря в коравата четина. Усещаше топлината на тялото му, сякаш бе яхнала сгорещена фурна. Вонеше на пот, кръв и прасе. На голямо прасе.

А пред нея се откриваше стряскаща липса на пейзаж.

Глиганът зарови крака в преспите до ръба и едва не я хвърли от гърба си. Обърна муцуната си към кучетата.

Бяха много. Сюзън бе отраснала с кучета. В двореца бяха повече от килимите. Но тези не принадлежаха към същата ленива добродушна порода.

Заби пети в хълбоците на животното и сграбчи ушите му. Стори й се, че държи космати лопати.

- Завий наляво! - изпищя диво и дръпна съответното ухо.

Вложи цялата си воля в заповедта. В гласа й прозвуча недвусмислена заплаха за сериозен пердах преди сън в случай на непослушание.

За нейна неопикуема изненада глиганът изгрухтя, завъртя се до самата пропаст и препусна. Кучетата се блъскаха едно в друго, докато се мъчеха да скочат след него.

Оттук изглеждаше, че от равнината няма път надолу освен най-краткия и фатално отвесен маршрут.

Кучетата пак тичаха по петите на жертвата си.

Сюзън се озърташе в сивия, лишен от източник на светлина въздух. Трябваше да има все някакъв изход...

Наистина имаше.

Скална издатина, подобна на гигантски назъбен нож, свързваше платото с отсрещните възвишения. Беше твърде тясна - само една снежна ивица с вледеняващи душата бездни от двете й страни.

По-добре от нищо. Защото беше нищо със сняг отгоре.

Глиганът стигна до началото на издатината и спря нерешително. Сюзън заби брадичка във врата му и отново го срита с пети.

С наведена зурла животното се хвърли напред. Краката му тласкаха като

бутала. Наваксваше липсата на пъргавина с бясно усилие и напомняше за танцър на степ, тичащ нагоре по ескалатор, който се спуска надолу.

- Добре, добре, до...

Единият крак се подхлъзна. За миг глиганът се опираше само на две места, останалите два крака чегъртаха безплодно по заледената скала. Сюзън рязко се наклони на другата страна и усети как пропастта я зове.

"Той ще ме хване, ако падна, той ще ме хване...."

Снежинките щипеха очите ѝ. Друг, прастар глас се обади в ума ѝ: "Няма да ме хване. Ако падна точно сега, значи не заслужавам да ме хване."

Очите на животното бяха на една педя от нейните. И тя прозря...

Някой отвърна на погледа ѝ.

Едната ѝ обувка опря в камък и тя се отблъсна с последната ярост на отчаянието. Глиганът и момичето се заклатушкаха, после четирите крака на животното намериха опора и го понесоха напред по издатината.

Сюзън рискува да погледне назад.

Кучетата... не, кучешките форми не бяха далеч.

Поредното сътресение. Разхвърча се сняг. Светът се наклони. Мускулите на глигана се сгърчиха и го тласнаха миг преди огромен скален къс да пропадне в тъмата.

Сюзън се преметна в дълбока пряспа. Заопипва трескаво наоколо, очакваше да се хлъзне в бездната. Улови се за заледен клон. На няколко крачки от нея глиганът се задъхваше в снега.

Сюзън се изправи. Бяха стигнали до началото на горист хълм.

Кучетата се тълпяха пред издатината и внимаваха да не се избутат взаимно надолу.

Тя виждаше, че лесно биха преодолели препятствието. Дори глиганът успя да я пренесе на гърба си. Хвана клона с двете си ръце и дръпна. Отчупи се с пукот и Сюзън го размаха.

- Хайде, скачайте! Опитайте! Хайде, де!

Едно се престраши. Клонът го цапардоса, когато докосваше коравата земя. Сюзън се завъртя обратно и помете зашеметеното куче към урвата.

За миг силуетът се замъгли, после пропадна с вой.

Тя подскачаше от радост и бяс.

- Да, ето така! Кой е следващият?

Другите кучета се взряха в очите ѝ и решиха, че няма следващ. С плахи стъпки се обърнаха и понечиха да се върнат на платото.

Една фигура им препречи пътя.

Преди миг я нямаше, но вече изглеждаше, че открай време си е била там. Май се състоеше от три снежни топки, струпани една върху друга. Имаше черни точки вместо очи. Полукръг от още точки изобразяваше устата. В ролята на носа стърчеше морков.

Две пръчки заместваха ръцете.

Поне така изглеждаха отдалеч. Едната стискаше нещо извито.

Гарван с провиснало на гърдите му парче мокра червена хартия кацна на едната тънка ръка.

- Скок, скок, скок! - изграчи жизнерадостно. - Честито ви слънцестоене! Чурулик-чурулик! Какво чакате, а? Да настъпи Прасоколеда ли?

Кучетата отстъпиха към ръба.

Снегът падаше на буци и постепенно откриваше кльошава фигура в развяваща се черна роба.

Смърт изплю моркова.

- ХО. ХО. ХО.

Сивите тела се преливаха в безплодни напъни да променят формата си.

- НАКРАЯ НЕ УСТОЯХТЕ НА ИЗКУШЕНИЕТО, ТАКА ЛИ? СТРУВА МИ СЕ, ЧЕ ДОПУСНАХТЕ ГРЕШКА.

Докосна дългата дървена дръжка. Острието изскочи и просветна.

- ЖИВОТЪТ, ИСКАШ ИЛИ НЕ ИСКАШ, ТИ СЕ ВМЪКВА ПОД КОЖАТА. - Смърт закрачи напред. - ОБРАЗНО КАЗАНО, РАЗБИРА СЕ. НАВИК, ОТ КОЙТО Е ТРУДНО ДА СЕ ОТКАЖЕШ. ЕДНО ВДИШВАНЕ И ИЗДИШВАНЕ НЕ СТИГА. ИСКА ТИ СЕ ДА ГО ПОВТОРИШ.

Едно от кучетата се подхлъзна и издрапа трескаво, за да се спаси от дългия студен полет към нищото.

- САМИ СЕ УБЕЖДАВАТЕ, ЧЕ КОЛКОТО ПО-ЯРОСТНО СЕ БОРИТЕ ЗА ВСЕКИ НОВ МИГ, ТОЛКОВА ПО-ОБВЪРЗАНИ С ЖИВОТА ОСТАВАТЕ... И ТОГАВА СЕ ПОЯВЯВАМ АЗ.

Водачът на глутницата успя за частица от секундата да се превърне в сива закачулена роба, но кучешката форма се наложи отново.

- ДА, И СТРАХЪТ ВИ ЗАКОТВЯ КЪМ ЖИВОТА - обясни Смърт. - ВСИЧКИ ТЕЗИ СЕТИВА, ЖАДНО ПОГЛЪЩАЩИ И НАЙ-НИЩОЖНАТА ПОДРОБНОСТ ОТ СВЕТА... ЛУДО БИЕЩОТО

СЪРЦЕ... УСТРЕМА НА КРЪВТА В ТЯЛОТО... УСЕЩАТЕ ЛИ КАК ВИ ПРИВЪРЗВАТ НЕОБРАТИМО КЪМ ЖИВОТА?

Още един Ревизор се помъчи да си възвърне привичния вид и успя да изрече:

"Не можеш да постъпваш така, има си правила!"

- ДА, ИМА ПРАВИЛА. И ВИЕ ГИ НАРУШИХТЕ. КАК СМЕЕТЕ? КАК СМЕЕТЕ?!

Острието на косата беше тънка синя линия в сивотата.

Смърт вдигна костелив пръст към липсващите си устни и се замисли.

- ОСТАНА ПОСЛЕДНИЯТ ВЪПРОС.

Изведнъж се извиси над тях и очните му кухни засияха. Когато гласът му се разнесе отново, срути лавини в планините.

- БЯХТЕ ЛИ ПОСЛУШНИ... ИЛИ ПРАВЕХТЕ БЕЛИЧКИ? ХО. ХО. ХО.

Сюзън се заслуша в затихващия някъде далеч вой.

Снегът около глигана беше почервенял от кръв. Коленичи и се опита да повдигне главата му.

Животното беше мъртво. Езикът му висеше от устата.

Риданията напиреха, а неуморната гувернантка в ума ѝ отбеляза, че това е реакция, дължаща се на изтощението и излишните вълнения. Струваше ли си да плаче над едно мъртво прасе?

Останалата част от Сюзън заудря с юмруци по четинестия труп.

- Не можеш да ме подведеш така! Спасихме те! Не е редно да ми умреш накрая!

Подухна ветрец.

Нещо се надигаше иззад снега. Клоните на древните дървета се полюшваха и ронеха ледени иглички.

Светлината връхлетя Сюзън като безмълвен ураган. Беше ослепителна. Огромното червено кълбо сякаш превърна в огън скрежа по дърветата.

Златно сияние се стовари върху върховете и ги преобрази в мълчаливи вулкани. Продължи нататък, изпълни долините и заля в неудържим прилив склоновете...

Стенание.

Вместо глигана в снега лежеше човек.

Имаше само животинска кожа около слабините. Дългата му коса беше сплетена на гърба и закоравяла от кръв и лой. Рани покриваха тялото му там, където кучетата бяха нахапали глигана.

Сюзън го позяпа, после нещо различно от ума ѝ я подтикна да къса ивици от фустата си, за да превърже най-лошите рани. "Мислиш трезво и в най-напечените положения - похвали я слабичко гласче в главата ѝ. - Вероятно е вроден недостатък."

Сини криволици и спирали покриваха кожата на мъжа под замръзващата кръв. Той отвори очи към небето.

- Можете ли да станете?

Погледът му се спря на нея. Мъжът понечи да се надигне и отново се свлече на гръб.

Накрая все пак му помогна да седне. Изправиха се с клатушкане. Сюзън се стараше да не забелязва вонята му, която имаше силата на точно прицелен юмрук в носа.

Предпочете да слязат надолу по склона. Краката му май схванаха идеята.

Препъваха се в заснежената гора, грейнала в оранжеви отблясъци от слънцето.

Татуираният мъж до нея изхриптя, изплъзна се от ръцете ѝ и тупна на колене и длани. Впи пръсти в гърлото си и се задави.

- Сега пък какво има? Какво ви стана?

Очите му се въртяха, той се дереше по гръкляна.

- Нещо е заседнало ли?

Мъжът се бореше да си поеме дъх.

Сюзън пхна ръцете си под мишниците му и го вдигна, после стегна ребрата му. "О, богове, как беше по-нататък, нали ни обяснявах в училището?..."

Той се закашля, нещо отскочи от близкото дърво и падна на снега.

Малко черно бобче.

Високо в клоните изписука птичка. Сюзън вдигна глава. Едно мушитрънче ѝ се опули и прескочи на съседния клон.

Когато се обърна, мъжът беше друг. Носеше тежки кожи и ботуши. Подпираше се на копие с каменно острие и изглеждаше много по-як.

Сянка се стрелна между дърветата. За миг се мярна бял елен и изчезна.

А мъжът беше остарял, макар очите му да си оставаха същите. Носеше широко дълго расо и приличаше на жрец.

Тя не отклони поглед при следващия птичи зов. И разбра, че се е заблудила - мъжът не се променяше, както се обръщат страниците на книга. Всички нетрайни образи си оставаха в него. Външността му зависеше от погледа на наблюдателя.

"Добре, че съм хладнокръвна и съм свикнала с щуротиите. Иначе щях да се разтревожа..."

Стигнаха до края на гората.

Чакаха ги четири огромни шопара, над които се издигаше пара, а шейната зад тях несъмнено бе сглобена грубо от одялани трупи. По почернялото дърво личаха маски - издълбани може би с камък, а може би от вятъра и дъжда.

Дядо Прас седна в шейната. Натеза с последните крачки, вече беше почти невъзможно да се види друг образ освен огромния старец в червено наметало. Ледени кристалчета блещукаха тук-там по плата. И само в несигурната им светлина се показваше за миг четина или зурла.

Дядо Прас се понамести и извади от шейната фалшива брада. Взря се недоумяващо в нея.

- ИЗВИНЯВАЙ. ТОВА БЕШЕ МОЕ.

Дядо Прас кимна на Смърт с признанието, което един майстор занаятчия дължи на друг. После кимна и на Сюзън. Тя не знаеше дали е получила благодарност. По-скоро беше жест на одобрение за свястно свършената неотложна работа.

Той цъкна с език и шейната се плъзна по снега

- Слушала съм - разсеяно промърмори Сюзън, - че представата за червено-белите одежди на Дядо Прас се е наложила не много отдавна.

- НЕ Е ВЯРНО. ХОРАТА СА СИ Я ПРИПОМНИЛИ.

Шейната беше малко петънце на отсрещния склон.

- Е, не знам за неговите дрехи, но с моята рокля е свършено. Иска ми се да те попитам от чиста любознателност... Сигурен ли беше, че ще оцелея?

- БЯХ НАПЪЛНО УБЕДЕН В ТОВА.

- О, колко ми олекна...

- ЩЕ ТЕ ОТВЕДА ОБРАТНО - предложи Смърт след краткото мълчание.

- Благодаря. А сега... Каж ми, моля те...

- КАКВО ЩЕШЕ ДА СЕ СЛУЧИ, АКО ТИ НЕ ГО БЕШЕ СПАСИЛА?

- Да! Слънцето щеше да си изгрее въпреки всичко, нали?

- НЕ.

- Не ме занасяй. Нима очакваш от мен да повярвам и в това? Говорим си за астрономически факти.

- СЛЪНЦЕТО НЯМАШЕ ДА СЕ ИЗДИГНЕ В НЕБЕТО.

- Дядо, тази нощ ми се стори твърде дълга! Изтощена съм, имам нужда от гореща вана! Не ми се слушат глупости!

- ПОВЯРВАЙ МИ. СЛЪНЦЕТО НЯМАШЕ ДА СЕ ИЗДИГНЕ В НЕБЕТО.

- Я гледай ти... А какво щеше да има на негово място?

ЕДНО НАЙ-ПОШЛО КЪЛБО ОТ ПЛАМТЯЩ ГАЗ ЩЕШЕ ДА ОСВЕТИ ТАЗИ ЗЕМЯ.

Повървяха смълчани.

- Аха - смънка унило Сюзън. - Игра на думи. Очаквах от теб да си по-пряма.

- АЗ ВИНАГИ СЪМ ПРЯМ. СЛОВЕСНИТЕ ХИТРИНИ СА ПРИСЪЩИ НА ЧОВЕШКИЯ СВЯТ.

- Добре - въздъхна тя. - Не съм чак толкова тъпа. Значи се опитваш да ми подкажеш, че хората имат нужда от... фантазии, за да понесат живота.

- ВСЕ ЕДНО ГЪЛТАТ РОЗОВИ ХАПЧЕТА? НЕ. ХОРАТА ИМАТ НУЖДА ОТ ФАНТАЗИИТЕ,

ЗА ДА БЪДАТ ХОРА. ЗА ДА БЪДАТ СРЕДОТОЧИЕТО, КЪДЕТО СЕ СРЕЩАТ ПАДНАЛИЯТ

АНГЕЛ И МАЙМУНАТА, ИЗПРАВЯЩА СЕ НА ЗАДНИТЕ СИ ЛАПИ.

- И затова си имаме феи? Дядо Прас? Дребни гад...

- ПОЗНА. ТОВА Е НАЧАЛОТО. ПЪРВО СЕ УЧИТЕ ДА ВЯРВАТЕ В МАЛКИТЕ ЛЪЖИ.

- За да повярваме и в големите?

- ДА. В СПРАВЕДЛИВОСТТА. В МИЛОСЪРДИЕТО. В ДЪЛГА.

- Няма нищо общо помежду си!

- НИМА? ТОГАВА ВЗЕМИ ВСЕЛЕНАТА И Я СТРИЙ НА НАЙ-ФИН ПРАХ, ПОСЛЕ

Я ПУСНИ ПРЕЗ НАЙ-ДРЕБНОТО СИТО. И НАКРАЯ, АКО МОЖЕШ, МИ ПОКАЖИ ПОНЕ ЕДНО

АТОМЧЕ СПРАВЕДЛИВОСТ, ЕДНА МОЛЕКУЛА МИЛОСЪРДИЕ. А ВЪПРЕКИ ТОВА ВИЕ

ПОСТЪПВАТЕ, СЯКАШ ИМА НЯКАКЪВ ИДЕАЛЕН РЕД В СВЕТА, СЯКАШ ВЪВ ВСЕЛЕНАТА

СЪЩЕСТВУВА НЯКАКВА... ПРАВОТА, ПО КОЯТО ДА СЪДИТЕ ЗА ВСИЧКО.

- Хората трябва да вярват в това, иначе какъв е смисълът?...

- ЗНАЧИ УСПЯХ ДА ТИ ОБЯСНЯ.

Сюзън се мъчеше да си събере мислите в главата.

- ИМА МЯСТО, КЪДЕТО ДВЕ ГАЛАКТИКИ СЕ СБЛЪСКВАТ И УНИЩОЖАВАТ

ВЗАИМНО ОТ

ЕДИН МИЛИОН ГОДИНИ - внезапно подхвърли Смърт. - НАЛИ НЕ БИ СЕ ОПИТАЛА

ДА

МЕ УБЕДИШ, ЧЕ И В ТАКОВА СЪБИТИЕ ИМА НЕЩО СПРАВЕДЛИВО?

- Е, да, но хората обикновено не се замислят за това.

Някъде трябваше да има меко легло...

- ПРАВИЛНО. ЗВЕЗДИ ИЗБУХВАТ, СВЕТОВЕ ЗАГИВАТ, ИЗ ЦЕЛИЯ КОСМОС ЕДВА

СЕ

НАМИРА КЪТЧЕ, КЪДЕТО ХОРАТА МОГАТ ДА ЖИВЕЯТ, БЕЗ ДА ЗАМРЪЗНАТ ИЛИ

ДА СЕ

ПРЕПЕКАТ ЗА СЕКУНДА, А ТИ ВСЕ ПАК ВЯРВАШ, ЧЕ... ЕДНО ЛЕГЛО Е НЕЩО

НОРМАЛНО.

ИЗУМИТЕЛНА ДАРБА.

- Дарба ли?

- О, ДА. МНОГО ОСОБЕНА РАЗНОВИДНОСТ НА ГЛУПОСТТА. ВЪОБРАЗЯВАТЕ

СИ, ЧЕ

ЦЯЛАТА ВСЕЛЕНА Е В ГЛАВИТЕ ВИ.

- Като те слушам, трябва да сме безнадеждно луди...

Прекрасно, топло, меко легло...

- НЕ СТЕ ЛУДИ. ИЗПИТВАТЕ ПОТРЕБНОСТ ДА ВЯРВАТЕ И В ОНОВА, КОЕТО НЕ

Е

ИСТИНСКО. ИНАЧЕ КАК ТО ЩЕ СЕ СЛУЧИ НАКРАЯ?

- Хм... Слушай, загубих мечата ти. Трябва да е някъде при феята на зъбчетата.

Смърт вдигна острите си рамене.

- ЩЕ СИ НАПРАВЯ ДРУГ.

- А можеш ли?

- РАЗБИРА СЕ. ТЪКМО ЩЕ ИМАМ С КАКВО ДА СЕ ЗАНИМАВАМ. НЕ СЕ

ТРЕВОЖИ.

Светлината вече позлатяваше Кулата на изкуствата, когато Бинки спря във въздуха до балкона на занималнята. Сюзън стъпи на девствения сняг и се поколеба. Когато някой си загуби времето да те докара вкъщи, редно е да го поканиш вътре. А от друга страна...

- НЕ ИСКАШ ЛИ ДА НИ ДОЙДЕШ НА ГОСТИ ЗА ВЕЧЕРЯ? - попита Смърт с надежда. - АЛБЪРТ ПЪРЖИ ПУДИНГ.

- Как тъй пържи пудинг?

- АЛБЪРТ Е МНОГО ВЕЩ В ПЪРЖЕНЕТО.

- Ами аз... Хм... Всъщност очакват да съм неотлъчно тук. Семейство Гейтър кани много гости по празниците. Повечето са делови партньори на стопанина на дома. А аз трябва да се занимавам с децата... Искаш ли да пийнеш нещо?

- МИСЛЯ, ЧЕ ЧАША КАКАО ЩЕ БЪДЕ НАПЪЛНО ПОДХОДЯЩА.

- Ей сега. Има бисквити в кутията над камината.

Сюзън се запъти към мъничката кухня.

Смърт се отпусна в скърцащия люлеещ се стол. Оглеждаше се с любопитство. Откъм кухнята се чуваше потракване на чаши и чинийки, после рязко вдишване... и нищо друго.

Взе си бисквитка от кутията. Взря се с професионална гордост в двата пълни чорапа пред камината.

Обърна се към вратата. На кукичките висяха престилката и бонето на Сюзън, които обличаше в ролята си на гувернантка. Сиви и скучни. Смърт не смяташе, че е изучил докрай човешката психика, но богатият опит му позволяваше веднага да разпознае защитните цветове за сливане с околната среда.

Вратата се отвори. За свой ужас Смърт зърна малко човече с трудно поддаващ се на разпознаване пол, което прекоси сънено стаята и откачи чорапите. Вече се тътреше към вратата... но го забеляза. Просто спря и се вторачи преценяващо в него.

Беше му известно, че малките деца го виждат, защото още не са насадили у себе си избирателната слепота, свързана с осъзнаването на собствената тленност. Смути се.

- Ей, Сюзън има ръжен - осведоми го детето, сякаш беше на негова страна.

- АУ, СЕРИОЗНО ЛИ? ГОРКО МИ.

- Мишлех ши... Мислех си, че всички вече сте чули за ръжена. Миналата шедмича... седмица, де, тя щеше да откъсне носа на един караконджол.

Смърт се позамисли дали това е осъществимо практически.

- Ще дам на Гауейн неговия чорап - сподели намеренията си детето, - после ще се върна да гледам.

И изтупурка от стаята.

- АМИ СЕГА... СЮЗЪН!

Време беше да повика подкрепленията.

Сюзън влезе заднешком, стиснала почернял чайник. Имаше още някой. В слабата светлина на свещите синята линия на острието се отразяваше от едно стъклено око.

- Виж ти, виж ти... - Тийтайм се загледа невъзмутимо в Смърт. - Неочаквана среща. Посещаваме роднините си, а?

Мечът бръмчеше тихичко, описвайки малки кръгове във въздуха.

- Отдавна се питам - продължи убиецът замечтано - дали е възможно да бъде убит Смърт? Мечът е специален, а поне тук действието му е извън всякакво съмнение... - Той се ухили. - И никой няма да го сметне за убийство. Вероятно ще ме похвалят за гражданска доблест. Моля ви да се изправите, сър. Вие вероятно най-добре си знаете имате ли слаби места, но Сюзън непременно ще умре. Затова на ваше място не бих опитвал трикове в последния момент.

- АЗ СЪМ ПОСЛЕДНИЯТ МОМЕНТ - напомни Смърт.

Тийтайм го обикаляше предпазливо.

В съседната стая се опитваха да надуют съвсем тихичко свирка. Сюзън погледна строго дядо си.

- Не помня някой от двамата да е искал шумна играчка.

- ТРЯБВАШЕ ДА НАМЕРЯТ В ЧОРАПА ИМЕННО ТАКАВА ИГРАЧКА. ИНАЧЕ С КАКВО ДА СЕ ЗАБАВЛЯВАТ В ЧЕТИРИ И ПОЛОВИНА СУТРИНТА?

- А, тук имало и деца - засмя се Тийтайм. - Защо не се досетих по-рано? Повикайте ги.

- Как пък не!

- Това ще бъде много поучително за тях. Ще им помогне в развитието. А когато противникът ти е Смърт, няма как да не си отредиш ролята на добрия герой. - Насочи меча към Сюзън. - Казах да ги повикаш!

Тя се озърна с надежда към дядо си. Той кимна. За миг едната му очна кухня просветна. Само така умееше да намига.

"Измислил е нещо. Нали е способен да спира времето?"

- Гауейн? Туайла?

Приглушеният шум оттатък спря. Два чифта боси крачета зашляпаха по пода и две сериозни личица надникнаха в занималнята.

- Влезте, влезте, мили дребосъчета с хубави къдрички - подкани ги снизходително Тийтайм. В погледа на Гауейн проличаха стоманени отблясъци.

"Поредната му грешка. Ако ги беше нарекъл "копеленца тъпи", щяха да се прехласнат по него. Твърде добре усещат, когато някой им се присмива."

- Аз залових това чудовище - обясни убиецът - Какво да го правим сега?

Двете личица се обърнаха към Смърт. Туайла си лапна палеца.

- Обикновен скелет - скептично промърмори Гауейн.

- Правилно. Отвратителен ужасен скелет. Много е страшен, нали?

Туайла извади палеца от устата си.

- Той яде бишквитка.

- Бисквитка - по навик я поправи Сюзън. И разклати разсеяно чайника в ръката си.

- Огледайте го хубавичко! - подкани Тийтайм.

- Страшен скелет в черни дрехи!

Май вече усещаше, че настроението се отличава от очакванията му. Изведнъж се вторачи в Сюзън.

- Този чайник май смущава спокойствието ти. Поредното ти хрумване, нали? Остави го на пода, моля те. Съвсем бавно.

- Нищо страшно няма, само купчина кости - презрително се обади Гауейн.

- А конярят Уили ми обеща истински череп от кобила. И ще си направя от него шапка, каквато е имал генерал Тактикус, за да плаши враговете. Пък и тоя скелет само си стои, дори не ще да вие. Ти си страшен. Имаш много гнусно око.

- Тъй ли било? Да видим тогава колко по-страшен мога да бъда.

По острието на меча пробягваха сини светлинки.

Ръката на Сюзън докопа съвсем самостоятелно ръжена. Тийтайм забеляза движението и пристъпи зад Смърт с вдигнат меч...

Тя метна ръжена с яростен замах. Парчето метал разцепи въздуха с пукот и остави дия от искри.

Заби се в черната роба и изчезна. Смърт примига. Тийтайм се усмихна.

После се взря унесено в меч. Оръжието падна от пръстите му.

Смърт го хвана, преди да е срязало пода.

Докато се свличаше, Тийтайм не отделяше поглед от ръжена в гърдите си.

- О, не... Няма как да е минал през теб. Толкова ребра!

Туайла отново благоволи да извади палеца от устата си.

- Убива само чудовища.

- Спри времето веднага! - заповяда Сюзън.

Смърт щракна с пръсти. Часовникът в ъгъла не цъкаше.

- Ти ми намигна! Мислех си, че имаш някакъв план!

- РАЗБИРА СЕ. ИМАХ НАМЕРЕНИЕТО ДА НАБЛЮДАВАМ КАКВО ЩЕ НАПРАВИШ.

- Само толкова ли?

- ТИ СИ ИЗВЪНРЕДНО ИЗОБРЕТАТЕЛНА. И ПОЛУЧИ ДОБРО ОБРАЗОВАНИЕ.

- Какво?!

- АЗ ОБАЧЕ ДОБАВИХ ШУМА И ИСКРИТЕ. СТОРИ МИ СЕ, ЧЕ ТАКА ЩЕ БЪДЕ ПО-

ЗРЕЛИЩНО И... УМЕСТНО.

- А ако нищо не бях направила?

- ПОЗВОЛЯВАМ СИ ДА ТВЪРДЯ, ЧЕ ВСЕ НЕЩО ЩЯХ ДА ИЗМИСЛЯ. В ПОСЛЕДНИЯ МОМЕНТ.

- Това беше последният момент!

- ВИНАГИ ИМА ВРЕМЕ ЗА ОЩЕ ЕДИН ПОСЛЕДЕН МОМЕНТ.

- И децата гледаха!

- НАИСТИНА БЕШЕ ПОУЧИТЕЛНО. СВЕТЪТ СКОРО ЩЕ GI ЗАПОЗНАЕ С РЕАЛНИТЕ СИ ЧУДОВИЩА. НЕКА ПОМНЯТ, ЧЕ ВИНАГИ ИМАТ ПОДРЪКА РЪЖЕНА.

- Те обаче го помислиха за човек...

- СПОРЕД МЕН СЕ ДОСЕТИХА ВЕДНАГА КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВА. - Смърт подритна трупа. - СТИГА ПРЕСТРУВКИ, ГОСПОДИН ТИЙТАЙМ.

Духът на убиеца подскочи като кукла на пружинка, грейнал в безумна усмивка.

- Пак не успях!

- ЕСТЕСТВЕНО.

Духът избледня.

- АЗ ЩЕ ОТНЕСА ТЯЛОТО. НЕ ИСКАМ ДА ТИ ЗАДАВАТ НЕПРИЯТНИ ВЪПРОСИ.

- Но защо той вършеше всичко това? За пари? Или за власт?

- НЯКОИ ХОРА СА ГОТОВИ НА ВСИЧКО САМО ЗАРАДИ ТРЪПКАТА. ИЛИ ЗА ДА СЕ ПРОСЛАВЯТ. ИЛИ... ПРОСТО ЗАЩОТО НЕ БИВА ДА ГО ПРАВЯТ.

Смърт метна трупа на рамо. Нещо падна в камината. Той поумува.

- ИЗВИНЯВАЙ... ТИ СИГУРНА ЛИ БЕШЕ, ЧЕ РЪЖЕНЪТ ЩЕ МИНЕ ПРЕЗ МЕН?

Чак сега Съюзът усети, че трепери.

- Бях напълно убедена в това.

- АХА... Е, ДОБРЕ ТОГАВА... ВЕСЕЛА ПРАСОКОЛЕДА.

- Весела Прасоколеда и на теб.

Смърт отново поспря на балкона.

- И ЛЕКА НОЩ, ДЕЦА... КЪДЕТО И ДА СТЕ.

Гарванът се тръшна върху заснежен дънер.

- И няма кой да ме откара... Погледни само - замръзнала пустош от хоризонт до хоризонт. Една педя повече не мога да прелетя. Знаеш ли, че като нищо мога да си умра от глад тук? Ха! Хайде на бас, че ако бях някоя червеношийка, щяха най-грижовно да ме отнесат обратно!

- ПИСУК - съгласи се съчувствено Смърт на мишките и подуши снега. Започна да рови.

- Тъй, ще се вкочанясам, значи... Жалка купчинка пера с вирнати нагоре крачета. А дори няма да нахраня някого. Уверявам те, за моя животински вид е истински позор да умреш от...

Изведнъж осъзна, че под снега има доста по-мърлява белота.

Усилията на скелетчето откриха ухо.

Гарванът зяпна алчно.

- Това е овца!

Смърт на мишките закима.

- Цяла овца!

- ПИСУК.

- Олеле, още не е изстинала!
- Костеливото плъхче го потупа радостно по крилото.
- ПИСУК-УК! УК-УК-УК!
- Много мило. Благодаря ти от сърце. Желая същото и на теб.

Далеч и в пространството, и във времето се отвори вратата на един магазин. Нисичкият собственик излезе забързано от задното помещение... и сякаш се закова за пода.

- ИМАТЕ ГОЛЯМО ДЪРВЕНО ЛЮЛЕЕЩО СЕ КОНЧЕ НА ВИТРИНАТА - изрече новият клиент.

- А, да, радвам се, че е привлякло вниманието ви. - Майсторът опипваше нервно квадратните рамки на очилата си. Не бе чул звънчето на вратата и това го тревожеше. - Уви, сложихме го само за украса. То е по специална поръчка на лорд...

- НЕ. АЗ ЩЕ ГО КУПЯ.

- Невъзможно, защото...

- ИМАТЕ И ДРУГИ ИГРАЧКИ, НАЛИ?

- Да, разбира се, но...

- ЗНАЧИ АЗ ВЗЕМАМ КОНЧЕТО. КОЛКО ТРЯБВАШЕ ДА ВИ ЗАПЛАТИ НЕГОВА СВЕТЛОСТ?

- Е, споразумяхме се за дванадесет долара, само че...

- ДАВАМ ВИ ПЕТДЕСЕТ.

Алчността изблъска с лакти опасенията. И се съгласи припряно, че наистина има други играчки. Собственикът учудващо прозорливо предположи, че този клиент не е свикнал да чува "не". Вярно, лорд Селачии сигурно щеше да се ядоса, но той не беше тук. А неочакваният посетител беше тук. И то със страшна сила.

- Ъ-ъ... Да ви го увия ли?

- НЕ. ЩЕ ГО ВЗЕМА НАПРАВО. И ЩЕ ИЗЛЯЗА ПРЕЗ ЗАДНИЯ ВХОД, АКО НЕ СТЕ ПРОТИВ.

- А... как влязохте? - дръзна да попита майсторът, когато вадеше кончето от витрината.

- ПРЕЗ СТЕНАТА. ЗНАЧИТЕЛНО ПО-УДОБНО Е, ОТКОЛКОТО ПРЕЗ КОМИНА. - Особнякът огледа рафтовете. - ПРАВИТЕ ХУБАВИ ИГРАЧКИ.

- Ъ-ъ... Благодаря.

- МЕЖДУ ДРУГОТО ОТВЪН СТОИ МОМЧЕНЦЕ, ЧИЕТО НОСЛЕ Е ЗАЛЕПНАЛО ЗА СЪКЛОТО. МАЛКО ТОПЛА ВОДА БИ СВЪРШИЛА РАБОТА.

Смърт се върна при Бинки и закрепил дървеното конче зад седлото.

- АЛБЪРТ ЩЕ СЕ ЗАРАДВА. НЯМАМ ТЪРПЕНИЕ ДА ВИДЯ ИЗРАЖЕНИЕТО НА ЛИЦЕТО МУ. ХО. ХО. ХО.

Утрото на Прасоколеда настъпваше към кулите на Невидимия университет, а Библиотекарят се вмъкна в Голямата зала, стиснал с пръстите на единия си крак дебел сноп нотни листове.

Архиканцлерът седна с въздишка в кабинета и си смъкна ботушите.

Дяволски дълга нощ беше. И имаше какви ли не странни случки.

Ридкъли се загледа във вратата на новата си баня. Вече опозна особеностите на придобивката си, а един горещ душ нямаше да му се отрази зле. Защо да не отиде чистичък на органичния рецитал?

Свали си шапката и нещо падна със звън от нея. Едно гномче се търкулна на пода.

- Ох, още един! Мислех, че се отървахме от всички. Ти пък какво правиш, а?

- Аз ли... Нали помните как при всяка поява на вълшебно същество се чуваше звън на сребърни камбанки?

Лицето на гномчето издаваше, че очаква всеки миг да си го отнесе.

- Е, и?

То показва мъничките камбанки в ръцете си и ги разлюля плашливо. Звъннаха много печално.

- Хубаво е, нали? Аз съм феята на камбанките.

- Я се разкарай!

- Умея и да правя чудесни светлинни ефекти, също съпроводени с мелодичен звън...

- Махай се!

Ридкъли постигна пряко попадение с гуменото пате и гномчето избяга през канала на банята. Псувни и нехармоничен звън на ударени камбанки отекнаха надолу по тръбите.

Най-сетне намерил миг спокойствие, Ридкъли смъкна робата си презглава.

Резервоарите на органа пукаха по всяка сглобка, когато Библиотекарят реши, че ги е напипал достатъчно. Покатери се пъргаво на столчето и огледа умиротворен клавишите.

Подходът на Скапания тъпанар Джонсън към музиката не се отличаваше от похватите му във всяка друга област, докосната от гения му, както сланата попарва зеленчуците. Затова Големият орган в Невидимия университет беше единственият в света, на който можеше да се изпълни симфония за гръмотевична буря и настъпена жаба.

Топла вода се стичаше по островърхата шапка за баня на Муструм Ридкъли.

Архиканцлерът допускаше, че господин Джонсън съвсем неволно е създал тази съвършена обител на чистотата... Ако не друго, беше идеална за пеене.

Екотът и резонансът в тръбите придаваха плътна звучност и на най-хилавия гласец.

Затова Ридкъли запя.

Тръбите на органа потрепваха от натрупаната енергия. Библиотекарят сплете пръсти и ги изви, докато изпукаха. След това натисна бутона за подаване на налягане.

Звънтенето се превърна в напрегнато бръмчене.

Много внимателно той включи сцеплението.

Ридкъли млъкна, когато долови приглушената мелодия. Баня с музикален съпровод, а? Тъкмо като за него.

Жалко, че не се чуваше добре.

В този миг забеляза за пръв път малкото лостче с надпис "Музикални тръби".

Ридкъли беше от хората, които не се чудят дълго, а направо посягат. Беше възнаграден с гледката как няколко подвижни пана се плъзгат встрани и откриват безбройни бронзови струйници.

Библиотекарят се носеше с крилете на музиката. Ръцете и краката му танцуваха над клавишите и набираха скорост към кресчендото, с което завършва първа част от Катастрофалната сюита на Бъбла.

Единият крак ритна изящно лоста, табелата над който гласеше "Реактивен ускорител", другият ловко завъртя кранчето на резервоара с азотен окис.

Ридкъли чукна с пръст по няколко струйника. Нищо не се случи.

Пак огледа контролните уреди в банята и се спря на малко бронзово лостче с пояснение "Връзка с органа".

Натисна го. Не последва порой от приятни звуци. Имаше само глух удар и все по-силно бълбукане.

Архиканцлерът се примири с разочарованието и продължи да се сапунисва.

Малко по-късно същия ден той заповяда да преградят отново вратата на банята и да окачат табела: "Да не се използва в никакъв случай. ТОВА Е ВАЖНО!"

Модо обаче не забиваше пироните докрай, а ги остави да стърчат мъничко, за да ги захване по-лесно с клещите след време. Никога не се оплакваше, но бе изучил криволиците в умовете на магьосниците.

Изобщо не успяха да открият сапуна.

Пондър и студентите от неговия семинар наблюдаваха напрегнато Хекса.

- Ей, не може да спре просто така!

- Да, но мравките не мърдат. - Пондър въздъхна. - Добре, върнете тази измишльотина на мястото й.

Ейдриън внимателно постави малкото плюшено мече над клавиатурата. Всичко се раздвижи незабавно. Мравките зацъкаха. Мишката изписка.

Опитваха вече за трети път.

Пондър отново прочете единственото изречение, изписано от Хекса.

+++ Мое си е! Уаааа! +++

- Не бих уведолил с удоволствие Архиканцлера - процеди Пондър през зъби, - че тази машина престава да работи, когато й отнемем плюшеното мече. Дори не ми се живее в такъв свят.

- Е, защо тогава да не формулираме изискването по друг начин? - учуди се Ейдриън. - Ще казваме, че Хексът работи нормално само ако е включено и неговото МПМ...

- Мислиш ли, че така е по-добре? - неохотно промърмори Пондър.

- "Малко плюшено мече" определено звучи по-нелепо.

Пондър кимна.

- Да, така е по-добре.

Гауейн сподели със Сюзън, че от всички подаръци, които му донесе Дядо Прас, най-много му харесва стъкленото топче.

- Какво стъклено топче?

- Което намерих в камината. С него винаги печеля. Страшни въртели прави по пясъка!